

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

110'uncu Birleşim 14 Temmuz 2026 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	163
II.- GELEN KÂĞITLAR	167
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	202
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>202:206</i>
1.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkâri'nin yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	202:203
2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in yetiştirdiği değerlere ilişkin gündem dışı konuşması	204:205
3.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, 15 Temmuzun önemine ilişkin gündem dışı konuşması	205:206

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkâri'nin köylerine ilişkin açıklaması	207
2.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, doksan altı yıl önce Zilan Deresi'nde yaşananlara ilişkin açıklaması	207
3.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, bir üniversitenin mezuniyet töreninde açılan pankarta ilişkin açıklaması	207
4.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya-Ankara Yüksek Hızlı Tren Hattı'na ilişkin açıklaması	208
5.- Kütahya Milletvekili Adil Biçer'in, Ankara'da gerçekleştirilen 36'ncı NATO Liderler Zirvesi'ne ilişkin açıklaması	208
6.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Meclise gelecek öğrenci affı düzenlemesine ilişkin açıklaması	208
7.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Anamur Bozyazı'daki ve Erdemli'deki muz ve domates üreticilerine, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması	209
8.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'in, Antalya Gazipaşa'da meydana gelen kazaya ilişkin açıklaması	209
9.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, hokkabaz ile kumarbaza ilişkin açıklaması	209
10.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, çiftçinin düşük fiyat ve randevu sorununa ilişkin açıklaması	209:210
11.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Gebze'nin Tavşanlı Mahallesi'ndeki orman alanına ilişkin açıklaması	210
12.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, fındık hasadına ilişkin açıklaması	210
13.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'daki deprem konutlarının kura sürecine ilişkin açıklaması	210
14.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşananlara ilişkin açıklaması	211
15.- İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı Aksoy'un, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşananlara ilişkin açıklaması	211
16.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Tarsus'un Musalla Mahallesi'nde yaşayan yurttaşların sorununa ilişkin açıklaması	211
17.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Toprak Mahsulleri Ofisine ilişkin açıklaması	212
18.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, Van'daki sağlık hizmetlerine ilişkin açıklaması	212

19.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, benzin ve mazot fiyatlarına ilişkin açıklaması	212
20.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunda alınan karara ilişkin açıklaması	212:213
21.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da azalan genç nüfusa ilişkin açıklaması	213
22.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 2026 VIRTUS Avrupa Yaz Oyunları'nda madalya kazanan Uşaklı özel sporculara ilişkin açıklaması	213
23.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Şahinbey ilçesindeki kentsel dönüşüm uygulamalarına ilişkin açıklaması	213
24.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, dış politikaya ilişkin açıklaması	214
25.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Taner Balat'a ilişkin açıklaması	214
26.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, 1930 yılının 13 Temmuzunda Van Erciş'te yaşananlara ilişkin açıklaması	214
27.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, fındık hasadına ilişkin açıklaması	214:215
28.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, esnafa ilişkin açıklaması	215
29.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, er şehit ailelerinin ve er gazilerin eylemine ilişkin açıklaması	215
30.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşananlara ilişkin açıklaması	215
31.- Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı'nın, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşananlara ilişkin açıklaması	216
32.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, emlak ve galeri sektörüyle alakalı bir soruna ilişkin açıklaması	216
33.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, eski Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar'a sormak istediği sorulara ilişkin açıklaması	216:217
34.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Altınordu ilçesi Karapınar Mahallesi'ndeki konkasör tesisine ilişkin açıklaması	217
35.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, sözleşmeli ve kadrosuz çalışma şekline ilişkin açıklaması	217
36.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Uluslararası Tahkimin Türkiye'ye yönelik kararına ilişkin açıklaması	217
37.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 15 Temmuz darbe girişimine, Srebrenitsa katliamına, Ali Hamaney'in cenaze törenine, Trump'ın açıklamalarına ve Avrupa Parlamentosunun kabul etmiş olduğu Kıbrıs tasarısına ilişkin açıklaması	218:222

- 38.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, 14 Temmuz 1959 Kerkük katliamının 67'nci yıl dönümüne, Avrupa Parlamentosunun kabul ettiği karara, Ankara'da gerçekleştirilen NATO Zirvesi'ne, İran'a yapılan saldırılara ve 15 Temmuzun yıl dönümüne ilişkin açıklaması 222:225
- 39.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Genel Başkan Devlet Bahçeli'ye, 15 Temmuz 2016'ya, NATO'nun Ankara Zirvesi'ne ve Kerkük'e ilişkin açıklaması 225:226
- 40.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 11 Temmuz 1995'te Srebrenitsa'da ve 13 Temmuz 1930'da Zilan'da yaşananlara, 14 Temmuz Diyarbakır Cezaevi büyük ölüm orucu direnişinin yıl dönümüne, Pir Seyit Rıza ve arkadaşlarının kamuoyuna yansıyan idam fotoğraflarına, 11 Temmuz 2025'in yıl dönümüne ilişkin açıklaması 227:229
- 41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Srebrenitsa soykırımına, Avrupa Parlamentosunun verdiği karara, halkın siyasi gündemine, Çankaya Belediyesine yapılan operasyona ve 15 Temmuz 2016'nın 10'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması 229:231
- 42.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Srebrenitsa soykırımının 31'inci yıl dönümüne, Katar Devleti Baba Emîri Şeyh Hamad bin Halife Al Sani'nin vefatına, 9 Temmuz 2026 günü Avrupa Parlamentosunda gündeme gelen iddialara, 36'ncı NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'ne, 13'üncü Türk Devletleri Teşkilatı Zirvesi'ne ve COP31 İklim Zirvesi'ne, 15 Temmuzun 10'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması 231:234
- 43.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 15 Temmuz darbesinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması 234:235
- 44.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Nilüfer Kayapa'ya çöp tesisi yapılması kararına ilişkin açıklaması 235
- 45.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması 235
- 46.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'daki hastanelere ilişkin açıklaması 235
- 47.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis'teki elektrik kesintilerine ilişkin açıklaması 236
- 48.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Seyit Rıza ve yoldaşlarına ait olduğu söylenen idam fotoğraflarına ilişkin açıklaması 236
- 49.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Sungurlu Beylice'nin ve Çavuşköy'ün sorunlarına ilişkin açıklaması 236
- 50.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin'in Yenişehir ilçesi Çavak Mahallesi'ndeki TOKİ projesine ilişkin açıklaması 237

51.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, işletmelerde gıda mühendisi istihdamına ilişkin açıklaması	237
52.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, kamu görevlilerinin refakat iznine ilişkin açıklaması	237
53.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Silopi Termik Santrali'ne ilişkin açıklaması	237:238
54.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Ağrı'nın sağlık sorunlarına ilişkin açıklaması	238
55.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, emeklilere ve sosyal güvenlik sistemine ilişkin açıklaması	238
56.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, haklarını arayan er gazilere ve er şehit ailelerine ilişkin açıklaması	238
57.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Maçka ilçesi Sındıran Mahallesi'ndeki taş ocaklarına ilişkin açıklaması	239
58.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, işletmelerde gıda mühendisi istihdamına ilişkin açıklaması	247
59.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, bugün kendisine gelen tebligata ilişkin açıklaması	247
60.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	254
61.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	255
62.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	255:256
63.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	256
64.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	257
65.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	257:258
66.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Amik Ovası'ndaki çiftçilerin taleplerine ilişkin açıklaması	258

67.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	258:259
68.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, kadın cinayetlerine ilişkin açıklaması	259
69.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Akçakale Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü tarafından 11 Temmuzda tespit edilen olaya ilişkin açıklaması	260
70.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	267:268
71.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	269
72.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	269:270
73.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	271
74.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	271:272
75.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, vize problemine ilişkin açıklaması	273
76.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	279:280
77.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	281:283
78.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	283

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI*A) TEZKERELER*

239:241

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Anayasa Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1393) 239

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1394) 239

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dilekçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1395) 240

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyonun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1396) 240

5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1397) 240

6.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Plan ve Bütçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1398) 241

7.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1399) 241

B) ÖNERGELER

284:286

1.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, (2/3194) esas numaralı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/150) 284:286

VI.- ÖNERİLER

241,247,260,272,
273,284

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

241:246,247:254,
260:267,272,
273:279

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, Türkiye'nin turizm merkezlerinde yılın belirli dönemlerinde yaşanan olağanüstü nüfus artışının belediye hizmetleri ve kamu yatırımları üzerindeki etkilerinin araştırılması ve merkezî bütçeden yerel yönetimlere aktarılan kaynakların fiilî nüfus dikkate alınarak yeniden değerlendirilmesine yönelik düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

241:246,247:248

2.- İYİ Parti Grubunun, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, 2011 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla ihalesiz şekilde POWERTRANS şirketine verilen Irak Kürt Bölgesel Yönetimi menşeli ham petrolün Türkiye üzerinden alım satımı, depolanması ve iç-dış pazarlara sevkiyatına ilişkin imtiyazın Irak Merkezî Hükûmetinin rızası dışında yürütülmesi gerekçesiyle Milletlerarası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesinin Türkiye aleyhine 3-3,5 milyar dolara ulaşan tazminat kararı vermesi, bu kararın kısmen iptali için açılan davanın da 10 Mart 2026'da Paris İstinaf Mahkemesi tarafından reddedilerek tahkim kararının bağlayıcılığının kesinleşmesi nedeniyle POWERTRANS'ın gerçek ortaklık yapısının, kamu zararının sorumlularının, Paris'teki iptal davasının yürütülüş biçiminin ve bu süreçte dair kamuoyundaki iddiaların araştırılması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

248:254,260

3.- DEM PARTİ Grubunun, Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez ve arkadaşları tarafından, kuyu tipi cezaevlerinin yol açtığı ihlallerin araştırılması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

260:267,272

4.- CHP Grubunun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve arkadaşları tarafından, Türkiye'nin Irak'la olan tahkim davası sonucu ödemek zorunda kaldığı 1 milyar 471 milyon dolar tazminat ve bu süreçte oluşan kamu zararı ile siyasi, idari ve hukuki sorumluların belirlenmesi amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

273:279,284

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

286

A) KANUN TEKLİFLERİ

286:327

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280)

286:327

2.- Sivas Milletvekili Hakan Aksu ve Gümüşhane Milletvekili Celalettin Köse ile 83 Milletvekilinin Türk Kızılay Kanunu Teklifi (2/3690) ile İçişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 279)

327

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Denizcilik Çalışma Sözleşmesi, 2006'ya İlişkin Olarak 2014, 2016, 2018 ve 2022 Yıllarında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3156) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223)

327

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

328

1.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, bazı askerî personelin Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi kampüsüne giriş yaptığı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/45494)

328:330

2.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartın'ın, Hakkâri'nin Derecik ilçesine bağlı bir köyde gerçekleştirilen ağaç kesimlerine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45524)

331:333

3.- Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45606)

334:337

4.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45607)

338:342

5.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45694)

343:346

6.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, TBMM Yerleşkesi'nde ortaya çıkan atıkların geri dönüşümüne ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/45697)

347:350

7.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, bir vakıf üniversitesinin faaliyet izninin kaldırılması kararının geri alınmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45698)

351:353

- 8.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45774) 354:358
- 9.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45775) 359:363
- 10.- Çanakkale Milletvekili İsmet Güneşhan'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45776) 364:367
- 11.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avcı'nın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45777) 368:373
- 12.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, S-400 hava savunma sistemiyle ilgili bazı iddialara ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/45866) 374:375
- 13.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Kanal İstanbul Projesi'nin ülkenin güvenlik ve savunma hattına olası etkilerine ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/45868) 376:377
- 14.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45875) 378:381
- 15.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, iade edilen bir soru önergesine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/45893) 382:384
- 16.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Dilekçe Komisyonunca bir başvuruya verilen cevaba ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/45894) 385:387
- 17.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay ilindeki bazı projeler için 2026 Yılı Yatırım Programı'nda belirlenen ödenek miktarlarına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/46131) 388:392
- 18.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/46134) 393:398

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.03'te açılarak sekiz oturum yaptı.

Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman, 5 Temmuz 1993'te gerçekleşen Başbağlar katliamına,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, turizm sektöründeki sorunlara,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, aile ve nüfus politikalarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Erzurum Milletvekili Fatma Öncü, Erzurum İŞKUR İl Müdürlüğüne,

Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Venezuela'da meydana gelen depreme,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, son günlerde sosyal medyada Kur'an'la alay eden kişiye,

Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk, Kurul Kalesi'ne,

Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı, CHP Manisa Milletvekili Özgür Özel'e,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, tüm siyasi ve ağır hasta tutsaklara,

Aydın Milletvekili Evrim Karakoz, zeytin ve zeytinyağı üreticileri ile zeytin sektörüne,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal, üzerinden otuz üç yıl geçen Sivas Madımak Otel'i'ne ve ÖSYM'ye,

Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın, fındık üreticisinin sorusuna,

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç, Çevre ve Şehircilik Bakanına seslenmek istediğine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, KYK yurtlarında kalan öğrencilerin ve ailelerinin yaşadıkları mağduriyete,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, Şanlıurfa'nın elektrik sorununa,

Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı, bugün verilecek olan KAYOTED Kayseri Turizm Ödülleri'ne,

Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, Malatya'da iş yeri olarak kullanılan konteynerlerin tahliyesine,

Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul, ekonominin gerçek başarısına,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, birleşimi yöneten Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'ne, Ankara merkezli devlet aklına ve "terörsüz Türkiye" hedefine,

Adana Milletvekili Bilal Bilici, Adana'nın ihmal edildiğine,

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, Artvin'in yol sorununa,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, milletin sivil darbelere geçit vermeyeceğine,

Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya, Mecliste staj yaparken istismar edildikleri ortaya çıkan çocukların davasına ve İstanbul Sözleşmesi'ne,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, Türkiye Büyük Millet Meclisi Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülen Erdem Bayazıt'a,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Sivas Madımak'ta ve Erzincan Başbağlar'da kaybedilenlere,

İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya, bugün Meclis Başkanlığına sunulan YÖK'le ilgili kanun teklifine eklenmesini istediği maddeye,

Afyonkarahisar Milletvekili Hasan Arslan, Kur'an-ı Kerim'le dalga geçen şahıs karşısında Meclis çatısı altında siyaset yapanların takındığı tavra,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Adana Seyhan Barbaros Mahallesi Manisalı Ali Bey Caddesi'ndeki TOKİ projesine,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, bütçedeki faiz yüküne,
Mersin Milletvekili Faruk Dinç, Gazze’de yaşanan soykırımın 1.000’inci gününe,
Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Aydın Yenipazar ilçesine bağlı Karacaören Mahallesi’ndeki maden ocağına,

Karabük Milletvekili Cevdet Akay, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin paylaştığı verilere,
Kocaeli Milletvekili Nail Çiler, Kocaeli’de yaşanan elektrik kesintilerine,
Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Hatay’da şehrin girişlerinde yer alan konteynerlere,
Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz, muz üreticilerine,
Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, emeklilerin yarın açıklanacak zam oranını heyecanla beklediklerine,

Bursa Milletvekili Hasan Öztürk, İçişleri Bakanının geçici koruma altındaki Suriyeliler için yaptığı açıklamaya,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Çankırı TEM Şube Başkomiseri Rahman Cebe’ye,
Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, emeklilerin, asgari ücretlilerin ve memurların beklentisine,
İstanbul Milletvekili Özgül Saki, Deniz Göktaş’a ve 2 Temmuz Madımak katliamına,
İzmir Milletvekili İbrahim Akın, Ordu’nun Perşembe Yaylası’na,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Ordu ili Altınordu ilçesindeki alkollü bir meyhaneye ve Gebze İmam-Hatip Lisesine,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, Mecliste çalışan işçilerin sendikal tercihleriyle ilgili olaya,
İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, Millî Savunma Komisyonu Başkanına, mülkiyet hakkına,
1 Temmuzda hazine garantili köprülerin bedellerinin güncellenmesine, değerlere sahip çıkılması gerektiğine ve Allah’tan korkan insanlara,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, 2 Temmuz Sivas Madımak’a ve 5 Temmuz Başbağlar’a, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı buğday fiyatlarına, otoyollara ve köprülere yapılan zamlara, Türkiye’nin Suriye’ye yaptığı yatırımlara ve bunun karşılığında neler olduğuna, Türkiye’nin demografik yapısını bozacak adımların atılmaması gerektiğine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Madımak katliamına, Suriye’de Alevilere yönelik katliamların devam ettiğine, siyaset ile mizah arasındaki ilişkiye ve Deniz Göktaş’a, basın özgürlüğüne, Ankara Gar katliamı davasına, Ayşe Tokyaz davasına, kadın cinayetlerine ve İstanbul Sözleşmesi’ne,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, Sivas’ta 33 canın katledilmesine, Türkiye’de barışa ve demokrasiye yapılan sistemli saldırılara ve bunların aydınlatılamamasına,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, 2 Temmuz Madımak’ta ve 5 Temmuz Başbağlar’da yaşananlara; Avrupa’da yaşayan Türklerin, Türkiye’deki tatillerine başladıklarına; çünkü Genel Kurul çalışmalarına, muhalefetin ve iktidarın İç Tüzük’ten doğan haklarını kullanmalarına,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez;

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, birleşimi yöneten Başkan Vekili Tekin Bingöl’e, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Hulusi Akar, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Van Milletvekili Mahmut Dindar, 1 Haziran 2026'da Van'da kendisine ulaşan bir muhtarın anlattıklarına,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, çiftçinin borç yüküyle mücadele ettiğine,

Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş, 5 Temmuz 2009 Urumçi katliamına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

YENİ YOL Grubunun, 2/7/2026 tarihinde Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, esnaf ve sanatkârların içinde bulunduğu ekonomik darboğazın, parasal sıkışma ve yüksek enflasyon sarmalının bu kesim üzerindeki baskılarının Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kaynak tahsisinde yaşadığı yapısal ve idari tikanıklıkların, mevzuat kısıtlamalarının yol açtığı zorlukların, bankacılık sisteminin esnaf üzerinde kurduğu finansal tahakkümün araştırılarak esnafın ekonomik döngüdeki hayati rolünün korunması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 24/6/2026 tarihinde Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 milletvekili tarafından, kömür madenciligi ve kömürden elektrik üretiminde yaşanan daralmanın kömür havzası şehirlerin ekonomileri, istihdam yapıları ve sosyal hayatları üzerindeki etkilerinin ortaya konması, Soma başta olmak üzere kömür sektörüne bağımlı bölgelerde yaşanan iş kayıpları, ekonomik küçülme ve göç risklerinin tüm yönleriyle araştırılması, kömürden çıkış sürecinin adil, kapsayıcı, katılımcı ve planlı şekilde yürütülmesine yönelik mevcut politika ve uygulamalarının değerlendirilmesi, kömür sonrası dönemde alternatif istihdam alanlarının oluşturulması ve yerel ekonomilerin çeşitlendirilmesine ilişkin ihtiyaçların tespit edilmesi, ulusal düzeyde adil dönüşüm ve kömürden çıkış planlarının hazırlanması, adil geçiş mekanizmaları ile dönüşümün finansmanına yönelik kaynak ve modellerin değerlendirilmesi, sosyal yardımlaşma, sosyal güvenlik, eğitim ve yatırım teşviklerinin bölgesel ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden ele alınmasına yönelik ihtiyaçların tespit edilmesi, kömür bölgelerinde sürdürülebilir, kapsayıcı ve dirençli bir ekonomik dönüşüm için gerekli politika ve tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 2/7/2026 tarihinde Mersin Milletvekili Gülcan Kış ve arkadaşları tarafından, Sivas Madımak Oteli'nde meydana gelen saldırının tüm yönleriyle incelenmesi, hukuki, idari süreçlerin araştırılması ve benzer olayların önlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 2/7/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Ankara'da alınan NATO tedbirlerinin yol açtığı OHAL uygulamalarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Temmuz 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Şanlıurfa'daki Akpıyar Deresi'ne,

Antalya Milletvekili Aliye Coşar, Serik ilçesinin Gedik ve Orta Mahallelerindeki vatandaşların mülkiyet sorununa,

Van Milletvekili Zülküf Uçar, Madımak katliamına,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, İçişleri Bakanına yaptığı çağrıya,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Hatay ÖZ ORMAN-İŞ Sendikası yöneticilerine “Hoş geldiniz.” denildi.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasında yer alan ve İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ve Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş ile 85 Milletvekilinin Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3705) ile Milli Savunma Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 277) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2’nci sırasında yer alan ve İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 280) görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl;

Kavas Adem Demirtaş’ın ciddi bir rahatsızlık geçirdiğine,

Kavas Adem Demirtaş’ın sağlık durumuna,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 14 Temmuz 2026 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere 22.47’de birleşime son verildi.

Tekin BİNGÖL

Başkan Vekili

Rıdvan UZ

Çanakkale

Kâtip Üye

İbrahim YURDUNUSEVEN

Afyonkarahisar

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 173

3.07.2026 Cuma

Milletvekili Teklifleri

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin; Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; Milli Savunma ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:3.07.2026)

2.- Batman Milletvekili Mehmet Rüştü Tiryaki'nin; 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3765) (Adalet ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2026)

3.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın; Çiftçilerin Tarımsal Kredi Borçlarının Yeniden Yapılandırılmasına ve İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3766) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:2.07.2026)

4.- İYİ Parti Grup Başkanvekilleri Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ile İstanbul Milletvekili Cihan Paçacı'nın; Emeklilerin Geçim Koşullarının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3767) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:3.07.2026)

5.- Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile 2 Milletvekilinin; Asgari Ücretin Artırılması ile Sigorta Primlerinin İşveren Hisselerinin Bir Kısımının Hazine Tarafından Karşılmasına Yönelik Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3768) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:3.07.2026)

6.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu'nun; Katma Değer Vergisi Kanununda ve Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3769) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:3.07.2026)

Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi

(Silahlı Kuvvet Kullanılmasına İzin Verme)

1.- Hudut, Şümül, Miktar ve Zamanı Cumhurbaşkanınca Takdir ve Tayin Olunacak Şekilde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararlarına ve Uluslararası Hukuktan Kaynaklanan Yükümlülüklerimize Uygun Bir Biçimde, Gerektiğinde Üçüncü Ülkeler ve Uluslararası Örgütlerle İşbirliği İmkânları da Kullanılarak, Somali ile Ülkemiz Arasında Akdedilen Milletlerarası Anlaşmaların Uygulanması Kapsamında, Türk Silahlı Kuvvetleri Unsurlarının, Somali'nin Terörizm, Deniz Haydutluğu, Yasadışı Balıkçılık, Her Türlü Kaçakçılık ve Diğer Tehditlere Karşı Güvenliğinin Sağlanması Faaliyetlerine Destek Verilmesi Amacıyla Somali'nin Deniz Yetki Alanları Dâhil Olmak Üzere İki Ülke Tarafından Müstereken Belirlenecek Bölgelerinde ve Münhasıran Tespit Edilecek Kurallarla Görevlendirilmesi ve Bununla İlgili Gerekli Düzenlemelerin Cumhurbaşkanı Tarafından Belirlenecek Esaslara Göre Yapılması için Anayasa'nın 92'nci Maddesi Uyarınca 27 Temmuz 2024 Tarihli ve 1423 Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararıyla Verilen İznin Süresinin 27 Temmuz 2026 Tarihinden İtibaren İki Yıl Uzatılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1392) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, iade edilen bir soru önergesine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45893) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

2.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Dilekçe Komisyonunca bir başvuruya verilen cevaba ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45894) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.05.2026)

3.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/45895) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.06.2026)

4.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da işsizliğin azaltılması amacıyla yürütülen çalışmalara ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/45896) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.06.2026)

5.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ilinde yaşanan ölümlü trafik kazalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/45897) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

6.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, TRT'nin 2026 Dünya Kupası maçlarını 4K yayınlamamasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/45898) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, son on yılda Basın İlan Kurumu tarafından yerel gazetelere verilen resmi ilan ve reklam kesme cezalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/45899) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

8.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, açlık ve yoksulluk sınırının altında gelir elde eden kişilere yönelik düzenleme yapılması talebine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/45900) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

9.- Muğla Milletvekili Cumhuri Uzun'un, tutuklu bir kişiye kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45901) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.06.2026)

10.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, cinsel istismar suçundan hapis cezasına çarptırılan bir kişinin tahliye edilmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45902) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.06.2026)

11.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, cinsel istismar suçundan hapis cezasına çarptırılan bir kişinin tahliye edilmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45903) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.06.2026)

12.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, POMEM ve PMYO eğitim sonu sınavları hakkında açılan davalarda mahkemenin toplu ret kararları verdiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45904) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

13.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, açlık grevinde olan bir mahkuma ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45905) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

14.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Marmara Cezaevinde bulunan bir mahkumun yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45906) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

15.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45907) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

16.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, Marmara Cezaevinde bulunan bir mahkumun yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45908) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

17.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, açlık grevinde olan bir mahkuma ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45909) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

18.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ilinde yaşanan ölümlü trafik kazalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45910) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

19.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Munzur Üniversitesi öğrencisi bir kadının kaybolması üzerine yürütülen soruşturmaya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45911) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

20.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, açlık grevinde olan bir mahkuma ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45912) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

21.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, kırmızı et fiyatlarını manipüle etmeleri nedeniyle haklarında soruşturma açılan kişilerin akıbetine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45913) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

22.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, son beş yılda kayıt dışı finansmana yönelen vatandaşlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45914) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen yargı bağımsızlığı ile ilgili tespitlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45915) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan insan hakları bürosuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45916) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan insan hakları bürosuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45917) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan insan hakları bürosuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45918) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

27.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tahliye talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45919) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

28.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Çarşamba S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45920) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

29.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infaz koşullarında değişiklik yapılması talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45921) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

30.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, hükümlülerin infaz koşullarında değişiklik yapılması talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45922) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

31.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infaz koşullarında değişiklik yapılması talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45923) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

32.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, sokaklarda yaşayan kimsesiz ve bakıma muhtaç kişiler hakkında yapılan çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45924) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

33.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45925) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

34.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok'un, Tekirdağ ilindeki tekstil ve hazır giyim fabrikalarında yaşanan işten çıkarmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45926) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.06.2026)

35.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, akıllı kanser ilaçlarının SGK geri ödeme listesine alınması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45927) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

36.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta bulunan bir altın madeninde yaşanan iş kazasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45928) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

37.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, üniversite mezunu gençlerin istihdamına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45929) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

38.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, son 5 yılda tekstil ve hazır giyim sektöründe işten çıkarılan çalışanlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45930) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

39.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Uşak'ta bulunan bir altın madeninde yaşanan iş kazasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45931) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

40.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, Elazığ'ın Maden ilçesinde faaliyet gösteren bir maden işletmesinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45932) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

41.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Giresun'un Görele ilçesine bağlı Beyazıt köyündeki yaylada kaçak yapılaşma faaliyetinde bulunulduğu iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45933) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

42.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ilinde yaşanan ölümlü trafik kazalarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45934) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

43.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ilçesindeki bazı mahalle ve köylerde yürütülmesi planlanan taş ocağı faaliyetinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45935) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

44.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'nın Kaş ilçesine bağlı Dere Mahallesi'nde açılması planlanan mermer ocağının olası çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45936) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

45.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Hatay'ın Samandağ ilçesinde bulunan bir beton santralinin mahkeme kararına rağmen çalışmalarını sürdürmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45937) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

46.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbbaba'nın, havacılık meteorolojisi personelinin mali ve özlük haklarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45938) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

47.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Elazığ'ın Kovancılar ilçesine bağlı Karabörk köyündeki bir mezarlık alanına TOKİ tarafından konut inşa edildiği iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45939) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

48.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, komşu ülkelerdeki mayın ve patlayıcı mühimmat temizliği konusunda yapılan çalışmalara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45940) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.06.2026)

49.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen dış politika ile ilgili tespitlere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45941) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

50.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi'ne ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45942) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

51.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ABD ile İran arasında yaşanan çatışmalardan etkilenen kişilere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45943) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

52.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen Türkiye-AB ilişkileri ile ilgili bazı tespitlere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45944) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

53.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen Türkiye-AB ilişkileri ile ilgili bazı tespitlere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45945) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

54.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ABD ile İran arasında imzalanan mutabakata ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45946) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

55.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen Yunanistan ve Doğu Akdeniz ile ilgili bazı tespitlere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45947) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

56.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta bulunan bir altın madeninde yaşanan iş kazasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45948) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

57.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde hizmet veren bir doğal gaz dağıtım şirketi şubesinin kapatılması nedeniyle yaşanan mağduriyete ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45949) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

58.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır'ın, Kocaeli'nin Kandıra ilçesine bağlı Karaağaç köyünde yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45950) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

59.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, bir üniversite öğrencisinin hakkında açılan soruşturma nedeniyle KYK yurdundan çıkarıldığı iddiasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45951) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

60.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Hazar Gölü'nde bulunan bir çocuk yaz kampına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45952) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

61.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğla'nın Datça ilçesine bağlı Emecik Mahallesi'nde bulunan bazı taşınmazların özelleştirme kapsamına alınmasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45953) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

62.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, son 10 yılda Bartın'ın Kurucuşile ilçesinde tahsil edilen toplam vergi miktarına ve ilçeye yapılan kamu yatırımlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45954) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

63.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, son 10 yılda Bartın'ın Ulus ilçesinde tahsil edilen toplam vergi miktarına ve ilçeye yapılan kamu yatırımlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45955) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

64.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, son 10 yılda Bartın'ın Amasra ilçesinde tahsil edilen toplam vergi miktarına ve ilçeye yapılan kamu yatırımlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45956) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

65.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, son 10 yılda Bartın ilinde tahsil edilen toplam vergi miktarına ve Bartın'a yapılan kamu yatırımlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45957) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

66.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45958) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

67.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, son 10 yılda Bartın'ın Merkez ilçesinde tahsil edilen toplam vergi miktarına ve ilçeye yapılan kamu yatırımlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45959) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

68.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, son beş yılda kayıt dışı finansmana yönelen vatandaşlara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45960) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

69.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul'da bir kişi hakkında yapılan yakalama, arama ve el koyma işlemleri ile ilgili usulsüzlük iddialarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45961) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.06.2026)

70.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok'un, bir sendika tarafından gerçekleştirilen protesto gösterisine kulluğun sert müdahalede bulunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45962) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.06.2026)

71.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, POMEM ve PMYO eğitim sonu sözlü sınavlarında başarısız sayılan adaylara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45963) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

72.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Giresun'un Görele ilçesine bağlı Beyazıt köyündeki yaylada bulunan Oğuz Obası üzerinde yaylacılar ile köy sakinleri arasında yaşanan ihtilafa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45964) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

73.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, bir siyasi parti tarafından 27-28 Haziran 2026 tarihlerinde gerçekleştirilmesi planlanan mitinglere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45965) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

74.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, gözaltına alınan bir üniversite öğrencisinin iddialarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45966) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

75.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın'ın, Hakkari ilinde yaşanan ölümlü trafik kazalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45967) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

76.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Hazar Gölü'nde bulunan bir çocuk yaz kampına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45968) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

77.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İBB Kültür A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı'nın kaçırılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45969) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

78.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, NATO Zirvesi nedeniyle Ankara'nın merkez ilçelerinde uygulanacak kısıtlamalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45970) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

79.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Hatay'ın Samandağ ilçesinde bulunan bir beton santralinin mahkeme kararına rağmen çalışmalarını sürdürmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45971) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

80.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45972) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

81.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen yerel yönetimler ile ilgili bazı tespitlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45973) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

82.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen kadın cinayetleri ile ilgili bazı tespitlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45974) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

83.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2024-2026 yılları arasında tespit edilen intihal, bilimsel yanıltma ve veride sahtecilik vakalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45975) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

84.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Munzur Üniversitesi öğrencisi bir kadının kaybolması üzerine yürütülen soruşturmaya ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45976) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

85.- Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, 2016-2020 yılları arasında yurt dışından sahte lise diploması ile denklik aldıkları tespit edilen kişilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45977) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

86.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, özel eğitim kurumlarına kurulması zorunlu hale getirilen biyometrik kimlik doğrulama sistemine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45978) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

87.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, 2016-2020 yılları arasında yurt dışından sahte lise diploması ile denklik aldıkları tespit edilen kişilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45979) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

88.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, öğrencilerin okul ortamındaki görüntü, ses kaydı ve kişisel verilerinin sosyal medyada paylaşılmasının engellenmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45980) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

89.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, özel okul öğretmenlerinin sorunlarına ve öğretmen atamalarında mülakatın kaldırılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45981) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

90.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, ücretli öğretmen görevlendirmelerine ve öğretmen atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45982) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

91.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, İstanbul'un Sarıyer ilçesindeki özel bir ortaokulda çalışan trans bir öğretmenin ayrımcılığa uğradığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45983) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

92.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45984) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

93.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45985) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

94.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'da bulunan hastanelerdeki radyoterapi cihazı eksikliğinin giderilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45986) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

95.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45987) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

96.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Hakkari ilinde sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45988) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

97.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır'ın, Kocaeli'nin Kandıra ilçesine bağlı Karaağaç köyünde ASM kurulması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45989) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

98.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun Şehir Hastanesi için yapılan revizyon ihalesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45990) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

99.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, ankilozan spondilit hastalığının tanı ve tedavisine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45991) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

100.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45992) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

101.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın'ın, Hakkari ve bazı illerde sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45993) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

102.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, aynı aile sağlığı merkezinde görev yapan personel arasında yaşanan şiddet olaylarında uzaklaştırma tedbirlerinin uygulanmadığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45994) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

103.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, aynı aile sağlığı merkezinde görev yapan personel arasında yaşanan şiddet olaylarında uzaklaştırma tedbirlerinin uygulanmadığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45995) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

104.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, Kırklareli merkezli yürütülen sahte engelli raporu soruşturmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45996) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

105.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, bakteri, parazit, su ve gıda kaynaklı bulaşıcı hastalıkların görülme sıklığına dair verilere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45997) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

106.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'daki hastanelerde bulunan tıbbi malzemelerin envanter kayıtlarında usulsüz işlemler yapıldığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45998) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

107.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, ALS hastalarının ihtiyaçlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/45999) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

108.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Muş Devlet Hastanesinin hizmete açılacağı tarihe ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46000) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

109.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, son 5 yılda tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren işletmelere ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46001) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

110.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, çilek üreticilerinin sorunlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46002) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

111.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, kırmızı et ve canlı hayvan ithalatına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46003) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

112.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, TMO tarafından açıklanan hububat alım fiyatlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46004) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

113.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, beyaz et sektöründe yapılan denetimlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46005) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

114.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çiftçilere verilecek mazot ve gübre desteğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46006) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

115.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, kırmızı et sektörüne yönelik yürütülen soruşturmaya konu şirketlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46007) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

116.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de gerçekleşen aşırı yağışlardan etkilenen çiftçilerin mağduriyetlerinin giderilmesi talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46008) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

117.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İstanbul'un Ümraniye ilçesinde bulunan bir hayvan bakımeviyle ilgili çeşitli iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46009) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

118.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, sahihsiz köpeklerin toplatılmasıyla ilgili çeşitli verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46010) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

119.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasına yatırım taahhüdü sebebiyle sağlanan ithalat ve vergi avantajlarının toplam parasal büyüklüğüne ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46011) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

120.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Türk malı imajına zarar veren firmalara uygulanan idari para cezalarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46012) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

121.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ilinde yaşanan ölümlü trafik kazalarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46013) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2026)

122.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbbaba'nın, havacılık meteorolojisi personelinin mali ve özlük haklarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46014) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

6.07.2026 Pazartesi

No: 174

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46015) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

2.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, asgari ücretin ve emekli maaşlarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46016) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

3.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 2026 yılının ilk beş ayında yapılan harcamalara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46017) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

4.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi'ne ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46018) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

5.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, bir kamu görevlisinin düğün organizasyonunda kamu araçlarının kullanıldığı iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46019) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

6.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de geç kaldığı için YKS'ye alınmayan bir öğrenciye ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46020) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

7.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46021) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

8.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, cinsel istismar suçundan hapis cezasına çarptırılan bir kişinin tahliye edilmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46022) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

9.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46023) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

10.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46024) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

11.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, yurt dışından alınan sahte diploma ve usulsüz denklik işlemleri hakkında yürütülen soruşturmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46025) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

12.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, Edirne'de evde bakım yardımından yararlanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46026) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

13.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerinden etkilenen iş yerlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46027) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

14.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, 2025 ve 2026 yıllarında sosyal yardım başvurusu yapan emekli sayısına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46028) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

15.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde faaliyet gösteren bir maden işletmesinde çalışan işçilerin maaş ve özlük haklarının ödenmediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46029) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

16.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, imar planı değişiklikleri sonrasında ortaya çıkan değer artış paylarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46030) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

17.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Kocaeli'nin Gebze ilçesine bağlı Kirazpınar Mahallesi'ndeki tapu kaydı ve imar sorununa ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46031) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

18.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, Elazığ'ın Maden ilçesinde bulunan Gezin Tren İstasyonu çevresinde yürütülen madencilik faaliyetlerinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46032) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

19.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, 2019'dan bu yana belediyelerin ve belediyelere bağlı kuruluşların personel sayıları ile personele yaptıkları ödemelere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46033) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

20.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda gerçekleşen orman yangınlarından etkilenen alanlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46034) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

21.- Muğla Milletvekili Cumhuri Uzun'un, Muğla'nın Yatağan ve Menteşe ilçelerinde bulunan bir maden sahasında yapılan acele kamulaştırma işlemine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46035) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

22.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya'nın Merkez ilçesinde TOKİ tarafından yapılan sanayi sitesinde yer tesliminde ve ödemelerde yaşanan sorunlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46036) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

23.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Rize'nin Pazar ilçesindeki bir fabrikadan yayılan dumanın sebep olduğu mağduriyete ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46037) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

24.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova ilinde konut kiralarda yaşanan artışa ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46038) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

25.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İstanbul'un Sarıyer ilçesine bağlı Poligon Mahallesi'nde evleri rezerv yapı alanında kalan kişilerin mağduriyetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46039) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

26.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Balıkesir'in İvrindi ilçesinde faaliyet gösteren bir maden şirketinin kapasite artışı hakkında verilen ÇED kararına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46040) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

27.- İstanbul Milletvekili Ahmet Sık'ın, Çanakkale'nin Biga ilçesinde faaliyet gösteren termik santralde yapılması planlanan kapasite artışına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46041) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

28.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'in Alpu ilçesinde yapılması planlanan altın ve gümüş madeni projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46042) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

29.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle yapılan çevre düzenlemeleri ve altyapı çalışmalarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46043) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

30.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep'in Şahinbey ilçesinde TOKİ tarafından yapılan bir sosyal konut projesinin ödemelerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46044) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

31.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, 500 Bin Sosyal Konut Projesi kapsamında Manisa ilinde yapılacak konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46045) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

32.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Çeşme ilçesinde yapılması planlanan bir otel projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46046) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

33.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Bulancak ilçesine bağlı Talipli köyünde yapılması planlanan kafes balıkçılığı projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46047) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

34.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, anız yangınlarının hava kalitesine etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46048) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

35.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46049) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2026)

36.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46050) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

37.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi'ne ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46051) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

38.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Suriye'nin Lübnan'a olası bir askeri müdahalesi halinde ülkemizin tutumuna ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46052) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

39.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Fener Rum Patriği'nin hukuki statüsüne ve Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46053) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

40.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46054) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

41.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 5 yılda gerçekleşen trafo arızalarına ve elektrik dağıtım altyapısının güçlendirilmesi talebine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46055) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

42.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, yaz aylarında artan enerji maliyetlerinin ekonomik ve toplumsal etkilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46056) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

43.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bazı akaryakıt istasyonlarında araçlar için satılan LPG'nin ev tipi tüplere doldurulmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46057) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

44.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Muğla'nın Yatağan ve Menteşe ilçelerinde bulunan bir maden sahasında yapılan acele kamulaştırma işlemine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46058) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

45.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ilçesine bağlı Cennetpınarı Mahallesi'nde bulunan bir alan için verilen maden arama ruhsatına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46059) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

46.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'in Alpu ilçesinde yapılması planlanan altın ve gümüş madeni projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46060) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

47.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, elektrik piyasasında farklı tüketici grupları arasındaki maliyet farklarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46061) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

48.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Soma Termik Santralinin kapatılacağı iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46062) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

49.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde faaliyet gösteren bir maden işletmesinde çalışan işçilerin maaş ve özlük haklarının ödenmediği iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46063) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

50.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Türkiye A Milli Futbol Takımı'nın 2026 FIFA Dünya Kupası'nda aldığı sonuçlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46064) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

51.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, teknoloji ürünlerinden alınan vergilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46065) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

52.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Türkiye Varlık Fonu yönetim kurulu üyesi bir kişinin kamu bankasından kullandığı iddia edilen krediye ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46066) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

53.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, üniversite hastanelerinde yaşanan medikal malzeme tedarik sorununa ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46067) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

54.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, pazarcı esnafının sorunlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46068) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

55.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerinden etkilenen iş yerlerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46069) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

56.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, araç muayene istasyonlarının devredildiği işletmeye ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46070) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

57.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle yapılan kamu harcamalarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46071) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

58.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Tokat'ın Zile ilçesinde bulunan bir yolun bakım ve onarımına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46072) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

59.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, NATO Zirvesi nedeniyle uygulanacak kısıtlamalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46073) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

60.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Arhavi ilçesinde bulunan Pilargेत Havzası'nda yürütülen dere ıslah çalışmalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46074) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

61.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bazı akaryakıt istasyonlarında araçlar için satılan LPG'nin ev tipi tüplere doldurulmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46075) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

62.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bireysel silahlanma ile ilgili çeşitli verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46076) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

63.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda sivrisineklere ve diğer haşerelere karşı mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46077) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

64.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda yerleşim alanlarında görülen yılan sayısındaki artışa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46078) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

65.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, bir derneğin faaliyetleri ile ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46079) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

66.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle kapatılması veya kontrollü geçiş uygulaması yapılması planlanan güzergahlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46080) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

67.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Aydın ilinde 2025'ten bu yana uygulanan trafik cezalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46081) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

68.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, İstanbul'un Eyüpsultan ilçesinde suç örgütleriyle mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46082) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

69.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46083) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

70.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Bulancak ilçesine bağlı Kovanlık beldesinde meydana gelen heyelandan etkilenen vatandaşların mağduriyetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46084) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

71.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle uygulanan kısıtlamalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46085) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

72.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 5 yılda gerçekleşen anız yangınlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46086) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

73.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46087) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

74.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, yurt dışından alınan sahte diploma ve usulsüz denklik işlemleri hakkında yürütülen soruşturmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46088) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

75.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, turizm işletmelerinin yerli ve yabancı turistlere farklı fiyat tarifi uyguladığı iddiasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46089) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

76.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'nin Gebze ilçesinde yeni bir halk kütüphanesi yapılması talebine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46090) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

77.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Türk Dil Kurumuna ait sosyal medya hesabından paylaşıp silinen bir mesaja ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46091) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

78.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Doğu Türkistan'da Türk-İslam kültürel mirasına yönelik simge yapıların tahrip edilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46092) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

79.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Çeşme ilçesinde yapılması planlanan bir otel projesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46093) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

80.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi'ne katılacak yabancı heyetlerin konaklayacakları tesislere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46094) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

81.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Türk Dil Kurumuna ait sosyal medya hesabından paylaşıp silinen bir mesaja ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46095) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

82.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Türk Dil Kurumuna ait sosyal medya hesabından paylaşıp silinen bir mesaja ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46096) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

83.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, öğretmen atamalarındaki mülakat uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46097) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

84.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Batman'da faaliyet gösteren bir derneğin faaliyetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46098) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

85.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ilindeki okuma ve yazma bilmeyen kişi sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46099) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

86.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın eğitim göstergelerinin yükseltilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46100) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

87.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 10 yılda üniversitelerin akademik ve idari kadrolarına yapılan atamalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46101) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

88.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 10 yılda yükseköğretim programlarından mezun olan kişilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46102) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

89.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'ın Söke ilçesindeki Yavuz Selim Anadolu Lisesinin kapatılacağı veya dönüştürüleceği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46103) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

90.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, Aydın'ın Söke ilçesindeki Yavuz Selim Anadolu Lisesinin kapatılacağı veya dönüştürüleceği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46104) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

91.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Aydın'ın Söke ilçesindeki Yavuz Selim Anadolu Lisesinin kapatılacağı veya dönüştürüleceği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46105) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

92.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, üniversite hastanelerinde yaşanan medikal malzeme tedarik sorununa ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46106) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

93.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, özel okul öğretmenlerinin sorunlarına ve öğretmen atamalarında mülakatın kaldırılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46107) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

94.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin çalışma koşulları ve özlük haklarında iyileştirme yapılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46108) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

95.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, İstanbul'un Eyüpsultan ilçesine bağlı Rami Mahallesi'nin okul ihtiyacına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46109) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

96.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, ÖSYM tarafından düzenlenen sınavlarda görev talebinde bulunan ve fiilen görevlendirilen sınav görevlisi sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46110) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

97.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, yurt dışından alınan sahte diploma ve usulsüz denklik işlemleri hakkında yürütülen soruşturmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46111) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

98.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, 2024 yılında Burdur'da görev yaparken hastalanan bir askerin hayatını kaybetmesine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46112) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

99.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi öncesinde ülkemizin güvenlik politikasına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46113) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

100.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Milli Savunma Üniversitesinde istihdam edilecek akademisyenler için yayımlanan bir kadro ilanına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46114) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

101.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, aile sağlığı merkezlerinde görev yapan grup elemanlarının mali ve özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46115) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

102.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, YÖK'e bağlı klinik doktora programını tamamlayan diş hekimlerine uzman unvanı verilmesinde aranan ölçütlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46116) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

103.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Bakanlık tarafından Hatay iline yapılan yatırımlara ve devam eden projelere ek ödenek aktarılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46117) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

104.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, sağlık çalışanlarının yaşadıkları sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46118) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

105.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, kanser tarama ve periyodik takip çalışmalarının artırılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46119) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

106.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, uzman hekim randevusuna ve tıbbi görüntüleme hizmetlerine erişimde yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46120) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

107.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda gerçekleşen sivrisinek ve kene kaynaklı bulaşıcı hastalık vakalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46121) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

108.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda gerçekleşen yılan sokması vakalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46122) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

109.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, trafik yoğunluğu ve hava kirliliği kaynaklı sağlık sorunlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46123) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

110.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, üniversite hastanelerinde yaşanan medikal malzeme tedarik sorununa ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46124) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

111.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle görevlendirilen sağlık personeline ve alınan tedbirlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46125) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

112.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle sağlık hizmeti sunumunda bazı değişiklikler yapıldığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46126) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

113.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde yabancı uyruklu bir kişi tarafından piyasaya sahte tıbbi malzeme arz edildiği iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46127) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

114.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, İstanbul Üniversitesi Hasdal Yerleşkesi Sağlık Kampüsü Projesi'ne ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46128) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

115.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, Dikili Devlet Hastanesinin uzman hekim ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46129) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

116.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, uzman hemşirelerin eğitim aldıkları branşlarda görevlendirilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46130) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

117.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay ilindeki bazı projeler için 2026 Yılı Yatırım Programı'nda belirlenen ödenek miktarlarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46131) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

118.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'daki kişi başına düşen gelir düzeyine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46132) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

119.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ülkemizde teknoloji ürünlerine erişim düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46133) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

120.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46134) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

121.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, geleneksel atmacılık faaliyetlerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46135) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

122.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, orman yangınlarıyla mücadeleyle ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46136) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

123.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son beş yılda yangınlardan zarar gören orman alanlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46137) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

124.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, kızıl sırtlı örümcek kuşunun avlanmasının durdurulmasını öngören bir genelgeye ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46138) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

125.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 10 yılda Artvin ilinde yapılan dere ıslah çalışmalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46139) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

126.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, Ardahan'daki Canibey Yaylası'nda gerçekleştirilen ağaç kesimlerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46140) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

127.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'in Alpu ilçesinde yapılması planlanan altın ve gümüş madeni projesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46141) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

128.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Melen Barajı Projesi'ne ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46142) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

129.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Bulancak ilçesine bağlı Talipli köyünde yapılması planlanan kafes balıkçılığı projesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46143) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

130.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 5 yılda meydana gelen anız yangınlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46144) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

131.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, teknoloji ürünlerine erişimde yaşanan sorunlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46145) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

132.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, yurt dışından yapılan alışverişlerde gümrük vergisi muafiyetinin kaldırılmasına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46146) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

133.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerinin esnaf ve işletmelere olası etkilerine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46147) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

134.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, son 3 yılda Aydın ilinde açılan ve kapanan iş yeri sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46148) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

135.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, kamu kurumlarındaki siber güvenlik uygulamalarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46149) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2026)

136.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, Elazığ'ın Maden ilçesindeki Gezin Tren İstasyonundan maden taşımacılığı yapılacağı iddiasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46150) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

137.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, Kayseri Kuzey Çevre Yolu Yapım İşi ihalesinin Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesine göre yapılmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46151) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

138.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay ilindeki demiryolu ve otoyol projelerine ayrılan ödeneye ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46152) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

139.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesinde bulunan iki mahalle arasındaki yolda trafik ve yaya güvenliğinin sağlanması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46153) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2026)

140.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi kapsamında ulaşım altyapısında yapılan çalışmalara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46154) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

141.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Selçuk-Ortaklar-Aydın Karayolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46155) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2026)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)

1.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'de son yıllarda artış gösteren intihar ve şüpheli ölüm vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45424)

Adalet Bakanlığı

2.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun koşullu salıverilmeden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45425)

3.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, vize başvurularında yolsuzluk yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45426)

4.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, Anayasa Mahkemesinin yoksulluk nafakasını düzenleyen hükümle ilgili verdiği iptal kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45427)

5.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, Konya'da çalıştığı iş yerinde yaşamını yitiren yabancı uyruklu bir öğrenci ile ilgili yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/45428)

6.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Kocaeli 1 ve 2 Nolu F Tipi Cezaevlerinde mahkumların haber alma hakkının engellendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45429)

7.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, 2014 yılında iki kişinin öldürüldüğü olay ile ilgili yürütülen yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45430)

8.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, 2014 yılında iki kişinin öldürüldüğü olay ile ilgili yürütülen yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45431)

9.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'nın yargılandığı davanın bir duruşması öncesinde yapılan işlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45432)

10.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, 2014 yılında iki kişinin öldürüldüğü olay ile ilgili yürütülen yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45433)

11.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'de son yıllarda artış gösteren intihar ve şüpheli ölüm vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45434)

12.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır'ın, bir belediye meclis üyesinin sosyal medya paylaşımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45435)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

13.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Bursa'nın Osmangazi ilçesinde eşi tarafından öldürülen bir kadına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45436)

14.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, kadına yönelik şiddet olayları ile kadın cinayetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45437)

15.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'de son yıllarda artış gösteren intihar ve şüpheli ölüm vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45438)

16.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bakanlık tarafından Uşak'ın Sivaslı ilçesinde sunulan hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45439)

17.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bakanlık tarafından Uşak'ın Ulubey ilçesinde sunulan hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45440)

18.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bakanlık tarafından Uşak'ın Banaz ilçesinde sunulan hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45441)

19.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bakanlık tarafından Uşak'ın Karahallı ilçesinde sunulan hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45442)

20.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, çocuk işçiliğinin önlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45443)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

21.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Muğla'nın Milas ilçesindeki bazı kömür madenlerinde kayıt dışı yabancı işçi çalıştırıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45444)

22.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, Konya'da çalıştığı iş yerinde yaşamını yitiren yabancı uyruklu bir öğrencinin sigortasız çalıştırıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45445)

23.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Kocaeli ilinde faaliyet gösteren bir şirkette çalışan işçilerin sendikal haklarını kullanmalarının engellendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45446)

24.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Edirne'de faaliyet gösteren bir madencilik şirketinin konkordato ilan etmesi sebebiyle işçilerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/45447)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

25.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri'nin Kocasinan ilçesinde yürütülen bir kentsel dönüşüm projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45448)

26.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, taşınmaz edinimi yoluyla vatandaşlık kazanan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45449)

27.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Antalya iline bağlı Osmankalfalar Mahallesi'nde açılması planlanan maden ocağının çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45450)

28.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Onikişubat ilçesine bağlı bazı mahallelerden geçen karayolunun onarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45451)

29.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'ya bağlı Dağetegi Mahallesi'nin imar, yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/45452)

30.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesine bağlı Yeşilova köyüne kontrolsüz şekilde dökülen atıkların neden olduğu sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45453)

31.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Giresun'un Doğankent ilçesine bağlı Çatalağaç köyünde faaliyet gösteren bir maden şirketinin denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45454)

Dışişleri Bakanlığı

32.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, vize başvurularında yolsuzluk yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45455)

33.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45456)

34.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, vize aracılık hizmetleri yürüten bir şirketle ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45457)

35.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı tarafından kurulduğu iddia edilen bir şirkete ilişkin yazılı soru önergesi (7/45458)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

36.- Muğla Milletvekili Cumhuri Uzun'un, Muğla'nın Milas ilçesindeki bazı kömür madenlerinde kayıt dışı yabancı işçi çalıştırıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45459)

37.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştas'ın, Afşin-Elbistan Termik Santraline iki yeni ünite eklenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45460)

38.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da bulunan bir mahallede yaşanan elektrik altyapısı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/45461)

39.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Diyarbakır, Mardin, Kahramanmaraş ve Elazığ'da yenilenebilir enerji kaynak alanı ilan edilen arazilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45462)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

40.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 18-29 yaş arasındaki gençlerle yapılan bir anketin sonuçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45463)

41.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, boğulma vakalarının önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45464)

42.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, cevaplanmayan yazılı soru önergelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45465)

43.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, son 10 yılda KYK yurtlarında gerçekleşen öğrenci ölümlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45466)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

44.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, vize başvurularında yolsuzluk yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45467)

45.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, küçük esnaf ve işletmelerde uygulanan KDV oranına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45468)

46.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, enflasyonla mücadeleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/45469)

47.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Giresun'un Doğankent ilçesine bağlı Çatalağaç köyünde protestolara katıldığı gerekçesiyle bir kişiye kesilen idari para cezasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45470)

İçişleri Bakanlığı

48.- Muğla Milletvekili Cumhuri Uzun'un, Muğla'nın Milas ilçesindeki bazı kömür madenlerinde kayıt dışı yabancı işçi çalıştırıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45471)

49.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Eskişehir'in Mihalıççık ilçesinde faaliyet gösteren bir maden işletmesinde çalışan işçilerin Ankara'ya girişlerinin engellenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45472)

50.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, 24 Mayıs 2026 tarihinde CHP Genel Merkezinde meydana gelen olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45473)

51.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkari'nin Şemdinli ilçesinde bazı köylere geri dönüş yapmak isteyen vatandaşlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45474)

52.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'ın Yenişehir ilçesinde yaşanan toplu sokak hayvanı ölümlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45475)

53.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Bursa'nın Osmangazi ilçesinde eşi tarafından öldürülen bir kadına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45476)

54.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Muş'un Malazgirt ilçesindeki bir yaylaya gitmek isteyen kişilerin saldırıya uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45477)

55.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Beşbulak köyündeki yayla yollarının onarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45478)

56.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, boğulma vakalarının önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45479)

57.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, son on yılda uyuşturucu ile mücadele kapsamında emniyet personeli hakkında yürütülen soruşturmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45480)

58.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, miras intikal ve tescil işlemleri 90 günde tamamlanamayan araçların trafikten men edilmesi nedeniyle yaşanan mağduriyetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45481)

59.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'de son yıllarda artış gösteren intihar ve şüpheli ölüm vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45482)

60.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır'ın, bir belediye meclis üyesinin sosyal medya paylaşımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45483)

61.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, nakliye sektöründe faaliyet gösteren sürücülerin trafik cezaları nedeniyle yaşadığı mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/45484)

62.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'ya bağlı Elgün Mahallesi'ndeki altyapı sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45485)

63.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesine bağlı Yeşilova köyüne kontrolsüz şekilde dökülen atıkların neden olduğu sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45486)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

64.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Bakanlık bünyesinde görev yapan kültürel miras uzmanlarının mali ve özlük haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45487)

65.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır Surlarında faaliyet gösteren işletmelerin denetimine ve kültürel mirasın korunmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45488)

Milli Eğitim Bakanlığı

66.- Ankara Milletvekili Mesut Doğan'ın, Milli Eğitim Akademisi uygulaması sebebiyle yaşanan mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/45489)

67.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Bakanlık tarafından bağımlılıkla mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45490)

68.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı kapsamında gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45491)

69.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Ağrı'nın Hamur ilçesinde görev yapan bir öğretmenin şüpheli şekilde hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45492)

Milli Savunma Bakanlığı

70.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Anıtkabir'e yapılan bir ziyarete ilişkin yazılı soru önergesi (7/45493)

Sağlık Bakanlığı

71.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri'nin Yahyalı ilçesine bağlı Balıcıkırı ve Büyükçakır mahallelerinde ASM kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45495)

72.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, cevaplanmayan yazılı soru önergelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45496)

73.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'de son yıllarda artış gösteren intihar ve şüpheli ölüm vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45497)

74.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bakanlık tarafından Uşak'ın Eşme ilçesinde sunulan hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45498)

75.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bakanlık tarafından Uşak'ın Banaz ilçesinde sunulan hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45499)

76.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, kamuda görev yapan dış hekimlerinin çalışma koşullarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45500)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

77.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır ilindeki sanayi sektörüne yönelik teşviklere ve OSB yatırımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45501)

78.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Siverek Organize Sanayi Bölgesinde yaşanan altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/45502)

Tarım ve Orman Bakanlığı

79.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, yaş çay alım fiyatları ile kota ve kontenjan uygulamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45503)

80.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Beşbulak köyündeki yayla yollarının onarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45504)

81.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, boğulma vakalarının önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45505)

82.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, Van'da bulunan Et ve Süt Kurumuna ait satış mağazalarının kapatılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45506)

83.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, buğday hasadında yaşanan biçerdöver kaynaklı dane kaybı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/45507)

84.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesindeki bazı tarım arazilerinden geçen drenaj hattının tıkalı olmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45508)

85.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, ülke genelinde faaliyet gösteren lisanslı pirina işleme tesislerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45509)

86.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, TMO tarafından 2026 yılı için belirlenen buğday fiyatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45510)

87.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, TMO tarafından açıklanan hububat alım fiyatlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45511)

88.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesine bağlı Yeşilova köyüne kontrolsüz şekilde dökülen atıkların neden olduğu sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45512)

Ticaret Bakanlığı

89.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, vize aracılık hizmetleri yürüten bir şirketle ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45514)

90.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Schengen vizesi için randevu alım süreçlerinde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45515)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

91.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, vize aracılık hizmetleri yürüten bir şirketle ilgili internet içeriklerine erişim engeli getirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45516)

92.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri'nin Kocasinan ilçesine bağlı Hırka Mahallesi ile Yozgat'ın Boğazlıyan ilçesine bağlı Yazıçepni Mahallesi arasındaki karayolunun onarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45517)

93.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van ilinde meydana gelen trafik kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45518)

94.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Yeşilova ilçesinden geçen karayollarında yabani ot temizliği yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45519)

95.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, nakliye sektöründe faaliyet gösteren sürücülerin yaşadıkları sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45520)

96.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Yeşilova ilçesine bağlı Güney köyünden geçen karayolunda trafik güvenliğinin sağlanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45521)

97.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Yeşilova ilçesine bağlı Yarıklı köyünden geçen karayolunda trafik güvenliğinin sağlanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45522)

98.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş ilindeki PTT Bölge Müdürlüğü ile Karayolları Bölge Müdürlüğü'nün taşınacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45523)

8.07.2026 Çarşamba

No: 175

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri**Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)**

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, yönetim yeri İstanbul olmayan azınlık gazetelerine maddi yardım yapılmamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45525)

2.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Türkiye Varlık Fonu hakkındaki bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45526)

Adalet Bakanlığı

3.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Antalya S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45527)

4.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara ve İstanbul büyükşehir belediyeleri tarafından yapılan suç duyurularının akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45528)

5.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, bir siyasi partinin merkez karar ve yönetim kurulu üyesinin bir kadına şiddet uygulaması nedeniyle yürütülen yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45529)

6.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Ağrı'nın Hamur ilçesinde görev yapan bir kadın öğretmenin şüpheli şekilde hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45530)

7.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, nafaka haklarının kısıtlanması yönünde yeni yasal düzenlemeler yapılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45531)

8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, 28 Mayıs 2026 tarihinde Konya'da hayatını kaybeden yabancı uyruklu bir üniversite öğrencisiyle ilgili yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/45532)

9.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığının çalışmalarıyla ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45533)

10.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, son 5 yılda gözaltında kötü muamele iddiasıyla başlatılan soruşturma ve kovuşturmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45534)

11.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, bir gazetecinin kişilik haklarının ve özel yaşamının ihlal edildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45535)

12.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurum ilindeki merkez ve ilçe adliyelerinde görev yapan personelin atama ve çalışma koşullarıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45536)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

13.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, engelli vatandaşlara yönelik sağlık ödemelerinin çevrimiçi kanallar aracılığıyla gerçekleştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45537)

14.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Bucak ilçesindeki bir bakım ve rehabilitasyon merkezi hakkında alınan güçlendirme kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45538)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

15.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, çocuk işçiliğinin önlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45539)

16.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, üniversite mezunlarının son beş yıldaki işsizlik oranlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45540)

17.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, 2021-2025 yılları arasında hukuka aykırı şekilde sigortalı olarak gösterilen kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45541)

18.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, Kocaeli'de bulunan bir otomotiv fabrikasında yaşanan iş kazasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45542)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

19.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesine bağlı bir köyde gerçekleştirilen ağaç kesimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45543)

20.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Trabzon'un Arsin ilçesinde yapımı devam eden fen işleri binasının yapı güvenliğiyle ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45544)

21.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, taksi taşımacılığı ile dijital yolcu eşleştirme platformları arasında yaşanan uyumsuzluklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45545)

22.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Muğla'nın Bodrum ilçesine bağlı Göl Mahallesi'nde yapılması planlanan bir turizm konaklama tesisinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45546)

23.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Belediyesinin 2010-2023 yılları arasında MKE Anonim Şirketine evsel olmayan atık satışı yapıp yapmadığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45547)

24.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da yapılan deprem konutlarında hak sahipliği konusunda yaşanan mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/45548)

25.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, hayvancılıkla uğraşan göçer bir topluluğa iskan kapsamında yapılan arazi tahsis işlemlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45549)

26.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Samsun'un Havza ilçesine bağlı Hacidede köyünde mera vasfını haiz bir arazinin tahsis amacının değiştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45550)

27.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Sıfır Atık Projesi kapsamında yapılan harcamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45551)

28.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesine bağlı Yenice Mahallesi'nde bulunan katı atık bertaraf tesisinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45552)

29.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Aliağa ilçesinde yürütülen Gemi Söküm ve Gemi Geri Dönüşümü Faaliyeti Alan Artışı Projesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/45553)

Dışişleri Bakanlığı

30.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, 12 Aralık 2025 tarihinde Ukrayna'da saldırıya uğrayan bir Türk gemisinde oluşan zarardan etkilenen lojistik firmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45554)

31.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Schengen vizesi için randevu alım süreçlerinde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45555)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

32.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesine bağlı bir köyde gerçekleştirilen ağaç kesimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45556)

33.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak ilinde yapılan planlı elektrik kesintilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45557)

34.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'da bulunan tarımsal sulama abonelerinin elektrik borçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45558)

35.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Samsun'un Havza ilçesine bağlı Hacidede köyünde mera vasfını haiz bir arazinin tahsis amacının değiştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45559)

36.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, 3 Mayıs 2026 tarihinde Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde yaşanan sel felaketi nedeniyle elektrik altyapısında meydana gelen hasara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45560)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

37.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Manisa'nın Kırkağaç ilçesinde yapımına başlanan spor kompleksi projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45561)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

38.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, 2026 yılı için öngörülen faiz giderlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45562)

39.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'daki taksici esnafının sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45563)

40.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, vergi muafiyeti tanınan vakıflara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45564)

41.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, son 10 yılda TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketlere ve bunların mali durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/45565)

İçişleri Bakanlığı

42.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesine bağlı bir köyde gerçekleştirilen ağaç kesimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45566)

43.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, bir kişinin gözaltında iken çıplak aramaya maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45567)

44.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, bayram tatillerinde ağır tonajlı araçlara yönelik alınan trafik tedbirlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45568)

45.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, taksi taşımacılığı ile dijital yolcu eşleştirme platformları arasında yaşanan uyumsuzluklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45569)

46.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Bulancak ilçesine bağlı Yeşilhisar Mahallesi'nde bulunan bir ahşap köprü'nün onarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45570)

47.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, emniyet teşkilatından emekli olan kişilerin özel güvenlik kimlik kartı için gereken harç ve ücretlerden muaf tutulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45571)

48.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta faaliyet gösteren esnafın yaşadığı sorunların giderilmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45572)

49.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Ağrı'nın Hamur ilçesinde görev yapan bir kadın öğretmenin şüpheli şekilde hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45573)

50.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, 1975 yılında Diyarbakır'ın Lice ilçesinde gerçekleşen depremden sonra başlatılan konut projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45574)

51.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Mardin'de hakkında yıkım kararı alınan lojmanlarda oturan hak sahiplerinin mağduriyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45575)

52.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde yaşanan içme suyu ve kanalizasyon altyapısı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/45576)

53.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, son 5 yılda gözetiminde kötü muamele iddiasıyla Bakanlığa yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45577)

54.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'daki bazı köylere geri dönüş yapmak isteyen vatandaşlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45578)

55.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, son 5 yılda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda kamu görevine atanamayan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45579)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

56.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Trabzon Kültür Yolu Festivali'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/45580)

57.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun ilinin Şebinkarahisar ilçesinde bulunan bir kütüphanenin yenilenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45581)

58.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun ilinin Şebinkarahisar ilçesinde bulunan bir kütüphanenin yenilenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45582)

59.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'da bulunan İstasyon Höyük'te gerçekleştirilen arkeolojik çalışmalara ve bölgenin turizme kazandırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45583)

60.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, vergi muafiyeti tanınan vakıflara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45584)

61.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, İstanbul'un Üsküdar ilçesine bağlı Çengelköy Mahallesi'nde bulunan bir işletmeye alkollü mekan ruhsatı verilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45585)

62.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Türkiye Yazma Eserler Kurumu envanterinde bulunan bazı yazma eserlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45586)

Milli Eğitim Bakanlığı

63.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45587)

64.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Ağrı'nın Hamur ilçesinde görev yapan bir kadın öğretmenin şüpheli şekilde hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45588)

65.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, TYP kapsamında okullarda istihdam edilen temizlik personelinin görev sürelerinin bitmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45589)

66.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Bakanlık ve bir vakıf arasında imzalanan protokol kapsamında Sakarya'da yapılan bir etkinliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/45590)

67.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Ağrı'nın Hamur ilçesinde görev yapan bir kadın öğretmenin şüpheli şekilde hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45591)

68.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, Ağrı'nın Hamur ilçesinde görev yapan bir kadın öğretmenin şüpheli şekilde hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45592)

69.- Batman Milletvekili Serkan Ramanlı'nın, Milli Eğitim Akademisi uygulaması sebebiyle yaşanan mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/45593)

70.- Batman Milletvekili Serkan Ramanlı'nın, 2025-2026 eğitim ve öğretim yılında Kürtçe seçmeli dersini alan öğrenci sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45594)

71.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, bir üniversitede sözlü ve fiziksel saldırıya maruz kaldıkları iddia edilen öğrencilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45595)

72.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yapılan bazı görevlendirmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45596)

73.- Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan'ın, Şırnak İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yapılan bazı görevlendirmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45597)

74.- Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan'ın, Şırnak'ta haklarında disiplin soruşturması açılan bazı kamu görevlilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45598)

75.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, özel okullarda çalışan öğretmenlerin sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45599)

76.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak ilindeki öğretmenlerinin yönetim kadrolarına yapılan bazı görevlendirmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45600)

77.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ın Cizre ilçesinde mobbinge uğrayan bir öğretmene ilişkin yazılı soru önergesi (7/45601)

78.- Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan'ın, Şırnak ilindeki öğretmenlerinin yönetim kadrolarına yapılan bazı görevlendirmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45602)

Sağlık Bakanlığı

79.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatlarında sözleşmeli olarak çalışan personelin yönetici olarak atanmamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45603)

80.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinin taşınma sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45604)

81.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, kanser tedavisinde kullanılan bazı ilaçların geri ödeme listesine alınmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45605)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

82.- Van Milletvekili Sinan Çiftçiyürek'in, SEGE raporlarında altıncı kademe gelişmişlik grubunda yer alan illere yapılan yatırımlara ve sağlanan desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45608)

Tarım ve Orman Bakanlığı

83.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesine bağlı bir köyde gerçekleştirilen ağaç kesimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45609)

84.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, fındık rekolte tahminlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45610)

85.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, İzmir ilinde orman yangınları ile mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/45611)

86.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, fındık üreticilerine sağlanan desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45612)

87.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, orman yangınları ile mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/45613)

88.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, haklarında icra takibi başlatılan çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45614)

Ticaret Bakanlığı

89.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliğinin ve bağlı odalarının mali durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/45615)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

90.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, PTT Şanlıurfa Başmüdürlüğünün Diyarbakır Bölge Müdürlüğüne bağlanmasının kurum personeline etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45616)

91.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, bayram tatillerinde ağır tonajlı araçlara yönelik alınan trafik tedbirlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45617)

92.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, taksi taşımacılığı ile dijital yolcu eşleştirme platformları arasında yaşanan uyumsuzluklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45618)

93.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı ile Bursa arasında yolcu taşıyan otobüslerin kalkış noktasının yolcu çıkış kapısına uzaklığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45619)

94.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Samsun-Sarp Demiryolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45620)

95.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Bulancak ilçesine bağlı Yeşilhisar Mahallesi'nde bulunan bir ahşap köprünün onarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45621)

96.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, ADR (SRC5) sınavlarının Kayseri'de yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45622)

97.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurum'un Karayazı ilçesinde bulunan bazı yollarda trafik güvenliğinin sağlanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45623)

98.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'a yeni araç muayene istasyonu kurulmasına ve kentin ulaşım altyapısındaki sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45624)

99.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, TCDD'nin zararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45625)

100.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Ceylanpınar-Kızıltepe Karayolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45626)

101.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Derecik ilçesinde yaşanan ulaşım altyapısı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/45627)

13.07.2026 Pazartesi

No: 176

Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi
(Milletlerarası Andlaşma)

1.- Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Ticarete Teknik Engeller Faslında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Olarak 7 Mayıs 2025 Tarihli Mektupların Teatisi Yoluyla İmzalanan Anlaşmanın Onaylanmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 3.07.2026) (Gelen evrak numarası: 1890581)

Milletvekili Teklifi

1.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun; Sivas Katliamı ile Yüzleşme, Hafıza ve Adaletin Sağlanması Hakkında Kanun Teklifi (2/3770) (İnsan Haklarını İnceleme; Adalet ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 1.07.2026)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)

1.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45628)

Adalet Bakanlığı

2.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Terme ilçesinde belediye meclis üyesi olan bir kişinin sosyal medya paylaşımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45629)

3.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45630)

4.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45631)

5.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45632)

6.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, son beş yılda açılan soruşturmalara ve cezaların infazına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45633)

7.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, 26 Haziran 2025 tarihinde Gaziantep'te hayatını kaybeden bir kadınla ilgili yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/45634)

8.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Bartın'ın Amasra ilçesinde 14 Ekim 2022 tarihinde yaşanan maden kazası hakkında yürütülen yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45635)

9.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Eskişehir Cezaevinde bulunan bazı mahkumların kötü muameleyle maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45636)

10.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 2024 yılında şüpheli şekilde hayatını kaybeden bir kişi hakkında devam eden dava sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45637)

11.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Anayasa Mahkemesinin yoksulluk nafakasını düzenleyen hükümle ilgili verdiği iptal kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45638)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45639)

13.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45640)

14.- Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan'ın, bir mahkumun geçici olarak nakledildiği cezaevinde çıplak aramaya maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45641)

15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kırklareli Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45642)

16.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45643)

17.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Dumlu 2 Nolu Cezaevinde açlık grevinde olan bir mahkuma ilişkin yazılı soru önergesi (7/45644)

18.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45645)

19.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Çorum L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45646)

20.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmmez'in, bir mahkumun geçici olarak nakledildiği cezaevinde çıplak aramaya maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45647)

21.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, iki hasta mahkumun sağlık durumlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45648)

22.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, ailelerinden uzak illerdeki ceza infaz kurumlarında bulunan mahkumlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45649)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Van Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun hak ihlaline maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45650)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45651)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kayseri Bünyan Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tahliye talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45652)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45653)

27.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ereğli Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45654)

28.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Maltepe 1 Nolu L Tipi Cezaevinde bulunan bir mahkumun koğuş değişikliği talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45655)

29.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Karatape Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45656)

30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Marmara 6 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45657)

31.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45658)

32.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzurum 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45659)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

33.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne yapılan personel alımı için gerçekleştirilen mülakata ilişkin yazılı soru önergesi (7/45660)

34.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45661)

35.- Batman Milletvekili Mehmet Rüştü Tiryaki'nin, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45662)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

36.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, Edirne'nin Uzunköprü ilçesindeki bir maden işletmesinde çalışan işçilerin ücretlerini alamadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45663)

İçişleri Bakanlığı

37.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökarp'ın, 10 Mayıs 2026 tarihinde Ankara'nın Keçiören ilçesinde düzenlenen bir etkinliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/45664)

38.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Terme ilçesinde belediye meclis üyesi olan bir kişinin sosyal medya paylaşımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45665)

39.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45666)

40.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, bir vakfın il temsilcisiyle ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/45667)

41.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45668)

42.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis Merkez Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından gerçekleştirilen bir ihaleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/45669)

43.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45670)

44.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45671)

45.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, 14 Haziran 2026 tarihinde Ankara Güvenpark'ta gerçekleşen protestolara yapılan kolluk müdahalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45672)

46.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri'nin Yahyalı ilçesinde aşırı yağışlar nedeniyle meydana gelen sel felaketine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45673)

47.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45674)

Milli Eğitim Bakanlığı

48.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Ağrı'nın Hamur ilçesinde görev yapan bir kadın öğretmenin şüpheli şekilde hayatını kaybetmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45675)

49.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökarp'ın, Giresun'un Espiye ilçesinde saldırıya uğrayan bir lise öğrencisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45676)

50.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, özel okullarda çalışan öğretmenlerin sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45677)

51.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, 2019 yılında Şırnak'ın Cizre ilçesindeki bir okulda yaşanan cinsel istismar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45678)

52.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak ilindeki öğretmenlerinin yönetim kadrolarına yapılan bazı görevlendirmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45679)

53.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yapılan bazı görevlendirmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/45680)

54.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ın merkezi sınavlardaki başarı durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/45681)

55.- Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan'ın, Şırnak'ın merkezi sınavlardaki başarı durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/45682)

56.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak'ın merkezi sınavlardaki başarı durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/45683)

57.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak'ın Cizre ilçesinde mobbinge maruz kalan bir öğretmene ilişkin yazılı soru önergesi (7/45684)

58.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, 2019 yılında Şırnak'ın Cizre ilçesindeki bir okulda yaşanan cinsel istismar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45685)

59.- Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan'ın, Şırnak'ın Cizre ilçesinde mobbinge maruz kalan bir öğretmene ilişkin yazılı soru önergesi (7/45686)

60.- Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan'ın, 2019 yılında Şırnak'ın Cizre ilçesindeki bir okulda yaşanan cinsel istismar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45687)

61.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak'ta haklarında disiplin soruşturması açılan bazı kamu görevlilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45688)

62.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Diyarbakır'da bulunan işitme engelliler okulunda görev yapan bazı öğretmenlerin işaret dili bilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45689)

Sağlık Bakanlığı

63.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri'nin Develi ilçesine bağlı Sindelhöyük Mahallesi'nin aile sağlığı merkezi ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45690)

64.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45691)

65.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, hastanelerde istihdam edilen işaret dili tercümanı sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/45692)

66.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cüpolo'nun, kanser tarama ve periyodik takip çalışmalarının artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45693)

Ticaret Bakanlığı

67.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Hakkari'deki toplum sağlığı merkezi inşaatından etkilenen esnafın mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45695)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

68.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, araç muayene hizmetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/45696)

14.07.2026 Salı

No: 177

Milletvekili Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Müşerref Pervin Tuba Durgut ve Antalya Milletvekili Mustafa Köse ile 98 Milletvekilinin; Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3771) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2026)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un; Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Ticarete Teknik Engeller Faslında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Olarak 7 Mayıs 2025 Tarihli Mektupların Teatisi Yoluyla İmzalanan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3772) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2026)

14 Temmuz 2026 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, Hakkâri'nin yerel sorunları hakkında Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'e aittir.

Buyurunuz Sayın Düşünmez.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkâri'nin yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hakkâri'nin sorunlarının bazılarından bahsetmeye çalışacağım bu beş dakikalık bölümde, unuttuğum sorunlar için de affınıza sığınıyorum.

Şimdi, Hakkâri'nin birinci gündemlerinin başında genç işsizlik, gençlerin göç etmesi, umutsuzluk ve beraberinde iş cinayetinde kaybettiğimiz gençlerden ziyade maalesef ki intiharlarla anılır pozisyona gelen gençlerimiz. Bunu defaten Mecliste ve çeşitli mecralarda dile getirmemize rağmen herhangi bir çözüm, maalesef çözüme katkı sunabilecek bir durum gelişmedi. Tekraren hepinizin vicdanına sesleniyorum: Artık gençlerimiz ne iş cinayetlerinde ne de intiharlarda hayatlarını kaybedsinler, bizler gençler için politikalar üretilim diyorum.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hakkâri kenti 3 sınır kapısı bulunan ama ekonomisi en kötü durumda olan illerin başında geliyor. Hem İran'a sınır kapımız bulunuyor, Esendere Gümrük Kapısı hem de Irak'a Üzümlü ve Derecik Sınır Kapıları açılıyor ama maalesef ki oralarda, Esendere'de yoğunluktan dolayı sağlıklı bir geçiş düzeni söz konusu değil çünkü orada yeterince giriş yapılabilecek kabin bulunmuyor, kabinler olsa bile yeterli personel istihdam edilmiyor ve bu yönüyle halklar orada eğer bir gün sınıra gideceklerse, yurt dışına çıkacaklarsa ya da yurda giriş yapacaklarsa eziyetle cebelleşmek zorunda kalıyor.

Yine, Derecik ve Üzümlü'de ticari geçiş hakkı yok, orada araçlar geçemiyor, insanlar yaya olarak sınırın diğer hattına geçiyor ya da ülkeye girişlerini yaya olarak yapıyor. Daha vahimi, Derecik'te oraya gidebilecek bir yol ne sınırın Türkiye yakasında ne sınırın Kürdistan yakasında maalesef ki yok. Bir vahim örnek daha, orada insanlar saatlerce bekliyor ama orada yeterince insan hakkıyla bağdaşabilecek, insanca yaşamı düşünen bir akıl, bir bakış da yok. Sınır kapısında lavabo ihtiyaçlarını giderebilecekleri bir lavaboları yok, acıınca yemek yiyebilecekleri ya da en kötü bir bisküvi alabilecekleri kantinleri yok; en kötü sorun, içecekleri suları dahi yok.

Sayın milletvekilleri, Hakkâri'deki yol sorunlarına ilişkin defaten burada konuşmalar yaptık, en son, korktuğumuz başımıza geldi; yol çöktü, yol çöktükten sonra “Bu yolu güvenli hâle getirecek politikalar üretin.” dedik. Millî Savunma Bakanlığı operasyon dönemlerinde yaptığı askerî iki köprüyü Hakkâri'ye tahsis etti, onu da kutlayarak açtılar ve binlerce paylaşım yaptılar o köprüünün üzerine, hatta utanç köprüsü olması gerekirken isim dahi koydular: “Kaan Köprüsü” dediler o köprüye ve üç aydır Hakkârililer hâlâ bu köprüden geçiş yapmak zorunda kalıyor kendi kentlerine gitmek için. Bu, Türkiye'nin utanç köprüsüdür. Operasyonel yapılması gereken, alelacele yapılması gereken askerî köprüler hâlâ Hakkâri'nin kaderi olmuş durumda. Bizler defalarca sorduk: Hakkâri'ye yeni bir yol, alternatif bir yol yapacak mısınız? Köprüleri daha güvenli, ulaşımına daha uygun hâle getirecek misiniz? Maalesef ki bir yanıt alamadık. Bütün bunlar yetmezmiş gibi Sayın Ulaştırma Bakanı gidip orada tüneller açtı, köprüler açtı, hatta ve hatta Yüksekova'ya bir çevre yolu açtı ama çevre yolunun yıllardır kullanıldığından haberi dahi yok. Oraya bir bayrak dikerseniz orası açılışa hazır bir yer hâline gelmez. Orayı güvenli hâle getirirseniz, orada geçişi sağlıklı hâle getirirseniz o zaman gelip açılışlarınızı yapabilirsiniz ama emek vermediğiniz, yolunu yapamadığınız; tünelleri, diğer kısımları güvenli hâle getirmediğiniz Hakkâri'de bir açılış yapamazsınız.

Örneğin on bir yıl önce orada bir havalimanı açıldı ama yedi aydır bu havalimanı geçişe kapalı. Sayın Bakan orada “Yüksekova Havalimanı'nın 11'inci yaşını kutluyoruz.” diye “tweet” attı. Hayır arkadaşlar, Yüksekova Havalimanı 11 yaşını tamamlamadı, neden mi? Çünkü kışları hiç ulaşımına açık değildi, çünkü gece seferleri yok, çünkü her 2 uçaktan 1'i iptal ediliyor ama ne yazık ki on bir yıldır aktif olduğu için 11'inci yaş kutlamasını yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Tamamlayacağım.

BAŞKAN - Tamamlayın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Biz bunu kabul etmiyoruz. Yüksekova Havalimanı'nın yaşı olsa olsa 3,5, siz de üç buçuk yıl kutlaması yapabilirsiniz.

Şimdi, bütün Yüksekova'da ve Hakkâri'nin tamamında kamera sistemleriyle âdeta açık bir cezaevi oluşturmayı hedefliyorsunuz. Yüksekova'nın Orman Mahallesi'nde MOBESE'ler dikmişsiniz, MOBESE'nin altında da halkı kışkırtan, provokasyon yaratan memurlar görevlendirmişsiniz. Bu da yetmezmiş gibi, her gün gençleri çeşitli bahanelerle gözaltına alıyorsunuz. Bunları defaten bu Meclis kürsüsünde dile getirdik. Yapmayın, Hakkâri'nin onurunu size çiğnetmeyeceğiz.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bizler binlerce defa dile getirdik, yine dile getirelim: Hakkâri'de hastaneler yok, yeterli personel yok, anjiyo üniteleri yok. Derecik'ten Hakkâri'ye gelmek için yedi saate ihtiyaç var, yedi saat.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Kalp krizi geçiren biri yedi saatte Hakkâri'ye ulaşmaya çalışıyor. Bu utanç sizlere yeter. Artık yeter, Hakkâri'yi duyun, Hakkâri'nin problemlerini çözmeye iradesi gösterin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

İkinci söz talebi, Artvin'in yetiştirdiği değerler hakkında Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'a aittir.

Buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in yetiştirdiği değerlere ilişkin gündem dışı konuşması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; bu bir vefa konuşmasıdır. Çok iyi bir Türk'ü, çok iyi bir Karadenizliyi, çok iyi bir Artvinliyi anlatacağım bugün, İsmet Acar'ı anlatacağım. Cumartesi günü İstanbul'da toprağa verdik. Çok iyi bir Artvinliydi. Dedim ki: Bu konuşmayı Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapmam gerekiyor. Neden? Çünkü yıllardır Artvin'e büyük hizmetleri oldu. Şöyle ki: Ta, Gürcistan'ın Kutaisi kentinden başlayan bir serüven, 1946'da Artvin'in Borçka ilçesinin Klaskur (Aralık) köyünde doğan bir hayat geçtiğimiz günlerde Zincirlikuyu Mezarlığı'nda sonlandı değerli arkadaşlarım; seksen yıllık onurlu bir yaşam. Seksen yıllık onurlu yaşamında Artvin'e hizmet eden, Artvin'in çocuklarının eğitiminde her zaman yanlarında olan bir büyüğümüzü.

Artvin'in, Borçka'nın köyünden çıkan, cumhuriyet değerleri sayesinde, fırsat eşitliğiyle onu bir yerlere getiren bir yaşamı anlatmaya çalışıyorum değerli arkadaşlarım. Okuyanlara, öğrencilerimize her zaman yardımcı oldu. Hastası olana, cenazesi olana, ihtiyacı olana, hangi siyasi görüşten ve gelenekten gelirse gelsin ayırmadan, bütün Artvinlilere bir anlamda yardımcı oldu. O nedenle, anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Bir başka özelliğini anlatacağım değerli arkadaşlarım. Bakın, bundan on yıl önce Sayın Genel Başkanla beraber -Kemal Bey Genel Başkanken- Artvin'den Şavşat'a hareket hâlindeyken bir saldırıya uğradık. Ben de o aracın içerisindeydim değerli arkadaşlarım. Size bir öykü anlatacağım. O araçta bir Jandarma Er Fatih Çaybaşı -nur içinde yatsın değerli arkadaşlarım- önümüzde şehit oldu çocuğumuz ve biz onu toprağa verdik, yüreğimize gömdük. Buradan bir kere daha ailesinin acısını paylaşıyorum. Belki onu herkes unuttu, bir tek İsmet Acar unutmadı değerli arkadaşım. İsmet Acar aradan zaman geçtikten sonra beni aradı, dedi ki: "Ailesini bulacaksın, sana bir görev veriyorum, Artvin'in Milletvekilisin. O çocuğun Artvin topraklarında şehit olmasını kabul edemiyorum. O aileye bir ev alacaksın, seni görevlendiriyorum." "Nerede bulabiliriz?" diye düşündüm arkadaşlar, Erzincan'da yaşadığını tespit ettik. Valiyi aradım. Vali Bey bizi dinliyorsa buradan saygılarımı gönderiyorum. Vali Bey'e dedim ki: Sayın Valim, böyle böyle, şehit olan bir çocuğumuzun ailesi var. "Evet, burada oturuyorlar." İşadamının kim olduğunu söylemeyeceğim. Bir ev alacağız, görevi bana verdi. "Artvinli misin? Artvin Milletvekili misin?" dedi. "Evet." dedim. "Kimseye söylemeye gerek yok, ben biliyorum onun İsmet Acar olduğunu. Bir şehit de buradan var, ona da bir ev alsın mı?" dedi. Ona da bir ev aldı değerli arkadaşlarım.

Bakın, geçtiğimiz yıllarda, geçen yıl Pençe-Kilit Operasyonu'nda 12 şehit verdik, metan gazı zehirlenmesinden dolayı 12 kahraman askerimizi bir mağaranın içerisinde şehit verdik. O aileleri de ilk arayan oydu. 12 askerimize, bugünkü lafla -yani parayla ölçülmez ama- 1 milyon dolara daireler aldı. Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfına şartlı bağış olmadığı için onların da irat gelirlerini ailelere bağışladı değerli arkadaşlarım.

Gaffar Okan -buradan rahmetle anıyorum, Diyarbakır Emniyet Müdürümüzü- 5 polis memurumuzla şehit olduğu zaman ona da, o 5 polis memuruna da daireler aldı, Naim Süleymanoğlu'na aldı. Değerli arkadaşlarım, müthiş bir hayırseverdi.

Düşündüm, kendisini toprağa veriyorken dedim ki: Bunu buradan bu şekilde hayır dualarıyla uğurluyoruz ama Türkiye Büyük Millet Meclisindeki... En büyük özelliği, üç özelliği vardı, ailesi... Biraz önce kendisini tarif ediyorken "'Türk olmaktan, Karadenizli olmaktan ve Artvinli olmaktan gurur duyuyorum.' diyordu." dediler. Ben de milletvekili olarak onu şöyle tanımlıyordum, diyordum ki: Çok iyi bir Atatürkçüydü, Mustafa Kemal ve cumhuriyet değerlerine yürekten bağlıydı İyi bir Artvinliydi ve iyi bir Galatasaraylıydı değerli arkadaşlarım. Kendisini buradan saygıyla, rahmetle, minnetle anıyorum.

Herkese dokundu, dokunmadığı hiç kimse yoktu. Cenaze namazını Sayın Celal Adan’la, Artvin Milletvekili olarak Sayın Bakanımız Faruk Çelik’le beraber, üçümüz yan yana kıldık; o kadar güzel şeyler konuştuk ki cenaze namazında, Allah herkese bu şekilde gitmeyi nasip etsin yani eğer iyilikler yapıyorsanız, insanları ayırmıyorsanız, bulunduğunuz yeri, geldiğiniz yeri unutmuyorsanız... Düşünün ki bir köy ilkokulundan, 5 tane sınıfın aynı anda okuduğu bir köy okulundan, Klaskur’dan çıkıyor; Borçka’da ortaokul okuyor, oradan da kalkıyor, Artvin Lisesinde okuduktan sonra İstanbul’da Işık Mühendislik Yüksek Okulunu bitiriyor değerli arkadaşlarım. Sendikacılık yapıyor yıllarca. Bir iş adamı, belki büyük bir imparatorluğun başına geliyor ama geldiği yeri unutmuyor; nereden geldiğini, işçi sınıfından geldiğini, o işçilerin o dönemde çekmiş olduğu sıkıntıları unutmuyor ve kendi yaşadığı darlıkları, sıkıntıları bundan sonraki nesiller yaşamasın diye elinden geleni yapıyor değerli arkadaşlarım. Ondan dolayı birçok kişiye dokundu, birçok kişinin hayatına dokundu; birçok öğrencinin okuması için hiç kimsenin yapmadığını -diğer iş adamlarına haksızlık yapmak istemem- birçok kişinin yapmadığını yaptı. O nedenle, buradan, cumartesi günü dualarla gönderdik, Türkiye Büyük Millet Meclisi açılınca da bu konuşmayı bu Mecliste yapayım dedim. Meclis Başkan Vekilimize de ayrıca bundan dolayı teşekkür ediyorum bize bu fırsatı verdiği için.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Sözlerimi bitiriyorken, buradan bir kere daha, bizi derin üzüntü içerisinde bırakan, Artvin’de her evde bir cenaze acısı yaşatan İsmet Acar’ı rahmetle, minnetle anıyorum. Buradan saygıdeğer eşi Meryem Hanımefendi’ye, değerli kardeşlerimin çocukları sevgili Funda’ya, Erdal’a Erdinç’e, Metin’e ve tüm Acar ailesine bir kere daha başsağlığı dileklerimi iletiyorum. Yaşadığımız müddetçe, yüreğimiz attığı müddetçe İsmet Acar’ı asla unutmayacağız. Hoca helallik istiyorken, uğurluyorken dedi ki: “İsmet Acar’a hakkınızı helal ediniz.” İçimden dedim ki: Bizim haddimize mi ona hakkımızı helal etmek. İsmet Acar aslında bize hakkını helal etsin diyorum. Onu çok seviyoruz, sayıyoruz, nurlar içinde uyusun diyorum, mekânı cennet olsun diyorum.

Beni dikkatle dinlediğiniz için bütün siyasi parti milletvekillerini de saygıyla sevgiyle selamlıyorum, sağ olun, var olun. (CHP, AK PARTİ, DEM PARTİ, MHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Üçüncü söz talebi, 15 Temmuz önemi hakkında İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’e aittir.

Buyurunuz.

3.- *İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in, 15 Temmuz önemine ilişkin gündem dışı konuşması*

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Milletlerin tarihinde öyle dönüm noktaları vardır ki üzerinden asırlar geçse de nesilden nesle bir destan olarak aktarılır. Bazı anlar, bazı geceler sadece bir günü değil bir milletin istikbalini belirler. O geceler milletlerin kim olduğunu bütün dünyaya yeniden haykırdığı zamanlardır. Hani şair diyor ya: “Geceler vardır, dirilişe gebe, fecr olur/Şehri İstanbul fetholunur/Bir çağ kapanır, bir çağ açılır.” İşte böyle bir gecedir 15 Temmuz.

Değerli milletvekilleri, milletimiz tarih boyunca nice büyük imtihanlardan geçti, nice ihanetlerle karşılaştı, nice saldırılara maruz kaldı fakat her defasında küllerinden yeniden doğmasını bildi. Çünkü bu milletin mayasında teslimiyet değil, istiklal vardır; boyun eğmek değil, mücadele etmek vardır. İşte 15 Temmuz bu kadim ruhun yeniden tecelli ettiği bir zamandır.

15 Temmuzda sadece bir darbe girişimi yaşanmadı. O gece, milletimizin iradesi hedef alındı, seçilmiş Cumhurbaşkanımız, seçilmiş hükümetimiz ve Gazi Meclisimiz hedef alındı, devletimizin bekası hedef alındı, millî birlik ve beraberliğimiz hedef alındı, bin yıllık devlet geleneğimiz hedef alındı. O gece, kendi milletinin silahını yine kendi milletine çeviren, kendi insanının kanını dökmeyi göze alacak kadar alçalan hainler tek bir şeyi hesap edemediler, bu milletin bağımsızlığına, özgürlüğüne olan düşkünlüğünü hesap edemediler, milletimizin cesaretini, gözü karalığını hafife aldılar; yine, bir liderin milletine olan adanmışlığını hesap edemediler. İşte bu yüzden, 15 Temmuz anlatırken yalnızca tanklardan, uçaklardan, bombalardan söz etmek yetmez, asıl anlatılması gereken o gece ortaya çıkan iradedir, o gece ortaya çıkan milletimizin asil ruhudur ve bu ruhun yaşatılması, bu ruhun hakkının teslim edilmesi hepimizin ortak bir sorumluluğudur.

15 Temmuz gecesinde sadece fiziki bir mücadele verilmedi; o gece, aynı zamanda bir irade mücadelesiydi. Teslimiyet ile direnişin, esaret ile bağımsızlığın, ihanet ile sadakatin karşı karşıya geldiği bir geceydi o gece ve kazanan çok şükür yine milletiniz oldu.

15 Temmuzda hafızalara kazınan o meydan okuma sadece bir söz değil, bir milletin karakterini yansıtan bir duruştur. Ne demişti Sayın Cumhurbaşkanımız: “Biz ölümüne, ölümüne...” Evet, o gece “Ölümüne vatan, ölümüne özgürlük.” diyenleriz biz çünkü bazı gecelerde yaşamının bedeli ölümü göze alabilmektir. 15 Temmuz gecesi bu millet o bedeli ödemekten bir an olsun tereddüt etmemiştir ve ben ölümü göze alabilen milletimizin kahramanlığını ayakta alkışlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bizim tarihimiz sadece zaferlerin tarihi değildir. Bizim tarihimiz vatan söz konusu olduğunda her türlü hesabı bir tarafa bırakanların tarihidir, evladını eşine emanet edip cepheye koşanların tarihidir. Malazgirt’te işte bu ruh vardı, İstanbul’un fethinde aynı ruh vardı, Çanakkale’de aynı ruh vardı, Millî Mücadele’de aynı ruh vardı, Kıbrıs mücadelesinde aynı ruh vardı ve 15 Temmuz gecesinde de aynı ruh yeniden ayağa kalktı. Çünkü bu millet bilir ki devlet giderse istikbal gider, bayrak düşerse hürriyet düşer, millet dağılırsa vatan dağılır. İşte bunun için, 15 Temmuz sadece geçmişte kalmış bir hadise değildir, 15 Temmuz, gelecek nesillere bırakılmış bir şüurdur, bir hafızadır, bir emanettir. Bugün bize düşen sorumluluk tam olarak budur. Şehitlerimizin emanetine sahip çıkmak, gazilerimizin fedakârlığını unutmamak, birliğimizi, beraberliğimizi her şart altında muhafaza etmek, kardeşlik mayasıyla iç cephemizi bölünmeyecek şekilde tahkim etmek ve cumhuriyetimizi, demokrasimizi ve millî irademizi aynı kararlılıkla geleceğe taşımaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Sözlerime son verirken 15 Temmuz darbe girişimini ve tüm darbeleri kınıyorum, lanetliyorum. 15 Temmuz gecesi şahadet şerbetini içen bütün kahramanlarımızı rahmet ve minnetle anıyorum. Kahraman gazilerimize, asil milletimize ve o gece milletimize ölümüne liderlik yapan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’a şükranlarımı sunuyorum. Rabb’im milletimize bir daha böyle ihanetler yaşatmasın ancak yaşanırsa bütün dünya bilsin ki okyanus ötesinde hâlâ bir umutla bekleyen hainler bilsin ki 15 Temmuz ruhu bu topraklarda dipdiri yaşamaktadır. Allah, birliğimizi daim, devletimizi kaim, bayrağımızı semalarda hür eylesin. Ne mutlu istiklalini her şeyin üstünde tutanlara! Ne mutlu vatani uğrunda gerektiğinde canını ortaya koyanlara!

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakikayla söz vereceğim.

Sayın Düşünmez, sizinle başlayalım, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkâri'nin köylerine ilişkin açıklaması

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, aralarında kendi köyüm olan Altınbaşak köyünün de dâhil olduğu onlarca köye kamera yerleştiriliyor, nöbetçi kulübeleri kuruluyor ve bu yönüyle güvenliğin alınacağı iddia ediliyor. Biz defaaten buna karşı itirazlarımızı dile getirdik. Hakkâri'de köylere giriş çıkışlar dahi izne tabi tutuluyor ama ne yazık ki bu güvenlikçi kafadan bir türlü vazgeçilmiyor. Kendi köyümün yolu yok, şebekesi yok, suyu yok, tarım yapılamıyor, hayvancılık yapılamıyor ama hizmet olarak köye mobese kameraları yerleştiriliyor; yetmiyor, yanına güvenlik korucularının güvenlik alabilmesi için kulübeler inşa ediliyor. Bu mantıktan derhâl vazgeçilmelidir, köylerin yeterli olanakları sağlanmalıdır; öncelikle yol, su ve benzeri ihtiyaçları giderilmelidir diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Sakik, buyurun.

2.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, doksan altı yıl önce Zilan Deresi'nde yaşananlara ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Çok teşekkür ediyorum.

Takvim yaprakları biz Kürtler için acılarla yüklü. Bundan tam doksan altı yıl önce Zilan Deresi'nde resmî rakamlara göre 15 bin insan katledildi. Bu insanlar devletin yetkili kurumları tarafından Zilan Deresi'ne davet ediliyor Erciş'ten ve Patnos'tan, hepsi taranıyor ve öldürülüyor. Sonrası yaralı kurtulanlar kurşunlanıyor, tekrar süngüleniyor. O günün gazetesi -Cumhuriyet gazetesi- şöyle bir başlık atıyor: "Temizlik başladı. Zilan Deresi'nde tamamen herkes imha edildi, bunlardan tek bir kişi kurtulmadı." ve "Şimdi hareket Ağrı'da." diyor. Böylesi bir katliamla Kürtler karşılaştılar, o gün bugün bu katliamlar devam ediyor.

Yine, 14 Temmuz 1982 tarihinde, bu barbarlığa karşı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SAKİK (Ağrı) - ...Diyarbakır zindanında Kürt çocukları Hayri Durmuş, Kemal Pir, Akif Yılmaz ve Ali Çiçek bu işkenceleri, bu reddi, bu inkârı protesto etmek için bedenlerini ateşe veriyorlar; onları buradan saygı, sevgi ve minnetle anıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

3.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, bir üniversitenin mezuniyet töreninde açılan pankarta ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, bir üniversitenin mezuniyet töreninde bir kardeşimiz "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol." pankartı açmış; aman Allah'ım bir telaş, bir telaş! Pankartı kaldırmaya çalışanlar, görülmesini engellemeye çalışanlar; negatif ne kadar görüntü varsa tekмили birden! Oysa son derece sade, sakın bir muhteva; içe dönük, nefis putlarından arınmaya davet. Bu ayetin geçtiği Hûd suresi için Peygamber'imiz "Hûd suresi beni ihtiyarlattı." buyurmuş. Derin bir manayla insanın kendine çizdiği yolda hayatın gerçeğini; sapmanın, sapkınlıkların olabileceğini; bunun önüne geçmeyi veciz bir şekilde ifade eden, öneren, emreden bir ayet. Korkulan, bu gerçek midir? Kur'an gerçeğinin uyarıcı, aydınlatıcı mesajı mıdır? Bilemedim. Oysa insan, iyiliği sahiplenip kötülüğü reddeden yanıyla insan olmayı başarır. Mustafa Malo'yu; doğruya çağıran, doğrudan yana tavrı için tebrik ediyor, gelecekte güzel günler temennisile Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Bektaş...

4.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya-Ankara Yüksek Hızlı Tren Hattı'na ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Konya-Ankara Yüksek Hızlı Tren Hattı'nda vatandaşlarımızın ciddi mağduriyet yaşadığı ortada. Hattın ilk açıldığı yıllarda yaklaşık bir saat kırk dakika süren yolculuk, bugün iki saat on beş dakika ile iki buçuk saat arasında sürmektedir. Trenler sık sık yavaşlamakta, dur-kalk yapmakta ve tarifiedeki varış saatlerine uymamaktadırlar. Üstelik yolcular bu hatta eski tren setlerinin kullanıldığını ve hizmet kalitesinin düştüğünü ifade etmektedirler. Yeni tren setleri başka hatlara neden kaydırılmıştır? Konyalılar bu ülkenin üvey evlatları mıdır? Kısacası, hızlı trenin hızı gitmiş, treni kalmıştır. Ulaştırma Bakanlığını bu mağduriyeti gidermeye, Konya-Ankara hattını yeniden hızlı ve kaliteli bir hizmet anlayışıyla buluşturmaya davet ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Biçer...

5.- Kütahya Milletvekili Adil Biçer'in, Ankara'da gerçekleştirilen 36'ncı NATO Liderler Zirvesi'ne ilişkin açıklaması

ADİL BİÇER (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başkentimiz Ankara'da gerçekleştirilen 36'ncı NATO Liderler Zirvesi yalnızca bir diplomasi toplantısı değil, Türkiye'nin yükselen gücünün dünyaya ilanıdır. Dün "Türkiye yalnızlaşıyor." diyenler bugün Ankara'da kurulan diplomasi masasını sessizce izlemek zorunda kalmıştır. Dün "Külliye'yi yıkacağız." diyenler bugün dünya liderlerinin ağırlandığı o devlet aklının merkezinin Türkiye'nin itibarına nasıl itibar kattığını görmüştür. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye masaya davet bekleyen değil, masanın kurulmasına yön veren ülkedir. Yerli ve millî savunma sanayimiz sadece Türkiye'nin güvenliğini değil, küresel güvenlik mimarisini şekillendiren en önemli aktörlerden biri hâline gelmiştir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da ifade ettiği gibi Mehter Marşı'ndan, yeniçeriden rahatsız olanlara hatırlatıyorum: Artık reddimiras yapan Türkiye yok, medeniyet ve kültür birikimini kucaklayan Türkiye var. İşte, Ankara'daki bu zirve de köklerinden güç alan Türkiye'nin dünyaya verdiği en güçlü mesajlardan biri olmuştur.

Bu vesileyle, ülkemize bu gururu yaşatan başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

6.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Meclise gelecek öğrenci affı düzenlemesine ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - AK PARTİ Grubunca Meclise getirilecek öğrenci affı düzenlemesi ne yazık ki daha önce aftan yararlanmış ama ekonomik, sağlık, ailevi, pandemi veya deprem gibi zorlayıcı nedenlerle okulunu bırakanları kapsamıyor. Devlet gençlere hak verirken ayırmaz çünkü eğitim ayrıcalık değil, anayasal bir haktır. Dün şartları elvermeyen gençlerimizin bugün yeniden hayata tutunma isteğini engellemek ne vicdana ne de sosyal devlet anlayışına yakışmaz. Bizler Gazi Mecliste yalnızca kanun yapmıyor, aynı zamanda umut inşa ediyoruz çünkü bir gencin eğitime dönmesi ailenin umutlanması ve ülkemizin eğitimli kadrolarına güç katılması demektir. Hiçbir öğrencimizi istikbalinden mahrum bırakmayalım çünkü adalet benzer durumda olanlara aynı hakkı tanıyabildiğimizde ancak anlamını bulur.

BAŞKAN - Sayın Uysal...

7.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Anamur Bozyazı'daki ve Erdemli'deki muz ve domates üreticilerine, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün gündemimizde Anamur Bozyazı ve Erdemli'deki muz ve domates üreticilerimiz var efendim. Mersin'de 1 milyon ton domates üretilmekte, ülkemizde ise 15 milyon üretiliyor. Maalesef tüketim 10 milyon. Bu nedenden dolayı domates üreticilerimize ihracat desteği verilmesi, aynı zamanda muz üreticilerimiz için özellikle zincir marketlerde yerli muz satışlarıyla ilgili teşvik yapılması, aynı zamanda ithal muzda gümrük vergisinin arttırılmasını talep ediyoruz.

Ayrıca, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü vesilesiyle aziz şehitlerimizi ve kahraman gazilerimizi minnetle anıyoruz efendim.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Çağlar Gökalp...

8.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Antalya Gazipaşa'da meydana gelen kazaya ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Antalya Gazipaşa'da meydana gelen kazada 21 yaşındaki Ahmet Miraç Gizler yaralı olarak kurtulmasına rağmen saatler süren müdahale gecikmesi nedeniyle yaşamını yitirmiştir. Yaklaşık sekiz saat boyunca yardım beklediği, denizden kurtarma girişimlerinin sonuçsuz kaldığı, helikopterin ise ancak yaklaşık yedi saat sonra olay yerine ulaşabildiği belirtilmektedir. Ayrıca, AFAD ve UMKE ekiplerinde profesyonel sağlık personelinin bulunmaması nedeniyle ek tıbbi müdahale yetersiz kalmıştır. İnsan hayatı böylesine ağır ihmellere teslim edilemez, yaşam hakkını koruyacak hızlı, koordineli ve sağlık kapasitesi güçlü bir afet müdahale sistemi kurulmalıdır. Bu olayın tüm yönleriyle şeffaf biçimde soruşturulması, ihmali, kusuru ve sorumluluğu bulunan herkesin hukuk önünde hesap vermesi zorunludur. Ahmet Miraç Gizler'e Allah'tan rahmet, ailesine başsağlığı ve sabır diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Yıldırım...

9.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, hokkabaz ile kumarbaza ilişkin açıklaması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Teşekkürler Başkanım.

Bugün size hokkabaz ile kumarbazdan bahsetmek istiyorum. Son bir iki gün içinde şahit olduğumuz ahbap çavuş ilişkileri ve sonrasında yaşananlar Ahbap'a inanan ve güvenenlere ah vah dedirtmiştir. Benzer bir aldatmacayı, kandırmacayı siyasette de önümüze sunmuşlardı. Bugün, halkın yardım duygularını sömürüp aldıklarını kumara yatıran kumarbaz ile “Her şey çok güzel olacak.” deyip halkın parasını cebine indiren hokkabaz arasında hiçbir fark yoktur. Eğer siz birileri tarafından oluşturulmuş algıya kapılır, olguyu görmezden gelir, siyasetinizi hokkabaza, hayrınızı kumarbaza devrederseniz sonu hüsrân olan hayal kırıklıklarını yaşamamız mukadder olur. O yüzden diyoruz ki ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

10.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, çiftçinin düşük fiyat ve randevu sorununa ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu yıl da Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı arpa ve buğday alım fiyatları her yıl olduğu gibi üreticimizin beklentisinin yine çok gerisinde kaldı ancak çiftçimizin derdi sadece düşük fiyatlar değil, hasat zamanı gelmiş olmasına rağmen TMO'dan randevu almak büyük bir soruna dönüşmüş durumda. Randevu alabilen üreticiler kavurucu sıcakın altında saatlerce kuyruk bekliyor. Randevu bulamayanlar ise borçlarını ödeyebilmek için ürününü serbest piyasada ucuza satmak zorunda kalıyor ve çiftçi

harmandan zarar ederek ayrılıyor. Hasat takvimi belli, üretici sayısı belli, ürün miktarı belli; o hâlde, her sene çiftçiye yaşatılan bu plansızlığın gerekçesi nedir? Milletın efendisine hem düşük fiyatı hem de kuyruk çilesini yaşatan bu anlayış terk edilmeli, üreticimizin alın terinin karşılığı verilmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çiler...

11.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Gebze'nin Tavşanlı Mahallesi'ndeki orman alanına ilişkin açıklaması

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kroman Çelik Gebze Tavşanlı Mahallemizde 99.032 metrekarelik orman alanında cüruf depolama tesisi kurmak istiyor, ayrıca bu alanı da fiilen kullanıyor. Bununla ilgili daha önce Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sordum “Tarım ve Orman Bakanlığının yetkisinde.” dediler, Tarım ve Orman Bakanlığına sordum “Bilgimiz yok.” cevabını verdiler, Valiliğe yazdım “İlgili bakanlıkların konusu.” denildi. Kroman bu alanı kullanıyor. Soruyorum: Orman alanında faaliyet varsa buna kim izin verdi? Buradan ilgili bakanlıklara açık çağrıda bulunuyorum: Tavşanlı’da 99.032 metrekarelik orman alanında bugün itibarıyla faaliyet yürütülüyor mu yürütülüyor mu? Ormanımızı gasbeden, talan edenlere kimse “Dur!” demeyecek mi? Kimse sorumluluğu birbirine atmasın. Kocaeli’nin ormanlarını, doğasını ve insan sağlığını korumak hepimizin görevidir.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Çan...

12.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, fındık hasadına ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Fındıkta hasat bir aya kadar başlayacak. Karadeniz’de yaklaşık 8 milyon yurttaşımızın geçim kaynağı olan fındık, benim seçim bölgem Samsun’da da 13 ilçemizde 125 bin hektarlık alanda üretiliyor. Şu günlerde Bakanlık ve ziraat odaları rekorla çalışmalarını sürdürüyor. Biz de sahadayız, üreticimizle konuşuyoruz. Kilogram başına maliyet şu an 200 liranın üzerinde, anlık fiyat 170 lira, 180 lira. Üretici emeğinin karşılığını istiyor, borç yükünden kurtulmak istiyor. Girdi maliyetleri karşısında ezilen üretici artık hakkaniyetli fiyat istiyor, göstermelik alımlar değil emeğinin karşılığı olan parayı istiyor. Uluslararası kartellere, manipülasyonlara teslim olmayın; fiyatları kırdırmayın, üreticiyi mağdur etmeyin, üreticimizi üretimden koparmayın, ülkemize ekonomik kayıplar yaşatmayın diyor, fındık bu ülkenin millî ürünüdür diyorum. Değersizleştirilmesine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

13.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'daki deprem konutlarının kura sürecine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatay’da depremzede vatandaş şimdi de kura mağduriyetiyle karşı karşıya kaldı. Antakya’nın ana caddelerinde yüzlerce aile yanlış, adaletsiz kura çekimi gerekçesiyle haklarının gasbedildiğini düşünüyor. Vatandaşlar yıllarca emek verip daha yüksek bedeller ödeyerek aldıkları cadde cephesini, katını ve konum avantajını tek bir kurayla kaybettiğini ifade ediyor. Ana caddelerin kurasının ayrı, arka caddelerin kurasının da ayrı yapılması gerekiyor. Deprem konutları yeni mağduriyet üretmek için değil yaraları sarmak için yapılır. Devletin görevi adalet dağıtmaktır “kura” adı altında hak kaybı yaşatmak değildir. Ben buradan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sesleniyorum: Vatandaşın itirazlarını dikkate alın, kura sürecini yeniden inceleyin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Bayırcı...

14.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşananlara ilişkin açıklaması

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) - 15 Temmuz hain darbe girişiminin 10'uncu yıl dönümüne yaklaşırken milletimizin destansı direnişini saygıyla yâd ediyor, aziz şehitlerimizi rahmet, kahraman gazilerimizi minnetle anıyorum. 15 Temmuz 2016 gecesi hain darbe girişimine karşı dik duran milletimizin kahramanlık destanı asla unutulmamalıdır. O gece, milletimiz, iradesine kasteden emperyalist ve siyonistlerin tetikçisi FETÖ'ye karşı durarak millî iradesini ve bağımsızlığını korumuştur. Milletimiz FETÖ terör örgütü eliyle Türkiye'nin hizaya sokulmasına, sömürgecilerin uydusu hâline getirilmesine izin vermemiştir. O gece hain darbe girişimini liderimiz, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve milletimiz millî iradeyi korumak için dünyada eşi benzeri olmayan destansı direnişiyile püskürtmüş ve millî iradenin üstünde bir güç tanımadığını tüm dünyaya göstermiştir. Bu topraklarda hainler, bölücüler ve onların maşaları her zaman kaybedecek, kazanan her daim milletimiz olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bursalı Aksoy...

15.- İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı Aksoy'un, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşananlara ilişkin açıklaması

ŞEBNEM BURSALI AKSOY (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

15 Temmuz 2016 gecesi FETÖ'cü hainler yalnızca devletimizi değil milletimizin iradesini, demokrasimizi ve bağımsızlığımızı da hedef aldı ancak hesap edemedikleri bir şey vardı: Bu aziz milletin vatan sevgisi, cesareti ve sarsılmaz iradesi. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde meydanlara inen milyonlar tanklara, uçaklara ve kurşunlara karşı göğsünü siper ederek destansı bir direniş ortaya koydu. O gece Gazi Meclisimiz bombalar altında çalışmaya devam ederek millî iradenin teslim alınmayacağını bütün dünyaya ilan etti. Dün olduğu gibi Türkiye'nin istiklaline, istikbaline ve millî iradesine kasteden hiçbir yapıya, hiçbir vesayet odağına hiçbir zaman geçit vermeyeceğiz. Başta 15 Temmuz şehitlerimiz olmak üzere, vatan uğruna can veren tüm şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnet ve şükranla anıyorum.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

16.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Tarsus'un Musalla Mahallesi'nde yaşayan yurttaşların sorununa ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, birkaç gün önce Tarsus'ta Musalla Mahallesi'nde yurttaşları ziyaret ettim. Musalla Mahallemizde yaşayan yurttaşların en büyük sorunlarından bir tanesi depremin üzerinden üç buçuk yıl geçmiş olmasına rağmen, deprem sonrası, hakkında güçlendirme kararı verilen ama bugüne kadar tek bir çivi dahi çakılmayan Ahmet Yesevi İlkokulu ve Ortaokulu. Yani depremin üzerinden üç buçuk yıl geçmiş ve hâlen bu mahallede yaşayan çocuklar başka mahallelerdeki okullara gitmek zorundalar. Ben de düşündüm taşındım, araştırdım sebep nedir diye; meğer sebep sandık sonuçlarında gizliymiş. AKP bugüne kadar seçim tarihlerinde bu mahallede hiçbir zaman yüzde 5'i geçmemiş. İşte, hiçbir zaman yüzde 5'i geçmediği için Musalla Mahallemizde yaşayan yurttaşları ve çocuklarını cezalandırıyor.

Gelin, size oy vermeyen yurttaşları cezalandırmaktan vazgeçin. O mahalledeki okulu bir an önce güçlendirin ve çocukların mağduriyetini giderin.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

17.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Toprak Mahsulleri Ofisine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Toprak Mahsulleri Ofisini biz yıllardan beri çiftçinin dostu olarak bilirdik ama bugün görüyoruz ki Toprak Mahsulleri Ofisi tüccarın dostu olmuş vaziyette. Açıklanan 16,5 liralık fiyata rağmen şu anda tüccar 12, 13 liradan alım yapıyor. Çiftçi Toprak Mahsulleri Ofisinin yaptığı uygulamalardan dolayı tüccara vermek zorunda kalıyor. Verdikleri geç randevular, gerekçeler uydurarak kesinti yapıyor, 16,5 liralık fiyat TMO'da 14,75'e düşüyor, fiyatını kırk beş gün sonra ödüyor ve kota uygulamasıyla da ürettiği ürünün tamamı TMO'ya verilemiyor. Yüksek kotalar açıklayarak müjdeler, naralar atıldı AKP iktidarı tarafından ama bugün ne yazık ki çiftçimiz tarlada mağdur.

Buradan çağrıda bulunuyoruz: TMO'nun piyasayı düzenleyecek taban fiyatını gerçekten sahada tüccarın karşısında çiftçiye koruyacak şekilde uygulaması gerekmekte. Bugün çiftçiye yalnız bırakırsak yarın ekilecek ve alınacak bir ürün bulamayız.

BAŞKAN - Sayın Kaçmaz Sayyigıt...

18.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigıt'ın, Van'daki sağlık hizmetlerine ilişkin açıklaması

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Van'da sağlık hizmetleri aların vermeye devam ediyor, bazı branşlarda uzman hekim yok, birçok yerde de teknik ekipman zayıf. Van'da 3 merkez ilçemiz var fakat hiçbirinde ikinci basamak sağlık hizmeti verecek bir devlet hastanesi mevcut değil, birinci basamak sağlık hizmeti için de aile sağlığı merkezleri hayati önemde ama Van'da maalesef bu da yetersiz. Tuşba ilçesi İskele Mahallesi'nden bize ulaşan bir yurttaş şunu söylüyor: "Mahallemizde nüfus 20 bin civarında, en yakın sağlık ocağı 5 kilometre uzaklıkta; mahalle sakinleri Yalı ve Altın-tepe Mahallelerinde bulunan sağlık ocaklarına gitmek zorunda kalıyor." Meclis de Sağlık Bakanlığı da artık Van'ı görmeli çünkü sağlıkta tasarruf olmaz. Van uzman doktor istiyor, Van sağlık ocağı istiyor, Van hastane istiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

19.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, benzin ve mazot fiyatlarına ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu gece benzine 1,55 lira zam geliyor, 70 TL'ye dayanacak benzin. Motorine son gelen zamlarla birlikte zaten 72 lirayı da geçti ve bugün sorduğunuz zaman "Neden petrol fiyatları sürekli yükseliyor, mazot fiyatları yükseliyor?" deyince savaş bahanesini önümüze sürüyorlar. Hâlbuki, baktığımızda, bugün, hatta şu saatlerde Brent petrolün fiyatı 86,32 dolar yani aslında 2008 yılındaki rakamlarla çok benzer rakamlar ama ne yazık ki bizim Türk paramızın yabancı para birimleri karşısında her geçen gün AKP iktidarıyla gerilemesi, 47 TL bandına dayanması işte, bugün, bizi bu mazot fiyatlarıyla, benzin fiyatlarıyla baş başa bırakıyor. Birçok milletvekilimiz tarımsal ürünlerden bahsettiler. İşte, tarıma değer vermezseniz, üretime değer vermezseniz, ihracata değer vermezseniz hakkı, hukuku, adaleti geliştirmezseniz böyle benzin, mazot fiyatlarıyla Türk halkını baş başa bırakırsınız.

BAŞKAN - Sayın Aşila...

20.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunda alınan karara ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Avrupa Parlamentosunun 8 Temmuz 2026 tarihli Genel Kurulunda Yunan Milletvekili Eleonora Meleti'nin raportörlüğündeki "1974 Müdahalesinin Kıbrıslı Kadınlar ve Kız Çocukları Üzerindeki Etkileri" başlıklı Kararı'nın 575 kabul, 33 ret, 43 çekimser oyla kabul edilmesi ve Türkiye'nin "işgalci güç" olarak tanımlanması son derece vahim bir gelişmedir. NATO zirvesinden bir gün sonra Avrupa Parlamentosu Genel Kurulu tarafından alınan ve Türkiye'yi "işgalci güç" olarak gösteren Türkiye aleyhtarı kararı kesinlikle tesadüfi değildir. Garantörlük anlaşması gereği 74 Kıbrıs Barış Harekâtı

için anlaşmanın tarafı olmayan ülkelerin ve Avrupa Parlamentosunun kararı bizim gözümüzde yok hükmündedir. Avrupa Parlamentosunda Türkiye'nin Kıbrıs'ta "işgalci güç" olarak gösterilmesini şiddetle reddediyoruz. Bilinsin ki Türkiyesiz bir Kıbrıs, Kıbrıssız bir Türkiye asla düşünülemez diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bülbül...

21.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da azalan genç nüfusa ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Memleketim Aydın artık gençlerini elinde tutamıyor. Aydın'da devlet yatırımı yok, üretim ve istihdam yaratacak fabrikalar yok ama 4 bin kişilik cezaevi var. TÜRK-İŞ'in haziran ayı araştırmasına göre bekâr bir çalışanın aylık yaşama maliyeti 46.248 TL, buna karşılık 28.075 TL'lik asgari ücretle ne kira ne mutfak ne de gelecek kurulabiliyor. Aydın'da 15-24 yaş arası genç nüfus 146.843 kişiyle toplam nüfusun yüzde 12,5'ini oluşturuyor ancak bu sayı son beş yılda azaldı. 2025 yılında ise kentten 32.935 kişi göç etti, göç edenlerin önemli bölümünü 20-34 yaş arası gençler oluşturdu. Eğitim için başka şehirlere giden gençler iş bulamadıkları için Aydın'a dönmüyor. Gençlerin Aydın'da kalabilmesi için üretim, nitelikli istihdam ve genç dostu sosyal politikalar gerekiyor. AKP'nin politikaları ise umudu değil çaresizliği büyütüyor. Az kaldı, sandık gelecek, bu zulüm mutlaka sona erecek.

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

22.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 2026 VIRTUS Avrupa Yaz Oyunları'nda madalya kazanan Uşaklı özel sporculara ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Uşaklı özel sporcularımız bu hafta hem şehrimize hem de tüm Türkiye'ye büyük bir gurur yaşattılar. 2026 VIRTUS Avrupa Yaz Oyunları'nda Uşak Spor Lisesi öğrencisi özel sporcu Eymen Özdemir 400 metre karışık kategorisinde Avrupa şampiyonu olarak altın madalya kazandı. Uşak Belediyesinin özel sporcusu Bilge Kağan Yılgin da otizm erkek 1.500 metre ve 800 metrede iki ayrı kategoride Avrupa şampiyonluğuna ulaştı. Bilge Kağan ayrıca 400 metre karışık ile 4x200 metre bayrak yarışında 3'üncü olarak bronz madalya kazandı. Genç sporcularımızı, okullarımızı, hocalarımızı, ailelerini ve Belediyemizi kutluyor, yüreklerinden öpüyorum. Engelli gençlerimize engel olunmadığında neler yapabileceklerinin ispatını gösterdiler, kutluyorum onları.

BAŞKAN - Sayın Meriç...

23.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Şahinbey ilçesindeki kentsel dönüşüm uygulamalarına ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şahinbey ilçemizdeki kentsel dönüşüm uygulamaları vatandaşlarımızı mağdur eden bir karmaşaya ve haksızlığa dönüşmüştür. Büyükşehir Belediyesi Meclisinin 2010 yılında aldığı kentsel dönüşüm kararı Türktepe, Etiler ve Özdemirbey Mahallelerini kapsamaktadır, bu kararda Kanalcı Mahallesi'nin adı dahi geçmemektedir ancak süreç içinde kentsel dönüşüm sınırlarında kalan 360 haneli Kanalcı Mahallesi, ismi geçen bu mahallelerle bağlanmıştır. Yıllar boyu kendi imkânlarıyla evinin içini dışını yaptıran, mülklerine yatırım yapan Kanalcı sakinleri bu birleşmenin ardından kendilerini bir kentsel dönüşüm sarmalının içinde bulmuştur. Vatandaşlarımız haklı olarak mahallelerinden koparılmayı, düzenlerinin bozulmasını istemiyor.

Buradan yetkililere sesleniyorum: Gaziantep halkının sesine kulak verin. Kanalcı Mahallesi sakinlerinin haklı feryadını duyun ve bu idari mağduriyete derhâl son verin.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

24.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, dış politikaya ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - İktidarın dış politikadaki plansızlığının faturası yine milletimize kesiliyor. Türkiye, yıllarca, milyonlarca Suriyeliye ev sahipliği yaptı, milyarlarca dolarlık yükü tek başına üstlendi. Okul, hastane, altyapı, elektrik, su ve temel hizmetlerin yeniden ayağa kalkması için en büyük fedakârlığı yapan ülke Türkiye oldu. Peki, bugün ne görüyoruz? Suriye'nin en stratejik limanları Fransa'ya bırakılıyor; enerji, ulaştırma, havacılık ve eğitim alanındaki büyük projelerde öncelik Fransa'ya veriliyor; Akdeniz'de doğal gaz ve petrol arama konusunda dahi Fransa'yla anlaşmalar yapılıyor. Cumhuriyet Halk Partisi olarak soruyoruz: Bunca fedakârlığın karşılığı bu mudur? Türkiye'nin emeği, kaynakları ve diplomatik ağırlığı neden masada korunamamıştır? Dış politikayı hamasetle değil millî menfaatleri kararlılıkla savunarak yürütmek zorundasınız. Türkiye bedel ödeyen değil hakkını alan ülke olmak zorundadır.

BAŞKAN - Sayın Hülakü...

25.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Taner Balat'a ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Taner Balat nerede? Tüm Bingöl halkı bu sorunun cevabını bekliyor. Taner Balat tam dokuz aydır Avrupa'ya gitmek için çıktığı yolda en son Yunanistan'da görüldü ve bir daha ondan haber alınamadı. Bizler defalarca bu Meclis kürsüsünden dile getirdik, ilgili bakanlıklara ve kurumlara dilekçeler verdik, soru önergeleri verdik ve hiçbir seferinde de bunlara cevap alamadık. Buradan Dışişleri Bakanlığı başta olmak üzere tüm ilgili kurumlara bir kez daha çağrıda bulunuyoruz: Yunanistan makamlarıyla yürütülen diplomatik ve hukuki girişimler en üst düzeyde sürdürülmeli, kamuoyu düzenli olarak bilgilendirilmeli ve Taner Balat'ın akıbeti daha fazla gecikmeden açığa kavuşturulmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Uçar...

26.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, 1930 yılının 13 Temmuzunda Van Erciş'te yaşananlara ilişkin açıklaması

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

1930 yılının 13 Temmuzunda Van Erciş'te Kürt halkına büyük bir katliam yapıldı. Üzerinden doksan altı yıl geçmiş olmasına rağmen devlet ne bu katliamla yüzleşti ne de Kürt halkından özür diledi. O dönemin katliamcı zihniyeti katliamı şöyle duyurmuştu: "Temizlik başladı, Zilan Deresi'ndekiler tamamen imha edildi." İşte Kürt halkı yüz yıl boyunca bu imha ve soykırım aklına karşı bir varoluş mücadelesi verdi. Şimdi Kürtlük tanındı ancak Kürt halkına işlenen büyük insanlık suçları olduğu gibi duruyor. Zilan katliamıyla yüzleşmek onurlu barışın en acil gereklerinden biridir. Zilan ve Dersim başta olmak üzere Kürt halkına karşı gerçekleştirilen tüm katliamlarla yüzleşilmeli, Kürt halkından özür dilenmelidir.

BAŞKAN - Sayın Işık Gezmiş...

27.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, fındık hasadına ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Giresun'un ve Karadeniz'in en önemli geçim kaynağı olan fındıkta hasat sezonuna sayılı günler kaldı. Ancak üreticimiz umut değil kaygıyla bekliyor. Geçtiğimiz eylül 350 TL'ye kadar alıcı bulan fındık bugün 190 TL'ye geriledi, üretici mağdur oldu. Gübre, ilaç, işçilik, yakıt maliyetleri ise yüzde 100 arttı. Tarım ve Orman Bakanlığına sesleniyorum: Fındık taban fiyatı maliyetler dikkate alınarak, ziraat odaları ve üreticilerle istişare edilerek en az yüzde 30 refah payı sağlayacak şekilde açıklanmalıdır.

Dik ve engebeli arazide üretilen, aroması ve yağlılık oranıyla dünyanın en kaliteli fındığı olan Giresun kalite fındığına en az yüzde 10 fazla fiyat verilmelidir. Toprak Mahsulleri Ofisi piyasayı, üreticiyi koruyacak alım politikasıyla girmeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

28.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, esnafa ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Sayın Başkan, ülkemizde bulunan 2,5 milyonun üstündeki küçük ve orta boy işletmeler hızla kan kaybediyor. Son verilere göre 2025 yılında 120 binin üzerinde esnaf kepenk kapattı. Bu yılın da mayıs ayına kadar 53 binin üzerinde esnaf yine kepenk kapattı. Caddemizin, sokaklarımızın, ülkemizin bekçisi olan esnafımız zor durumda. Faiz ve ceza yükü altında ezilen esnaf, vergi yükü altında ezilen esnaf, en düşük emekli maaşını alan esnaf, krediye ulaşamayan esnaf, bütün sıkıntıları çeken esnaf ancak iş esnafa bir şeyler vermeye geldiğinde herkes suspus oluyor. Bu Meclis Anayasa'nın 173'üncü maddesini devreye sokmalı ve esnafı koruyucu, kollayıcı ve destekleyici kararlar almalı. Aksi takdirde yarınlarda esnafımız kalmayacaktır.

BAŞKAN - Sayın Öztürk... Yok.

Sayın Arslan...

29.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, er şehit ailelerinin ve er gazilerin eylemine ilişkin açıklaması

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Değerli milletvekilleri, 13 Temmuz itibarıyla 81 ilimizden Ankara'ya gelen er şehit aileleri ve er gazilerimiz Güvenpark'ta oturma eylemine başlamıştır. Haklı olarak soruyorlar: "Aynı vatan için can verdik, aynı bayrağa sarıldık, neden haklarımız farklı?" Teröristin kurşunu askerin rütbesine mi bakıyor? Bir gazinin kaybettiği uzuv, çektiği acı rütbesine göre mi değişiyor? Elbette hayır. Öyleyse, aynı toprağa düşen, aynı bayrağa sarılan kahramanlarımız arasında özlük haklarında yapılan bu ayrıma da artık son verilmelidir. Öncelikle, şehit yakınları ve gaziler arasında rütbe ayırımı kaldırılarak emsal statü hakları sağlanmalıdır. Maaşları ve sosyal hakları iyileştirilmeli, sağlık hizmetlerine erişimde statü farkı son bulmalıdır. Protez ve tedavi imkânları çağın gereklerine uygun hâlde getirilmelidir, rehabilitasyon hizmetleri eksiksiz sunulmalıdır. İhtiyaç duyulan gazilerimizin yurt dışında tedavi görmesinin de önü açılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Karaman...

30.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşananlara ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz, milletimizin iradesine, bayrağına ve ezanına sahip çıktığı destansı bir direnişin adıdır. Vatan uğruna can veren tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyor, gazilerimize sağlıklı, uzun ömür diliyorum.

O karanlık gecede Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın milletimizi meydanlara davet eden çağrısı milyonlara cesaret vermiştir. Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım'ın "Bu bir kalkışmadır, emir komuta zinciri içinde değildir. Hükümet iş başındadır, bu kalkışma bastırılacaktır." sözleri ise devletimizin kararlılığını tüm dünyaya ilan etmiştir. Cumhurbaşkanımız ve Başbakanımızın o gece hainlere karşı sergiledikleri kararlı, vakur ve sarsılmaz liderlikleri için kendilerine şükranlarımı arz ediyorum.

Aziz milletimiz 15 Temmuz gecesinde de tanklara, silahlara ve ihanete karşı göğsünü siper ederek demokrasiyi ve millî iradeyi korumuştur.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Avcı...

31.- Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı'nın, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşananlara ilişkin açıklaması

MUAMMER AVCI (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz, aziz milletimizin iradesine, demokrasimize ve bağımsızlığımıza kasteden hain FETÖ terör örgütünün karanlık yüzünün ortaya çıktığı gecedir. Bu hain terör örgütü, milletimizin silahını yine milletimize doğrultmuş, Türkiye'yi esaret altına almaya kalkmıştır. Ancak hesap edemedikleri bir gerçek vardı; bu millet, lideri Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı çağrısıyla meydanlara inmiş, tanklara, uçaklara ve namlulara göğsünü siper ederek destansı bir direniş sergilemiştir. 251 şehidimiz ve 2.740 gazimizin fedakârlığı sayesinde Türkiye Cumhuriyeti demokrasisine ve istikbaline sahip çıkmıştır. O gece yazılan destan millet iradesinin hiçbir vesayet odağına teslim olmayacağını en güçlü ilanmıştır. Bu vesileyle, 15 Temmuz şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnet ve şükranla yâd ediyor, kahraman milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

32.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, emlak ve galeri sektörüyle alakalı bir soruna ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Emlak ve galeri sektörüyle alakalı bir soruna değinmek istiyorum. Ticaret Bakanlığının 13 Hazirandaki duyurusuna göre emlak ve galerici esnafımız sosyal medyada yalnızca EİDS onaylı ilan linkini paylaşabilecek; sattığı ev ya da aracın fotoğrafına, videosuna ve gerekli bilgilerine yer verilmeyecek. Merak ediyorum, diğer sektörler ürünlerini sosyal medyada pazarlarken emlak ve galerici esnafımız neden pazarlayamıyor? Esnafımızı bu kararla ilan portallarına mahkûm ediyor ve pazarlama gücünü elinden alıyorsunuz. Bugün esnafımız bu portallara dükkân kirasından daha fazla ücret ödüyor. Ticaret Bakanlığına çağrıda bulunuyorum: Can çekişen sektöre kısıtlama değil çözüm getirin, EİDS onaylı portföyleri emlak ve galerici esnafımız kendi sosyal medya hesaplarında paylaşabilsin. İlan portallarını değil esnafımızı koruyun.

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu...

33.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, eski Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar'a sormak istediği sorulara ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Yarın 15 Temmuz ancak aydınlatılmayan çok şey var. Dönemin Genelkurmay Başkanı Sayın Hulusi Akar konuşmuyor; sorular soruyoruz, konuşmuyor; hakkında binlerce iddia var, konuşmuyor, cevap veremiyor. Neden?

Yine soruyoruz: Darbe girişimi bilgisini öğle saatlerinde aldığınız hâlde uçuş yasağı emrini niye 18.30'a kadar vermediniz? Uçuş yasağı varsa Semih Terzi'nin gece on ikide Ankara'ya uçuşunu neden engellemediniz? Akar'ın Özel Kalemî Ramazan Gözel, darbeci olduğunu söyleyen Gökhan Sönmezates'in 13 Temmuzda Hulusi Akar'ı ziyaret ettiğini söylüyor; bunun açıklaması var mı Sayın Akar, cevap verin.

Hulusi Akar Roboski katliamında aldığı yanlış kararı affettirmek için mi konuşmuyor? Onların kaçakçı olduğu belliydi ama çok ağır bir kararla hava harekâtı emri verildi. Roboski'de bombalama şartları oluşmadan Necdet Özel'in önüne "Bombalama şartları uygundur." diyen Hulusi Akar değil mi? 16 Temmuz saat 16.00'ya kadar yanında olan Mehmet Dişli darbeciyse kendisi ne?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Saat 14.00'te darbeyi öğrenmişse akşam Mehmet Şanver'in düğününe komutanların gitmesini niye engellemedi? Mehmet Partigöç orduya verilen darbe talimatını kendisinin değil ancak Hulusi Akar'ın verebileceğini söylüyor. Bu soruların cevabını versin Sayın Akar.

BAŞKAN - Sayın Şanlıtürk...

34.- *Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Altınordu ilçesi Karapınar Mahallesi'ndeki konkasör tesisine ilişkin açıklaması*

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Altınordu ilçesi Karapınar Mahallesi'nde Memişoğlu Camisi'nin yanında Ordu Belediyesinin eskiden beri kullandığı bir konkasör tesisi vardı. Bu tesis şehir hastanesi yapılırken özel bir firmaya bedelsiz olarak verildi, Melet Irmağı başta olmak üzere Ordu'nun derelerinden çakıl çıkarılarak ücretsiz kullanıldı. Bu zamana kadar herhangi bir soruşturma açılmadı. Yine, bu yer, Ordu Büyükşehir Belediyesiyle çokça ilişkileri olan Kovanlık'taki taş ocağını verdikleri başka bir özel şirkete bedelsiz olarak verilerek Ordu'nun derelerinden çakıl alınmaktadır. Dereler belediyelerin izinsiz, ruhsatsız, istedikleri gibi çakıl aldıkları, istedikleri firmalara verebilecekleri yerler değildir. Ordu'nun derelerinin talan edilmesine göz yumulamaz, gerekli idari ve adli soruşturma bir an önce açılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Kocamaz...

35.- *Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, sözleşmeli ve kadrosuz çalışma şekline ilişkin açıklaması*

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler.

AKP iktidarıyla birlikte ülkemizde sözleşmeli ve kadrosuz çalışma şekli, kamu kurum ve kuruluşlarının neredeyse istihdam biçimi hâline gelmiştir. Bir dönem, Hükümet tarafından seçim yatırımı olarak her ne kadar kamu kurumları ile belediyeler bünyesinde çalışan işçilerin bir kısmı kadroya geçirilmiş olsa da kamuda ya da belediye şirketlerinin bünyesinde hâlen kadro bekleyen binlerce işçi bulunmaktadır. Buradan iktidara seslenmek istiyorum: Kamuda ve belediye şirketlerinde kadrosuz olarak çalışan işçilere hak ettikleri kadroları verin ve yaşadıkları mağduriyeti giderin diyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

36.- *Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Uluslararası Tahkimin Türkiye'ye yönelik kararına ilişkin açıklaması*

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Türkiye, Uluslararası Tahkim kararı nedeniyle Irak'a yaklaşık 1,47 milyar dolar tazminat ödeyecek. Gerekçe: Irak Merkezî Hükümetinin izni olmadan Irak petrolünü Ceyhan Limanı'na taşımak. Bu, bugün yaklaşık 68 trilyon liralık devasa bir yük demektir. Vatandaşa "Kaynak yok." deniliyor, gençlere umut verilemiyor ama yanlış kararların bedeli milletin cebinden tahsil ediliyor. Devlet ciddiyeti öngörü ve hukuk gerektirir. Kamu zararına yol açan her kararın siyasi ve idari sorumluluğu vardır. Milletimiz bedel ödemekten değil hesap sorulamamasından rahatsızdır. Kamu kaynakları israfın değil adaletin ve milletin hizmetinde kullanılmalıdır. Hesap veren yönetim güven üretir. Yanlışın bedelini millet değil o yanlışla imza atanlar ödemelidir.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım. Sisteme giren diğer sayın milletvekillerinin söz taleplerine Grup Başkan Vekilleri sözlerini tamamladıktan sonra devam edeceğim, onlara da sözlerini vereceğim.

Şimdi ilk söz YENİ YOL Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurunuz.

37.- *Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 15 Temmuz darbe girişimine, Srebrenitsa katliamına, Ali Hamaney'in cenaze törenine, Trump'ın açıklamalarına ve Avrupa Parlamentosunun kabul etmiş olduğu Kıbrıs tasarısına ilişkin açıklaması*

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz 2016 yılından bugüne on yıl geçti. 15 Temmuz hain bir darbe girişimiydi. Peki, darbeler bize ne zarar verdi? 1960 darbesi, 71 darbesi, 1980 darbesi, 1997 postmodern darbe, 27 Nisan e-muhtırası ve 15 Temmuz 2016 yılında yapılan FETÖ darbesi: Bir, demokrasimize zarar verdi, demokrasiyi içselleştirmemizi geciktirdi; iki, ekonomimize zarar verdi. Ekonominin en iyi olduğu zamanlarda bu darbeler yapıldı. Bakabilir arkadaşlar, rakam olarak enflasyona bakabilirler; faizlere veyahut da büyüme rakamlarına bakabilirsiniz. Üçüncü olarak da milletleşmemizi engellemiş oldu yani kültürel dokumuzun geri kalmasına neden oldu.

15 Temmuz hain darbe girişimine baktığımız zaman, eğer siz bir devlet içerisinde birilerini güçlendirirseniz, “şu dernek, bu vakıf” veya “şu cemaat, bu cemaat” diyerek bunları güçlendirirseniz onlar bir süre sonra Hacı Bektaş'ın ahlak mayaladığı iklimden uzaklaşırlar, Hacı Bayram'ın ahlak mayaladığı veya Şahı Nakşibendilerin veyahut da başkalarının ahlak mayaladığı, Mevlânaların ahlak mayaladığı iklimden vazgeçerler; önce gelirler devlete ortak olmak isterler, daha sonra da devleti ele geçirmek isterler. Bakın, bu cemaat -bunu tırnak içinde söylüyorum- önce yürüyen arabaya bindi, duran arabaya binmediler. Son zamanlarda ise herkesle teşrikimesaide bulundular; herkesle diyorum, bakın. Gayriahlaki dergileri dahi satın aldılar ve buralarda yine aynı şekilde kendi adamlarına yazılar yazdırdılar ve 15 Temmuz'a doğru giderken de önce 17-25 Aralığı yaptılar, ardından da -orada iki boyutlu bir yol vardı- bununla ilgili mücadele başlamış oldu. Daha sonra da bunlar bir darbe girişiminde bulundular. Bu darbe girişimiyle beraber devleti ele geçirme çalışması yaptılar; MİT'i, Emniyeti, askeriye, yargıyı veya çeşitli kurumları ele geçirmek istediler. Sadece MİT'i, ondan daha büyük bir teknolojiyle, MİT'in kenarında tutmuş oldukları bir bina üzerinden denetlediler. Peki, bunları yaparken bizim MİT'imiz neredeydi, bizim istihbaratımız neredeydi; bizim ordumuz, Jandarma İstihbaratımız neredeydi, Emniyetimiz neredeydi? O nedenle, gelin, aynı hastalıklara yakalanmayalım. 15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra Türkiye'nin daha çok demokrasiyle tanışması lazımdı, Türkiye'nin daha fazla insan haklarıyla tanışması lazımdı; Türkiye'nin daha çok şeffaf, daha çok denetlenebilir bir ülke olması lazımdı ama bu darbe girişimi bahane edilerek buradan eğer bir otoriterleşmeye doğru evriliyorsa -ki evriliyor- bu doğru değildir arkadaşlar. Bakın, 15 Temmuzun gecesinde en önce haberi olan insanlardan biriydim. Önce Başbakanı aradım, milletvekillerini aradım -isim isim sayabilirim buradan- bakanları aradım, bazı bakanlar hiç telefonlarıma çıkmadı. Bazıları, sizin Adalet ve Kalkınma Partisinde çok önemli görevlerde bulunanlar “Ne yani Selçuk Bey, darbe oluyor, bizi Ankara'ya ölmeye mi çağırıyor sun?” diyerek de gelmediler ama bazı arkadaşlar Çankaya Köşkü'ne geldiler. Ben silahımı aldım ve gittim ve o gece burada yeğenim de şehit edildi benim.

Değerli arkadaşlar, o gün herkesle görüştük. Bakın, bunu kalkıp da efendim... Sadece konuşmacılara bakıyorum: “Efendim, Sayın Cumhurbaşkanımıza teşekkür ederiz, direndi. Sayın Başbakanımıza teşekkür ederiz.” Efendim, Kemal Kılıçdaroğlu da direndi, Sayın Devlet Bahçeli de direndi. Sayın Özgür Özel Manisalıydı, Sayın Erkan Akçay Manisalıydı, aklıma gelmedi, benim onlar aklıma gelmedi ama Engin Altay geldi aklıma benim. Benim aklıma Ümit Özdağ geldi, önce o beni aramıştı. Ardından, ben oradan Kemal Kılıçdaroğlu'na ulaştım; döndüler, Engin Altay, dediler ki bana: “Darbeye karşıyız,

seçilmiş Hükûmetin yanındayız.” Ben bunu Darbe Komisyonunda da söyledim değerli arkadaşlar ve “Cumhurbaşkanının yanındayız.” dediler. Kalkıp bunun üzerinden siyaset yapmayı da doğru bulmuyorum. Daha Darbe Komisyonunun Başkan Vekili olduğum gün de bunu konuştum, Adalet ve Kalkınma Partisinin bir komisyon üyesi olarak ve Komisyon Başkan Vekili olarak bunları konuştum değerli arkadaşlarım. Sayın Devlet Bahçeli’ye de Özel Kalem Müdürü üzerinden ulaştığımda onlar da aynı şekilde döndüler ve Ümit Özdağ daha sonra bana dediler ki: “Evet, Sayın Devlet Bahçeli de aynısını söylüyor.”

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, ekranlar karardı!

BAŞKAN - Bir saniye Sayın Özdağ.

Ekranda görüntü gitti, teknik personeli arıyorlar arkadaşlar.

Sonra devam edelim, peki.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Olur Başkanım.

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.03

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Selçuk Özdağ'ın konuşması sırasında teknik bir arıza olmuştu, yayın gitmişti, dolayısıyla yeniden kendisine söz vereceğim.

Buyurunuz Sayın Özdağ, devam edebilirsiniz.

37.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 15 Temmuz darbe girişimine, Srebrenitsa katliamına, Ali Hamaney'in cenaze törenine, Trump'ın açıklamalarına ve Avrupa Parlamentosunun kabul etmiş olduğu Kıbrıs tasarısına ilişkin açıklaması (Devam)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu darbe ve bu darbeyi önleyenler kimler? Bu darbeyi önleyenler, önce, Türk Silahlı Kuvvetlerindeki hakikaten demokrasiye ve cumhuriyete bağlı subaylar; ikinci olarak, Emniyet teşkilatında bulunan kişiler, yine aynı şekilde, demokrasiye ve cumhuriyete bağlı olan kişiler; üçüncü olarak da yargı mensupları ve de aynı zamanda gazeteciler ve siyasetçiler arkadaşlar. Daha sonra, milletimiz sokağa davet edildikten sonra da milletimiz gereğini yapmıştır. Şimdi, bize düşen görev şudur: Bu tür darbelerden ders almaktır; daha çok demokrasiyi, daha çok insan haklarını nasıl oluşturacağımız konusunda kafa yormaktır ama gördüğüm şu ki aynı şekilde yine oy almak ve iktidarda kalmak adına, bazı kişilere zaman içerisinde ahlak mayalamaktan fazla devleti ele geçirmek ve devletin imkânlarını kullanarak söz sahibi olmak adına çalışan bazı vakıf ve derneklere, bunlara yine aynı şekilde destek verildiğini gözlemliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Devlet bir kişinin değildir arkadaşlar, devlet bir partinin değildir, devlet bir mezhebin değildir, devlet bir etnisitenin değildir, devlet bir aşiretin değildir; devlet 86 milyonudur. Orası milletin devleti olmak istiyorsa eğer, orası demokratik devlet olmak istiyorsa 86 milyonun olması gerekmektedir.

Geçmişte Yugoslavya parçalandıktan sonra orada Boşnaklar büyük bir direniş sergilediler. Bosna Hersek devleti kuruldu, kurulmadan önce de Srebrenitsa'da çok ciddi bir katliam yapıldı hem de Birleşmiş Milletlerin kuvvet komutanlarının önünde yapıldı burada ve 8 binin üzerinde Boşnak öldürüldü; ben kendilerine rahmet diliyorum. Aliya İzzetbegović'i, o bilge kralı da bir kez daha minnetle, şükranla anıyorum arkadaşlar.

Ali Hamaney'in cenazesine katıldık, buradan milletvekilleriyle beraber gittik; aynı zamanda da Hükümet adına Sayın Cevdet Yılmaz ve bazı Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri gittiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Keşke biz devletimizin uçağıyla hep beraber gitmiş olsaydık ama bunu yapmadınız. Her zaman olduğu gibi “Biz ayrıyız ve biz başkayız.” diyerek takdim etmek istiyorsunuz. Türkiye Büyük Millet Meclisi bir bütündür, beraberce gitmemiz gerekirken parça parça gittik, doğru olmadı.

Ali Hamaney bir din adamıydı. Dünya tarihinde ilk defa bir din adamı kendi evinde acımasızca ve hunharca katledildi. Tarih okumuş birisi olarak söylüyorum, dünyanın hiçbir yerinde yapılmamış bir eylemdi bu. Utanmadan hâlâ daha “Trump” denen bir adam Türkiye’ye geliyor ve Türkiye’de çok ciddi şekilde, büyük iltifatlarla karşılanıyor; ben utandım şahsen. Hâlâ daha diyor ki: “Nükleer silah için yaptık biz bunu, şimdi nükleer silah yapmayacaklar.” Yok ki onların nükleer silahı; senin nükleer silahın var, İsrail’in var. İkinci olarak “Bunları petrol için yaptık.” diyorsunuz. Üçüncü olarak da diyorsunuz ki: “Biz burada rejim değiştirmek istiyoruz.” Hadi oradan be! Şimdi de kalkmışsınız “Hürmüz Boğazı”ndan zengin ülkelerin gemilerinden para alacağız.” diyorsunuz. Bakın, İran’a bunu yaptıklarında Türkiye’ye ne yapmazlar bu insanlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlayacağım efendim.

Şimdi, Türkiye’ye gelirken müjdelerle geliyordu, değil mi? Müjdelerle gelirken de iktidarı destekleyen gazeteler âlâyıvalayla “Trump geliyor...” Ya, bu Trump sabıkalı bir adam kardeşim; Venezuela’da sabıkalı, Grönland’da sabıkalı, Avrupa Birliğinde sabıkalı, Irak’ta sabıkalı, Suriye’de sabıkalı, Mısır’da sabıkalı, Libya’da sabıkalı, Vietnam’da sabıkalı, Japonya’da sabıkalı bir adamı siz, adamın devletini, geliyorsunuz, burada âlâyıvalayla... Müjdeymiş! Ben müjdeyi söyleyeyim size, Trump gelince şöyle söyledi: “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devletini tanıyorum; tanıyorum, bundan sonra herkes tanıyacak.” dedi. İki: “Bu adalarda Yunan ile Türkler anlaşma yapmışlardı Lozan’da. 18 tane adayı -bu Yunan- sen niye aldın? Lozan Anlaşması’nı niye iptal ediyorsun? Derhâl bundan vazgeç.” dedi. Ardından, döndü dedi ki: “Bu İsrail durduk yerde Gazze’ye niye girdi, ne zaman girdi? Gazze’den çıkması gerekir. Lübnan’da ne işi var? Suriye’de, Golan Tepeleri’nde ne işi var?” Bunları söyledi ve ardından da bu müjdeyi verdi, bu müjdeyi verdikten sonra da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin, toparlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim.

Ve ardından, Gazze’de, Irak’ta, Lübnan’da çıktılar buralardan bu insanlar. İşte, müjde böyle olur, bu müjdeleri verdiler. Sonra “CAATSA’yı kaldırdım. Bu ambargoyu kaldırdık, size F-35’leri veriyoruz.” dedi. F-35’leri verecekler. “F-16’larla ilgili haraçları da geri vereceğiz sizlere.” dedi. Doğru mu Necmettin Vekilim?

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Bunların hiçbirisi olmadı.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Gene mi kandırıldım ben! Gene mi yanıldım ben! Gene yanıldık, gene kandırıldık demek ki! Bunların hiçbirisi olmadı arkadaşlar. Bugün, eğer biz S-400’leri almasaydık... S-400’ler doğru değildi. Kalkıp şimdi NATO’ya güzellemeler yapıyorsunuz, bu NATO’nun da sabıkaları var arkadaşlar. S-400’leri aldıktan sonra F-35’leri sizden aldılar ve aldıkları paraları da haraç olarak kendilerine aldılar, sizlere vermediler, F-16’ların parasını da vermediler, CAATSA yaptırımlarını yaptılar sizlere. Şimdi de geriye dönüyorsunuz değil mi? Ya, kusura bakmayın -amiyane tabirle- bir fıkra var ama anlatmayacağım, anlatırsam ayıp olur diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlayayım efendim, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Trump, Brunson için ne söyledi? Ya, bir düşünün ne olur ya. Ne olur, Ecevit'e bunu söyleyebilir miydi? Bunu Demirel'e söyleyebilir miydi? Bunu Türkeş'e, Erbakan'a -Başbakan Yardımcısı iken- bu insanlara söyleyebilir miydi? Söyleyemezdi arkadaşlar. Ve ardından, Erdoğan, Trump'a çalışma arkadaşlarını tanıtırken fonda ne çalışıyordu biliyor musunuz? Ahmet Kaya'nın şu şarkısı çalışıyordu: "Kum Gibi" çalışıyordu yani "Şehirlere bombalar yağardı her gece/Biz durmadan sevişirdik." diyor. O sırada, dost ve kardeş İran'a bombalar yağıyordu biliyor musunuz sizler? O nedenle, değerli arkadaşlar, yeniden değerlendirmeye sizi davet ediyorum; dış politikanızı yeniden gözden geçireceksiniz ve aynı zamanda da hukukunuzu gözden geçireceksiniz ve de artık parti devleti değil de milletin devletini inşa edeceksiniz. Partiler gelir ve geçer, iktidarlar gelir ve geçer ama aziz Türkiye Cumhuriyeti devletini düşünüyorsanız Türkiye Büyük Millet Meclisini bir bütün kabul edeceksiniz ve de devletimizi ve milletimizi de bir bütün kabul edeceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Ben inanıyorum ki o tür demokratik hamleler de yapılacaktır.

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Özdağ.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlıyorum efendim, çok teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Avrupa Parlamentosunun kabul etmiş olduğu Kıbrıs tasarısı da doğru değildir. Avrupa Parlamentosu üç hafta önce yine aynı şekilde bir rapor yayınlamıştı, biliyorsunuz. Orada eleştirilerimizi yaptık, aynı zamanda da doğru söyledikleri kısımları şey yaptık ama tam kırk iki yıl önce olmuş olan bir olayda kalkıp orada Türk askerleriyle ilgili iftiralarda bulunmasını kınıyoruz ve takbih ediyoruz. Oraya 1959 yılında Londra Anlaşması'yla Menderes ve Fatin Rüştü Zorlu'yla girdik, garantörlük anlaşmasını kullandık. Siz soykırım yapıyordunuz, siz zulmediyordunuz, siz küvetteki çocukları ve kadınları öldürüyordunuz yani Rumlar için söylüyorum, o günkü Enosisler için söylüyorum, o günkü Sampsonlar için söylüyorum değerli arkadaşlar.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti inşallah bir gün, gerçek bir iktidarın, gerçek bir demokrasinin inşa edildiği Türkiye'de de bütün dünyanın tanıdığı olduğu bir devlet olacaktır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Uğur Poyraz...

Buyurun.

38.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, 14 Temmuz 1959 Kerkük katliamının 67'nci yıl dönümüne, Avrupa Parlamentosunun kabul ettiği karara, Ankara'da gerçekleştirilen NATO Zirvesi'ne, İran'a yapılan saldırılara ve 15 Temmuzun yıl dönümüne ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen değerli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

14 Temmuz 1959 Kerkük katliamının 67'nci yıl dönümündeyiz. Türkmen soydaşlarımızın acısını bir kez daha yüreğimizde hissediyoruz. O kara günlerde Kerkük'te yaşayan Türkmenler şehit edildiler. Ata Hayrullah ve daha nice kahramanlar vahşice işkence edilerek şehit edildi. Yüzlerce Türkmen evleri yağmalanırken sokaklarda kurşunlandı, diri diri gömüldü. Şehit verdiğimiz Türkmen soydaşlarımızı unutmayacak, bugün Irak'ın kuzeyinde varlık mücadelesini sürdüren Türkmenlerin sonuna kadar yanında olacağız. Şehitlerimizin aziz ruhlarının şad, mekânlarının cennet olmasına inancımız tamdır ve бүтүндүр.

Aynı şekilde, biraz önce Sayın Selçuk Özdağ'ın da ifade ettiği üzere, Avrupa Parlamentosu Kadın Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi FEMM'in 8 Temmuz 2026'da yani Türkiye'de NATO Zirvesi devam ederken kabul ettiği bir karar var. Maalesef çifte standardın yeni bir örneği. Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin yok hükmünde saydığı bu metinde 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'nda ve Barış Harekâtı'ndaki Türk ordumuzun -harekât öncesi Kıbrıs Türklerine yönelik sistematik katliamlar üzerine- başlattığı operasyonda Türk ordumuza iftiralar ve isnatlar yükleyen bir karar. Bu bakımdan, Türk ordusuna atılan bu iftirayı kabul etmemiz mümkün değil bu ülkenin yurttaşları olarak, cumhuriyet yurttaşları olarak. Kıbrıs'a barışı getiren Türk Silahlı Kuvvetleridir, gerçekleri ve mağdurları yok saymak üzerine verilmiş bir karardır. Bu kararın ne hukuki ne ahlaki bir meşruiyete sahip olmadığını ifade etmek istiyoruz.

Tabii, bu süreçte bir NATO zirvesi gerçekleştirildi Ankara'da. Öncelikle, NATO zirvesinde görev alan herkese burada bir Türkiye Cumhuriyeti devleti yurttaşı olarak teşekkür ediyorum, özellikle de kolluk görevlilerimize. NATO süresince otoyollarda neredeyse 15-20 metrede bir kolluk görevlisi asayiş sağlamaya için büyük bir mücadele verdi. Ankara Valisine, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanına, Ankara Emniyet Müdürüne, İçişleri Bakanına ve bu anlamda bu sürecin tamamında emek veren herkese buradan bir parlamentere olarak da teşekkür ediyorum. NATO Zirvesi Türkiye için de önemli bir zirvedir. Zirvenin Türkiye'de ve Ankara'da yapılması da kıymetlidir.

Tabii, bu sırada bazı şeyleri de Ankara'da ikamet edenler olarak yaşadık ve tecrübe ettik. Yani Ankara'nın bir ay içerisinde bir gelin gibi nasıl süslendiğini gördük. Tabii, biz, daha önce, vatandaşlar olarak bu hizmetlerin yapılamadığını, zorluklar olduğunu zannediyorduk ama bu hizmetler bir ay içinde böylesine muazzam bir şekilde yapılırken buna layık olmadığımızı hissettik. Bu, aslında, bir yurttaş olarak da üzüntü verici. Tabii, NATO süresince birçok şey aklımızda kaldı ama en çok Sayın Cumhurbaşkanının Amerikan Devlet Başkanı Donald Trump'a yönelik o hususi ilgi ve alakası hepimizin hafızasında kaldı. NATO Zirvesi'ndeki diğer liderlerin ve diğer ülkelerin yurttaşlarının da aklında kalmış olsa gerek.

Tabii, aynı anda Amerika tekrar İran'ı bombalamaya başladı. Burada, aslında, benim bir yurttaş olarak da merak ettiğim bir husus var: Bizim, İsrail ve Amerika'nın İran'a açmış oldukları bu savaşta Türkiye'nin konumu nedir, ben hâlâ anlamış değilim. Yani biz bu konuda mağdurun yanında mıyız, haklının yanında mıyız, doğrunun yanında mıyız; neyin yanındayız, hâlâ ben anlamış değilim. Bu bendeki kafa karışıklığının toplumun tamamında da devam ettiği kanaatindeyim çünkü Filistin'deki asli fail olan İsrail ve Amerika, bugün İran'a dönük eylemlerini oluştururken -İran'a dönük eylemlerinde- Filistin'deki katliamlarına duruş sergileyen dünya ülkeleri ve aynı katliama duruş sergileyen Türkiye, İran'a yapılan eylemlerde ve İran'a yapılan saldırıda çok daha çekingen bir tutum sergiliyor. Bunun ne anlama geldiğini sanıyorum yetkililerin öncelikle Parlamente'ye, eş zamanlı olarak veya daha sonra kamuoyuna izah etmeleri gerekiyor.

Şimdi, en önemli meselelerden bir tanesine gelelim; 15 Temmuzun yıl dönümü yarın. Yarın 15 Temmuzla ilgili burada, Gazi Mecliste birtakım törenler düzenlenecek. İYİ PARTİ olarak da o törenlere katılacağız. O törenlere katılacağız da 15 Temmuzdan nasıl bir çıktı oluşturulduğuna ilişkin hepimizin aslında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum.

15 Temmuzla ilişkin hepimizin hafızaları çok taze, daha üzerinden on yıl geçti. On yıl geçti ama on yıldır 15 Temmuz sonrasındaki eylemlerin, uygulamaların ve kararların hâlâ hepsi devam ediyor ve aynı süreklilikle de devam ediyor. Daha geçtiğimiz günlerde, dün ya da evvelsi gün, bin kişiye yakın FETÖ operasyonu yapıldı.

Şimdi, 15 Temmuz gecesini 60 ve 80 ihtilalleriyle eş tutan bir durum var. Tabii, hiçbir darbeyi, hiçbir ihtilali onaylamamakla birlikte, bir tanesinde cumhuriyeti müdafaa ve muhafaza görevini üstlenen ya da kendine böyle bir sorumluluk addeden Türk Silahlı Kuvvetlerinin yönetime el koyması; diğeri, bir terör örgütünün Türk Silahlı Kuvvetlerinin içine sızıp, yerleşip; daha doğrusu, bir terör örgütü Türk Silahlı Kuvvetlerinin içine sızarken ve yerleşirken, sadece Türk Silahlı Kuvvetlerine değil devletin tüm kurumlarına, yargıya, Emniyete ve istihbarat dâhil diğer tüm birimlere sızarken ve yerleşirken sessiz kalanların hatta teşvik edenlerin olduğu bir dönem var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - ... ve daha sonra Türk Silahlı Kuvvetleri envanterindeki bu mermilerin Türk milletinin üzerine sıkıldığı bir gece 15 Temmuz gecesini yani 15 Temmuz gecesini 60'la, 80'le, diğer darbelerle eş tutmayı da çok sağlıklı bulmadığımızı ifade ediyorum çünkü bu bir terör örgütünün, ne mal olduğu bilinen, ne olduğu bilinen bir terör örgütünün eylemi; göz göre göre “Geliyorum.” diyen bir eylem. Dolayısıyla bunların hepsinin aynı kefeye konulmasını da muhakeme açısından son derece sağlıklı bulduğumuzu ifade etmemiz gerekiyor.

Bununla birlikte, 15 Temmuzun hâlâ on yıldır millî yas ilan edilmemiş olması bu Parlamento açısından da devlet açısından da üzücüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - O geceki şehitlerimiz, o gece Türk Silahlı Kuvvetleri envanterindeki mühimmatın Türk milletinin üzerine boşaltılması, bunların hepsi çok büyük ve derin acılardır. Dolayısıyla 15 Temmuz günü gündüz yapılan organizasyonlarda bu acı hatırlatılırken akşamleyin konserler düzenlenerek sürecin on yıldır devam ettirilmesini de çok sağlıklı bulmadığımızı, bunun aslında bir millî yas günü olarak tanımlanmasının ve kabul edilmesinin gerektiğini ifade ediyoruz.

Bununla birlikte, tabii, 15 Temmuz bize şunu gösterdi: Anayasa'da devlete ve iktidarlara yüklenen sorumluluğun hiç kimseye taşere edilmemesi gerektiğini öğretti. Hiç kimseden kastımız nedir? Kişi, grup, zümre. Peki, 15 Temmuzdan sonra ne gördük? Böyle bir ders çıkarıldı mı? Böyle bir ders çıkarılmadığını maalesef gördük. Bunu denetlemek sadece iktidarın sorumluluğu değil ve buna ilişkin gerekli tedbirleri almak hatta uyarmak aynı zamanda da muhalefetin sorumluluğu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - O yüzden, hâlen ve hâlen, başta mülakatlar olmak üzere, her çeşit mülakat... Buradan iktidar sıralarına sesleniyorum: Yarın 15 Temmuz -iktidar sıralarını çok coşkulu, çok kararlı ve dolu dolu görmeyi temenni ediyordum- ve bu Gazi Meclisin verdiği o sınava hepimiz şahit olduk ve buna rağmen mülakatlar dâhil olmak üzere toplumdaki hâkim görüş, hâlâ birtakım grup, zümre ve kişilerin başta devlet otoritesi olmak üzere, kamu kurumları olmak üzere buralarda yapılanmaya, FETÖ'den boşalan yerleri ikame etmeye dönük fikir, amaç ve eylem birliği içerisinde olduğu ve mevcut iktidarın da buna ya dikkatsizlikle ya da müsamahayla müsaade ettiğine ilişkin. Dolayısıyla devleti yönetenlerin başta iktidar olmak üzere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bitiriyorum efendim.

Milletin helal oylarıyla seçilmiş ve devleti yönetme yetkisi almış başta iktidar olmak üzere, iktidarla birlikte hareket edenlerin bu hususlara dikkat etmesi, bu konuya ilişkin muhalefet bir uyarıda bulunduğu, Parlamentoda bir araştırma önergesi verdiğinde ya da bir soru önergesi verdiğinde ya da burada bir gerçeği haykırdığımızda bu gerçeklere kulak asmaları, dikkate almaları ve gerçekten araştırmaları ya da Parlamentonun bu araştırma için harekete geçmesine katkı sağlamaları gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun.

39.- *Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Genel Başkan Devlet Bahçeli'ye, 15 Temmuz 2016'ya, NATO'nun Ankara Zirvesi'ne ve Kerkük'e ilişkin açıklaması*

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; liderlik rüzgâra göre eğilip bükülenlerin işi midir? Asla! Kökü derinde olanların kopacak fırtınayı çok önceden görenlerin işidir. Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli'nin yıllar önce yaptığı o tarihî ikazları hatırlayın. Kimileri o günkü puslu havada pek kavrayamadı, kimilerinin ise resmen işine gelmedi, sümen altı etmeye kalktılar ama bakın, bugün hepsi harfi harfine çıkıyor, çıkıyor hem de bundan sonrasında daha da çıkacak gözükyor.

Siyaseti gününbirlik menfaatle, üç beş ahab çavuş ilişkisiyle okuyanların düştüğü acınası hâl ortada. Bilge liderimizin dik duruşunun arkasındaki sarsılmaz temel, her geçen gün bir kez daha cümle âleme kendini göstermektedir. Mesele günü kurtarmak değil asıl mesele yarın kopacak tufanı bugünden görüp tedbirini almaktır. Sayın Genel Başkanımız siyasi ömrü boyunca şahsi ikbal peşinde koşmamış, zümre menfaatini elinin tersiyle itmiş ve pusulasını daima “Önce ülkem ve milletim.” ilkesine sabitlemiştir. Kapalı kapılar ardındaki kirli pazarlıkların, dost maskesi takmış menfaat çetelerinin ortalığa saçıldığı şu günlerde onun yıllar önce hiçbir güce boyun eğmeden yaptığı uyarıların kıymeti çok daha iyi anlaşıyor. Ne diyoruz hep? “Göz odur ki dağın arkasını göre, akıl odur ki başa geleceği bile.” Dün o haklı uyarılara burun kıvrıyanlar bugün mecburen başını öne eğip “Devlet Bey yine haklı çıktı.” diyorlar çünkü gerçek liderlik budur, ihanet çemberlerini daha kurulmadan darmadağın etmektir. Küresel senaryoları Türk'ün bükülmez iradesiyle yırtıp atmaktır. Lider, teşkilat, doktrin esasıyla mayalanan bu mukaddes davada bir kere daha şahitlik ediyoruz; dağın ardını gören o müthiş feraset, yarın ne olacağını bugünden sezen o eşsiz akıl Türkmen beyimizde teecessüm etmiştir.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 15 Temmuz 2016, tam on yıl önce, unutmadık, unutturmayacağız da. O karanlık gece şanlı tarihimize atılmak istenen alçakça bir kördüğömdü. Doğrudan devletimizin bekasına, istiklalimize kurulmuş bir pusuydu. Yaşananlar öyle basit bir darbe girişimi filan değildi. Çanakkale'de sulara gömülen yedi düvel, içimizdeki satılmış hainleri maşa gibi kullanıp vatani topyekûn işgal etmeye kalktı ama o işgal heveslerinin gözden kaçırdığı bir şey vardı. Bu topraklarda ihanetin karanlığı ne kadar zifiri olursa olsun o ihaneti parçalayacak çelikten irade her zaman hazır. Birileri devletin kılcallarına sızıp tepemize ölüm yağdırırken devlete ve millete kalkan olan o ilk gür ses Balgat'tan yükseldi. Saatler daha 21.00 suları, ortalık toz duman, ne olduğu bile belli değil, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Genel Merkezimize geldi ve o tarihî talimatı verdi: “Genel Merkezin bütün ışıklarını yakın.” O gece yanan ışıklar sadece bir binayı aydınlatmadı, ihanet sisini dağıtan bir

meşaleydi, tavizsiz liderliğin ta kendisiydi. Kimsenin ne olduğunu anlayamadığı, ülkenin üstüne ölü toprağı serpildiği ilk anlarda kalkışmaya karşı duran ilk irade o ışıkların altından tüm dünyaya ilan edildi. Milliyetçi Hareket Partisi ihanet çöktüğünde karanlığa ışık, kararan kalplere nur, vatani bölmek isteyenlerin karanlık emellerine karşı da yıkılmaz bir surdur. 15 Temmuz, Çanakkale’de, Sakarya’da, Dumlupınar’da yazılan destanların köprülerde, meydanlarda ve ışıkları sabaha dek sönmeyen o kutlu karargâhta yeniden dirilişidir. Milliyetçi Hareket, bu aziz milletin sarsılmaz kalesi, liderimizin yaktığı meşale ise Türk milletinin istikbal yolunu aydınlatan asla sönmeyecek bir ülkü ışığıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bu vesileyle, 15 Temmuz gecesi Hakk’a yürüyen aziz şehitlerimizi, özellikle de “Kim demiş her şeyin sonu ölüm? Destanlar yayılır mezarımızdan.” diyerek şehadete koşan yiğit özel harekâtçılarımızı rahmetle, minnetle anıyorum; ruhları şâd olsun.

Bakınız, yıllardır ayağımıza vurulmaya çalışılan ambargo prangaları bugün gökyüzünü yırtan çelik kanatlara dönüştü. Önümüze çekilen setler, uzayın derinliklerine uzanan millî bir ufuk oldu artık. Türkiye maruz kaldığı ambargolara, güya müttefik olan ülkelerin koyduğu gizli blokajlara zerre boyun eğmedi; tam aksine, varlığını kendi özbeöz millî kudretiyle baştan inşa etti. Bugün NATO için de yeni bir dönem başlıyor, Ankara Zirvesi’nde de ayan beyan gördük: Türkiye Artık bu yeni güvenlik mimarisinde sadece coğrafi bir kalkan değil küresel denklemin bizzat oyun kurucusudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Karadan feza uzanan bu millî şahlanışımız kimsenin bize lütfu falan değildir. Bu muazzam tablo “Yapamazlar.” denileni tarihe kazıyan sarsılmaz irademizin ta kendisidir. Sadece kendi kaderimizi değil NATO’nun geleceğini de tayin edecek kesin bir bağımsızlık manifestosudur.

Ve son olarak Kerkük, kalbimizin her daim attığı yere değinmek istiyorum. 14 Temmuz 1959, soydaşlarımızın öz yurdunda alçakça bir soykırıma uğradığı kara bir tarihtir. Türkmen’in sarsılmaz iradesinin toprağa gömülme istendiği gündür. Kerkük sokaklarında dökülen kan, sırf Türk oldukları için can veren şehitlerimizin değil topyekün büyük Türk milletinin haysiyetinin kanıdır. Türkmenleri kendi öz vatanlarında parya yapıp coğrafyanın kaderiyle istedikleri gibi oynayabileceklerini sanan aymazlar, Türk milletinin sınır tanımaz çelik iradesini fena hâlde gözden geçiriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bitiriyorum.

Kerkük haritada sınırların ötesinde kalan bir şehir değil Kerkük bizim canımızdır, kanımızdır, canevimizdir.

Dün nasıl gürlüseysek bugün de yedi düvele karşı aynı inançla haykırıyoruz: Kerkük Türk’tür ve Türk kalacaktır diyor, bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun.

40.- Kars Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit'in, 11 Temmuz 1995'te Srebrenitsa'da ve 13 Temmuz 1930'da Zilan'da yaşananlara, 14 Temmuz Diyarbakır Cezaevi büyük ölüm orucu direnişinin yıl dönümüne, Pir Seyit Rıza ve arkadaşlarının kamuoyuna yansıyan idam fotoğraflarına, 11 Temmuz 2025'in yıl dönümüne ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, konuşmama başlamadan önce 2 anma yaparak başlamak istiyorum. 11 Temmuz 1995'te Srebrenitsa'da yaşanan katliama herkesin dikkatlerini çekmek istiyorum. Evet, binlerce Boşnak sivilin, dünyanın gözü önünde, Avrupa'nın göbeğinde nasıl katledildiğine hepimiz tanıklık ettik ve bu suçla sessiz kalmanın, Avrupa'nın göbeğinde aslında insanlık suçlarına sessiz kalmanın nasıl bir soykırıma dönüştüğünü de yine hep beraber izlemiş olduk. O anlamıyla Srebrenitsa halkına yönelik aslında yapılan bu katliamı kınadığımızı ve orada yaşamını yitiren her bir canı saygıyla andığımızı da DEM PARTİ olarak buradan ifade etmek istiyorum.

Yine, 13 Temmuz 1930'da Zilan'da yaşanan katliamın da yıl dönümüydü. Evet, Zilan katliamı üzerine çok söz söylendi, çok konuşuldu ama hâlihazırda hakikat açığa çıkmadı, Zilan katliamıyla yüzleşilmedi bu ülkede yaşanan diğer katliamlarla yüzleşilmediği gibi. Oysaki bugün yaralarımızı sarmanın, bugün ortak geleceğe güvenle bakmanın yolu geçmişin karanlık sayfalarına gerçekçi bir yüzleşme, hakikatin açığa çıkarılması ve adaletin tecelli etmesiyle olabilir. O anlamıyla Zilan katliamının bütün yönleriyle araştırılması bu ülkenin ortak geleceğine ışık tutacaktır ve bunun kesinlikle ihmal edilmemesi gerekiyor. Bu vesileyle, ben, bir kez daha, Genel Kurulda da Zilan katliamında yaşamını yitiren bütün yurttaşlarımızı, bütün insanlarımızı saygıyla, minnetle, özlemle anmak istiyorum. Onların izinde olduğumuzu, onların mücadelesinin yanında olduğumuzu da bir kez daha buradan ifade etmek istiyorum ve bu ülkede bu tarz katliamların son bulması çağrısını da yinelemek istiyorum. Evet, farklılıkları zenginlik olarak gören, bu ülkenin bütün coğrafyalarını ve bütün insanlarını eşit yurttaş olarak gören bir anlayışı inşa etmenin de artık olması gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine bir anma daha yapmak istiyorum. Bugün 14 Temmuz ve Diyarbakır Cezaevindeki büyük ölüm orucu direnişinin de yıl dönümü. 12 Eylül karanlığını çok dinledik, 12 Eylül karanlığını çok konuştuk, askerî cezaevlerini, askerî mahkemeleri, o zamanki askerî yargılamaları çok konuştuk ama en çok konuşulması gereken şeylerden biri olan Diyarbakır 5 no.lu Cezaevini aslında yeterli şekilde konuşmadığımızı düşünüyoruz. Evet, 12 Eylül karanlığının ve inkâr edilen, reddedilen Kürt halkı ve Kürt kimliğinin aslında simge yerlerinden, simge direnişlerinden biridir. 12 Eylülde, Diyarbakır 5 no.lu Cezaevinde en ağır işkenceler yapıldı. Esat Oktay Yıldırım o cezaevini bir ezaevine, işkencehaneye çevirdi ve oradaki Kürt halkının dili, kimliği inkâr edilerek yeni bir sistem kurulmaya çalıştı. İşte, o büyük işkencehanede tarihe ışık tutan, insanlık onurunu ayakta tutan, barış için, özgürlük için, eşitlik için, kimliği için, dili için direnen devrimciler, bugün hâlâ mücadelemizi aydınlatıyorlar. Mehmet Hayri Durmuş, Kemal Pir, Akif Yılmaz ve Ali Çiçek'i saygıyla, minnetle, özlemle, rahmetle andığımızı buradan bir kez daha ifade etmek istiyoruz.

Evet, Kemal Pir şunu söylemişti: “Bizler yaşamı uğruna ölecek kadar seviyoruz.” Ve yine “Mezar taşıma ‘Halkına borçlu gitti.’ diye yazın.” diyen büyük devrimci önderler bugün hâlâ bizim mücadelemizi aydınlatıyorlar. Bizim de onlara bir borcumuz var. Bu ülkeyi özledikleri, direndikleri, inşa etmek istedikleri bir ülkeye çevirme sözünü hepimiz veriyoruz. Sadece Kürt halkı açısından değil Türkiye devrimci tarihi açısından da Türkiye demokrasi tarihi açısından da insanlık onuru açısından da 14 Temmuz büyük ölüm orucu direnişi bize yol gösteriyor. Evet, insanlık onurunun işkenceyle aslında teslim alınamayacağını, özgürlüğün tutsak edilemeyeceğini ve ne olursa olsun bir halkın dilini, kimliğini

yok saymaya karşı halkın onurunun ayakta olduğunu ve ne olursa olsun o onurun korunacağını bize gösteren büyük bir ahlaki direnişin, büyük bir mücadelenin günüdür 14 Temmuz. Bir kez daha, 14 Temmuz direnişini ve 14 Temmuz direnişçilerini saygıyla andığımı ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugünlerde çokça sosyal medyaya da yansıyan, kamuoyuna yansıyan Pir Seyit Rıza ve arkadaşlarının idam fotoğraflarını sanırım her biriniz görmüşsünüzdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Evet, 1937-1938 Dersim katliamı, burada yine hakkıyla konuşmadığımız, yüzleşemediğimiz hakikatlerden, karanlık sayfalardan biridir. Büyük bir katliamdır, aslında büyük bir yok etme girişimidir. Bir coğrafyanın, bir inancın devlet tarafından nasıl yok edildiğinin en görünen, en bilinen tarihlerinden, cisimleşmiş isimlerinden birisidir. Bakın, üzerinden yıllar geçmiş olmasına rağmen hem Seyit Rıza'nın hem de onun yol arkadaşlarının hâlihazırda mezar yerleri açıklanmış değil, ailelerine teslim edilmiş değil; ailelerin gidip üzerinde dua edebilecekleri, bir mum yakacakları hâlihazırda mezarları yok. Bu vesileyle, bu fotoğraflar kamuoyuna yansımışken ve bunların kamuoyunda yarattığı büyük acıyı da gören bir yerden Meclisten bir kez daha çağrı yapmak istiyoruz: Dersim katliamıyla yüzleşmesi gerekiyor. Dersim katliamı arşivlerinin açılması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Seyit Rıza ve yol arkadaşlarının mezar yerlerinin gösterilmesi, ailelerine teslim edilmesi gerekiyor. Bugün yeni bir başlangıç yaparsak buna buradan başlamamız gerektiğini düşünüyoruz. 2011 yılında, dönemin Başbakanı Sayın Tayyip Erdoğan'ın, evet, devlet adına dile getirdiği bir özür vardı. Bugün o özürün pratikleşmesini beklediğimizi ifade etmek istiyorum. Bir Dersim evladı olarak, o coğrafyanın bir insanı olarak; kefensiz yüzlerce, binlerce insanını her bir dağın, taşın altında toprağa vermiş bir coğrafyanın çocuğu olarak bir kez daha buradan çağrı yapmak istiyorum: Dersim adalet bekliyor, Dersim halkı adalet bekliyor. Dersim katliamı da bizim onunla yüzleşmemizi, devletin bu katliamla yüzleşmesini ve hakikatin açığa çıkarılmasını bekliyor. Bu konuda atılacak her bir adımın toplumsal barışımıza katkı sunacağını, ortak geleceğimizi büyüteceğinin ve halkların bir arada, inançların bir arada yaşama iradesini güçlendireceğinin de altını çizmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, son olarak 11 Temmuz 2025'in yıl dönümünü yani bir yıl önceki silah yakma törenini geride bıraktık. Bu konuda da bir iki şey söylemek isterim izin verirseniz.

Türkiye'nin yakın dönemindeki en önemli tarihsel eşiklerden biriydi, bir dönüm noktasına bir yıl önce tanıklık ettik. Sayın Abdullah Öcalan'ın 27 Şubat'ta yaptığı çağrının pratikleşmiş önemli bir anıydı ve bu anlamıyla aslında silah bırakma kararı açısından da stratejik önemdeydi. Aradan bir yıl geçti ama ne yazık ki ne Meclisimiz ne de siyaset kurumu 11 Temmuz 2025'teki PKK'nin silahlarını yakmasına yeterli karşılığı veremedi, gerekli adımları atamadı. Bir Komisyon topladık, bir rapor yazıldı ama hâlihazırda raporun gerekleri yerine getirilebilmiş değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bitireceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Oysaki yapılması gereken şey çok açık: Süreci hukuki güvenceye kavuşturacak, toplumsal barışı güçlendirecek adımların bir an önce atılması gerekiyor. Bu konuda da Meclisin kendi raporuna, kendi Komisyon raporuna sahip çıkması, bütün siyasi partilerin de bu konuda sorumluluk alması gerekir. Buradan, Meclisten bir kez daha çağrı yapıyoruz: Barış sadece silahların susması değildir; hukukun güçlenmesidir, demokrasinin derinleşmesidir, ortak geleceğin inşasıdır ve bu konuda atılacak adımlara, yasal adımlara ihtiyaç vardır. Bunları gecikmeden hep beraber atalım. Meclis kapanmadan kök yasayı, çerçeve yasayı çıkaralım çağrısını bir kez daha yapmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun.

41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Srebrenitsa soykırımına, Avrupa Parlamentosunun verdiği karara, halkın siyasi gündemine, Çankaya Belediyesine yapılan operasyona ve 15 Temmuz 2016'nın 10'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen sevgili halkımız; evet, bugün 14 Temmuz 2026. Bundan tam otuz bir yıl evvel, 11 Temmuz 1995'te Srebrenitsa'da -masum, sivil- 8.372 Bosnalı kardeşimiz Birleşmiş Milletler kampında güya koruma altında katledildiler. Bu, insanlık adına utanç verici bir gün idi ancak sayı aslında çok daha fazla çünkü 1991-1995 Yugoslavya iç savaşı sırasında 300 binden fazla Bosnalı katledildi, 50 bin kadına cinsel şiddet uygulandı, 2 milyon kişi yerinden edildi. Bütün bunlara yol açan ırkçılığı ve faşizmi en ağır bir şekilde kınadığımızı açıkça buradan ifade etmek isterim. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Mayıs 2024'te aldığı bir kararla bugünü "Srebrenitsa Soykırımını Düşünme ve Anma Günü" olarak ilan etti. Bu karar, Srebrenitsa soykırımını inkâr edenlerin kınanmasını; savaş, soykırım ve insanlığa karşı suç işledikleri gerekçesiyle uluslararası mahkemeler tarafından suçlanan kişileri yücelten eylemlerin kınanmasını; soykırımın inkârı, çarpıtılması ve gelecekte benzer olayların yaşanmasını önlemek için konunun eğitim sistemlerinde ders olarak işlenmesini öneriyor idi. Bu çerçevede, Cumhuriyet Halk Partisi olarak 27 Mayıs 2024 tarihinde bu Meclise verdiğimiz bir kanun teklifiyle 11 Temmuz tarihinin "Srebrenitsa Soykırımını Düşünme ve Anma Günü" olarak kabul edilmesini bir yasa teklifi olarak sunduk ve maalesef iktidar blokundan tık çıkmadı. Burada, herkesin huzurunda, yüce halkımızın, milletimizin huzurunda bir kere daha ifade ediyorum ki azıcık samimi olun; gelin, bu kanun teklifini onaylayın ya da kendiniz bir kanun teklifi yapın, hiç olmazsa Birleşmiş Milletler kadar bu konuya sahip çıkabildiğinizi gösterin. Bunu açıkça ifade etmek istiyorum ve şunu anımsatmak isterim: Mavi kelekleri unutmamalıyız yani daha hâlâ mezar yerleri bulunamamış, toplu mezarlarda gömülen insanların ölüm çiçeklerine gelen o mavi kelekleri ve onların gösterdiği masum insanların katliamını unutmamalıyız.

Değerli milletvekilleri, Avrupa Parlamentosu bir karar verdi. 1974'te rahmetli Ecevit ve rahmetli Erbakan tarafından kurulan koalisyon Kıbrıs Barış Harekâtı'nı düzenledi. Peki, neden düzenledik bu harekâtı? Çünkü Enosisçiler toplu ve sistemli soykırım uygulamaya başladılar Kıbrıs'ta; insanlarımızı, halkımızı evlerine girerek katlettiler. Buna ilişkin fotoğraflar dünya kamuoyunun içini parçaladı ve yapılan tüm diplomatik girişimlere rağmen buralarda bir önlem almak mümkün olmayınca her türlü ambargo tehdidine rağmen Ecevit ve Erbakan birlikte Kıbrıs Barış Harekâtı'nı düzenlediler. Üzerinden

tam elli iki yıl geçti, ben o sabah Ecevit'in yaptığı açıklamayı küçük bir çocuk olarak dinlemiştim “Şu anda dalga dalga ordularımız Kıbrıs'a iniyor ve yalnızca Türklere değil Rumlara da barış götürmek üzere giriyorlar.” diyordu. Sonra, üzerinden elli iki yıl geçtikten sonra Avrupa Parlamentosu Türkiye'yi orada işgalci, daha da kötüsü, askerimizi orada bugün tekrar edemeyeceğim ölçüde iğrenç bir şekilde suçlayıcı bir karara imza attı. NATO kararıyla övünenlerin Avrupa Parlamentosundan bu karar çıkarken ne yaptıklarını burada sormak isterim. Karar çıkarken ne yaptılar, karar çıktıktan sonra ne yaptılar? Hadi önleyemediniz, iki satırlık bir kınama metninden başka ne yaptınız, burada bir anlatın da biz de öğrenelim.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak Avrupa Parlamentosu kararını en sert biçimde kınadığımızı, reddettiğimizi ve lanetlediğimizi buradan ifade ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet, 14 Temmuzda başlayan bir yasama haftasındayız. İktidar blokunun bir siyasi gündemi var, bir de halkın siyasi gündemi var. Mesela, şehit aileleri ve gazi yakınları burada, Güvenpark'ta bir eylem yapıyorlar. Şu anda, Genel Başkanımız milletvekilleriyle beraber orayı ziyaret ediyor. Ben öneriyorum, siz de bir grup milletvekiliyle beraber orayı bir ziyaret edin. Ortezlerini, protezlerini gösteriyorlar “Bu memleket için yakınlarımız şehit oldu, bizler gazi olduk ama bırakın desteklenmeyi köstekleniyoruz.” diyorlar. Cumhuriyet Halk Partisi bu konuda 18 kanun teklifi verdi, onlar Meclisin sessiz koridorlarında beklemeye devam ediyor. Özel okul öğretmenleri “Artık üzerimizdeki sömürü tahammül edilemez boyuta geldi, asgari ücret bile alamıyoruz, uzun saatler boyunca çalışıyoruz.” diyorlar. Bu turuncu koltuklarda onları duyanlar var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - IBAN mağdurları bir başka parkta eylemdeler. Cumartesi Anneleri hâlâ kaybedilmiş yakınlarını arıyorlar ve hâlâ şiddete uğruyorlar. Grand Kartal Otel'de yakınlarını kaybedenler hâlâ kendileri için hakkıyla bir adaletin tesis edilmediğini söylüyorlar, Danıştay daire başkanı da onlarla beraber yürüyor. Gülistan Doku'nun ailesi adalet aramaya devam ediyor, duyuyor musunuz? Turuncu koltuklardan, iktidar koltuklarından bunlar duyuluyor mu?

Duyulan şudur: Çankaya Belediyesine operasyon yapıyorsunuz; daha evvel 33 belediyemize operasyon yapmıştınız, bu 34'üncü oldu. 24 belediye başkanımız tutuklu. Bu salonlarda, bu memleketin sokaklarında söylemediğimiz söz kalmadı. Bizim sözümüzün size geçmediğinin farkındayız, halkımıza geçiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ama bakın, size kimin sözleriyle sesleneceğim biliyor musunuz? 2005 yılında Türk Ceza Kanunu'nu sizinle beraber yazan akademisyen İzzet Özgenç'in sözleriyle, TCK'nin müellifiyle size sesleniyorum; diyor ki: “Belediyelerin denetlenme yolu müfettişlerdir. Eğer bir suç şüphesi varlığı olsa dahi oraya müfettiş gönderirsiniz, müfettişin raporunu beklersiniz. Tek istisnası suçüstü hâlidir, suçüstü hâlinde ancak kolluk kuvvetiyle oraya girersiniz. Bunun dışında kolluk kuvvetiyle belediyeyi basmak, kaçma şüphesi olmayan belediye başkanını, delil karartma şüphesi olmayan kamu görevlilerini toplu olarak tutuklamak hukuki değildir, siyasidir.” Bakın, aynı sözleri biz de söyledik, bunu söyleyen İzzet Özgenç; belki bunu duyarsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ben açıkça söyleyeyim: 34 CHP belediyesine operasyon, 24 tutuklu; bugüne kadar tek bir AKP belediyesine operasyon, tutuklu yok yani yaptığımızın ne ölçüde siyasi olduğunu göstermek için bu rakamlar yeter.

Son olarak da şunu söyleyeyim: 15 Temmuz 2016'nın 10'uncu yıl dönümü. Çok açıkça, dün de bugün de asker, sivil bütün darbelerle karşıyız. O gecenin karanlığında o darbeye karşı çıkan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine ilk gelen Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerini ve onlarla birlikte darbeye direnen tüm milletvekillerini alınlarından öpüyorum ve alkışlıyorum. Ancak asker, sivil tüm darbelerle karşı çıkmanın sebebi, nedeni bu darbe dinamiğini ve sistematığını anlamaktan geçer. Dün memleketi tarikatlara teslim etmiştiniz, onlarla koalisyon yapıyordunuz, bugün de aynısını yapıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Demek ki dün de o darbe dinamiğinin farkında değildiniz, bugün de o darbe dinamiğinin farkında değilsiniz, belki de ondan besleniyorsunuz ama çok açık söyleyeyim: Türkiye Cumhuriyeti'nin bekası ve çocuklarımızın geleceği sizin gündeminizden çok daha kıymetlidir. Memleket demokrasiyle ve cumhuriyetle beraber yürümeye devam edecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu.
Buyurun.

42.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Srebrenitsa soykırımının 31'inci yıl dönümüne, Katar Devleti Baba Emîri Şeyh Hamad bin Halife Al Sani'nin vefatına, 9 Temmuz 2026 günü Avrupa Parlamentosunda gündeme gelen iddialara, 36'ncı NATO Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi'ne, 13'üncü Türk Devletleri Teşkilatı Zirvesi'ne ve COP31 İklim Zirvesi'ne, 15 Temmuzun 10'uncu yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Avrupa'nın tam ortasında yaşanan Srebrenitsa soykırımının 31'inci yıl dönümünü geçtiğimiz günlerde tekrar idrak ettik. Anma etkinliklerine bu sene ülkemizi temsilen Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız iştirak ettiler. Boşnak kardeşlerimiz orada katledilen evlatlarını anarken biz de burada onlar için dualarımızı eşlik ettirdik; o hüznün, o utanç dolu günleri bir kere daha hatırladık.

Otuz bir yıl önce yaşanan, savaş kadar acı olan bir başka husus, Bosna Hersek halkının o günlerde yalnız bırakılmasıydı. Avrupa'nın göbeğindeki etnik temizlik girişimini Batılı ülkeler ve kurumlar sadece uzaktan seyretmekle yetindi. Sivilleri korumak amacıyla bölgeye gönderilen Birleşmiş Milletler Koruma Gücü kendisini dahi koruyamazken “güvenli bölge” olarak ilan edilen şehirler bugün bile utançla hatırladığımız katliamlara sahne oldu; aralarında çocukların, kadınların, yaşlıların da olduğu 8.372 Boşnak katledilerek toplu mezarlara gömüldü. Üzerinden tam otuz bir sene geçmesine rağmen Srebrenitsa soykırımının kalbimizde açtığı yaralar kanamaya hâlen devam ediyor. Mavi kelebeklerin izinde ortaya çıkarılan her toplu mezarla, kimlik tespiti yapılan her şehit naaşıyla birlikte yüreğimize yeni bir ateş düşüyor. 31'inci seneidevriyesinde Srebrenitsa şehitlerini bir kez daha bu yüce Meclis altında rahmetle yâd ediyor, mekânlarının cennet olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum. Türkiye olarak benzer acıların tekerrür etmemesi için üzerimize ne düşüyorsa yaptık, yapıyoruz. Farklı inanç, kültür ve etnik kimliklerin barış içinde bir arada yaşadığı istikrarlı ve müreffeh bir Bosna Hersek için çalışmaya devam ediyoruz, devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önceki gün vefat eden Katar Devleti Baba Emiri Şeyh Hamad bin Halife Al Sani'ye Allah'tan rahmet niyaz ediyor, Katar Emiri Şeyh Temim'in şahsında dost ve kardeş Katar halkına en kalbî taziyelerimizi buradan sunuyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 9 Temmuz 2026 günü Avrupa Parlamentosunda Kıbrıs konusunda kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerine yönelik asılsız ve akıl dışı iddiaların yok hükmünde olduğunu buradan ifade etmek istiyorum. Kendisi soykırımcı olanların tarihin en şerefli milletine ve devletine herhangi bir leke sürme imkân ve ihtimalleri söz konusu değildir ve olamaz.

Değerli arkadaşlar, 7-8 Temmuz tarihlerinde Türkiye'nin ev sahipliğinde NATO 36'ncı Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'ni başarıyla gerçekleştirdik. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde tertiplenen zirveye ittifak üyesi 32 devlet ve hükümet başkanı bizzat iştirak etti. Liderlerin yanı sıra 100'e yakın bakan, 1.000 delege olmak üzere 4.800 üst düzey diplomatı, uluslararası kuruluş temsilcisini ve davetliyi Ankara'da misafir ettik. Müttefik ülkelere ilave olarak NATO'nun Asya Pasifik ortaklarından Güney Kore, Japonya, Yeni Zelanda ve Avustralya ile İstanbul İş Birliği Girişimi ortaklarından Katar, Kuveyt, Bahreyn ve Birleşik Arap Emirlikleri devlet başkanı veya bakan düzeyinde zirveye katılım sağladı. Ukrayna Devlet Başkanı Sayın Zelenski ile Suriye Cumhurbaşkanı Sayın Şara da 8 Temmuzda Ankara'ya ikili ziyaret gerçekleştirdi. 2.500'ü aşkın yerli ve yabancı basın mensubu zirveyi takip etti. Bu vesileyle dünyanın gözü ve kulağı Ankara'da, Türkiye'de oldu. Bu vesileyle, gerçekten, Türkiye'de bu zirvenin en üst noktaya taşınmasına vesile olan başta Sayın Cumhurbaşkanımızdan ilgili bakanlıklarımıza, tertip heyetinden emniyet güçlerimize, bu konuda emeği geçen herkese buradan yürekten teşekkürlerimi sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - NATO Zirvesi göstermiştir ki Türkiye dünyanın kilit taşıdır ve Türkiye'siz asla ve kata denklem kurulamaz. Nasip olursa, inşallah, Cumhuriyetimizin 103'üncü yıl dönümünde Türk dünyasından kardeşlerimizle beraber Ankara'da coşkuyla kutlayacağımız yepyeni bir organizasyonun da hazırlıkları şimdiden başlayacak. 29-30 Ekimde 13'üncü Türk Devletleri Teşkilatı Zirvesi'ni yine başkentimiz Ankara'mızda gerçekleştireceğiz. Akabinde 9-20 Kasım arasında COP31 İklim Zirvesi'ni de Antalya'da gerçekleştireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu önemli zirvede, gerçekten, şairin ifadesiyle "Kökü mazide olan atiyim." mısralarında kendisini ifade eden şanlı tarihimizin bugüne yansımalarının; güzel, ete kemiğe bürünmüş fiziki, fıkri unsurlarla, melodilerle süslenmiş mehter marşlarıyla, yenicileriyle, Mehmetçik'imizle, Selçuklu'muzla, Osmanlı'mızla ve cumhuriyetimizle bir bütün olarak bu zirvede teşekkül etmesi milletimizi derinden memnun etmiştir ve bu zirve göstermiştir ki biz Selçuklu'yuz, biz Osmanlı'yız, biz cumhuriyetiz; dolayısıyla bu konuda bir bütünlük içerisinde, geçmişten geleceğe kendinden emin bir şekilde, emin adımlarla geleceğe doğru millet ve devletçe yürüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - NATO Liderler Zirvesi, köklü devlet geleneğimizin tüm görkemiyle tebarüz ettiği bir toplantı olmuştur. Milletimizin azamet ve asaleti, devletimizin itibar ve prestiji zirvenin düzenlendiği Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde âdetâ tecessüm etmiştir. Kahraman ecdadımızın cenk meydanlarındaki kılıç şakırtılarını kösleriyle, davullarıyla, zurnalarıyla coşturan mehter takımımız, Osmanlı'nın en seçkin askerî birliklerinden Yeniçeri Ocağı'nın da yer aldığı muhafız alayımız zirveye ayrı bir anlam ve güzellik katmıştır. Cumhurbaşkanlığı Külliyesimiz tıpkı Gazi Meclisimizin, devletimizin ve 86 milyonun temsil makamı olduğu gibi yürütmenin de temsil makamı olduğunu bir kez daha ispat etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu noktada, inşallah nice zirvelere ev sahipliği yapacak olan hem Cumhurbaşkanlığı Külliyesimize hem de Ankara'daki bu zirve süresince emeği geçen bütün yetkililere ve bu noktada bu zirveye katkıda bulunan bütün Ankaralı hemşehrilerimize huzurunuzda teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

Yarın 15 Temmuz; gerçekten, siyonizmin ve emperyalizmin etkisi altında kalan bir yapının devletimize, milletimize, vatanımıza, ezanımıza, bayrağımıza başkaldırdığı günün, gecenin 10'uncu yıl dönümü. 15 Temmuz gecesi cesur ve vakur bir tavırla hainlere karşı duran, gövdesini siper edip o hayâsız akını durduran, başını verip ama işgalcilere ve darbecilere baş eğmeyen tüm şehitlerimizi rahmetle ve minnetle yâd ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde “Haydi meydanlara.” sözüyle bu darbe ve işgal girişimine karşı duran; yine o gece canlarını ortaya koyarak vatanına, devletine, dinine, ezanına, bayrağına sahip çıkan tüm gazilerimize yürekten teşekkürlerimi sunuyorum. Darbe girişiminin ilk anlarından itibaren sokakları, caddeleri, meydanları dolduran; havalimanlarına akın eden; geleceğine ve iradesine sahip çıkan; zilleti esaret, şehadeti en büyük nimet bilen tüm vatandaşlarımızı aynı şekilde buradan kemaliedeple selamlıyorum; kendilerine teşekkürlerimi arz ediyorum.

O gece, eli yüreğinde Türkiye için dua eden, nerede olursa olsun tepkisini güçlü bir şekilde ortaya koyan yurt dışındaki 7 milyon vatandaşımıza; gönül coğrafyamızın dört bir tarafında bize destek olan, Türkiye ve milletimiz için kaygılanan dost ve kardeşlerimize de minnettarlığımızı iletiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şu gerçeği herkes bilmeli ki o gün hepimiz bizzat, öncelikle tecrübe ettik; İstanbul'da okunan ezanlar, Bursa'da yükselen selalar Üsküp'te, Bakü'de, Kahire'de, Taşkent'te yankılandı. Pakistan'dan Endonezya'ya, Azerbaycan'dan Özbekistan'a, Bosna'dan Somali'ye binlerce kilometre ötede eller Türkiye için, bizler için, milletimiz için, milletimizin selameti, kurtuluşu için semaya kalktı; dualar bu millet için edildi; Kur'anlar, hatimler bu millet için okundu. Dost ve kardeşlerimiz dualarıyla direnişlerimize, gözyaşlarıyla büyük destansı zaferimize ortak oldular.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ufku ve vicdanı dünyanın dört bir yanına uzanan bu mübarek toprakların ışığı yeryüzünün farklı köşelerini de aydınlattı. O gece millet olmanın şuuruna bir kez daha erdik, o gece ümmet olmanın ne manaya geldiğini bir kez daha İslam dünyasının dayanışmasıyla gördük, o gece cihanşümül kardeşliğimizin sırrına bir kez daha vâkıf olduk. Türkiye'nin Türkiye'den büyük olduğu gerçeğini 15 Temmuz gecesi bir kez daha hem de çok güçlü bir şekilde hep birlikte teyit ettik ve 15 Temmuz bir yönüyle de gerçekten bu milletin şanlı bir destanı olarak tarihe kazındı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkumandanlığında “Haydi meydanlara!” sözünün gereğini yerine getiren, Sayın Cumhurbaşkanımızın “Haydi meydanlara!” çağrısına kulak vererek milyonların akışıyla beraber millet-devlet kaynaşmasını sağlayan bu aziz millet Başkumandanın bu samimi çağrısının gereğini yerine getirerek siyonizmin ve emperyalizmin ülkemizi işgal girişimini defetmiş, tarihin çöp sepetine atmıştır. Bu büyük şanlı direniş aynı zamanda insanlık tarihine bir büyük destan olarak geçti, yeryüzünde bunun bir örneği yoktur. Bu, Türkiye’de bu aziz ve asil millet tarafından tarihe emanet edilmiş çok büyük bir destansı zaferdir. İşte bu destansı zaferin hürmetine 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü olarak resmî tatil ilan ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İnşallah, yarın 81 vilayette 86 milyon insanımızla beraber, bütün darbelere geçit vermeksizin, bu milletin geleceğine ket vurulmasına izin vermeyeceğimizi hep beraber milletçe bir kez daha bütün dünyaya haykıracağız. Allah’ın izniyle, millet iradesinin ve egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu gerçeği bu vesileyle bir kez daha bütün dünyaya ilan edilmiş olacak.

Ben, bu konudaki dirayetli liderliği münasebetiyle Sayın Cumhurbaşkanımıza, Mecliste bu darbeye karşı duran bütün milletvekillerimize, bütün sivil toplum kuruluşlarımıza ve tabii ki aziz ve asil milletimizin bütün fertlerine teşekkürlerimi sunuyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Kılıç Koçyiğit, tekrar sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

43.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 15 Temmuz darbesinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de 15 Temmuz darbesinin yıl dönümü vesilesiyle iki kelam etmek isterim açıkçası. Evet, Türkiye'nin darbelerle tarihi çok uzun, neredeyse demokrasisi on yılda bir darbelerle kesintiye uğramış bir Türkiye tarihi var. Bu anlamıyla, DEM PARTİ olarak şunu açıkça ifade edelim: Darbeler kimden gelirse gelsin, hangi gerekçeyle yapılsa yapılsın, halk iradesine yapılan, demokrasiye yapılan bütün darbelerin karşındayız ve karşısında olmaya da devam edeceğiz. O anlamıyla, darbelerin sadece seçime, sandığa yönelik olmadığının, en önemli özelliğinin demokrasiyi sakatlamak, halkın iradesini sakatlamak olduğunun da altını çizelim. O anlamıyla, 15 Temmuzla konuşurken ve 15 Temmuzla yüzleşirken, hesaplaşırken ya da bunun gerçeklerini açığa çıkarma çağrısı yaparken sadece 15 Temmuzla değil Türkiye'deki bütün darbelerle, bütün darbelerin geçmişiyse yüzleşmek gerektiğini ifade etmemiz gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Aynı zamanda, sadece sandığa sahip çıkmak değil hukukun üstünlüğüne, kuvvetler ayrılığına, çoğulculuğa, demokrasiye, halk iradesine ve hukukun üstünlüğüne, adalete her koşulda sahip çıkmak, bunları her koşulda amasız ve fakatsız savunmak gibi bir sorumluluğumuz da vardır. Demokrasi sadece bir kesim için değil, demokrasi sadece bir zaman dilimi için değil her zaman sahip çıkıldığında ve her zaman darbelerin karşısında demokratik bir tutum sergilendiğinde anlamlı ve ilkel olacaktır diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Öztürk, buyurun.

44.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Nilüfer Kayapa'ya çöp tesisi yapılması kararına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Nilüfer Kayapa'ya 2016'da çöp tesisi yapılmaya karar verildiğinden beri bu alanın yanlış olduğunu, altından fay hattı geçen, Bursa'nın su kaynaklarını barındıran bu alanın ciddi riskler taşıdığını anlatıyoruz. Bu nedenle, seçilmiş Belediye Başkanımız Mustafa Bozbey, Kayapa'dan vazgeçmişti ancak Bozbey'in makamına vekâlet eden AKP'li Başkan Vekili yeniden bölgede çöp tesisi yapmaya karar verdi. Bölgede su kaynakları, Çınarcık Barajı, isale hattı, arıtma tesisleri, dere yatakları bulunuyor, hemen aşağısında Kayapa Barajı yer alıyor. Bursa'nın bu kadar riskli bir noktasına katı atık tesisi kurulması doğru değil; bunu herkes söylüyor, AKP duymuyor. Bursa'nın bir katı atık tesisi ihtiyacı vardır ancak bu tesisin yerini belirlemek için akademik odalarımız, üniversitelerimiz, bilim insanlarımız, şehir plancılarımız, belediye başkanlarımız ve Büyükşehir Belediyemiz bilimsel veriler ışığında ortak ve güvenli bir çözüm bulmalıdır. Kayapa'ya çöplük olmaz.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

45.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, 15 Temmuz darbe girişiminin üzerinden yıllar geçmesine rağmen hâlen ciddi soru işaretleri duruyor. Ortada büyük mağduriyetler var. Özellikle askerî öğrenciler, stajyer öğretmenler, erbaş ve erlerin durumu toplumsal vicdani bir yara olarak duruyor. Gencecik fidanlar askeriyenin hiyerarşisinin temel kuralı olan mutlak itaat çerçevesinde yaptıkları işin kurbanı olmuşlardır. Elbette bu insanlar suçsuz yere zindandadırlar. Darbeyi planlayan üst yönetici kadrolar ile reşit bile olmayan bu vatan borcunu ödeyen gencecik çocuklar aynı kefeye konulamaz. Artık gerçeğe yüzleşilmelidir, karanlıklar aydınlatılmalıdır, mağduriyetler giderilmelidir, masumlar rahata erştirilmelidir, FETÖ borsasının olduğu bir dönemde haksızlık son bulmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Eren...

46.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'daki hastanelere ilişkin açıklaması

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Diyarbakır'daki hastaneler, hastaları tedavi etmekten ziyade hasta ediyor. Yaklaşık 2 milyona hizmet veren Diyarbakır hastanelerinde klima arızaları, hijyen sorunları, uzun kuyruklar, ayları bulan randevu süreleri ve artan hasta yoğunluğuna çözüm olunmuyor. Hastanelerde kışın soğukla, yazın sıcakla mücadele ediliyor. Havalandırma sistemleri havayı temizlemiyor, aksine kirletiyor. Her boş alan odaya dönüştürülmüş durumda, kapasite yetersiz. Sağlık çalışanları günde 100 hastaya bakmak zorunda kalarak robotlaştırılıyor. Sık sık yönetim değişiyor, muhatap yok. Sağlık Bakanlığı hastanelerdeki yönetici istikrarsızlığına son vermeli, liyakati esas almalı, koruyucu sağlık hizmetlerine odaklanan kalıcı çözümler üretmeli, Diyarbakır hastaneleriyle ilgili sorumluluk alınmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Olan...

47.- *Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis'teki elektrik kesintilerine ilişkin açıklaması*

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Teşekkürler Başkan.

Bitlis merkezde, ilçelerde, ziyaret ettiğim köylerde, kısacası il genelinde elektrik kesintileri insanları canından bezdiriyor. Mevsim kar kış olmamasına rağmen en küçük yağışta, en hafif rüzgârda saatlerce süren kesintiler nedeniyle yurttaşlar mağdur oluyor. Esnaf iş yapamıyor, çiftçi üretmiyor, hastalar büyük risk altında kalıyor. Bunun nedeni yıllardır yenilenmeyen elektrik altyapısıdır. VEDAŞ vatandaşın kapısına yüksek faturalar gönderiyor ancak aynı kararlılığı altyapı yatırımlarında da göstermiyor. Faturasını ödeyemeyenin elektriğini saniyeler içinde kesmeyi bilen VEDAŞ, insanlar saatler ve hatta günlerce elektriksiz kalmasın diye altyapı yatırımı için bütçe ayırmaktan imtina ediyor. Bu halkın parasını alıyorsan hizmetini de doğru düzgün vereceksin. Bitlis halkı elektrik kesintileriyle yaşamak zorunda değil. İktidarı ve ilgili kurumları Bitlis'in elektrik altyapısını gecikmeden yenilemeye ve yurttaşların mağduriyetini gidermeye davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kordu...

48.- *Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Seyit Rıza ve yoldaşlarına ait olduğu söylenen idam fotoğraflarına ilişkin açıklaması*

AYTEN KORDU (Tunceli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Dersim halkı tam seksen dokuz yıldır 37-38 tertesiyle ilgili hakikat ve yüzleşme çağrısı yapmaktadır. Seksen dokuz yıl önce inkâra, yok saymaya karşı biat etmeyen, darağacına başı dik yürüyen Seyit Rıza ve yoldaşlarına ait olduğu söylenen idam fotoğraflarıyla milyonlarca insan büyük hüznün ve hiç dinmeyen yaralarla bir kez daha yüzleşmiştir. "..."¹ topraklarına, kefensiz yatanlarımıza, dağımıza, taşımıza, ağacımıza, suyumuza, cümle canımıza unutmayacağımızın sözünü tekrar yineledik. Meclisten, buradan bir kere daha sesleniyoruz: Devlet arşivleri açılmalı; Kürt'e, Alevi'ye reva görülen mezarsızlık politikası son bulmalıdır; toplumsal barış ve ortak vicdan sorumluluğuyla ele alınmalı, mezar yerleri mutlaka açıklanmalıdır. Kefensiz yatanlarımızı bir kere daha saygıyla yâd ediyor, bu acıların bir daha yaşanmaması için hakikatle yüzleşme çağrısını tekrar yapıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

49.- *Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Sungurlu Beylice'nin ve Çavuşköy'ün sorunlarına ilişkin açıklaması*

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, hafta sonu İlçe Başkanımız Akif Batak ile Sungurlu Beylice ve Çavuşköy'ümüze ziyaret yaptık. Beylice köyümüzde iki yıl önce yaşanan doğal afetin ardından Kaymakam Mutlu Köksal'ın inceleme yapmasına ve bu sorunu çözeceği sözlerine rağmen köyümüzün sorunu hâlâ çözülmemiş, ıslah edilmeyen köyün içindeki dere her yağmurdan sonra köy girişini çamura boğuyor, kilit taşlarını ve altyapıyı bozuyor. On yıldır söz verilen 5 kilometrelik Ankara bağlantı yolu ise hâlâ yapılmadı. Mezarlığın 1 kilometrelik yolu ise toprak ve her yağmura çamur oluyor.

Çavuşköy'ündeki su deposundan alınan su numunesinin inceleme raporundan sonra köyümüzdeki bu suda mikrop çıktı ve köy halkının sağlığını tehdit etti. 2 tane kuyu vurulmasına rağmen hâlâ bu köyümüzün suyu depoya bağlanmadı. Benim Sungurlu Kaymakamlığına ve Çorum Valiliğine çağırımdır: Sungurlu, Beylice ve Çavuşköy'ümüzün bu sorunlarını -söz verdiniz- lütfen çözün.

BAŞKAN - Sayın Kış...

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

50.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin'in Yenişehir ilçesi Çavak Mahallesi'ndeki TOKİ projesine ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, seçim bölgem Mersin'in Yenişehir ilçesi Çavak Mahallesi'nde TOKİ'nin yürüttüğü 1'inci ve 2'nci etap konut projesinde 1.072 aile tam on beş aydır evine kavuşmayı bekliyor. Sözleşmeye göre Nisan 2025'te teslim edilmesi gereken konutlar hâlâ teslim edilmedi. Vatandaş hem kira ödüyor hem de TOKİ taksitlerini ödemeye devam ediyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bu gecikmenin sebebinin Çavak halkına bir an önce açıklamalıdır. Yüklenici firma sözleşmeye uymadıysa bugüne kadar hangi yaptırımlar uygulanmıştır? Bolca vaat, hedef, teslim tarihi var ama vatandaşın elinde hâlâ evinin anahtarı yok. TOKİ dar gelirli vatandaşın umut kapısı olmak için kuruldu ama bugün Çavak'ta vatandaş mağduriyet teslim ediliyor. Çavak'taki vatandaşımız artık vaat istemiyor, söz istemiyor, başını sokacağı evinin anahtarını istiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Yaz... Yok.

Sayın Barut...

51.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, işletmelerde gıda mühendisi istihdamına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, işletmelerde gıda mühendisi istihdamı güvenli gıda, halk sağlığının korunması, ürün israfının engellenmesi ve enerji verimliliği açısından çok önemlidir ancak ilgili kanun kapsamında çalıştırılması zorunlu personel uygulaması yetersiz olmakla beraber toplum sağlığı bakımından olumlu bir uygulamadır. Bu kapsamda, istihdam edilen gıda mühendislerinin maaşlarının, aldığı eğitim ve edindiği birikime, işletmede yüklenmiş olduğu sorumluluğa, bu sorumlulukları yerine getirirken aldığı risklere ve güncel geçim şartlarına uygun olması gerekmektedir. Meslek odalarının taban ücret uygulaması aleyhine açılan iptal davaları sonucunda mühendislerin serbest piyasanın insafında düşük ücretlere mahkûm edilmeye çalışılması hak kayıplarıyla birlikte gıda güvenliği sorunlarına neden olabiliyor. Çalıştırılması zorunlu personelin emeğinin değersizleştirilmemesi, yükümlülükleriyle bağdaşan özlük haklarına sahip olması ve bu hakların geliştirilmesi gerekir.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

52.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, kamu görevlilerinin refakat iznine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kamu görevlilerimiz refakat izni konusunda ciddi sıkıntılar yaşıyor. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 105'inci maddesi memurlara refakat izni hakkı tanımaktadır ancak uygulamadaki farklı yorumlar, sağlık kurulu raporlarına ilişkin belirsizlikler ve bürokratik süreçler nedeniyle bu hak birçok kamu görevlisi tarafından etkin şekilde kullanılamamaktadır. Hiçbir kamu görevlisi ağır hasta annesi, babası, eşi ya da çocuğuna bakmak ile görevini yerine getirmek arasında seçim yapmak zorunda bırakılmamalıdır; bu bir sosyal devlet ilkesi gereğidir. Bu nedenle, ilgili bakanlıkları uygulamadaki belirsizlikleri gidermeye, bürokratik engelleri kaldırmaya ve kamu görevlilerimizin refakat izni hakkında adil, eşit ve etkin biçimde yararlanmasını sağlayacak düzenlemeleri vakit kaybetmeden hayata geçirmeye davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Uysal Aslan...

53.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Silopi Termik Santrali'ne ilişkin açıklaması

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Teşekkürler.

Silopi Termik Santrali'nin yol açtığı yaşam hakkı ihlallerini ve ekolojik yıkımını burada defalarca dile getirdik. Her defasında, teknik izinlerin varlığı, bürokratik prosedürler, enerji ihtiyacı gerekçe gösterilerek bu itirazlarımız görmezden gelindi. Meselemiz enerji üretimi değil; meselemiz Silopi Termik Santrali'nin Şırnak'ın havasına, suyunu, merasına, geleceğine yönelik ortaya çıkan tehdidin dönüştüğü boyuttur. Resmî Çevre Durum Raporu'na göre, sadece bir yılda 840 bin ton asfalt yakılmış,

bunun sonucunda yüz binlerce ton kül ve atık ortaya çıkmıştır. Bu, soluduğumuz havaya, çocuklarımızın yaşama, çiftçinin toprağına ve Hezil suyuna, suya karışmaktadır. Silopi halkı yıllardır sağlığıyla bunun bedelini ödüyor ve termik santrali istemiyor. Bir an önce termik santralin durdurulmasını ve Silopi halkının sağlığının korunmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Demir...

54.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Ağrı'nın sağlık sorunlarına ilişkin açıklaması

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, Ağrı halkının yıllardır sağlığa erişim hakkı fiilen gasbediliyor. Defalarca soru önergesi verdik, çağrı yaptık ancak ne doktor açığı kapatılıyor ne de sağlık altyapısı güçlendiriliyor. Doğubayazıt Devlet Hastanesinde kadın doğum, çocuk sağlığı, kardiyooloji ve KBB başta olmak üzere uzman hekim yetersizliği nedeniyle randevu alınamıyor. Eski hastane binası, çalışmayan asansörler ve hijyen sorunları bu tabloyu daha da ağırlaştırıyor.

Aynı şekilde, Patnos'ta genel cerrahi ve çocuk uzmanı eksik, tıbbi cihazlar eksik, ameliyatlar yapılamıyor, EMG cihazı atıl durumda. Tamamlanan acil servis binası, proje eksiklikleri nedeniyle hizmete açılmıyor. Çalışanların sayısı yetersiz, iş yükü ağır.

Sağlık Bakanlığını bu ihmale derhâl son vermeye ve Ağrı'nın sağlık sorunlarını acilen çözmeye çağırıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Tanhan... Yok.

Sayın Ateş... Yok.

Sayın Gündoğdu...

55.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, emeklilere ve sosyal güvenlik sistemine ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Sayın Başkan, temmuz ayında TÜİK'in yüzde 32'lik enflasyon açıklaması sonrası SSK ve BAĞ-KUR emeklisine yüzde 17'lik, memur emeklisine ise yüzde 13'lük sefalet zamları maalesef reva görülmüştür. TÜİK'in sahte enflasyon rakamlarıyla emeklinin helal lokması çalınmaya da devam edilmiştir. Ekonomik yıkımın faturası, işçiye ve emekliye kesilmiştir. Sosyal güvenlik sistemi, basiretsiz yönetim anlayışıyla âdeta bir mağduriyet üreten çarka dönüşmüştür.

Emekliye derhâl seyyanen zam yapılmalıdır. Vatandaşlarımız sırf bir günlük farkla on yedi yıl geç, emekliliğe mahkûm edilmiştir. Anayasa'nın eşitlik hakkı ayaklar altına alınmıştır. On yedi yıllık yaş adaletsizliğine son verilmeli, kademeli emeklilik hakkı hemen tanınmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Genç...

56.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, haklarını arayan er gazilere ve er şehit ailelerine ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Ankara Güvenpark'ta haklarını arayan er gazilerimizi ve şehit ailelerimizi ziyaret ettik. Bu ülke için canını ortaya koyan kahramanlarımız arasında rütbeye göre hak ayrımı yapılması doğru değildir. Aynı bayrak uğruna mücadele eden insanlar arasında sosyal ve özlük haklarında adalet sağlanmalıdır. Er gazilerimiz görevlerini yerine getirirken ağır bedeller ödemelerine rağmen sağlık, istihdam, aylık bağlanması ve sosyal haklar konusunda yıllardır eşitsizlik yaşamaktadır. Er şehit ailelerimiz de aynı adalet talebini dile getirmektedir. Bu konuda Meclise kanun teklifleri sunduk, çözüm önerimizi ortaya koyduk ve mücadelemizi sürdürüyoruz. Devlet fedakârlığı ödüllendirmeli, mağduriyet üretmemelidir. Gazilerimizin onurlu yaşam hakkı, şehit ailelerimizin hak ettiği sosyal güvence artık daha fazla ertelenmemelidir. Bu haklı mücadelenin Mecliste de toplumun vicdanında da sesi olmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

57.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Maçka ilçesi Sındıran Mahallesi'ndeki taş ocaklarına ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, Trabzon'un Maçka ilçemiz Sındıran Mahallesi'nde sadece 7 kilometrelik dar bir alanda 4'üncü bir taş ocağı açılmaktadır. Mevcut ocakların yarattığı çevresel yıkım ortadayken 4'üncü ocak bölgenin ekolojik taşıma kapasitesini tamamen ortadan kaldıracaktır. 7 kilometrelik alanda 4 ocağın aynı anda çalışması yer altı su kaynaklarını kurutacak, silis tozuyla tarımı yok edecek ve dağlarımızın statik dengesini bozarak heyelan riskini yükseltecektir. "Kamu yararı" adı altında yapılan bu girişimler kümülatif etki analizi dahi yapılmadan projelendirilmiş olup Maçka ilçemizi yaşanamaz bir ilçeye dönüştürme riski taşımaktadır. İlgili bakanlıkları göreve davet ediyor, planlanan 4'üncü taş ocağı projesinin derhâl durdurulmasını ve bölgedeki yıkımın bağımsız kuruluşlarca incelenmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 7 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Anayasa Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1393)

2/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Anayasa Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1394)

2/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dilekçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1395)

2/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Dilekçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyonun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1396)

2/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyonun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1397)

2/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Plan ve Bütçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1398)

2/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Plan ve Bütçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1399)

14/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, Türkiye'nin turizm merkezlerinde yılın belirli dönemlerinde yaşanan olağanüstü nüfus artışının belediye hizmetleri ve kamu yatırımları üzerindeki etkilerinin araştırılması ve merkezî bütçeden yerel yönetimlere aktarılan kaynakların fiilî nüfus dikkate alınarak yeniden değerlendirilmesine yönelik düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

14/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 14/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ
Muğla
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Selçuk Özdağ tarafından, Türkiye'nin turizm merkezlerinde yılın belirli dönemlerinde yaşanan olağanüstü nüfus artışının belediye hizmetleri ve kamu yatırımları üzerindeki etkilerinin araştırılması ve merkezî bütçeden yerel yönetimlere aktarılan kaynakların fiilî nüfus dikkate alınarak yeniden değerlendirilmesine yönelik düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 14/7/2026 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grup önerimiz üzerinde söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, tarih turizminin, kültür turizminin, inanç turizminin, kış turizminin ve sağlık turizminin, aynı zamanda deniz, kum ve güneş turizminin merkezi. Dünyanın en önemli turizm ülkelerinden biri Türkiye. Her yıl milyonlarca yabancı ve yerli turist Bodrum'a, İstanbul'a, Marmaris'e, Fethiye'ye, Çeşme'ye, Alanya'ya, Kapadokya'ya, Pamukkale'ye, Konya'ya, Şanlıurfa'ya, Mardin'e, Van'a, Diyarbakır'a ve daha birçok turizm merkezine akın etmektedir. Hepimiz bununla gurur duyuyoruz çünkü turizm döviz kazandıran, istihdam oluşturan ve ülkemizin dünyaya açılan en önemli kapılarından biridir. Ancak ne yazık ki turizmin getirdiği ekonomik değeri övünerek anlatan iktidar turizmin oluşturduğu kamu hizmeti yükünü görmezden gelmektedir. Soruyorum: Yaz aylarında nüfusu 4, 5, 6 katına çıkan bir belediye aynı bütçeyle nasıl hizmet verecektir? Resmî nüfusu 200 bin olan ama yaz sezonunda 800 bin, bayramlarda ise 1 milyona yaklaşan Bodrum'un çöpünü kim toplayacaktır, suyunu kim ulaştıracaktır, kanalizasyonunu kim işletecektir, artan trafik yükünü kim yönetecektir? İtfaiye, zabıta, ambulans, altyapı ve üst yapı ve sağlık hizmetlerini hangi kaynakla finanse edecektir? Bugün turizm belediyeleri âdeta görünmeyen bir nüfusa hizmet vermektedir. Milyonlarca insan geliyor, yolları kullanıyor, plajları kullanıyor, parkları ve bahçeleri kullanıyor, su tüketiyor, atık üretiyor ancak merkezî yönetim diyor ki: “Ben sana sadece kayıtlı nüfusun kadar para veririm, kaynak ayırıram.” Böyle bir mali yönetim anlayışı olabilir mi? Böyle bir planlama olabilir mi? Böyle bir adalet anlayışı olabilir mi? Fiilen milyon kişiye hizmet sunan belediyeye 200 bin kişilik bütçe vermek o belediyeyi başarısızlığa mahkûm etmektir. Sonra da çıkıp “Belediyeler hizmet üretmiyor.” demek büyük bir çelişkidir arkadaşlar.

Değerli milletvekilleri, turizm bölgelerinde yaz aylarında içme suyu yetersiz kalıyor, atık su arıtma tesisleri kapasitesini aşıyor, çöp toplama maliyetleri katlanıyor, yollar kilitleniyor, otoparklar yetersiz kalıyor, sağlık kuruluşlarında yoğunluk oluşuyor, itfaiye ve zabıta ekipleri olağanüstü bir yük altında çalışıyorlar. Bütün bunların finansmanını ise sınırlı bütçeye sahip belediyeler karşılamaya çalışıyor. Bu yalnızca belediyelerin sorunu değildir; bu aynı zamanda turizm sektörünün de sorunudur, bu aynı zamanda esnafın sorunudur, bu aynı zamanda vatandaşın yaşam kalitesinin sorunudur. Bu aynı zamanda Türkiye'nin uluslararası itibarı sorunudur çünkü yerli ve yabancı turist geldiği şehirde susuz kalıyorsa, saatlerce trafikte bekliyorsa, çevre kirliliğiyle karşılaşlıyorsa, altyapı yetersizliği nedeniyle mağdur oluyorsa bunun bedelini yalnızca belediye ödemez; bunun bedelini Türkiye'nin turizm markası öder arkadaşlar. Turizm gelirleriyle övünmek kolaydır, asıl mesele o gelirin oluşturduğu yükü adil bir biçimde paylaşabilmektir. Bugün merkezî bütçeye milyarlarca liralık vergi döviz kazandıran turizm şehirleri hizmet üretmek için kaynak bulamıyor. Biz sadece kuru eleştiri yapmıyoruz. Biz diyoruz ki turizm yoğunluğu yaşayan il, ilçe ve beldelerde oluşan fiilî nüfus mutlaka kamu kaynaklarının dağıtımında dikkate alınmalıdır, turizm yoğunluk katsayısı benzeri objektif bir mali paylaşım sistemi

oluşturulmalıdır, merkezi bütçeden turizm belediyelerine ilave kaynak aktarılmalıdır, altyapı yatırımları desteklenmelidir; içme suyu, kanalizasyon, ulaşım, çevre, sağlık ve güvenlik hizmetleri sürdürülebilir biçimde finanse edilmelidir çünkü güçlü turizm ancak güçlü yerel yönetimlerle mümkündür.

Değerli milletvekilleri, turizm yalnızca otellerden ibaret değildir; turizm temiz sokaktır, turizm kesintisiz sudur, turizm güvenli ulaşım, turizm sağlıklı çevredir, turizm güçlü altyapıdır, bunları sağlayan ise yerel yönetimlerdir. Turizm sosyal yönetim merkezlerinin güzelliği demektir. Bu nedenle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevi geleceği kurtaracak politikalar üretmektir. Bu sorun siyasi değil milli bir meseledir. Bu nedenle, turizm bölgelerinde yaşanan fiili nüfus artışının nüfus hizmetlerine etkilerinin kapsamlı biçimde araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araştırma komisyonu kurulmalıdır. Yani bir yandan tarih turizmiyle uğraşan, kültür turizmiyle uğraştığımız...1 İncil’de geçen 7 kilisenin 7’sinin de Türkiye’de olduğu, aynı zamanda Kapadokya’daki gibi değerli bir iklimin bulunduğu, aynı zamanda kış turizminde Sarıkamış’tan Uludağ’a kadar, Uludağ’dan Erciyes’e kadar çeşitli merkezlerde, kış turizminin yapıldığı yerlerde veya deniz turizminde de Türkiye’nin her yerinde coğrafi turizmle beraber sağlık turizmiyle, termallerimizle birlikte dünyanın en önemli merkezlerini, buraları mağdur ediyoruz. Gelen turistler bu noktada bızlar ve gelen turistler aynı zamanda şikâyetçi olarak gidiyorlar. Gelin, bununla ilgili olarak bir çalışma yapalım; Bodrum’a, Kapadokya’ya, Sarıkamış’a, Gaziantep’e, Van’a, Mardin’e, buralara bütçeden kaynaklar aktaralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Bu nüfusları saymak çok kolay. Kaç ay boyunca kaç kişinin girdiğini; kaç gün boyunca, kaç hafta boyunca kaç kişinin burada bulunduğunu çok rahat bulabilecek bir teknoloji var artık dünyada. Bunun üzerine de çok rahat bir şekilde buralara bütçe ayırabilirsiniz. Bu belediyeler A partili, B partili, C partili olabilir ama bu belediyelerin yapamadığı hizmetler nedeniyle hem oradaki vatandaşları cezalandırıyoruz yani sürekli mukim olanları cezalandırıyoruz hem yerli turistleri cezalandırıyoruz hem de yabancı turistleri de cezalandırarak Türkiye’nin itibarına veya Bodrum’un, Antalya’nın, Marmaris’in, Alanya’nın, İstanbul’un, Uludağ’ın itibarına da gölge düşürmüş oluyoruz. O nedenle, gelin, bununla ilgili eğer araştırma komisyonumuza ret oyu verecekse, ben kanun teklifi vermiştim, bir kanun teklifi de siz hazırlayın, biz imzalamaya hazırız. Buradaki mağduriyetleri gidermek -hem mali mağduriyetleri hem de sosyal mağduriyetleri gidermek- hepimizin görevidir diyor, hepinize saygılar sunuyor, teşekkür ediyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Metin Ergun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygılarımla selamlarım.

Muhterem milletvekilleri, Muğla turizmde Türkiye’nin, ülkemizin lokomotif kentlerinden biridir. Bodrum, Marmaris, Fethiye, Dağca, Köyceğiz, Ortaca, Dalaman gibi ilçelerimiz her yıl milyonlarca yerli ve yabancı ziyaretçiyi ağırlamaktadır ancak buna karşılık turizm merkezlerinde giderek büyüyen yapısal bir finansman sorunu bulunmaktadır çünkü Muğla’nın turizm merkezlerinde altı ila sekiz ay süren turizm sezonunda fiili nüfus kayıtlı nüfusun birkaç katına ulaşmaktadır. Örnek vermek gerekirse, mesela, Bodrum’un kayıtlı nüfusu yaklaşık 200 bindir ama buna karşılık turizm sezonunda Bodrum’un nüfusu 1 ila 1,5 milyona çıkmaktadır. Fethiye’nin kayıtlı nüfusu yaklaşık yine 200 bindir, buna karşılık turizm sezonunda 1 ila 1,5 milyona çıkmaktadır. Marmaris’in kayıtlı nüfusu yaklaşık 100 bindir ama

turizm sezonunda 800 bin ila 1 milyona ulaşmaktadır. Datça'nın kayıtlı nüfusu yaklaşık 30 bindir ama turizm sezonunda 400 ila 500 bine kadar çıkmaktadır. Hâl böyle iken ne yazık ki bu belediyelerimiz hâlâ kayıtlı nüfuslarına göre İller Bankasından ödenek almaktadır. Muğla'daki belediyeler bütçe yetersizliği yaşadığı için içme suyu kaynakları ve altyapısı yetersiz kalıyor; atık su arıtma sistemleri yetersiz kalmakta, katı atık miktarı katlanarak artmakta, ulaşım ve trafik sorunları büyümektedir; sahil temizliği, zabıta, itfaiye ve acil sağlık hizmetlerine olan ihtiyaç olağanüstü seviyelere çıkmaktadır. Bu sebeple, turizm bölgelerindeki belediyelere ayrılan İller Bankası ödeneklerinin -önergede olduğu gibi- turizm yoğunluk katsayısı ve hizmet yüküne göre yeniden planlanması gerekmektedir. Ayrıca, turizm gelirlerinden yerel yönetimlere doğrudan ve adil bir pay aktarılmalıdır, altyapı yatırımları için turizm bölgelerindeki belediyelere uzun vadeli ve düşük maliyetli finansman imkânı sağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

METİN ERGUN (Devamla) - Çevre koruma, su yönetimi ve atık yönetimi yatırımları merkezi idare tarafından öncelikli destek kapsamına alınmalıdır çünkü güçlü turizm yalnızca otellerle değil aynı zamanda güçlü belediyelerle mümkün olabilir.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken İYİ Parti olarak önergeyi desteklediğimizi ifade ediyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Serhat Eren.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün belediyelerin karşı karşıya olduğu temel sorun, üstlendikleri hizmet yükü ile sahip oldukları mali imkân arasındaki dengenin bozulmuş olmasıdır çünkü belediyeler bütçelerini kayıtlı nüfusa göre alıyor, hizmeti ise fiilî nüfusa göre veriyor, aradaki fark büyüdükçe bedelini yurttaşlar daha ağır ödüyor. Bu sorun yalnızca Bodrum'un, Marmaris'in, Kapadokya'nın sorunu değil aynı zamanda Diyarbakır'ın da sorunudur. Diyarbakır binlerce yıllık mirasıyla bölgenin sağlık, eğitim, ticaret ve turizm merkezlerinden biridir. UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndeki Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri ile 2024'te yaklaşık 400 bin ziyaretçiye ağırlayan Zerzevan Kalesi kentin turizmde ulaştığı seviyenin en somut göstergelerinden biridir. Bu yıl Diyarbakır'da Diyarbakır'ın 2 ila 3 milyon ziyaretçiye ulaşması beklenmektedir ancak bu potansiyelin sürdürülebilir biçimde büyümesi, güçlü yerel yönetimleri, yeterli kamu yatırımlarını ve ulaşım, konaklama, altyapı ile sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesini gerektirir. Bugün sınırlı uçak seferleri, yetersiz konaklama kapasitesi ve altyapı eksiklikleri bu potansiyelin tam anlamıyla değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Üstelik, yıllardır uygulanan kayyum politikaları belediyelerin mali ve kurumsal kapasitesini zayıflatmış, kentin birikmiş altyapı ve hizmet sorunlarını daha da derinleştirmiştir.

Diyarbakır'ın gerçek hizmet yükü kayıtlı nüfusun çok üzerindedir. O hâlde şunu sormak hakkımızdır: Batman, Mardin, Bingöl, Siirt, Şırnak ve çevre illerden gelen yüz binlerce yurttaş ve artan ziyaretçi sayısı ile birlikte bölgemizin sağlık, eğitim, ticaret ve kamu hizmetlerinin merkezi hâline gelen Diyarbakır'ın belediye bütçesi hâlâ yalnızca kayıtlı nüfusa göre mi hesaplanacaktır? Değerli milletvekilleri, demokratik bir yerel yönetim anlayışı, idari ve mali bakımdan özerk yetki ve kaynak güvencesine sahip yerel yönetimleri gerektirir. Yerinden yönetimi güçlendirmek merkezi yönetimi zayıflatmak değildir; tam tersine, kamu hizmetlerini yurttaşlara daha yakın, daha etkin ve daha adil sunmanın ön koşuludur. Bunun için, belediyelere ayrılan kaynakların da üstlenilen gerçek

hizmet yükünü esas alması gerekir. Belediyelere ayrılan payların belirlenmesinde, fiilî nüfusun, turizm hareketliliğinin, bölgesel hizmet kapasitesinin ve sosyoekonomik yükün esas alınması gerektiğini düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SERHAT EREN (Devamla) - Diyarbakır'ın da Bodrum'un da beklentisi aynıdır; üstlendiği hizmet yüküyle uyumlu, adil ve öngörülebilir bir mali sistem.

Bu düşüncelerle YENİ YOL Grubunun vermiş olduğu araştırma önergesini desteklediğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Seda Kâya Ösen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına YENİ YOL Partisinin önergesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Kıymetli milletvekilleri, bugün, enflasyon ve kur politikası altında kârsızlık sarmalına itilen, cirosu üzerinden yani kazanmadığı para üzerinden vergi ödeyen, devlet adına âdeti bir vergi dairesi gibi çalıştırılan turizm sektörünün sorunlarından birini konuşuyoruz. Turizm bölgelerinde aksayan kamu hizmetleri meselesine Hükûmetin çözüm getirmesi gerekmektedir. Bu soruna kısa vadede nefes aldırarak adımların başında ise konaklama vergisinden elde edilen gelirlerin yerel idarelere aktarılması gelmektedir. Bu meseleye Türkiye turizminin en önemli bölgelerinden biri olan Ege Bölgesi üzerinden örnek vermek isterim.

2025 yılında merkezî hükûmet Muğlalı turizmcilerden 950 milyon lira konaklama vergisi tahsil etti. Muğla, resmî nüfusu 1 milyon 100 bin olmasına rağmen yıl boyunca yaklaşık 3,5 milyon sadece yabancı turistte ev sahipliği yaptı. Peki, toplanan bu vergiden Muğla'ya aktarılan miktar nedir? Sıfır. Marmaris, Bodrum ve Çeşme gibi ilçeler yalnızca yerli turistle bile birlikte nüfuslarının katbekat fazlasına yetmeye çalışıyor ve yetemiyor. Turist bir kente gelir, konaklar, ayrılır ancak turistin kent üzerinde bıraktığı etki ayrıldıktan sonra da devam eder. Bu etkinin oluşturduğu yükü mücadele etmek ise büyük ölçüde yerel yönetimlerin sorumluluğuna bırakılmaktadır. Bu sebeplerden, konaklama vergisinin toplandığı şehirde altyapı, temizlik, ulaşım için harcanması gerekir. Ne yazık ki Hükûmetimiz, turizmi millî bir politika olarak görmemekte, partizanca yaklaşmakta ve sektörün artık kemikleşen yapısal sorunlarına yani eğitimli personel yetersizliğine, kârsızlık sarmalına, bölgesel eşitsizliğe, yerele kaynak aktarılmamasına odaklanmak yerine geçici önlemlerle sadece pansuman yapmaktadır. Örneğin, İran ile ABD arasında yaşanan gerilimlerin başladığı günden bu yana dile getirdiğimiz sorunların haklılığı bugün Plan ve Bütçe Komisyonuna getirilen kanun teklifiyle bizzat Hükûmet tarafından da kabul edilmiştir. Emek yoğun bir sektör olan turizmde, istihdam sorunları derinleştiği için Hükûmet işverenlere SGK desteği sağlayacağını açıklamaktadır.

Bölgemizde yaşanan istikrarsızlığın Türkiye turizmini ve ülke ekonomisini olumsuz etkileyeceğini bizler şubat ayında söyledik, alınması gereken önlemleri listeledik. Peki, bizim öngördüğümüz sorunları Bakanlık neden görmedi? Turizm sektörüne destek vermek için neden temmuz ayını yani sezonun ortasını beklediniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEDA KÂYA ÖSEN (Devamla) - Bugüne kadar nakit akışı sıkıntısı yaşayan işverene, işini kaybeden emekçiye ve otellere ürün satamayan çiftçiye neden zamanında destek olmadınız? Turizmle millî politika anlayışıyla yaklaşılmalı, merkezî Hükûmet ile yerel idareler aynı hedef doğrultusunda eş güdüm içinde çalışmalıdır.

YENİ YOL tarafından verilen önergeye desteğimizi açıklıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Yakup Otgöz.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAKUP OTGÖZ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL grup önerisinin aleyhinde AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi ve değerli Muğlalı hemşhriyerimi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz gelişen ve büyüyen yapısı, istikrarlı demokrasisiyle deniz, kum ve güneşi, kültürlerin ve medeniyetlerin kavağı olan konumuyla önemli bir turizm merkezidir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın vizyonu ve önderliğinde kişi başına millî gelirden ihracat kapasitemize, kongre turizmenden turist sayısına kadar büyük atılımlar gerçekleştirdik, birçok alanda başarı öykülerine imza attık. Küresel krizlere rağmen 2025 yılını 64 milyon ziyaretçi ve 65 milyar dolar turizm geliriyle kapattık. 2026 yılında turizm hedefimizi de 68 milyar dolar olarak öngörüyoruz ve turizmi on iki aya yaymaktır tek hedefimiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; belediyelere, 5779 sayılı Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre ödenek aktarılmaktadır. Turizm bölgelerinde yaz aylarında nüfus artışına karşı AK PARTİ iktidarımız gerekli önlemleri almaktadır. Belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları paylardan mayıs, haziran, temmuz ve ağustos aylarında kesinti yapılmamasını kanunlaştırdık. Yirmi dört yıl kesintisiz belediye başkanlığı yapan bir yerel yönetici olarak söylüyorum: Belediyelerin tek kaynağı bu ödenek değildir, olmamalıdır da zaten. Proje hazırlayan belediyelere bakanlarımız yardımlarda bulunmaktadır. Artan nüfus yoğunluğunu da dikkate alan bakanlıklarımız, turizm bölgelerine yatırım, altyapı, ödenek, hizmet, ekip ve ekipman desteği vermektedir. Özellikle İçişleri; Kültür ve Turizm; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği; Ulaştırma ve Altyapı; Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığımız Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü kanalıyla belediyelerimize destek olmakta, aynı ve nakdi yardımda bulunmaktadır. Belediyelerin asli işleri olan bazı görevler de bakanlıklarımız tarafından yapılmaktadır. Ayrıca, turizm bölgelerindeki belediyelerimiz turizm merkezi olmanın avantajını kullanmaktadır. Turizm bölgelerindeki belediyelerimizin kira, ruhsat, harç ve imar gelirleri yüksektir. Turizmde kaynaklı bir büyüme ve gelişme sağlanmaktadır, gelirleri de sürekli artmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

YAKUP OTGÖZ (Devamla) - Bu bilgiler ışığında YENİ YOL Grubunun Meclis araştırma önergesine "hayır" oyu vereceğimi belirtiyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şevkin, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

58.- *Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, işletmelerde gıda mühendisi istihdamına ilişkin açıklaması*

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İşletmelerde gıda mühendisi istihdamı sağlıklı ve güvenilir gıda üretiminin yanı sıra kaynakların verimli kullanılması, israfın önlenmesi ve enerji verimliliği açısından büyük önem taşımaktadır. 5996 sayılı Kanun kapsamındaki çalıştırılması zorunlu personel uygulaması eksikliklerine rağmen toplum sağlığı için önemli bir güvencedir. Bu kapsamda görev yapan gıda mühendislerinin ücretleri, eğitimleri, üstlendikleri sorumluluklar, taşıdıkları hukuki riskler ve günümüz yaşam koşulları dikkate alınarak belirlenmelidir. Çalıştırılması zorunlu personel, taban ücret uygulamasının kaldırılmasına yönelik girişimler hem mühendislerin hak kaybına hem de gıda güvenliğinin zayıflamasına yol açabilecektir. Gıda mühendislerinin özlük hakları korunmalı ve güçlendirilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Alp...

59.- *Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, bugün kendisine gelen tebligata ilişkin açıklaması*

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Efendim, TRT Genel Sekreterinin aracında uyuşturucu yakalandığı zaman ben bunu Mecliste bir konuşmada dile getirmiştim. Neticede devletin resmî araçlarında uyuşturucu yakalandığı zaman elbette ki Meclis buna dikkat edecektir. Bugün bana bir tebligat geldi, TRT bana bir dava açmış, 100 bin lira talep ediyor benden bu konuşmayı yaptığım için. Bu davayı niye açtıklarını anlamadım, benim aracımda mı yakalandı bu uyuşturucu; benden niye istediklerini anlamadım. Ama ben buradan TRT Genel Müdürüne bir teklifte bulunuyorum: Ben bu 100 bin lirayı veririm tabii ama hırsızla hırsız, yolsuza yolsuz, arsızla arsız, kaçakçıya kaçakçı dediğim her konuşmayı TRT'den de canlı yayınlamasını isterim efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) *SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

1.- *YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, Türkiye'nin turizm merkezlerinde yılın belirli dönemlerinde yaşanan olağanüstü nüfus artışının belediye hizmetleri ve kamu yatırımları üzerindeki etkilerinin araştırılması ve merkezî bütçeden yerel yönetimlere aktarılan kaynakların fiilî nüfus dikkate alınarak yeniden değerlendirilmesine yönelik düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, karar yeter sayısı...

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunacağım ancak karar yeter sayısı isteniyor.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Kâtip üyeler arasında ihtilaf olduğu için oylamayı elektronik cihazla yapacağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.01

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.12

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, 2011 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla ihalesiz şekilde POWERTRANS şirketine verilen Irak Kürt Bölgesel Yönetimi menşeli ham petrolün Türkiye üzerinden alım satımı, depolanması ve iç-dış pazarlara sevkiyatına ilişkin imtiyazın Irak Merkezî Hükûmetinin rızası dışında yürütülmesi gerekçesiyle Milletlerarası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesinin Türkiye aleyhine 3-3,5 milyar dolara ulaşan tazminat kararı vermesi, bu kararın kısmen iptali için açılan davanın da 10 Mart 2026'da Paris İstinaf Mahkemesi tarafından reddedilerek tahkim kararının bağlayıcılığının kesinleşmesi nedeniyle POWERTRANS'ın gerçek ortaklık yapısının, kamu zararının sorumlularının, Paris'teki iptal davasının yürütülüş biçiminin ve bu süreçte dair kamuoyundaki iddiaların araştırılması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

14/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 14/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Uğur Poyraz

Antalya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, 2011 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla ihalesiz şekilde POWERTRANS şirketine verilen Irak Kürt Bölgesel Yönetimi menşeli ham petrolün Türkiye üzerinden alım satım, depolama ve iç/dış pazarlara sevkiyatına ilişkin imtiyazın Irak Merkezî Hükûmetinin rızası dışında yürütülmesi gerekçesiyle Milletlerarası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesinin Türkiye aleyhine 3-3,5 milyar dolara ulaşan tazminat kararı vermesi, bu kararın kısmen iptali için açılan davanın da 10 Mart 2026'da Paris İstinaf Mahkemesi tarafından reddedilerek tahkim kararının bağlayıcılığının kesinleşmesi nedeniyle "POWERTRANS"ın gerçek ortaklık yapısı, kamu zararının sorumluları, Paris'teki iptal davasının yürütülüş biçimi ve bu süreçte dair kamuoyu iddialarının araştırılması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 14/7/2026 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son günlerde medyada Irak-Türkiye ham petrol boru hattı anlaşmaları kapsamında yürütülen süreç nedeniyle, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine verilen tahkim kararına Türkiye'nin itirazı üzerine Paris İstinaf Mahkemesinin 10 Mart 2026 tarihli kararıyla, itirazın reddine karar verdiği haberleri yer almaktadır. 1,47 milyar dolarlık tazminatın, faizi ve diğer mali yüklerle birlikte 3 ila 3,5 milyar dolara ulaşabilecek devasa bir kamu yüküne dönüştüğü iddia edilmektedir. Peki, bu faturayı kim ödeyecek? Bu doğru ise bu kararlara imza atanlar mı ödeyecek, bu süreçten kazanç sağlayanlar mı ödeyecek?

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın Olgun, bir saniye.

Sayın milletvekilleri, bakın, Genel Kurulda gerçekten çok büyük bir uğultu var. Sayın hatip kürsüde konuşma yapıyor. Kendi aranızda lütfen konuşmayın ve hatibi dinleyelim hep birlikte.

Buyurun Sayın Olgun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Hayır, bu bedeli yine emekli, işçi, çiftçi, esnaf ve 86 milyon vatandaş ödeyecektir. Ancak mesele yalnızca ödenecek tazminat değildir, asıl soru şudur: Türkiye Cumhuriyeti böylesine ağır bir kararla karşı karşıya kalırken bu süreçten kimler kazanç sağlamıştır? 2011 yılında POWERTRANS adlı şirkete ihalesiz şekilde tanınan ayrıcalığın hukuki gerekçesi nedir? Neden ihale yapılmamıştır? Neden rekabet işletilmemiştir? Neden Türkiye açısından stratejik önemdeki bu faaliyet tek bir şirkete bırakılmıştır? Irak ile Türkiye arasında 1973 yılında akdedilen Ham Petrol Boru Hattı Anlaşması ve bunu tamamlayan protokollerden oluşan Irak-Türkiye boru hattı anlaşmaları mevcutken ve bu anlaşmalar uyarınca Kerkük'ten Ceyhan'a uzanan boru hattından akan petrolün Irak Petrol Pazarlama Kurumu rızası dışında satışa konu edilemeyeceği hükme bağlanmışken hangi akla hizmet bu anlaşmalar baypas edilip Irak bölgesel yönetiminden petrol alınmış ve Irak Merkezî Yönetiminin belirlediği fiyatın altında iç ve dış pazarlara satılmıştır? Uluslararası yükümlülüklerini kendi eliyle ihlal eden, imza attığı anlaşmaları görmezden gelen bir yönetim anlayışı ne devlet ciddiyetiyle ne hukuk devleti ilkesiyle ne de Türkiye Cumhuriyeti'nin saygınlığıyla bağdaşır.

POWERTRANS gerçekte kimin şirkettir? Kamuoyuna yıllardır yansıyan iddialara göre şirketin kuruluşunda Singapur merkezli fon şirketleri, Kuzey Irak bağlantılı ortaklık yapıları ve "off shore" organizasyonlar bulunmaktadır. Şirket yönetiminde daha önce belirli holdinglerde görev yapmış isimlerin ve eski üst düzey kamu görevlileriyle bağlantılı kişilerin etkili olduğu ileri sürülmektedir. Biz burada bu iddiaların resmî kayıtlarla araştırılmasını istiyoruz; eğer doğru değilse milletin önünde çürütülsün, doğrusalar da sorumlular hesap versin.

Kamuoyuna yansıyan iddialara göre taşıma bedellerinin bir kısmı BOTAŞ bağlantılı olduğu belirtilen Jersey Adası merkezli bir şirket üzerinden yurt dışına aktarılmıştır. Bu para nereye gitmiştir? Nihai faydalanıcı kimdir? Hangi hesaplara aktarılmıştır? Bunlar denetlenmiş midir? Çünkü ortada milyarlarca dolarlık bir kamu zarar iddiası varsa bunun karşı tarafında da milyarlarca dolarlık özel kazanç vardır. Kimler petrolü iskontolu aldı, kimler taşıdı, kimler komisyon aldı, kim bu ticaretten servet elde etti? İşte Meclisin araştırması gereken konu tam da budur. Dahası, uluslararası tahkim sürecinde Türkiye'nin neden bu ağır sonuçla karşı karşıya kaldığı, Paris'teki davanın hangi hukuki stratejiyle yürütüldüğü ve neden kaybedildiği konusunda da Türk milletinin aydınlatılması gerekiyor;

üstelik, Irak'tan yaklaşık 1,6 milyar dolarlık alacağımızı kırk yıldır tahsil edememişken, Merkez Bankası bilançosunda bekleyen kırk yıllık bir alacak var iken. Bunun bir kısmı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Irak Bankasına verdiği kredi, bir kısmı da ENKA İnşaatın Dicle Nehri üzerine yaptığı Bekhme Barajı sebebiyle Irak'ın ENKA İnşaatına verdiği ve ödemediği ve 1986'da Merkez Bankası tarafından satın alınan senetlerdi. Bu alacağımızı tahsil edemediğimiz gibi, Merkez Bankası her yıl bilançosunda bu alacağın karşılığını göstermek zorunda. 3 Temmuz 2026 tarihli bilançoda bu alacak 75,4 milyar Türk lirası olarak görünmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Peki, bu alacak bugüne kadar neden tahsil edilmemiştir? Devlet kendi alacağını neden takip etmemiştir? Hiç kimse bu araştırma talebini siyasi polemik olarak göstermeye kalkmasın; burada konuştuğumuz para milletin parasıdır, burada konuştuğumuz itibar Türkiye Cumhuriyeti devletinin uluslararası hukuk önündeki itibarıdır. Millet zarar ederken kimlerin kazandığını ortaya çıkarmak bu Meclisin namus borcudur diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İYİ Parti Grubunun POWERTRANS sürecinin araştırılmasına ilişkin önerisi üzerine YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Evet, İYİ Parti adına burada POWERTRANS'la alakalı süreci özü itibarıyla Hakan Bey çok netliğiyle ifade etti. Bakınız değerli milletvekilleri, burada kimseyi töhmet altında bırakmak için konuşmuyoruz ancak bugün burada milletin cebinden çıkacak milyarlarca doların hesabını konuşuyoruz. Bu süreci kimler takip etti, bu süreçte kimler ticaret yaptı; bu süreçte petrol boru hattından akıtılan petrolün hangi hukuki standartlara göre akıtıldığının Meclis tarafından araştırılmasını ve milletimiz adına artık ödenecek olan bu miktarda kimlerin sorumluluğu var, kimler buradan acaba cebini doldurdu, bunların araştırılmasını istiyor İYİ Parti Grubu haklı olarak çünkü bu miktar buranın sorumluları tarafından ödenmeyecek, 86 milyon tarafından ödenecek ve 86 milyon, arada tenkis ettiklerimizin dışında ödenecek miktar 1,47 milyar dolar yani yaklaşık 68 milyar lira gibi bir rakam. Arkadaşlar, burada tüyü bitmemiş yetimin hakkı var. Sizin hatanız, sizin kusurunuz, sizin eksik takibiniz sonucunda bu milletin ödeyeceği rakamların burada hesabını sormak elbette ki Parlamentonun görevi ve diyor ki İYİ PARTİ Grubu haklı olarak: “Arkadaşlar, biz doğrudan kimseyi töhmet altında bırakmıyoruz, gelin araştıralım ve sorumlulardan da hesap soralım.” Evet, buradaki talep son derece açık ve net. 13 Şubat 2023 tarihli Karar'la Türkiye'nin mahsuplaşma sonrasında Irak'a net 1 milyar 477 milyon dolar ve faiz ödemesine hükmetmiş durumda tahkim. Paris Tahkim Mahkemesi 10 Martta Türkiye'nin kısmi iptal talebini de reddetti. Üstelik önergede işleyen faizlerle yükün 3 ila 3,5 milyar dolara ulaşabileceği belirtiliyor. Şimdi, iktidar sıralarına soruyorum: Bu imtiyazı kim verdi? Neden ihale yapılmadı? Bu ticaretten kim, ne kadar kazandı? Paris'teki dava nasıl yürütüldü? POWERTRANS kazanırken Türkiye neden kaybetti?

Değerli milletvekilleri, bir araştırma önergesini kabul etmek kimseyi peşinen suçlu ilan etmek değildir; bu, Meclisin denetim görevini yerine getirmesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - İddialar doğru değilse belgeleri açıklarsınız, millet gerçeği görür; doğruysa sorumluları tespit eder, kamu zararını ilgililerden tahsil edersiniz ama imtiyazı başkasına faturayı millete bırakamazsınız. Burada çok büyük bir vebal var ve bu vebal 86 milyon vebalidir. Millet zararı öderken kazancın sahibi sır olarak kalmaz. Meclis araştırmadan kaçarsa şüphe büyür. İktidar çoğunluğunu öneriye destek vermeye çağırıyorum çünkü bu şüpheden kurtulmanın, huzur içerisinde milletin karşısına çıkmanın elbette sizin için de kıymetli olacağını düşünüyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, aslında bu önerge bize başka bir gerçeği gösteriyor: Bu önerge AKP iktidarının tam çeyrek asırdır bu ülkeyi nasıl yönetemediğini gösteriyor, daha doğrusu bu ülkeyi nasıl şirket mantığıyla yönettiğinin açık bir göstergesi zira bu yirmi dört yıllık süre içerisinde biz neler yaşadık? İşte, özel hastaneleri olan kişi Sağlık Bakanı yapıldı, otelleri olan kişi Turizm Bakanı yapıldı; yine, özel okulları olan kişi Millî Eğitim Bakanı yapıldı; yine, eş dost, akraba bakan yapıldı, genel müdür yapıldı. İşte, tam da bu nedenle bu önergeyle biz şunu görüyoruz: Bu ülke maalesef yıllardır şirket mantığıyla yönetiliyor ve şirket mantığıyla yönetimin nasıl olduğunu hepimiz biliyoruz arkadaşlar; şirket mantığıyla yönetimde vatandaşa maalesef vatandaş gözüyle bakılmıyor, vatandaşa müşteri gözüyle bakılıyor ve şirketler ne yapıyor? Şirketler sadece kârını düşünüyor, sadece cebini düşünüyor, kendi yanına gelen herkese müşteri gözüyle bakıyor. İşte, bu iktidarın bu ülkede yaşayan yurttaşlara müşteri gözüyle baktığının ve ülkeyi şirket mantığıyla yönettiğinin açık bir göstergesi arkadaşlar.

Şimdi, gelelim önergeye arkadaşlar. Şimdi, bu önergenin konusu aslında esasen ne? Bakanlar Kurulu 18 Temmuz 2011 tarihinde bir karar almış ve bu aldığı karar nedeniyle şu an geldiğimiz aşamada faizi ve masraflarıyla birlikte Türkiye Cumhuriyeti devleti Irak Merkezî Hükûmetine yaklaşık olarak 3,5 milyar dolar tazminat ödemek zorunda kalacak. Peki, bu 3,5 milyar dolar kimin cebinden çıkacak? Elbette iktidarın cebinden çıkmayacak, bu ülkede yaşayan 86 milyon yurttaşın cebinden çıkacak. Peki, bu kararın alınmasında ve bu kararın uygulanmasında 86 milyon yurttaşın herhangi bir kusuru var mı, kabahati var mı? Elbette yok. Kabahat, kusur, sorumluluk kimde? İktidarda.

Yine, başka bir konuya değinelim arkadaşlar. Elbette sorumluluk 18 Temmuz 2011 tarihindeki Bakanlar Kurulu kararında imzası olanlarda. Ben şimdi o kararda imzası olanların isimlerini hiç üşenmeden teker teker sayacağım, şundan kaynaklı: Bir gün bu ülkede iktidar değiştiğinde ve gerçekten bu ülkeye hukuk geldiğinde, adalet geldiğinde bugün 86 milyon yurttaşın cebinden çıkacak olan o milyar dolarlar bu sorumlulara rücu edilsin diye. Sorumlular kimler arkadaşlar? Dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan; Başbakan Yardımcıları Bülent Arınç, Ali Babacan, Beşir Atalay, Bekir Bozdağ; dönemin Bakanları Sadullah Ergin, Fatma Şahin, Egemen Bağış, Nihat Ergün, Faruk Çelik, Erdoğan Bayraktar, Ahmet Davutoğlu, Zafer Çağlayan, Taner Yıldız, Suat Kılıç, Mehmet Mehdi Eker, Hayati Yazıcı, İdris Naim Şahin, Cevdet Yılmaz, Ertuğrul Günay, Mehmet Şimşek, Ömer Dinçer, İsmet Yılmaz, Veyssel Eroğlu, Recep Akdağ, Binali Yıldırım ve o dönem bu Bakanlar Kurulu kararını onaylayan dönemin Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül. İşte, çok net arkadaşlar, hiç uzatmaya gerek yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Devamla) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Hiç uzatmayacağız; bugün Tahkim Mahkemesinden çıkan kararın dayanağı 2011 tarihli Bakanlar Kurulu kararıdır ve sorumlular da bu karara imza atan bakanlardır. Bugün 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre dahi bir kamu görevlisi kamunun herhangi bir şekilde zararına sebebiyet verdiğinde ne oluyor? Yasaya göre devlet gidiyor rücu ediyor. O zaman biz de diyoruz ki: Hiç araştırmaya gerek yok arkadaşlar. Enerji Bakanı açıklama yaptı, dedi ki: “Ya, biz helalleşeceğiz, bizim de onlardan alacağımız var.” Alacağımız var ama alacak bu memleketin alacağı, 86 milyon yurttaşın alacağı. Siz orada mahsuplaşma yaparken 86 milyon yurttaşın alacağından vazgeçeceksiniz ve netice itibarıyla bu ülkede yaşayan 86 milyon yurttaşın cebinden çıkacak olan milyar dolarlar bir gün gelecek bu kararda imzası olan kişilerden rücu edilecek diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Özgür Karabat. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bugün önümüzde ülke tarihinin ödenecek en büyük tazminatlarından biri duruyor. Mesele sıradan bir tazminat, mesele sıradan bir tahkim dosyası değil değerli arkadaşlar; mesele hukuku hiçe sayan siyasi kararların, imtiyazların, hesabı verilmeyen petrol ticaretinin milletimizin sırtına yüklediği milyarlarca dolarlık bir fatura. İYİ Partinin araştırma önergesini elbette destekliyoruz, korunması gerekenin birilerinin itibarı değil tüyü bitmemiş yetimin hakkı olduğunu düşünüyoruz.

Irak, 2014 yılında Türkiye'nin Bağdat'ın izni olmaksızın Kuzey Irak petrolünü taşıdığı, Ceyhan'da depoladığı ve yüklediği gerekçesiyle tahkime başvurdu. Hakem heyeti 13 Şubat 2023'te Türkiye'yi anlaşmaları ne yazık ki ihlal etmekten sorumlu buldu. Değerli arkadaşlar, bunun sonucunda Türkiye'nin ödeyeceği net anapara 1 milyar 471 milyon dolar, TL'si -daha iyi anlaşılсын diye söylüyorum- 69 milyar 172 milyon 745 bin 300 TL. Değerli arkadaşlar, bahsettiğimiz küçük bir rakam değil.

İktidar ne yaptı bu durumda? İktidar gerçekleri açıklamak yerine “Taleplerimizin çoğu kabul edildi.” dedi ancak Paris İstinaf Mahkemesi 10 Mart 2026'da Türkiye'nin iptal başvurusunu ne yazık ki reddetti, iktidarın ileri sürdüğü iddialar kabul edilmedi, Türkiye 200 bin avroluk yargılama giderini de ödemeye mahkûm edildi. Öyleyse şimdi sormak durumundayız: Bu karar neden tam dört aydır kamuoyundan gizleniyor? Neden avukatlık ve danışmanlık şirketlerine milyonlarca dolar ödendi? Bu paralar neden açıklanmıyor? Dahası var, 2018 sonrasındaki sevkیاتlar için ikinci bir tahkim süreci de henüz sonuçlanmadı. Bir başka durum şu: Bu süreç devam ederken tam iki buçuk yıl boyunca Türkiye'ye günlük yaklaşık 450 bin varillik petrol akışı durduruldu ve Türkiye buradan para kazanamadı. Dolayısıyla bu araştırma önergesini destekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, birkaç soruyu daha sormakta fayda görüyorum. 2011'de imtiyaz verilen POWERTRANS'ın gerçek faydalanıcıları kim? Off-shore şirketlere aktarıldığı iddia edilen paralar nereye gitti? BOTAŞ'ın, Enerji Bakanlığının ve kararnameye imza atanların sorumluluğu nedir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) - Araştırma önergesi de bu şirketin ortaklık yapısının, para akışının ve kamu görevlilerinin sorumluluğunun araştırılmasını istiyor. Bir avuç insan petrol ticaretinden servet kazanacak diye hukuk çiğnendiğinde ceza emeklinin, işçinin, esnafın vergisinden ödenecek; böyle bir yağma yok. Dolayısıyla komisyonu kuralım; imzaları, hesapları, off-shore, bağlantılarını ortaya çıkaralım. Bu faturayı millete değil bu zararı sebep olanlara ödetelim diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)
BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Cüneyt Yüksel.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugün önümüze getirilen araştırma önergesi Türkiye ile Irak arasında yaklaşık yarım asırlık geçmiş bulunan bir enerji antlaşmasından kaynaklanan hukuki uyumsuzluğu bağlamından kopararak AK PARTİ iktidarlarına yönelik siyasi bir itham dosyasına dönüştürme çabasından ibarettir.

Hepimizin bildiği meşhur bir kıssa vardır. Bir adam oturmuş, etrafına toplanan kişilere kurban meselesini anlatıyor: “Çocuğu olmayan Hazreti Musa Allah’a dua ederek ‘Ya Rabb’i, bana bir kız evlat bahsedersen onu sana kurban edeyim.’ demiş. Hazreti Musa’nın duası kabul olmuş ve bir süre sonra bir kız evladı doğmuş, adını da Ayşe koymuş. Duanın karşılığı olarak çocuğun kurban edilme vakti gelince Hazreti Musa tam çocuğu kurban edecekken Azrail AS gökten bir keçiyle gelmiş...” Hikâye devam ederken kalabalıkta bulunanlardan birisi dayanamamış ve şöyle demiş: “Yahu arkadaş, ben bunun neresini düzelteyim? Musa değil İbrahim, kız değil erkek, Ayşe değil İsmail, Azrail değil Cebail, keçi değil koç.” Sayın vekiller her şeyi birbirine karıştırmış, şimdi ben neresini düzeltereğim? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tabii, tabii; Paris Anlaşması’nda da zaten öyle yaptılar, evet(!) Mahkeme 1,5 milyar dolar ceza verdi ya, mahkeme 1,5 milyar dolar ceza verdi.

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - Burada konu olan şey bir tahkim davası. O tahkim davasına konu olan petrol taşıma işini yapan şirket BOTAŞ. Irak-Türkiye Boru Hattı’nı BOTAŞ işletiyor, zaten bu amaçla kurulmuş bir şirket.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tabii, tabii(!) Niye ceza verdiler sana?

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - Irak’tan gelen petrolü Ceyhan’a kadar taşıyor, oradan da Irak tarafınca satılan petrolü yine Irak’ın belirlediği gemilere yüklüyor, bu yaptığı taşıma işi için de bir miktar tarife elde ediyor. BOTAŞ’ın ne petrol satışıyla ne burada bahsedilen özel şirketlerle bir alakası var, sadece bir taşımacılık işi yapıyor. Burada bahsedilen şirket ile tahkim davasının hiçbir alakası yok. Zaten “Gizli bilgilere eriştik.” diye anlattıkları ama her yerde bulunan kamuya açık bu tahkim kararına bir baksalar bunu görecekler.

Diğer bir husus Türkiye’nin davayı kaybettiği konusu. Tahkim davasında 2 ülkenin de birbirine tazminat ödemesine karar verildi. Türkiye’nin alacakları 90’lı yıllara kadar gittiği için bunlara faiz de uygulanacak ve tabii ki bizim alacağımız çok daha yüksek yerlere çıkacak. Bunun kararı da mahkemede tenfiz aşamasında verilecek. Kimin kime ne kadar borçlu olduğu o mahkeme sonucunda netleşecek. Bugün itibarıyla bu manada kesinleşmiş bir karar yok. Türkiye’nin iddialarını seslendirmek yerine Irak’ın bile talep etmediği şeyleri söylüyorsunuz. Ama buradaki konunun ne olduğunu biz çok iyi biliyoruz. Türkiye’nin, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde, Gabar’da petrol, Karadeniz’de doğal gaz üretmesinden, nükleer ve yenilenebilir enerjide güçlenmesinden rahatsız olanlar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Hocam, sen yapma. Hocam, sen yapma hocam. Sen yapma hocam bunu ya. Hocam siz yapmayın bunu ya, başkaları yapsın.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - Türkiye'nin dünyanın dört bir yanında enerji projeleri gerçekleştirmesini ve küresel ölçekte güçlenmesini istemeyenler var. Hürmüz'ün kapandığı bir ortamda stratejik önemi zirveye çıkan bir Türkiye'den rahatsızlar. Kısacası biz enerjide tam bağımsız Türkiye için mücadele ederken siz muhalefet olarak devam eden hukuki süreçleri çarpıtarak siyasi malzeme üretmeye çalışıyorsunuz. Milletimiz bu siyaseti de kimin Türkiye'nin hak ve menfaatlerini kararlılıkla savunduğunu da çok iyi bilmektedir.

Bu gerekçelerle Meclis araştırması önergesinin aleyhinde olduğumuzu ifade ediyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Poyraz, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

60.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, iktidar partisinin değerli hatibinin konuşmasını biz dikkatle dinledik, herkes de dikkatle dinledi ama biz dâhil hiç kimse bir şey anlamadı. Sonuç olarak Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir zararı var mı, yok mu? Bizim hatibimizin sorduğu: “2011 yılında POWERTRANS adlı şirkete ihalesiz şekilde tanınan bir ayrıcalık var mıdır, yok mudur? Bunun hukuki gerekçesi nedir?” Şimdi bunların hiçbirinin cevabını vermeyip birçok şey anlatıp aslında hiçbir cevap vermeden, hiçbir şeye cevap vermeden ve cümlelerin, her seferinde olduğu gibi -bunu lütfen sataşma olarak tanımlamayın, ben sadece tırnak içinde veriyorum- “Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde...” Ya, o zaman siz ne yapıyorsunuz? POWERTRANS şirketine Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde mi bu ayrıcalık tanındı? Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde mi Türkiye bu ekonomik zararı etti?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Yani Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan dışında iktidar partisinin bakanı, bürokrati, hiçbir şeyi yok mu? Bunların hiçbir sorumluluğu yok mu? Eğer her şeyi Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğine devredecekseniz, Adalet ve Kalkınma Partisinin bu kadar bürokrati, bu kadar bakanı, bu kadar bakan yardımcısı, bu kadar Kabine üyesi ne iş yapıyor?

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Demagoji yapma! Demagoji yapma!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - O zaman biz bunlarla niye muhatabız? Bunların hiçbirinin cevabını vermeden orada birçok şey söyledi ama hiçbir şey söylemedi.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Günaydın, buyurun.

61.- *İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet, iktidar partisinin konuşmacısını dinleyince “Üç dakikada bir konuya nasıl cevap verilmez?” ve “Bir konu nasıl çarpıtılmaya çalışılır?”ın güzel bir örneğini gördük. Üç dakika konuştu ve hiçbir şey söylemedi. Oysa mesele şu kadar açık: Türkiye, tahkimde 1,4 milyar dolar yani günümüzün kuruyla 70 milyar TL bir ceza ödemeye çarptırılmış. Bu, gerçek mi, değil mi? Bu, gerçek; buz gibi bir gerçek. Peki, bu ticareti kim yapmış, burada kusuru bulunan kimler; bunu bilmiyoruz ama buna karşılık, bu cezayı Türkiye Cumhuriyeti’nde yaşayan millet olarak biz vergilerimizle ödeyeceğiz. Biz bunu Türkiye Cumhuriyeti’nin Parlamentosuna getiriyoruz, Beyefendi diyor ki: “Hamasetle meseleyi çarpıtıyorlar, Türkiye’nin büyümesini engelliyorlar.” Biz Türkiye’nin soyulmasını engellemeye çalışıyoruz, soyanları da deşifre etmeye çalışıyoruz. Vereceğiniz oylarla bunu gizlemeye mi çalışıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Zeytinyağı gibi üste çıktın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yoksa siz de bu 70 milyar liralık soygunun peşine düşebilecek cesaretiniz var mı yok mu bunu göstereceksiniz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Hadi oradan! Hadi oradan!

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, sen ne bağıırıyorsun her kimsen ya!

BAŞKAN - Dinleyin, lütfen.

62.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşımız grubumuz adına verilen önergeyle ilgili müdellel bir şekilde hakikatleri ortaya koydu; uydurma, gerçek dışı, varsayımsal olarak ortaya konulan iddiaların gerçek dışı olduğunu ortaya koydu.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Varsayımsal, mahkeme kararı!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Tabii ki o söylediklerinizi, siz herkese açık olan internet sitesindeki bu tahkim süreçlerini iyi okumamışsınız herhâlde. Süreçlerin devam ettiği ve bu konuda mahsuplaşmayla ilgili süreçlerin 1990'lara sâri olarak Türkiye'nin alacaklarının ortaya konulması ve nihayetinde de Amerika Birleşik Devletleri'nde devam eden yargılama safhasını atlayarak bir sürecin ortasındaki konuyu, orada geçen bir ibareyi sonuç olarak bu millete, kamuoyuna ortaya koymak gerçekleri saptırmak demektir. Şunu ifade etmek istiyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğine konuşmacılarımız da milletvekillerimiz de atıf yapabilirler çünkü gerçekten Türkiye'nin dünya lideri; kimsenin kıskanmasına gerek yok, inşallah öyle bir lidere herkes sahip olsun isteriz ama o sadece AK PARTİ'nin, Türkiye'nin lideri olarak bizim önümüzde yürüyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bravo(!) Bravo(!) Bravo(!) Helal olsun be(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Efendim, kıskanmayın, kıskanmayın!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Daha çok bağır, daha çok; yetmiyor onlar!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Çalışın, sizin de olsun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İnşallah, şunu ifade edeceğim: Bakın, deprem olduğunda Hükümet bunun altında kalacak diye ellerini ovuştururların yaklaşımlarını burada da görmek istemiyoruz. Sonuçta bu, iktidarın, devletin temsiliyle mahkemeler önündeki ortaya koyduğu bir süreçtir ve bu konuda Türkiye haklıdır, haklı olduğunu da sürecin sonunda mutlaka herkes görecektir. Bu konuda bizi izlemeye devam edin diyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Günaydın'ın söz talebi var.

Buyurun.

63.- *İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Efendim, ben Sayın Akbaşoğlu'nun konuşmasını basit bir Aristo mantığı ilkeleri çerçevesinde anlamaya çalıştım, anlamaya çalıştım. Şunu söyledi: "Mahkeme kararını doğru okumamışsınız." dedi. Soralım: 69 milyar TL cezaya Türkiye çarptırıldı mı, çarptırılmadı mı? Bizim okuduğumuz bu. Sen farklı bir şey söylüyorsan lütfen bize söyle.

İkincisi, diyor ki: "Bunlar birbiriyle telafi edilecek, bizim de alacaklarımız var." Ya, diyelim ki senin 70 milyar lira alacağın çıktı, buradan da 70 milyar lira borcun çıktı; buradan bunlar trampa edilecek ve sıfır lira olacak. Sen buradan 70 milyar lirayı Türkiye Cumhuriyeti vergilerinden oluşan hazineye kaybettirdin mi, kaybettirmedin mi? Bu kadar açık. Ne anlatıyorsun ya?

Üçüncüsü; ilk derece mahkemesini kaybetmişsin, istinafi kaybetmişsin; bunları hiç saymıyor, diyor ki: "Mahkeme süreci daha bitmedi, orada kazanacağız." Kazanacağını kim söylüyor? O senin varsayımın. Bakın, bütün bunları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Kaybedeceğini kim söylüyor?

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen, bitirelim bu tartışmayı.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Kaybedeceğini hiç kimse söylemiyor, inşallah Türkiye kazanır ama veriler orta yerde kardeşim, anlatabiliyor muyum? Dolayısıyla bunları böyle taraf olmadan bir doğru dürüst anlamaya çalışmanız lazım. Siz de aynı bizim gibi Parlamento üyesi olarak bir denetim aracısısınız. Siz de deyin ki: "Burada sorumlu kimse, Türkiye Cumhuriyeti'nin seçilmişisi olarak, ben de bunun denetlenmesini istiyorum." Deyin ya... Bu kadar basit ama bunu yapamıyorsunuz, gerçekten üzüldüyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Poyraz, buyurun.

Son kez söz veriyorum Sayın Grup Başkan Vekilleri.

64.- *Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Grup Başkan Vekili, Sayın Erdoğan'la ilgili "Keşke herkesin lideri olsa, o yalnız AK PARTİ'nin lideri." dedi. Ben oysaki Sayın Erdoğan'ı cumhurun reisi olarak biliyorum, dolayısıyla milletin oylarıyla seçilmiş meşru Cumhurbaşkanı olarak biliyorum yani eğer Sayın Erdoğan'ın yapmış olduğu Cumhurbaşkanlığı görevi ve liderlik pozisyonu sadece Adalet ve Kalkınma Partisine özgü ve has ise o zaman bu bütün konuyu ve benim bütün iddialarımı açıklamış oluyor. Sayın Akbaşıoğlu'nun bence bununla ilgili bir düzeltme hakkı kullanması gerekiyor.

İki: Burada Grup Başkan Vekillerinin yerinden konuşmasında da ifade ettiği gibi, emperyalizmden bahsediyor, atıf yaptığı Amerika'daki Tahkim. Aynı Amerika, yargı süreçleriyle ilgili, Türkiye Cumhuriyeti devletine "Rahip Brunson'ı bırakın" diyen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bu bahsettiği Amerika ve hukuk algısı, "Rahip Brunson'ı bırakın." diyen ve onun üzerine de Rahip Brunson'ı bırakmak durumunda kalınan Amerika'dan mı bahsediyor? Bununla ilgili, Halk Bankası davasıyla ilgili Türkiye'nin aylarını, yıllarını çalan Amerika'dan mı bahsediyor? Adalet Bakanına, İçişleri Bakanına yaptırım uygulayan uluslararası sistemden mi bahsediyor? Dolayısıyla bunların hiçbirinin yine cevabı yok. Benim naçizane önerim bir yurttaş olarak, bir milletvekili olarak ve Grup Başkan Vekili olarak; sorulan soruya cevap versinler. Biz, onun dışında, onların diğer hikâyeleriyle, onların diğer hamasetleriyle ilgilenmiyoruz; sorulan soruya cevap vermeleri hepimiz için yeterli.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Akbaşıoğlu, son bir kez buyurun.

65.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikli olarak, söylediğim ortadadır, tutanaklardan bakılabilir. "AK PARTİ'nin lideridir Recep Tayyip Erdoğan, diğer partilerin de böyle kıskanılacak liderleri olmasını arzu ederiz." dedik; bir. İkincisi: "Sayın Cumhurbaşkanı olarak da Türkiye'nin dünya lideridir." dedik. Kimsenin bu konudaki sözlerimizi çarpıtması lazım, bir.

İkinci olarak, 2 tane tahkim var. 1'inci tahkim Mayıs 2014; 2'nci tahkim 2019 yılıyla ilgili ve bu konuda uluslararası hukukun kuralları belli, devletler arası hukuk çerçevesinde hangi davanın nerede görüleceği belli. Bu kapsamda süreç devam ediyor ve Türkiye'nin haklı bulunduğu noktalarla beraber Irak'ın 5 tane iddiasının 4'ü reddediliyor, 1 tanesiyle ilgili bir karar veriliyor ve burada da Türkiye'nin 1990'lı yıllardan itibaren alacaklarıyla ilgili bir süreç de söz konusu. Bu mahsuplaşmanın da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum, teknik bir detay.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) - Kimin ne kadar alacağı olduğuyla ilgili teknik detayın da meblağın da Amerika'da görülmekte olan tenfiz davasıyla ilgili süreçte bu mahsuplaşmaya dair hangi ülkenin ne kadar alacağı da net bir şekilde ortaya çıkacak.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sonuç?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Süreç teknik olarak bundan ibaret.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 1,5 milyar dolardan ibaret.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet, biz milletimize hizmet etmeye; milletimizin, devletimizin hak, alaka ve menfaatlerini her alanda korumaya, kollamaya devam edeceğiz.

Bu, tarihinde ilk defa nükleer enerjiyi Türkiye'ye kazandıracak ve hakikaten 80 bin megavat elektrik enerjisini bu noktaya, bu seviyeye getiren iktidarımız...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Konu ne ya, konu ne abicim ya?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yenilenebilir enerjide Türkiye'yi Avrupa'nın 1 numarası hâline getiren bu iktidar bu milletin göz bebeği olmaya Allah'ın izniyle devam edecek.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bravo! Bir de konuya ilişkin bir şey söyleyebilseydin. 1,5 milyar dolar cezayı yedin mi, yemedin mi ya?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yemedim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yemedin mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Faizle o belli olacak, mahsuplaşmayla.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Kara, buyurun.

66.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Amik Ovası'ndaki çiftçilerin taleplerine ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Amik Ovası'ndaki özellikle Reyhanlı ilçemizdeki çiftçiler tarımsal sulamada elektrik enerjisine bağımlı kalmakta ve bölgede elektrik dağıtımını üstlenen Enerjisa fahiş faturalarla âdeta çiftçinin canını çıkarmakta. Üreticilerimiz tarımsal üretimde elektrik tüketim bedellerinde kademeli bir fiyatlandırma talep ediyor.

Yine, dağıtım şirketi tarafından usulsüz kullanım veya kaçak kullanım iddialarıyla somut, hukuki dayanaklardan yoksun, yüksek miktarlarda cezalarla bütün çiftçilerimiz maalesef icraya düşmüş.

Tarımsal üretimde devletin eliyle tohum desteği mutlaka sağlanmalıdır. Hasat döneminde pamuk, mısır, buğdaydaki ithalat serbestisini bırakmayın; gübre, ilaç, tohum gibi girdilerde etkin bir devlet denetimini sağlayın.

BAŞKAN - Sayın Tanal, buyurun.

67.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

AKP Grup Başkan Vekili Sayın Akbaşoğlu diyor ki: "Efendim, Türkiye, Avrupa'da elektrik konusunda 1'inci sırada." 1'inci sıradaysa Şanlıurfa'nın kırsal elektriğini niye kesiyorsunuz on günden beri? (CHP sıralarından alkışlar)

Şanlıurfa milletvekilleri, AKP'liler, sizlere sesleniyorum; Akbaşoğlu diyor ki: "Türkiye enerji konusunda Avrupa'nın 1'incisi." Şanlıurfa'da on beş gündür elektrik gidiyor, elektrik yok on beş gündür. Nereye kaçırıyorsunuz? Gel, Urfalılara hesap ver. Utanmadan gidiyorsunuz sen! Yazık günah değil mi Urfalılara? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Niye Urfa'ya elektrik vermiyorsunuz? Kırsal kesimde insanlar perişan durumda? Gel kürsüye, gel kürsüye! Millet elektriksiz. Nasıl Türkiye'nin 1'incisisiniz siz?

BAŞKAN - Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Halkı kandırıyorsunuz, halkı aldatıyorsunuz.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Provokatör!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bak, Urfa vekiliniz yanınızda. Urfa vekillerine sorun, köşe başında oturuyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu terbiyesizliğin haddini bildirin. Bakın, terbiyesizlik yapmasın!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, on beş gündür Urfa'da kırsal kesimde elektrik yok.

BAŞKAN - Sayın Tanal, lütfen Grup Başkan Vekiline hitaben konuşmayın.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Utanmadan diyor ki: "Avrupa 1'incisiyiz." Avrupa 1'incisi olan ülkenin elektriği... On beş günden beri Urfa elektriksiz mi kalır?

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Sen bu Meclisin gördüğü en rezil adamsın be!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Terbiyesizlik yapmasın!

BAŞKAN - Tamam Sayın Tanal, lütfen.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Sen bir provokatörsün!

BAŞKAN - Sayın Kaya, buyurun efendim.

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Faturasını ödemezsen elektriği keserler tabii ki.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Faturasını ödeyeceksin, elektriğin kesilmeyecek.

BAŞKAN - Sayın Kaya, baştan buyurun.

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

68.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, kadın cinayetlerine ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformunun verilerine göre 2026 yılının ilk altı ayında 150 kadın katledildi. Üstelik bu kadınların 92'si kendi evinde yani en güvende olması gereken yerde, yüzde 43'ü evli olduğu erkek, yüzde 7'si eski kocası tarafından katledildi ve 8 kadının cebinde devletin koruma kararı vardı. Siz koruyamadınız. Biz bunun cevabını bekliyoruz.

Daha da vahimi, şüpheli kadın ölümleri 2021'in ilk altı ayında 99 iken sizin cezasızlık politikalarınız yüzünden her yıl artarak bu yıl tam 151'e fırladı. Artık her gün bir kadının ölümü karanlıkta bırakılıyor. Bu ülkede kadın cinayetlerinin üzeri "şüpheli ölüm" denilerek örtülüyor. Kadın cinayetleri de şüpheli kadın ölümleri de kader değildir. Bu, düpedüz sizin yönetim krizinizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASU KAYA (Osmaniye) - Yaşatmak, devletin görevidir. Bu görevi yerine getiremeyen iktidar bunun ağır sorumluluğunun altındadır.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Oylama yapalım Başkan, oylama.

BAŞKAN - Benim ne yapacağıma siz karar veremezsiniz sayın milletvekilleri.

Sayın milletvekilleri yerlerinden söz talebinde bulundular, ben onlara söz veriyorum, bunun önüne geçmeyin lütfen. (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Sayın Kunt Ayan, buyurun.

69.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Akçakale Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü tarafından 11 Temmuzda tespit edilen olaya ilişkin açıklaması

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Urfa'da sınır güvenliği gerekçesiyle gümrük kapılarını halka açmayanlar sınır güvenliğini kendileri ihlal ediyor. Akçakale Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü tarafından 11 Temmuzda Akçakale Belediye Başkanlığına ait makam aracında Suriyeli bir kişinin kaçak yollarla Türkiye'ye girmek üzere araçta bulunduğu tespit edildi. Bölgeden gelen bilgilere göre ise bu, tekil bir olay değil, münferit bir olay değil; bu makam aracı daha önce de böylesi bir suça karışmış.

Soruyoruz: Bu iddialar neden araştırılmıyor? Yine soruyoruz: Bu Belediye Başkanı hakkında herhangi bir soruşturma başlattınız mı? Kamuya ait makam araçları kimlerin çıkarları için kullanılıyor? İçişleri Bakanlığı derhâl açıklama yapmalı ve bu ağır iddialar üzerine örtmek yerine gerçekleri açığa çıkarmalıdır diyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, 2011 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla ihalesiz şekilde POWERTRANS şirketine verilen Irak Kürt Bölgesel Yönetimi menşeli ham petrolün Türkiye üzerinden alım satımı, depolanması ve iç-dış pazarlara sevkiyatına ilişkin imtiyazın Irak Merkezî Hükümetinin rızası dışında yürütülmesi gerekçesiyle Milletlerarası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesinin Türkiye aleyhine 3-3,5 milyar dolara ulaşan tazminat kararı vermesi, bu kararın kısmen iptali için açılan davanın da 10 Mart 2026'da Paris İstinaf Mahkemesi tarafından reddedilerek tahkim kararının bağlayıcılığının kesinleşmesi nedeniyle POWERTRANS'ın gerçek ortaklık yapısının, kamu zararının sorumlularının, Paris'teki iptal davasının yürütülüş biçiminin ve bu sürece dair kamuoyundaki iddiaların araştırılması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez ve arkadaşları tarafından, kuyu tipi cezaevlerinin yol açtığı ihlallerin araştırılması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

14/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 14/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

14 Temmuz 2026 tarihinde Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez ve arkadaşları tarafından, kuyu tipi cezaevlerinin yol açtığı ihlallerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan 18888 grup numaralı Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 14/7/2026 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Hakkâri Milletvekili Sayın Onur Düşünmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkari) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cezaevlerinde halkımızın onurlu mücadelesini büyüten, mücadelenin en kararlı sembollerinden olan yurttaşlarımızı buradan saygıyla selamlıyorum ve dayanışma duygularımı gönderiyorum. Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Selçuk Mızraklı, Mehmet Sıddık Akış, Leyla Güven ve tüm siyasi tutsakların zulme karşı dimdik duruşu, adalet ve özgürlük mücadelesinde bizlere ilham kaynağı olmuştur. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün 14 Temmuz, bundan kırk dört yıl önce Diyarbakır 5 Nolu Askerî Cezaevinde Hayri Durmuş, Kemal Pir, Akif Yılmaz ve Ali Çiçek insan onurunu hedef olan işkence düzenine karşı ölüm pahasına bir direniş başlattılar. Aradan geçen on yıllar boyunca cezaevleri değişti, binalar yenilendi, infaz rejimleri yeniden düzenlendi fakat cezaevlerinin insan onuruyla kurduğu ilişki tartışılmaya devam ediyor.

Bugün Meclise sunduğumuz araştırma önergesi de tam bu nedenle önem taşıyor. Çünkü geçmişte yaşanan acılar bugünün uygulamalarını sorgulamanın da en güçlü kaynağıdır. Son yıllarda inşa edilen, kamuoyunda “kuyu tipi cezaevleri” olarak bilinen yüksek güvenlikli Y tipi ve S tipi kapalı ceza infaz kurumları hakkında çok sayıda başvuru, rapor ve hak ihlali iddiası kamuoyuna yansımaktadır. Tek kişilik hücrelerde geçirilen uzun saatler, ağır tecrit koşulları, ortak yaşam alanlarının son derece sınırlı tutulması, sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sorunlar, aile ve avukat görüşlerine ilişkin kısıtlamalar, sosyal faaliyetlerin fiilen kullandırılmaması ve sürekli gözetim altında sürdürülen yaşam, infaz sisteminin insan hakları boyutunun yeniden ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Ceza infaz kurumlarının güvenliği kadar orada bulunan insanların temel haklarının korunması da hukuk devletinin sorumluluğudur. Partimizin hazırladığı kapsamlı raporda farklı şehirlerde bulunan bu cezaevlerinden gelen yüzlerce başvuru değerlendirilmiştir. Aynı sorunların farklı kurumlarda tekrar etmesi karşımızda münferit olaylardan ibaret olmayan yapısal bir tablo bulunduğunu göstermektedir. Mahpusların uzun süreli izolasyona maruz bırakıldığı, doğal ışığa ve temiz havaya erişimde güçlük yaşandığı, sağlık hizmetlerinin geciktiği, haberleşme ve kültürel hakların sınırlandırıldığı, disiplin uygulamalarının yaygınlaştığı yönündeki iddiaların ciddiyetle ele alınmayı beklemektedir. İnsan haklarına ilişkin böylesine kapsamlı iddialar karşısında sessiz kalmak Meclisin denetim sorumluluğuyla bağdaşmaz.

Değerli milletvekilleri, mahkûmların kendi elleriyle çizdiği bu tabloya dikkatinizi çekmek istiyorum. Bir mahkûmun o S tipi kuyu tiplerinde nasıl yaşamak zorunda kaldığının en açık örneği burada gözlerimizin önündedir. Bir avlu ve neredeyse Meclisin boyutu kadar yükseklikte duvarlar ve avludan gökyüzünü görebilmek için, yıldızlara bakabilmek için başını kaldırmak zorunda kalan binlerce mahkûm; bu bir utanç, mahkûmları yıldızlara muhtaç hâle getiren bu sistemin utancını taşımak sizlere yeter.

Bakın, burada havadan görüntülenmiş bir kuyu tipi hapisane var, yeterince gün ışığı yok, yeterince güneş yok, gökyüzüne erişim sınırlı ve bütün bunlara rağmen, bütün mazgallar da bir nokta gibi gözlemlenen tellerle çevrilmiş ve insanlara orada yaşama olanakları sağladığınızı söylüyorsunuz.

Bu tartışmalar sürerken Antalya S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulan Gürkan Türkoğlu'nun kuyu tipi cezaevlerine karşı başlattığı açlık grevinin ardından yaşamını yitirmesi toplum vicdanında derin bir iz bırakmıştır. Bir insanın yaşamını kaybetmesi cezaevlerinde yürütülen uygulamaların bütün yönleriyle incelenmesini daha da acil hâle getirmiştir. Yine, geçtiğimiz günlerde, Antalya S Tipi Kapalı Hapishanesine giriş sırasında Devrimci Gençlik Dernekleri üyesi Mehmet Şimşek'in kameraların bulunmadığı bir alanda darbedildiğine ilişkin iddialar kamuoyuna yansımıştır. Bu iddiaların açıklığa kavuşturulması, varsa sorumluların ortaya çıkarılması ve benzer olayların tekrarının önlenmesi hukuk devletinin gereğidir. Cezaevleri kamu denetiminin en güçlü izletilmesi gereken kurumlardır. Özgürlüğünden yoksun bırakılmış olmak insan onurundan da yoksun bırakılmak demek değildir. Devletin yükümlülüğü infazı hukuka uygun şekilde yerine getirmek kadar yaşam hakkını korumak, işkence ve kötü muameleyi önlemek, sağlık hizmetlerine erişimi güvence altına almak ve her mahpusun insan olmasından kaynaklanan haklarını gözetmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Kamuoyunda yıllardır tartışılan bu iddiaların açıklığa kavuşmasının yolu bağımsız ve kapsamlı bir Meclis araştırmasından geçmektedir. Bugün önümüzde duran önerge herhangi bir siyasi polemiğin parçası değildir. Bu önerge ceza infaz sisteminin insan hakları, hukuk devleti ve demokratik denetim ilkeleri bakımından değerlendirilmesi çağrısıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, kamuoyunda oluşan bu ağır soru işaretlerini görmezden gelemez. Bütün siyasi partileri insan onurunu esas alan bir infaz sisteminin oluşturulmasına katkı sunmak için araştırma önergemize destek vermeye davet ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne acı ki İslamcı kökene sahip bir iktidarın olduğu bir dönemde adaletten söz edeceğimiz yerde kuyu tipi cezaevlerine, tecride, açlık grevinde ölüme, sırf yakınlarına eziyet olsun diye -binlerce kilometre, bin kilometre uzağa- karı-koca insanların iki ayrı cezaevine atıldığına; kanser hastalarının, yaşlı hastaların tedavisine izin verilmediğine; göz göre göre şu açlık greviden bir insanın öldüğü bir güne şahit oluyoruz. İnanın ki bizler burada halkın temsilcileri olarak, şu açlıktan ölüme seyirci kalan hepimiz azmettirici olarak bunun katliamından -katiliz demeye dilim varmıyor ama- sorumluyuz, özellikle de iktidar mensupları. Bir insan neden acaba açlık grevine girer, ölümü göze alır, ne yazık ki bu gündemde yok.

Bakın, Adalet Akademisi açılıyor ama adaletimiz ilkokul seviyesinde; adalet sarayları yapılıyor, adaletimiz gecekondü düzeyinde. (CHP sıralarından alkışlar) Dev dev cezaevleri yapılıyor ama adalet ne yazık ki küçülüyor. Yargı paketi birazdan gelecek ama biliyoruz ki her paket yeni mağduriyetler ortaya çıkarıyor, her paket yeni bir yazboz tahtasından öte bir şey değil. Covid mağdurları, TCK 158 mağdurları, Çek Yasası, KHK'liler; hepsi büyük umutla buradan paket bekliyor ama hiçbirini gündemde yok.

Bugün 15 Temmuzun yıl dönümü; artık 15 Temmuzla yüzleşmenin, gerçekleri ortaya çıkarmanın zamanı geldi. Bakın, bugün, darbenin tepesinde olanlar en üst makamlarda yetkilendirilirken askerlik yapsın diye askeriye teslim edenin 20 yaşındaki süt kuzusu, ana kuzusu evladı müebbet hapse mahkûm oldu; hiçbirinin ne yazık ki gündeminde değil. Her gün yeni yeni operasyonlar yapılıyor ama

hiçbir zaman bu yapılan operasyonlarda “Acaba bir suçluyu mu yakalayacaklar? Acaba adalet mi tesis edilecek?” bunlar yok. Her operasyonda “Acaba kime karşı operasyon yapılıyor?” her operasyonda “Acaba bununla neyi örtbas etmeye çalışıyorlar?” ne yazık ki bunu soruyoruz.

Bakın, bugün, cezaevlerindeki insanların durumu; nöbetleşe, sırayla yatıyorlar; yüzde 125, yüzde 140 civarında doluluk oranı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Evet, bugün, cezaevleri insanları ıslah etmiyor, yeni yeni suçlular ortaya çıkarıyor. Allah'ın verdiği hakkı siz alamazsınız, cezaevindeki bir mahkûmun havasından ne istiyorsunuz Allah aşkına? Yeni yeni... Yani memleketin bütün sorunları bitti, kuyu tipi cezaevi... Bunlar şeytanın bile herhâlde aklına gelmez. Onun için, AK PARTİ'li arkadaşlar, 15 Temmuz, evet, şehitleri anma günü ama sizler için de birer yüz karası gün. Bu adaletsizlikle, bu zulümle yüzleşilmediği sürece, bu anaların feryadını işitmediğiniz sürece bu gün ölünceye kadar bir yürek yarası olarak kalmaya devam edecek. Onun için de bu cezaevlerindeki engellilere, hasta mahkûmlara, yaşlılara, herkese karşı hepimizin sorumluluğu var. Onun için de bu vebalden kurtulmak istiyorsanız gelin, bir defa olsun doğru yapın, tek bir defa doğru yapın, bu önergeye “evet” deyin; gerçekler ortaya çıksın, bizler de sorumluluktan kurtulalım. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Yüksel Arslan. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye’de ceza infaz kurumlarının kapasitesi yaklaşık 305 bin kişidir; buna karşılık, bugün cezaevlerinde 421 bini aşkın insan bulunmaktadır. Bu veriler, cezaevlerimizin uzun süredir kapasitesinin çok üzerinde bir yük taşıdığını göstermektedir. Böyle bir ortamda uyuşturucu suçundan hüküm giyen de hırsızlıktan yatan da adam öldüren de taksirli bir trafik kazası nedeniyle cezaevinde bulunan da aynı koşu, aynı şartlarda yaşamaya mahkûm ediliyor. Kısacası, koşu, şartlarda suçun niteliği, kişinin ihtiyaçları ve ıslah süreci yeterince gözetilmiyor. Oysa cezaevleri yalnızca cezalandırma yeri değildir, insanı yeniden topluma kazandırma kurumlarıdır; bunun yolu da eğitimden, meslek edindirmeden, psikolojik destekten ve insana umut verebilen bir infaz anlayışından geçmektedir. Ne yazık ki bugün birçok ceza infaz kurumunda aşırı doluluk, yetersiz fiziki şartlar ve sınırlı sosyal imkânlar nedeniyle bu hedeflerden her geçen gün daha da uzaklaşmıştır.

Kıymetli milletvekilleri, bütün bu genel sorunların yanında son yıllarda kamuoyunda kuyu tipi cezaevleri olarak bilinen yüksek güvenlikli, Y tipi ve S tipi ceza infaz kurumlarına ilişkin iddialar ise daha da ağır bir tartışmayı beraberinde getirmektedir. Bu kurumlara ilişkin kamuoyuna yansıyan iddialar arasında; uzun süre tek kişilik hücre uygulamaları, doğal ışık ve temiz hava erişiminde yaşanan sıkıntılar, sağlık hizmetlerine ulaşımındaki gecikmeler, aile ve avukat görüşmelerindeki sorunlar ile mahremiyetin zedelenmesine yönelik iddialar bulunmaktadır. Elbette güvenlik devletin görevidir ancak güvenlik ile insan onuru birbirinin alternatifi değildir. Hukuk devleti en ağır suçtan hüküm giymiş kişiye dahi insan onuruna uygun muamele etmek zorundadır. Bizim anlayışımıza göre insanın kalbi ve onuru Kâbe gibi mukaddestir; canı mukaddestir, kanı mukaddestir, malı mukaddestir, onuru ve şerefi de mukaddestir, dokunulmazdır. Biz, savaş şartlarında bile esire merhamet eden, insan onurunu ve haysiyetini kılavuz kabul eden bir geleneğin temsilcileriyiz. Hukuk kuralları da gelenek kodlarımız da insan onuru ve haysiyetini korumayı emreder.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Bu nedenle, kuyu tipi cezaevleri olarak bilinen bu kurumların mimari yapısı, infaz uygulamaları ayrıntılı biçimde incelenmelidir.

Kısacası, toparlayacak olursak, kapasitesinin çok üzerinde yük taşıyan bir ceza infaz sistemi yalnızca güvenlik açısından değil insan hakları, sağlık ve rehabilitasyon açısından da ciddi riskler barındırmaktadır. Bu nedenle, cezaevlerimizin mevcut durumu bütün yönleriyle ele alınmalı, insan onurunu esas alan bir infaz sistemi için gerekli adımlar gecikmeden atılmalıdır.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Sibel Suiçmez. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama, üç yüz doksan gündür Çorlu Karatepe Yüksek Güvenlikli Cezaevinde tutuklu bulunan meslektaşım, avukat Mehmet Pehlivan'ın mahkemedeki sözleriyle başlıyorum: “Kuyu tipi hapislane” deniyor ya, hiç duydunuz mu kuyu tipi hapislaneyi Sayın Başkan? 5 metre kare avluyu 13 metre çevreleyen duvarlar var yani güneş en dik zamanda, temmuz ayında bile avluda zemine düşmüyor, sadece duvara yansıyor. Etrafındaki o uzun duvarlar nedeniyle kendinizi hep kuyunun dibinde hissediyorsunuz. Akşam olduğunda da o kuyunun kapağını kapatılmış gibi hissediyorsunuz yani güneşten yararlanma imkânınız güneşin en çok ve en dik açıyla geldiği yerde bile yalnızca duvardan nasiplenerek günde sadece bir saat Sayın Başkan. O etki size kuyu hissiyatı verdiği için oraya da ‘kuyu tipi hapislane’ deniyor. Ben orada kalıyorum. Ben böyle bir yerden geliyorum.”

Albert Camus’un “Bir ülkeyi tanımak istiyorsanız o ülkede insanların nasıl öldüğüne bakın.” sözüne “cezaevlerine de bakın”ı eklemek lazım.

Cezaevleri bir ülkenin insan hakları karnesinin ve hukuk devleti kimliğinin en önemli aynasıdır. Haziran 2026 verilerine göre ülkemizde 304.390 kapasiteli 405 hapislanede 421.583 mahpus bulunmaktadır. Buna göre hapislanelerde doluluk oranı yüzde 138 buçuktur yani hapislanelerde kapasite üstü 117.193 mahpus bulunmaktadır. Bu ne demek biliyor musunuz? Yerlerde yatmak, nöbetleşe uyumak, yetersiz temizlik, yetersiz yemek, yetersiz banyo yapmak, yetersiz su, yetersiz hava, yetersiz sağlığa erişim. Fazla söz söylemeye gerek yok. Bu tablo bile hapislanelerdeki insan onuruna yakışmayacak infaz sistemini ortaya koymaktadır. Buna sayıları 43’ü bulan S, Y tipi ve yüksek güvenlikli cezaevlerindeki onur kırıcı ve aşağılayıcı muameleler eklendiğinde karanlık tablonun ağırlığı daha da artmaktadır. Hukuk devletinde ceza infazının amacı insan onurunu yok etmek değil adaleti tesis etmektir. Ancak “kuyu tipi” olarak adlandırılan bu mekânlar mimari tasarımlarından uygulanan infaz rejimine kadar mahpusları âdeta diri diri mezara koyan sosyal ve duygusal bir tecrit üzerine inşa edilmiştir. Mahpuslar günün neredeyse tamamını hiçbir insani temas kurmadan, ortak alanları kullanmadan sürekli elektronik gözetim altında geçirmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SİBEL SUIÇMEZ (Devamla) - Bu durum, artık bir güvenlik tedbiri olmaktan çıkmış, doğrudan ruhsal ve fiziksel bir cezalandırmaya, yapısal bir hak ihlaline dönüşmüştür. Bu nedenle, kuyu tipi cezaevlerinin kapatılması için başlatılan açlık grevleri de devam etmektedir. Türkiye Barolar Birliği İnsan Hakları Merkezi tarafından hazırlanan çalışma raporunda, kuyu tipi cezaevlerinin insan onuruyla bağdaşmadığı ve kapatılması gerektiği belirtilmiş ve bu cezaevlerinin fiziksel koşullarının ve uygulanan

izolasyon politikalarının mahpusların temel haklarını ihlal ettiği saptanmıştır. Devletin görevi, idaresi ve gözetimi altındaki her bireyin yaşam hakkını, fiziksel ve ruhsal bütünlüğünü korumaktır. İnsan onurunu ve yaşam hakkını savunmak milletvekillerinin temel görevidir.

Bu düşüncelerle, Cumhuriyet Halk Partisi olarak hukukun üstünlüğünü ve insan onurunu korumak adına bu araştırma komisyonuna destek veriyoruz. (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın İbrahim Yurdunuseven.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, cezaevlerindeki bazı münferit iddialardan hareketle tüm sistemi töhmet altında bırakmak bence doğru değil.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - “Kuyu tipi” münferit bir iddia işte yani...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sayın Yurdunuseven, tüm sistem bu.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Şunu da özellikle üstüne basarak söylemek istiyorum: Bireysel de olsa tüm iddialar titizlikle incelenmekte ve gerekli yaptırımlar da yerine getirilmektedir.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Bakın, töhmet altında bıraktığımız bu(!)

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Türkiye son yıllarda ceza infaz sistemi hizmetlerinde çok önemli bir dönüşüm gerçekleştirmiştir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Yedikule zindanı kuyu tipinden iyi!

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Tüm sistem bu.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Ben konuşayım, siz yine söz talebinde bulunabilirsiniz. Ben sizi saygıyla dinledim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen dinleyelim.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Fiziksel altyapı önemli ölçüde yenilenmiş, eski ve yetersiz kurumlar yerine çağdaş standartlara uygun kurumlar inşa edilmiş, personel sayısının niteliği artırılmış, insan hakları ve diğer bir sürü konuda kapsamlı eğitim programları uygulanmıştır. Bunun dışında, dijital dönüşüm çalışmaları ile görüntülü aile görüşmeleri, e-avukat sistemi ve Bakanlık iletişim sistemi gibi uygulamalar da hayata geçirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, önergede “kuyu tipi cezaevleri” ibaresi özellikle geçmekte olup Türk infaz sisteminde -çünkü özellikle belirtmekte fayda var- kuyu tipi cezaevi şeklinde bir ceza infaz kurumu tanımı bulunmamaktadır. Söz konusu kurumlar 5275 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde belirtilen yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarıdır. Bu kurumlarda uygulanacak infaz rejimi ve hangi hükümlülerin bu kurumlarda kalacağı doğrudan kanun tarafından belirlenmektedir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kelimelerle oynayarak konunun özünü aşmayalım.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Gürkan Türkoğlu açlık grevine girdi kuyu tipi için, yaşamını yitirdi, haberiniz var mı?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumları firara karşı gerekli teknik, mekanik, elektronik ve fiziki güvenlik tedbirleriyle donatılmış, güvenlik ihtiyaçları dikkate alınarak planlanmış kurumlardır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ya, bir hafta git kal orada!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Bu kurumlar yalnızca tek kişilik odalardan oluşmamakta, 1 ve 3 kişilik odalardan oluşan yerleşim yapısına sahiptir. Hükümlülerin hangi odalarda kalacağı mevzuat hükümleri ile idare ve gözlem kurullarının değerlendirmesi doğrultusunda belirlenmektedir. Önergede ileri sürülenin aksine, bu kurumlarda uygulanan infaz rejimi hükümlülerin mutlak bir izolasyon altında tutulmasına dayanmamaktadır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bir buçuk saat havalandırma!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - 5275 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde, hükümlülerin eğitim faaliyetlerinden yararlanması, bireysel ve grup hâlinde iyileştirme programına katılması, sosyal ve kültürel etkinliklere iştirak etmeleri, spor faaliyetleri, açık havaya çıkmaları, aileleri ve avukatlarla görüşmeleri, telefonla haberleşmeleri, mektup ve diğer haberleşmeleri de kanunla güvence altına alınmıştır. Ceza infaz sistemimizin temel amacı yalnızca güvenliği sağlamak değildir tabii ki, aynı zamanda hükümlülerin yeniden topluma kazandırılmasını da hedefleyen eğitim, iyileştirme ve rehabilitasyon faaliyetlerini etkin bir biçimde yürütmektedir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Yeni tutuklanmış olan neden kuyuda?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Yine, değerli milletvekilleri, önergede belirtilen açlık grevlerine de değinmekte fayda görüyorum. 5275 sayılı Kanun'un 82'nci maddesi kapsamında, ceza infaz kurumlarında açlık grevine başlayan hükümlü ve tutuklular hakkında uygulanacak usuller ayrı ayrı belirtilmiştir.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Tek yaptığınız disiplin cezası vermek.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Bu kapsamda, açlık grevine giren kişilerin sağlık durumları düzenli olarak takip edilmekte, doktor kontrolünde gerekli muayene ve tetkikler yapılmakta hatta B kompleks vitaminler başta olmak üzere ihtiyaç duyulan tüm vitamin destekleri de sağlanmaktadır.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Millet ulaşamıyor onlara ya!

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Mesele açlık grevine gitmesini engellemek, onları orada yaşatmak.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Devletimizin bu konudaki temel yaklaşımı açıktır, işkenceye sıfır tolerans ve hayatın korunması esastır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kuyu tipinin kendisi işkencehanedir!

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Dinleyelim...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Sağlık hizmetlerinin sürekliliğinin sağlanması ve yaşam hakkının güvence altına alınması konusunda da hiçbir tereddüde yer verilmemektedir.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Yerlerde yatıyor insanlar, gidin bakın! Gidin, cezaevlerini bir gezin!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Hepiniz sırayla birer hafta gidin kalın! O kadar övdünüz, gidin kalın!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, diğer yandan, önergede yer alan iddialar bakımından da ceza infaz kurumları çok yönlü denetlenmektedir. Her şeyden önce, ceza infaz kurumları sürekli cumhuriyet başsavcılar tarafından denetlenmekte, yine, Ceza ve

Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleriyle idari birimler denetlenmekte, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu -ki bütün partilerden temsilcilerin bulunduğu bir Komisyon- bu infaz kurumlarını sürekli olarak denetlemektedirler.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sizin imzanızın bulunduğu birçok raporda bu eksiklikler zaten yazılıyor! Sizin de imzanızın olduğu komisyon raporlarında bunlar yazılıyor!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Yine, Avrupa’da, İşkenceyi Önleme Komitesi başta olmak üzere taraf olduğumuz tüm uluslararası denetim mekanizmaları ceza infaz kurumlarını ziyaret etmekte ve bununla ilgili raporlar tutmaktadır.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Baskın ziyaretleri gelin birlikte yapalım.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Elbette, geliştirilen bu sistemle ortaya atılan her somut iddia titizlikle incelenmekte ve eksiklikler de giderilmektedir. Ben buradan, verilen DEM PARTİ Grubunun önergesinin aleyhine olduğumuzu belirterek aziz milletimizi ve sizleri saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Kılıç Koçyiğit, sisteme girmişsiniz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Allah size de nasip etsin o kadar konforlu bir ortamı!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Çok saygısızca bir cümle o; tehditvari, çok ayıp!

BAŞKAN - Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

70.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven’in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın hatibi dinleyince insan gerçekten kuyu tipi S ve Y tipi cezaevlerinden değil de sanki Antalya’da beş yıldızlı otelden bahsediyor gibi düşünüyor doğal olarak. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Beni tehdit ediyorsunuz! Çok ayıp! (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Yurdunuseven, dinleyelim lütfen.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Allah nasip etsin diyorum, konforunu görün, ben memnun değilim yani.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, dur Allah’ını seversen, ne dedi ya! “O kadar istiyorsan sen tadına bak.” dedi, ne tehdidi ya!

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - O kadar güzel anlattın ki(!)

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Bu bir tehdittir!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, dinleyelim lütfen.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - O kadar güzel anlattın ki dua ettim işte.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Aynı şeyi birazdan ben söyleyeceğim zaten.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri... Sayın Günaydın, Sayın Kılıç Koçyiğit'e söz verdim, dinleyelim, siz de konuşacaksınız zaten.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tehdit edildiğini iddia ediyor sayın milletvekili de öyle olmadığını söylüyoruz.

BAŞKAN - Buyurun, yeniden başlatıyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, gerçekten, hatibi dinlediğimizde -tekrar etmek istiyorum- S ve Y tipi, “kuyu tipi” olarak nitelendirilen, önergemizde de yazdığımız hapisanelerden değil Antalya’da beş yıldızlı bir otelden bahsettiğini düşünüyoruz ve hepimizde şöyle bir duygu geliştirdi: Ya, biz de mi gitssek orada kalsak, o kadar güzel anlattı ki. Sağlığa erişim var, spor hakkı var, sosyal aktivite var, her türlü işler yapılıyor; muazzam bir cezaevi tablosu çizdi. Peki, gerçek ne Sayın Başkan? Bakın, Antalya S Tipinde Gürkan Türkoğlu kuyu tipi cezaevine karşı, oradan sevk edilmek ve kuyu tipi cezaevlerini protesto etmek için bedenini açlığa yatırdı ve yaşamını yitirdi. Milletvekiliyiz biz ya, bu Mecliste yaşıyoruz. Bir insan, insanlık onuruyla bağdaşmayan cezaevi koşulları için açlık grevi yapıp yaşamını yitirmiş, vekil gelmiş burada bize masal anlatıyor! 117 bin fazla mahpus var cezaevinde, insanlar yerde yatıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım.

Sırayla yemek yiyor, sırayla tuvalete gidiyor, sırayla banyo yapıyor, günlerce banyo yapamıyor; insanlar sağlığa erişemiyorlar, ilaçlarını alamıyorlar, revire çıkarılmıyorlar, revire çıkarıldığında, sevk edildiğinde hastaneye götürülemiyorlar. O çok bahsettiği, güzelleme yaptığı idari gözlem kurulları otuz üç yıllık mahpusların infazını yakıyor. Şimdi, bütün bunlar orta yerde dururken gelmiş bizim önergemize “münferit iddia” diyor; hayır efendim, münferit değil sistemin özünü oluşturuyor S ve Y tipleri. İzolasyon, tecrit, yalnızlaştırma, psikolojik işkence ve hatta süngerli odada işkence yapılıyor mahpuslara, bunlardan haberi var mı sayın vekilin? Buradaki İnsan Hakları İnceleme Komisyonuna ne kadar başvuru geliyor haberi var mı sayın vekilin? Dönüp bir baksın bütün bu raporlara. Gelen mektuplar var, her gün yüzlerce mektup alıyoruz ya. Mektupları okumak için Komisyon kurdu grubumuz biliyor mu sayın vekil? Cezaevindeki sorunlara yetişmek için.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim.

Hiçbir şeyden haberi olmayan, tozpembe bir tablo çizen, bize masal anlatan bir tablo yok bu ülkede. Evet, Sayın Sibel Suiçmez Vekilimiz çok doğru söyledi; bir ülkenin demokrasi karnesine, siciline bakmak istiyorsanız o ülkedeki cezaevine bakacaksınız, insanların cezaevine konulduğunda yaşadıkları muamelelere bakacaksınız. Bugün cezaevleri işkencehaneye dönmüş durumda; tabutlar çıkıyor, hasta mahpuslar adli tıp raporlarına rağmen cezaevinden özgürlüğüne kavuşamıyor, vedalaşma hakkını bile kullanamıyor. O yüksek duvarlarda ışığa, gökyüzüne başını kaldırıp bakmak nasıl bir işkence biliyor mu sayın vekil? Öneriyorum, bir saat gitsin, o kuyu tipi cezaevinin avlusunda on dakika beklesin, on dakika sonra yeniden konuşalım; aynı konuşmayı yapacaksa hiçbir şey söylemiyorum ben kendisine.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Günaydın, buyurun.

71.-*İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdumuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, biz de iktidar partisinin konuşmacısını dinledik. Konuşmaya şöyle başladı: “Cezaevlerinde bazı münferit olaylar olabilir.” Acaba nasıl bir münferit olaydan bahsediyoruz? 305 bin kapasiteli cezaevlerinde bugün 420 bin kişi kalıyor. Beyefendiye kalırsa o zaman 115 bin münferit olay var çünkü bu insanlar yatacak yer bulamıyorlar, nöbetleşe yatabiliyorlar. Diğer bütün sorunları bırakın, cezaevine koyduğunuz adama bir tane yatak gösteremiyorsunuz ve sonra çıkıp burada münferit olay muhabbeti yapıyorsunuz; gerçekten üzüntü verici.

Bir başka konu, “kuyu tipi” diye bir tanımlama yokmuş. “Kuyu tipi” diye bir tanımlamayı yazacak mısın? Orada kalanlar oraya “kuyu tipi” tanımlaması getiriyorlar ve sevgili konuşmacımız, arkadaşımız bunu tanımladı. Diyor ki adam: “5 metre karelik bir yerde 13 metrelik duvarların altındasınız ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - ...güneşin en dik geldiği zamanlarda bile duvara vuran güneşten sadece bir saat nasiplenebiliyorsunuz.” İnsan olan empati yapmaz mı ya? İnsan olan orada betona gömülmeye çalışılan insanların ruh hâlini hissetmez mi? Bir gün sen olursun, bir gün ben olurum ama orada insan var, bunu hissedemiyorsan “Bir gün orada kal, eğer o empatiyi kuramıyorsan belki fiziken kaldığın zaman bunu hissedersin.” diyoruz. Bunu söylediğimiz zaman da “Bizi tehdit mi ediyorsunuz?” diyorlar. Biz kimseyi tehdit mehdit etmiyoruz ama insanı anlamak bu kadar zor olmamalı, demokrasiyi ve demokrasinin gereklerini anlamak da bu kadar zor olmamalı. İçerideki insanın da -hükümlü, tutuklu olsun- hakları vardır. İnsan onurunun aleyhine işkence sadece yenilmeye mahkûmdur, bunu açıkça ifade ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bir de bunu söyleyen Cezaevi Alt Komisyon Başkanıydı. 40 kiloya düşmüş bir insan için “Canlı bomba olabilir.” diyordu.

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu...

72.-*Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Kars Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz evvel verilen önergeyle ilgili grubumuz adına konuşan değerli milletvekilimiz mevcut mevzuatlar çerçevesinde infaz sistemini, infaz rejimini ortaya koymuştur. Bu konuda, bu cezaevlerindeki infaz sistemine muhatap olan kişiler niçin oradadır? Suç işledikleri için oradadır.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hak etmişlerdir... Kuyu tipini hak etmişlerdir(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Burada da insani anlamda bütün Avrupa'nın fevkinde şartları da oluşturmak suretiyle...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Yeni tutuklanana neden koyuyorsunuz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...bu konuda...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ceza bile almamış olan niye orada?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sayın Akbaşıoğlu, vicdanınız rahat mı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu konuda işkence ve kötü muameleye sıfır toleransla yaklaşılarak hareket edilmektedir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Akbaşıoğlu'nun Cezaevi Alt Komisyonu raporlarını okumasını öneririm. Fevkaladenin fevkinde bir cezaevi yok bu ülkede.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Deniz Göktaş kuyu tipinde.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - AK PARTİ iktidarları döneminde fikir ve düşünce hürriyetine ilişkin bütün engellerin ortadan kalkmasına dönük önemli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...düzenlemeler yapılmış ve sessiz devrimler gerçekleştirilmiştir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ve geriye götürülmüştür.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Evet, sessiz devrim. Önceden bastırmak için askerleri diziyordunuz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu konuyla ilgili insanların daha rahat bir şekilde fikirlerini, düşüncelerini ortaya koymaları sağlanmakla, demokratik ortamın daha da yüksek bir noktaya taşınmasıyla birlikte...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - NATO demokrasisi, NATO.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...kim suç işliorsa o suçun cezasının da herkes için genel geçerli...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Yargısız ceza veriyorsunuz, infaz ediyorsunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...somut bir şekilde ceza infaz sistemi çerçevesinde...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - AKP'li olmayan suçlu, AKP'li olmayan kuyuya gitsin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...bunun karşılığının mevcut kurallar çerçevesinde verildiği bir sistem caridir.

İnfaz sistemine gelince, bu konuda da...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - İnfaz sistemi kötü olduğu için sürekli yama paket getiriyorsunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...bu kuralların cari olduğunu milletvekilimiz biraz evvel konuşmasında ifade etmiştir. Bunu bağlamından kopararak farklı noktalara hilafihakikat bir şekilde yorumlamak da doğru değildir, kendisine de "Size bu nasip olsun." şeklinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu ülkede her gün cezaevlerinde insanlar ölüyor, niye?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Size oralar nasip olsun." şeklindeki yaklaşımın kabul edilmesi de asla ve kata mümkün değildir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Neden bu ülkede her gün cezaevlerinde insanlar ölüyor? Niye? Bu sizin sorumluluğunuz, iktidarın sorumluluğu. Bakanlığın rakamları var, her gün bu ülkede cezaevlerinde 2 insan ölüyor; insanlar o cezaevlerinde intihar ediyor, intihar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bunu ifade etmek isterim, teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Kılıç Koçyiğit...

73.- *Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, doğal olarak Grup Başkan Vekili - iktidar partisinin Grup Başkan Vekili- böyle konuşunca vekilin nasıl konuşmasını bekleyeceğiz ki? Yani insanlık onuruna aykırı işlemleri Sayın Akbaşıoğlu bire bir savundu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Asla, asla; bu iftira, apaçık iftira.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Diyor ki: “Vekilimiz mevzuatı anlattı.” Devam ediyor, diyor ki: “Niçin o insanlar cezaevine konuldu?” Yani “Suçlular.” Ee, suçlular, o zaman S ve Y tipine konulabilir, 5 metrekairelik avluda tutulabilirler, günde sadece bir saat güneş ışığına çıkabilirler hatta açlık grevi yapıp cezaevinde öldüklerinde de bizim umurumuzda olmaz. Neden? Çünkü onlar suçlu. Suçlularsa yerde yatarlar, yatak vermeyiz; aç kalırlar, yemek vermeyiz; infazını yakarız, özgürlüğünü vermeyiz; hastadır, yatağa kelepçeleriz, tedavi hakkını vermeyiz çünkü onlar suçlu, diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, bu akıldan insanlık onurunu korumayı bekleyebilir miyiz? İnsanlık onuru, hepimizin onuru. İnsanlar suçlu olabilir ama insanlık onurunu orada çiğnemek hiçbir muameleyi hiç kimse hak etmez. İnsanlık onurunu, insanlık değerlerini korumak evrenseldir, ilkeseldir, hepimizin sorumluluğudur. Bir insanın suçlu olması işkence görmesini gerektirmez, işkenceyi haklı kılmaz, kuyu tipi cezaevine konulmayı haklı kılmaz, cezaevinde ölmeyi haklı kılmaz. Sayın Akbaşıoğlu’nu vicdana davet ediyorum, insanlık onuruna sahip çıkmaya davet ediyorum, cezaevlerine gidip bakmaya davet ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Böyle bir açıklama olabilir mi ya! Her gün insanların cezaevleri kapılarından tabut aldığı bir ülkede yaşıyoruz. Kaç tane cenaze gömdük biz biliyor mu Sayın Akbaşıoğlu? Kaç insan yakınlarıyla vedalaşamadı bu ülkede, toprağa verdik biliyor mu Sayın Akbaşıoğlu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ona göre suçlu olabilir ama o insanların sevdikleri var, aileleri var. Bu konuşmayı reddediyoruz, kabul etmiyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

74.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Biraz evvel benim hiç söylemediklerimin söylemiş gibi aktarıldığını hep beraber...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Söylediniz söylediniz, gayet net söylediniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Tutanaklara herkes baksın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ne söylediğini bilmiyorsun demek ki!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İnsanlık onuru bizim için her şeyin önündedir çünkü bizim felsefemiz “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” anlayışına zemin olarak oturmaktadır.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Devlet için yaşıyorsun yani insanı! Devlet olmasa insanı da yaşatmayacaksın!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bak, insan varlığıyla ilgili, insanın fikir hürriyetiyle ilgili sonsuz bir alan açma noktasında sessiz devrimleri gerçekleştiren bir iktidar olarak, her türlü işkenceye ve kötü muameleye kesinlikle sıfır tolerans tanıyarak hiç kimsenin aç kalmaması, açıkta kalmaması, bu konuda cezaevinde olanlar dâhil 86 milyon insanımızın onurunu, şahsiyetinin korunması davasını güden bir iktidardır AK PARTİ'si. Bu konuda bizim söylediklerimizi hiç kimsenin çarpıtmaya hakkı yoktur, söylediğimiz apaçıktır.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Hiçbir kıymetiharbiyesi yok bunların.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Çarpıtmaya gerek yok, tam olarak bunları söylediniz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tatvan'da sekiz ayda 11 mahpus öldü, niye?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu konuda kimsenin özgürlüğünü kısıtlama peşinde değiliz. Suç işleyenlerle ilgili de ilgili mevzuat ortadadır.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sekiz ayda 11 mahpus bir cezaevinde niye ölür, niye?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İnfaz sistemi herkes için geçerlidir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Araştırdınız mı? Baktınız mı? Sordunuz mu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Nasıl hapisanede kalınacağı, ceza tevkifevlerinde kalınacağı da ilgili mevzuatta belirlenmiştir. Bu mevzuata aykırı hareket eden kamu görevlisi de olsa, kim olursa olsun; kötü muamelede, işkencede bulunursa onun cezasını da verecek olan yine kanunlar çerçevesinde Hükûmetimizdir, devletimizdir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Mevzuat işkenceye cevaz vermez.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, onlarca cezaevi gezdik, komisyon üyeleri burada, mevzuata göre spor var mı? Yok. Mevzuata göre kitap hakkı var mı? Yok. Mevzuata göre havalandırma var mı? Yok. "Koşullar yok, personel yol, kapasite fazla." diye tüm haklarını elinden almışsınız. Hak alırken vur, hak verirken minimum!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu konuda söylediklerimiz ortadadır. Bunun dışında hiç kimsenin söz söyleme, sözlerimizi çarpıtma hakkı da yoktur diyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM Parti sıralarından gürültüler)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İşkenceci Akbaşoğlu, işkenceyi savunan Akbaşoğlu.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez ve arkadaşları tarafından, kuyu tipi cezaevlerinin yol açtığı ihlallerin araştırılması amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Arpacı...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

75.- *Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, vize problemine ilişkin açıklaması*

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Geçen hafta burada NATO toplantısı vesilesiyle birçok lideri misafir ettik, bunun içinde Avrupa ülkelerinin liderleri de vardı ama ne yazık ki Türk halkının yaşadığı vize problemleriyle alakalı hiçbir çözüm üretilmedi. Özellikle öğrenciler, aileleri, iş insanları, çalışanlar, fuarcılar vize alamazken bakın; Tonga, Nikaragua, Andorra, Kiribati, Trinidad ve Tobago, Tuvalu yani adını bile bilmediğimiz bu ülkelerin vatandaşları vizeden muaf olarak Avrupa'yı geziyor, eğitim alabiliyor, iş yapabiliyorlar. Sayın Başkanım, bakın, AKP'nin yirmi senede pasaportumuzun itibarını getirdiği noktayı kamuoyunun takdirine sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- *CHP Grubunun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve arkadaşları tarafından, Türkiye'nin Irak'la olan tahkim davası sonucu ödemek zorunda kaldığı 1 milyar 471 milyon dolar tazminat ve bu süreçte oluşan kamu zararı ile siyasi, idari ve hukuki sorumluların belirlenmesi amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

14/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 14/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve arkadaşları tarafından, Türkiye'nin Irak'la olan tahkim davası sonucu ödemek zorunda kaldığı 1 milyar 471 milyon dolar tazminat ve bu süreçte oluşan kamu zararı ile siyasi, idari ve hukuki sorumluların belirlenmesi amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1937 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 14/7/2026 Salı günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz Yavuzylmaz.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP, Paris davasını kaybetti. Dört aydır Türkiye’de kamuoyundan gizlenen bu dava sonucuna ulaştık. AKP’nin Irak-Türkiye ham petrol boru hattında yaptığı usulsüzlükler nedeniyle tahkimin Türkiye’ye verdiği 1 milyar 471 milyon dolarlık cezanın iptali için Paris İstinaf Mahkemesinde açılan bu davanın kaybedildiğini belgesiyle ortaya çıkardık. Artık maalesef 1 milyar 471 milyon dolarlık cezanın geri ödemesi için geri sayım başladı. Peki bu cezaya sebep olan AKP’nin usulsüzlükleri neydi? 21 Mayıs 2014-30 Eylül 2018 tarihleri arasında Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı’nda AKP uluslararası anlaşmalara aykırı olarak ve Irak Merkezî Hükûmetinin izni olmaksızın Irak devletine ait petrolü usulsüz olarak taşıdığı, Ceyhan Limanı’nda yüklemesini yaptığı, Irak devletinin satış fiyatının altında bu petrolün satılmasına neden olduğu gerekçesiyle Türkiye 1 milyar 471 milyon dolarlık devasa bir cezaya çarptırıldı. Buradan uyarıyorum: Bu ceza tutarı 86 milyon vatandaşın değil mutlaka Tayyip Erdoğan’ın ve ilgili AKP’li yöneticilerin mal varlıklarından tahsil edilmelidir. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, nihai tahkim kararına göre bu cezanın 673 milyon dolarlık kısmı usulsüz taşınan 233 milyon varil petrolün varil başına 5 dolar 77 sent daha ucuza satılmasından kaynaklanıyor. Peki, bu kaçak ve kelepir petrolü kimler satın aldı? Irak Enerji Enstitüsünün raporuna göre bu petrolü tabii ki İsrail satın aldı, Yunanistan satın aldı, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve birkaç ülke daha satın aldı. Yani AKP ne yaptı? Doğu Akdeniz’de karşımızda ittifak kuran bu ülkelere ucuz petrol taşınmasına yasa dışı yoldan aracılık etti; ortaya çıkan cezayı da hiç utanmadan, sıkılmadan Türkiye Cumhuriyeti’nin sırtına yükledi. Bu mu sizin yerliliğiniz, bu mu milliliğiniz, bu mu vatanseverliğiniz? (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, peki, AKP bu rezaletini örtmek için nasıl bir plan yapıyor? Plan basit, yine Trump’ın önünde diz çökmek. Zira, Irak 1 milyar 471 milyon dolarlık ceza tutarını tahsil etmek için Amerika’da bir nevi icra davası açtı. Bu davada AKP kendi döneminde yarattığı bu ceza tutarını kendi döneminden önceki, 1990 yılında doğan Türkiye’nin Irak’tan olan alacaklarına ve faizine saydırmaya çalışıyor. Bu mahsuplaşmayla AKP, karanlık petrol taşımacılığından doğan tahkim cezasını Amerika’da buharlaştırmanın peşinde; böylece hem suç hem de ceza göyü görünmez hâle gelecek. Ancak sonuç değişmiyor, zira her durumda bu tahkim cezası vatandaşın cebinden, alın terinden ödenmiş olacak. Bu devasa bir kamu zararındır, bu işe bulaşan AKP’li yetkililere sesleniyorum: Amerika’da Trump’ın kanatlarının altına sığınsanız da dizinin dibinde otursanız da sebep olduğunuz bu tahkim cezasının sorumluluğundan ve sonuçlarından kurtulamayacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi bu rezillikler yüzünden Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı’yla ilgili yeni bir uluslararası anlaşma yapılmak üzere. Bu yeni anlaşma mutlaka Türkiye’nin menfaatine, güçlü, temiz ve gelecek vaat eden bir anlaşma olmalıdır, Irak’la ilişkiler düzeltilmelidir, Basra’ya kadar yeni bir boru hattı inşa edilmelidir, mevcut hatların kapasitesi artırılmalıdır. AKP’ye buradan bir uyarı daha yapıyorum: 1 milyar 471 milyon dolarlık tahkim cezasını bu yeni anlaşmanın içine yedirerek suçunuzu aklamaya çalışmayın, sakın vatandaşı sinsice soymaya kalkışmayın, zira bu yolun sonu Yüce Divandır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum. YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Gündeme sert bir giriş yapan Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı tahkim dosyası yalnızca teknik bir hukuk uyumsuzluğu değildir. Bu dosya, devlet yönetiminde öngörü, uluslararası yükümlülüklerle bağlılık, kurumsal sorumluluk ve kamu kaynaklarının korunması meselesidir yani bir yönetim ve iş yapış anlayışıdır. Uyumsuzluğun temelinde, 1973 tarihli Boru Hattı Anlaşması ve sonraki düzenlemeler bulunmaktadır. Irak, 2014 yılında Milletlerarası Ticaret Odası nezdinde tahkime başvurarak Irak Kürt Bölgesel Yönetimi tarafından üretilen petrolün Irak merkezî makamlarının talimatı dışında Ceyhan'dan ihraç edildiğini ileri sürmüştür. Milletlerarası Ticaret Odası ICC nezdinde Paris'te oluşturulan hakem heyetinin 13 Şubat 2023 tarihli kararında, Irak Petrol Bakanlığının talimatlarına aykırı biçimde Ceyhan'da petrol yüklemesini ve 2014'ün ilk aylarında Iraklı görevlilerin tesise erişiminin engellenmesini anlaşılmaya aykırı bulmuştur. Ancak Irak'ın bütün talepleri kabul edilmemiş, Türkiye'nin Irak'ın ödenmemiş asgari taşıma yükümlülükleri ve taşıma ücretlerine ilişkin bazı karşı talepleri de hakem heyetince haklı görülmüştür. Türkiye ayrıca, Mart 2014'te 46 inçlik boru hattının bombalanmasıyla şartların esaslı biçimde değiştiğini de savunmuş, hakem heyeti bu olayın gerçekten esaslı bir şart değişikliği oluşturduğunu kabul etmiş ancak daha önce başlamış bir uygulamayı geriye dönük olarak hukuka uygun hâle getiremeyeceğine hükmetmiştir. Bu ayrıntı önemli yani Türkiye'nin bütün savunmaları reddedilmemiştir, haklı bulunan tarafları olmuş fakat kabul edilen hususlar da temel ihlali ortadan kaldıramamıştır. Karşılıklı anapara kalemlerinin mahsubu sonucunda Türkiye'nin Irak'a faiz öncesi yaklaşık 1 milyar 471 milyon dolar yani yaklaşık 70 milyar Türk lirası ödemesine karar verilmiştir. Bu nedenle, dosyayı sadece "Türkiye her bakımdan kaybetti." diye anlamak da "Irak'ın taleplerinin çoğu reddedildi, ortada sorun yok." demek de gerçeğin tamamını yansıtmamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ELİF ESEN (Devamla) - Türkiye'nin kararının belirli bölümlerinin iptali için Paris'te açtığı dava reddedilmiştir. Bu bir temyiz değil hakem kararının kısmen iptaline yönelik başvurdur. Bununla birlikte, karşılıklı alacaklara uygulanacak faizler ve Washington'da devam eden tanıma ve tenfiz süreci nedeniyle nihai mali tablo henüz netleşmemiştir.

Sonuçta, ülkemizin kasasından çıkacak ve vatandaşın vergileriyle, alın teriyle ödeyeceği yaklaşık 70 milyar lira ortada duran bir gerçek. YENİ YOL Grubu olarak meseleyi peşin suçlamalarla değil hesap verilebilirlik, şeffaflık ilkeleriyle ele alıyoruz. Irak'ın itirazlarına rağmen işlemler hangi karar ve talimatlarla sürdürüldü, öğrenmek istiyoruz. BOTAŞ ve ilgili bakanlıklar, siyasi makamları hukuki risk konusunda ne zaman uyardı? Kararın mali sonuçları neden bütün unsurlarıyla konuşulmadı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ELİF ESEN (Devamla) - Türkiye'nin uğrayabileceği zararın ilgili taraflara rücu edilmesi için hangi adımlar atıldı? Biz, bunların bir araştırma komisyonuyla araştırılmasını ve gerçeklerin ortaya çıkarılması teklifini kabul ediyoruz, destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINALÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son günlerde “Türkiye Irak’a 1,5 milyar dolar tazminat ödeyecek.” şeklinde çıkan haberler üzerine verilen bir araştırma önergesi. Aslında, araştırma önergesine gerek yok, araştırmaya da gerek yok. Türkiye, biraz evvel sayın milletvekilinin bahsettiği böyle bir -70 milyar lira- tazminatı ödemek durumuyla karşı karşıya.

Şimdi, burada kitabın ortasından konuşursak bu işin arkası var, arkası 2010 yılına gidiyor; 2010 yılında yapılan yanlış bir uluslararası anlaşmayla başımıza böyle bir kaza geldi. Bu parayı buradaki milletvekillerinin hiçbirisi ödemeyecek, bu parayı Sayın Recep Tayyip Erdoğan da ödemeyecek; bu parayı siz de ben de hepimiz de ödeyeceğiz. Dolayısıyla bu paranın ödenmemesi için de bir şeyler yapılabilir mi, ona da bakmak lazım. “Para ödendi, siz de suçlusunuz.” Eyvallah, tamam ama para gittikten sonra, ev yandıktan sonra evi kimin yaktığını konuşmak çok anlamlı değil. Biraz daha bu konuda soğukkanlı olmak lazım.

Enerji Bakanı, o dönemde, o gün güncellenen bir anlaşmayla “Türkiye, petrolü yalnız -Irak devlet pazarlama şirketi var, SOMO- SOMO üzerinden alabilir.” hükmünü koymuş. Türkiye’yi tahkime götüren Irak Enerji Bakanı, o gün ısrarla da bu maddeyi o anlaşmaya ilave ediyor. O gün atılan işte o yanlış imza bugün karşımızda 1,5 milyar da değil aslında faiziyle 3 milyar dolarlık bir tablo karşımızda ama tabii ki istinaf mahkemesi henüz yeni bir ceza vermedi; bu yeni bir iş de değil, geçmişte verilen bir cezanın tahkim kararının iptal talebini reddetti. Meseleyi yeni gibi görmemek lazım. Irak Türkiye’den Kerkük-Ceyhan Boru Hattı Anlaşması’nı bir yıl daha uzatmasını istedi geçtiğimiz günlerde, Türkiye “Hayır.” dedi. Niye? Sayın Bakan Alparslan Bayraktar’ın da bu konudaki çalışmalarını takip ediyorum. Irak’ın açıklamalarına göre, Türkiye masaya iki önemli talep koydu. Bir tanesi, boru hattı geçiş ücretinin artırılması; bu, Türkiye açısından çok önemli bir mesele. İkincisi de Türkiye’nin günlük 100 bin varil ucuz petrol alma talebi var. Burada, bu masada bunun takip edilmesi lazım, peşinin bırakılmaması lazım. Türkiye ilk kez “Eski şartlarla olmaz.” dedi, bir şansımız daha var, 27 Temmuzda bu anlaşma sona eriyor. Bölgede artık elli yıl önceki enerji düzeni de yok, enerji düzeni de değişti. Yeni bir anlaşma yapılmadan o hattan artık petrol akmayacak. Burada çok dikkatli olmak lazım, asıl pazarlık gücü burada çünkü mesele yalnızca 1,5 milyarlık tahkim değil. Bu dosya sadece hukukçuların önünde duracak bir dosya da değil; Halkbank davasında gördük, Türkiye’ye bir yaptırım uygulandı, diplomasiyle bir noktada bu da halledildi. Bu noktanın, bu tazminatın da diplomasi yoluyla çözülmesi konusunda iktidarın çalışması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Şu anda burada sadece “Gabar’da biz petrol çıkardık. Karadeniz’de bu kadar petrol çıkardık.” hamasetiyle bu işler olmaz. İşin gerçeğini konuşmanızı bekliyoruz, AK PARTİ Grubundan da bu konuda gerçekleri açıklamasını bekliyoruz.

Mesele artık Türkiye’nin Doğu Akdeniz ve Orta Doğu’nun enerji merkezi olup olmayacağı konusu bundan sonra. Yakın zamanda bahsettim, Halkbank davasında olduğu gibi bunun da çözümü var ama bugün Irak’ın Türkiye’ye çok ihtiyacı var, Türkiye’nin de Irak’a ihtiyacı var. Öyleyse yapılması gereken belli; bu cezanın ödenmesi dışında diğer diplomatik formüllerin, diplomasi yolunun açık tutulması. Bunu becerebilirsiniz. Beceremezseniz sizin çocuklarınızın, benim çocuklarımla kursağından kesilen para oraya gidecek. Buna rıza göstermeyin. Bir hata yapıldı, bu hatayı kabul edin. Bu hatadan sonra nasıl telafi edeceğinizi gelip buraya anlatın. Bu önerge adına konuşacak kim ise kendisinden de onları duymak istiyoruz. Hiç bize hamaset yapmasın; Gabar, Karadeniz... Gabar, Karadeniz petrollerini bulduk ama istasyona gittiğimizde pahalı benzin almaya devam edeceğiz.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Sayın Mehmet Rüştü Tiryaki.

Buyurun. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Günlerdir kamuoyunda tartışılan bir meseleyle ilgili ikinci araştırma önergesini konuşuyoruz ama anlaşılmadığımız bir mesele var. Şimdi, elli yıllık bir hikâyeden bahsediyoruz. 1973 yılında bir anlaşma imzalanmış, 1976 yılında bir anlaşma daha imzalanmış ve Kerkük petrollerinin, Irak petrollerinin önemli bir kısmı Kerkük-Ceyhan Boru Hattı üzerinden dünyaya taşınıyor yani en önemli mesele bu. 1973'ten 2010 yılına kadar yani Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarına kadar hiçbir sorun yaşanmamış, hiçbir sorun. 2010 yılında bu sözleşme ilk kez revize edilmiş ve asıl sorunlar ondan sonra başlamış. Bakın, dünyanın en büyük sorunlarının başında enerji sorunları geliyor. Dünyadaki en büyük rekabet, uluslararası güçlerin enerji rekabeti ve dünya savaşlarının kaynağını oluşturan bir meseleden bahsediyoruz.

Şimdi, kimse rakamları söylemedi, ben söyleyeyim: Bu petrol boru hattının günlük kapasitesi 1,5 milyon varil. Yani bir günde o boru hattından 1,5 milyon varil petrol taşınabilir. Biliyor musunuz, ne kadar petrol taşınyordu? 180-200 bin varil petrol taşınyordu yani kapasitesinin yedide 1'i kadar taşıma yapılyordu ve bu boru hattından şu anda -az evvel söylediğim, dünyanın en büyük probleminin kaynağı olan bu enerji taşıma meselesinde- iki yıldır herhangi bir taşıma yapılmıyor. 2023'ten 2025'e kadar hiçbir taşıma yapılmadı. Neden? Çünkü Türkiye'de diplomasi artık iyi yürümüyor, sorun çözme kapasitesi yok. Türkiye'nin enerji politikalarını yürüten kadroların sorun çözme becerisi yok. Bu çok büyük bir sorun. Bakın, IMEC diye bir seçenek var.

Şimdi, az evvel Lütfü Bey "İyi bir pazarlık yapılabilirmeli, elimizde olanaklar var." falan dedi ama öyle değil. Başka koridorlar var, başka koridorlar tartışılıyor. Siz, elinizdeki boru hattını kullanamıyorsunuz. Yani şimdi Irak Hükûmeti şu anda kapasitesinin artırılmasını istiyor, "750 bin varile çıkaralım." diyor. Türkiye'nin de iddiaları var, diyor ki: "Biz 1,5 milyon varile çıkaralım. Hatta sadece Kerkük'ün petrolünü taşımayalım, Irak'ın tamamının petrolünü taşıyalım hatta bunun yanına doğal gaz hattı taşıyalım. Hatta Körfez'in Kuveyt başta olmak üzere diğer ülkelerinin petrollerini de buradan taşıyalım." Ama bu konuda herhangi bir adım atılabilmiş değil. Orada 1,5 milyarlık ceza duruyor, 1 milyar 471 milyon dolar.

Ayrıca, bu hesaplasmadan bahsediliyor, o konuda da yanlış bir bilgi var. Bu mahsuplaşma yapıldı. Aslında Türkiye Cumhuriyeti devletine tahkimin kestiği ceza 2 milyar dolar civarında ve bu mahsuplaşma sonucunda bu ceza 1 milyar 471 milyon dolara düştü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayın.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) - Şimdi, sonuç olarak bir sorun var; Türkiye, tarihinin en büyük cezalarından biriyle karşı karşıya, bunun bir faturası olmalı. Yani bir kamu görevlisi bir arabayı kullanırken, kamuya ait bir arabayı kullanırken özel işi için kullandığında 10 kilometre fazla yol yapsa o kamu görevlisinden bu parayı tahsil ediyorsunuz. Peki, kamuyu, Türkiye Cumhuriyeti devletini 1,5 milyar dolar zarara uğratan bir politikanın hesabı olmamalı mı? Bu konuyla ilgili hiç kimse hesap vermemeli mi? Bakanlar Kurulundan kimin imzası varsa veya BOTAŞ'ın yönetiminde kimin imzası

varsa veya Hükûmetten kimin sorumluluğu varsa bunlarla ilgili bir rücu hakkı olmamalı mı, bir soruşturma olmamalı mı? Yani biz bunun üzerine yatmalı mıyız? “Olabilir, Hükûmetimiz yanlış yapmış, biz de paşa paşa 1,5 milyar doları ödemeliyiz.” mi demeliyiz. Biz, böyle olmadığını düşünüyoruz. Sorumluluğu olan herkesin hesap vermesi gerekir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Rize Milletvekili Sayın Harun Mertoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HARUN MERTOĞLU (Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Grubu tarafından verilen, Türkiye ile Irak arasında yaşanan tahkim davasına ilişkin çeşitli iddialarda bulunan grup önerisi kelimenin tam anlamıyla olayları birbirine karıştıran, usul süreçlerini çarpıtan, çoğu yalan ve iftira, gerçek dışı ifadelerle algı oluşturmaktadır. Özellikle, öncelikle de ortada gizli saklı hiçbir belge yoktur. Paylaşılan mahkeme evrakları ABD’de görülen tenfiz dosyasına sunulmuş, kamuya açık belgelerdir. İsteyen herkes, ilgili sistemler üzerinden bu belgelere erişebilir.

Konunun özü şudur: Türkiye ile Irak arasında 1973’te imzalanan, 2010’da güncellenen Petrol Boru Hattı Anlaşması’na ilişkin uyumsuzluk nedeniyle açılan tahkim davasının kararı Mart 2023’te verilmiştir. Yani bugün gündem yapılmaya çalışılan karar yeni değildir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 13 Şubat 2023, Mart değil Şubat.

HARUN MERTOĞLU (Devamlı) - Yıllardır kamuoyunun bilgisi dâhilindedir. Türkiye bu kararın Irak lehine olan kısmının iptali için Fransa’da dava açmış, talep reddedilmiş, süreç ise kanun yollarının çerçevesinde devam etmektedir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Kabul ettiniz reddedildiğini.

HARUN MERTOĞLU (Devamlı) - Tahkim heyeti, Irak’ın 5 iddiasından 4’ünü reddetmiş, yalnızca 1’ini kabul etmiştir. Türkiye’nin karşı dava kapsamındaki taleplerinin önemli bölümü ise kabul edilmiştir. Tarafların nihai alacak ve borç dengesi ABD’de devam eden tenfiz süreci sonunda netleşecektir. Dolayısıyla iddia edildiği gibi kesinleşmiş bir tazminat kararı bulunmamaktadır. Bu iddia defalarca tekzip edilmiş olsa da kendi gündemlerini değiştirmek amacıyla temcit pilavı gibi tekrar tekrar önümüze getirilmektedir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Dava kaybediyorsunuz.

HARUN MERTOĞLU (Devamlı) - Dikkat çekici olan ise zamanlamadır. Son açıklamalar Sayın Bakanımız Alparslan Bayraktar’ın Irak’ta yeni enerji projelerini ve tahkim sürecinin sulh yoluyla çözümünü görüştüğü kritik bir dönemde yapılmıştır. Milletimiz kimin, neyi, hangi amaçla yaptığını ferasetiyle değerlendirecek basirete sahiptir; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğindeki AK PARTİ iktidarlarının bugüne kadar milletimizin menfaatini koruduğunu çok iyi bilmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tabii, siz Sakarya Gaz Sahasını, Gabar’ı duymak istemiyorsunuz ama bir müjde daha vereyim: Rize’de, memleketimde, Çayeli açıklarında da yakında petrol aramasına başlayacağız; hayırlı olsun diyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Bravo(!) Ya, Rize’den çay alamıyoruz biz.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Türkiye artık yalnızca kendi sınırları içinde değil Somali, Libya, Pakistan, Suriye, Orta Asya ve diğer dost ülkelerde enerji projelerini de yürütmektedir. Özellikle bölgemizde yaşanan gelişmeler sonrasında Türkiye'nin enerji güvenliğindeki stratejik önemi daha da artmıştır. Biz bu büyük vizyon için çalışırken bir yandan da gerçek dışı bu tarz ifadelerle, iddialarla mücadele etmek zorunda kalıyoruz. Türkiye'nin enerjide tam bağımsızlık yolculuğunu engellemek isteyenlerin farklı yöntemleri olabilir, birileri bu çabalara aparat olmayı da tercih edebilir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - O taşıdığınız petrolü İsrail aldı, İsrail! Yasa dışı yoldan aracılık yaptınız, raporlar söylüyor bunu; İsrail, Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi.

HARUN MERTOĞLU (Devamla) - Aziz milletimizden beklentimiz, bu tür çarpıtmalara karşı dikkatli olmaları ve ülkemizin enerji vizyonuna güven duymalarıdır

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Günaydın, sisteme girmişsiniz, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

76.- *İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederiz.

Bir klasik AKP konuşması daha tamamlandı. Konuşmacıya göre biz yalan ve iftira atıyoruz, biz doğru olmayan şeyleri söylüyoruz, biz milletin aleyhine olmak üzere bazı gündemleri çarpıtmaya çalışıyoruz.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Aynen öyle!

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Tam da öyle! Doğru söyledi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bunları söyledi, sonra da bunları nasıl ifade edeceğini anlattı. Akbaşıoğlu'nun mantığına göre de söyleyeyim ne yapmışız mesela, şöyle anlattı: "13 Şubat 2023'te kaybettik biz bunu, yeni değil." dedi. Sonra kaybettigimize...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Başkanım, önerge konuşuldu, cevaplandırıldı; nedir bu, neyin cevabını veriyor? Konuşmaya doyamadınız be kardeşim!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Her önergenin sonunda konuşma olur mu!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Başkanım, bunları siz mi susturacaksınız, ben mi susturayım?

BAŞKAN - Müdahale etmeyin lütfen... Sayın milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyin.

Sayın Günaydın, siz devam edin...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Konuşmaya doyamadınız be kardeşim! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Her önergeden sonra konuşma olur mu? Ayıp ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Deniz Yavuzıylmaz bir kere söyledi, bak 5 kişi bağıırıyor. Sözlerime cevap mı veremiyorsun, derdin ne? Sözlerime cevap mı veremiyorsun?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bakın, Sayın Akbaşıoğlu da söz talebinde bulundu.

Sayın Günaydın, buyurun, siz devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ben sakın bir ortamda devam ederim, bunu çok açık söyleyeyim.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Önergeyi savunan konuşmacı beceremedi, sen mi tamamlayacaksın be kardeşim?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen... Rica ediyorum, dinleyelim.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Her şeyi sen mi biliyorsun ya! Bravo valla, helal olsun! Meclis senin onayından mı geçiyor?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Serkancığım, sen sakın ol!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sen müdahale etme ya! Dinle, varsa cevabın çıkar söylersin!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sen kâğıt uçak uçurmaya devam et Serkancığım!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Adama beden terbiyesi yetmez, ruh terbiyesi lazım. Beden terbiyesi yetmez, ruh terbiyesi lazım bir insana.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Kendini hâlâ kampüste zannediyorsun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Şimdi, söyleyelim; yalan ve iftirada bulunuyormuşuz; yalan ve iftirada bulunduğumuzu nasıl anlatmaya çalıştı, şimdi onu söyleyeyim. “Yalan ve iftira atıyorsunuz.” diyen diyor ki: “Bunu biz yeni kaybetmedik, Mart 2023’te kaybettik.” Onu da yanlış söylüyor, 13 Şubat 2023’te kaybettin. Ne kadar kaybettin? 1 milyar 421 milyon dolar. Sonra diyor ki: “Biz bunu temyize götürdük Fransa’ya. Fransa’da Irak’ın 4 iddiası reddedildi, 1’i kabul edildi.” Allah’tan öyle olmuş, tamamı olsa kim bilir ne kadar olacaktı? Peki, bunun çerçevesinde nihai alacak verecek ne kadarmış? 70 milyar lira memlekete ceza kesilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sonra da diyor ki: “Biz de bunu Amerika’ya tenfize götürdük.” Hangisi yalan bizim söylediğimizin, hangisi iftira bizim söylediğimizin? Çıkıp da orada üç dakika boyunca gerçekleri örtmek için söyleyebileceğin bir tek laf yok. Neymiş? Rize’de de petrol aramalarına başlamışlar. Açın, açın, pencereleri açın; doğal gaz buldunuz, her tarafta petrol buldunuz, petrol ucuzlayacak...

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Mutlu ol, ne güzel. Ya, sen bu ülkenin insanı değil misin, mutlu ol.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 1 milyar 471 milyon doları siz mi ödeyeceksiniz, turuncu koltuklarda siz mi ödeyeceksiniz?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Ödemeyin, ödemeyin. Halk varsa halledilir; onu da hallederiz, merak etme, bırak.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Vatandaşın vergisinden ödeyeceksiniz. Ben söyleyeyim, bunların tamamını burnunuzdan fitil fitil getireceğiz, bunların tamamını; bunu bilin. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Halkbankı hallettik, onu da hallederiz; ödemeyin, ödemeyin, rahat olun. Rahat ol, senin payına düşeni ben ödeyeceğim.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Hâlâ anlamadın değil mi, hâlâ iftira...

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

77.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şunu ifade etmek isterim ki çok teknik bir şekilde biraz evvel konuşmacımız hakikati ortaya koydu.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Söylediklerimizi kabul etti, hakikat bu, “Söylenilenler doğru.” dedi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Anlamak isteyeneye, gözleriyle gören, kulaklarıyla duyanlara, duymak isteyenlere, hakikatin peşinde olmak isteyenlere gerçeği anlattı.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Pes be birader!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ama “Ne dersiniz deyin, biz bildiğimizi okuruz, yalanı tekrarlamak suretiyle gerçeğe dönüştürmek isteriz.” dersiniz nafile; her şey ortada, hakikat ortada.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, yalan senin işin be; yalan senin işin Akbaşıoğlu! Yalan senin işin. Hakikat ortada, 1,5 milyar dolar gitmiş, hakikat bu kadar basit.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hakikatleri, gerçekleri ters yüz ederek yalanı gerçeğe dönüştüremezsiniz; bu bir.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Ya, bu ceza mahkemesi karar verdi mi, vermedi mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İkincisi: Siz gerçekler karşısında kafanızı kuma gömseniz de vücudunuz ortada; millet görüyor, görüyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ay canım benim! Sen kendi vücuduna bak, sen kendi vücuduna bak!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, bitmedi.

BAŞKAN - Bitmedi mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitmedi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Çok önemli fikirlerine devam edecek, çok önemli fikirlerine devam edecek(!)

BAŞKAN - Ben bitti diye...

Tamam, devam edin, tamamlayın lütfen; tamamlayın, peki.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - O kadar önemli şeyler söylüyor ki daha bitmedi(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şunu söyleyeyim: Bakın, bu iddia daha önce de temcit pilavı gibi gündeme geldi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tabii, tabii!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Bu iddia değil mahkeme kararı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - CHP'nin kendi içinde bulunduğu hırsızlık, yolsuzluk ve arsızlıkla ilgili hususlar gündeme gelmesin... (CHP sıralarından gürültüler)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hırsızlık, yolsuzluk, arsızlık senin adındır!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Mahkemenin kararı var, hâlâ ne diyorsun?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Senin adıdır hırsızlık, yolsuzluk; anladın mı? Senin adıdır, adın! Hırsızlık, yolsuzluk kendi adıdır! Yazıklar olsun sana!

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - TRT'den yayınlasaydınız ya! Niye korktunuz da Ekrem Başkanın savunmasını yaptırmadınız?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu durumu değiştirelim, gündemi değiştirelim diye yalanı burada kırıp kırıp tekrarlayarak farklı bir gündem oluşturmaya çalışan bir çaba var.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Kemal Bey söylüyor, biz söylemiyoruz ya! Kemal Bey yalan mı söylüyor yani? Dün akşam TV100'de Kemal Bey yalan mı söyledi ya?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hırsızlık, yolsuzluk senin adıdır, senin adıdır! 17-25 Aralıktan bu yana senin adıdır hırsızlık, yolsuzluk.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Hayır, Kılıçdaroğlu yalan mı söylüyor yani ben anlamıyorum. Dün akşam TV100'de Kılıçdaroğlu yalan mı söylüyordu yani ben anlamadım ya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İddia edildiği gibi 1,47 milyar dolarlık bir tazminat asla ve kata söz konusu değil, bu apaçık bir yalan. (CHP sıralarından gürültüler)

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Ya, Sayın Kılıçdaroğlu dün akşam başka konuşuyordu Gökhan Bey, bundan niye bahsetmiyorsunuz ya?

SERKAN SARI (Balıkesir) - Siz neye itiraz ettiniz? Mahkeme kararı değil miydi? İtiraz ettiğiniz ne? Amerika'ya itiraz ettiğiniz ne? Mahkemenin kararı var mı, yok mu?

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Ya, Kemal Bey başka türlü söylüyor ama Genel Başkanınız kızıyor bu konuya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Aynı yalan daha önce de tekrarlandı, defalarca tekzip edildi. Uluslararası hukukun bir gereği olarak şu anda mahkeme süreci, uluslararası hukukun kuralları çerçevesinde Amerika'daki tenfiz süreci devam ediyor. (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum.

SERKAN SARI (Balıkesir) - “Mahkeme kararı var.” diyor, “İtiraz ettik.” diyor.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Dün akşam Kemal Bey “İddianameleri okudum, felaket.” dedi yani ben demedim.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen, bitirin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şunu ifade etmek isterim...

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Genel Başkanınız Kemal Bey bile bu konudan rahatsız yani.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Amerika'daki tenfiz davasını kim açtı biliyor musunuz? Irak açtı, Irak.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Rahatsız yani Kemal Bey bayağı tepkili bu konuya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet, Mustafa Kemal Atatürk muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkmış bir Türkiye ve tam bağımsız Türkiye hedefini ortaya koymuştu.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - AKP açtı zannediyorsunuz tenfiz davasını.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Biz millî savunma sanayisinde, yüzde 80'lerin üzerine çıkardığımız millî savunma sanayisinde, aynı şekilde millî enerji hamlemizde de Allah'ın izniyle yerli ve millî enerji üretimi noktasında herkesin gıptayla baktığı bir ülke hâline geliyoruz.

Hem doğal gazla hem terörden temizlediğimiz Gabar'da bulduğumuz petrole...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Açın pencereleri, açın!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...ve Mersin Akkuyu'daki nükleer santralle çok farklı bir lige doğru gidiyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Biz çalınmadan yapılısın diyoruz, çalınmadan.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İsteseniz de istemeseniz de enerjide de tam bağımsız Türkiye'yi mutlaka gerçekleştireceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Çalınmadan istiyoruz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bravo(!) Bravo Akbaşoğlu, bravo(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bundan dolayı memnun olup sevinin, Türkiye'nin kazanımlarına biraz olsun sevinin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Memleket batıyor, batıyor. Memleket batıyor. Bak, oradaki verilere bir bak.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Poyraz, yeni bir sataşmaya mahal vermeyelim lütfen, bitirelim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Akbaşoğlu bitirmez Başkanım, mümkün değil.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Poyraz.

78.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sataşma değil, öncelikle Sayın Akbaşoğlu'na hepimize bu verdiği moral için teşekkür ediyorum. Tam bağımsız Türkiye, enerjide bağımsız Türkiye, her anlamda bağımsız Türkiye; gerçekten bunları duymaya ihtiyacımız vardı. Buradan partim ve kendi adıma şükranlarımı iletiyorum. Gerçekten bu duygularınıza katılıyorum.

Bununla birlikte, yine önergeye hiçbir cevap vermediler.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Verdik, verdik; verdi arkadaşımız.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, Akbaşoğlu "style" daha ne desin ya, daha ne desin adamcağız ya?

BAŞKAN - Dinleyin lütfen ya arkadaşlar, dinleyin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Burada bir yargılama süreci var, bu yargılama sürecinde Türkiye'nin aleyhine verilmiş bir karar var. Bununla ilgili de hatibimiz Sayın Türkkan endişelerini ifade etti, "Şimdi, dünü bırakalım, yarın öbür gün bu yargılama süreci Türkiye'nin aleyhine biterse bunun Türkiye için altından kalkamayacağımız sonuçları olur. Bunları nasıl çözeriz? En azından bunlara bir cevap verilsin." dedi. Bize yine Gabar, yine bu sefer bir de Çayeli çıktı gaz konusunda, Rize Çayeli; dolayısıyla yine aynı hikâye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Yani şunu talep ediyoruz, çok zor da bir şey talep etmiyoruz: Bir teknik kişi gelsin -bilgi notuyla değil- bu konuyla ilgili nasıl tedbirler almalıyız, ne yapmalıyız, bunu konuşalım. Bununla ilgili tedbir medbir konuşulmuyor. Biz diyoruz ki bu konuyla ilgili endişemiz var, bunu nasıl yapacağız? "Efendim, endişe etmeyin, biz hallederiz." diyor. E, halledememişsiniz. "Bundan sonrasını getirin, bari Parlamentoda ortak akılla halledelim." dedi sayın hatibimiz, ona da bir cevap yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

4.- CHP Grubunun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve arkadaşları tarafından, Türkiye'nin Irak'la olan tahkim davası sonucu ödemek zorunda kaldığı 1 milyar 471 milyon dolar tazminat ve bu süreçte oluşan kamu zararı ile siyasi, idari ve hukuki sorumluların belirlenmesi amacıyla 14/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)*B) ÖNERGELER*

1.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, (2/3194) esas numaralı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/150)

BAŞKAN - İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlk imza sahibi olduğum 28'inci Dönem Üçüncü Yasama Yılı (2/3194) esas sayılı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin İç Tüzük madde 37'ye göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınması hususunda gereğinin yapılmasını arz ederim.

Şerafettin Kılıç

Antalya

BAŞKAN - Önerge üzerinde teklif sahibi olarak Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç konuşacaktır. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Kılıç.

Süreniz beş dakika.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bir yıldan fazla bir süre önce Meclis Başkanlığına sunduğumuz öğrenci affına ilişkin kanun teklifimizi meşakkatli bir sürecin ardından nihayet doğrudan Genel Kurul gündemine taşıyabildik. Neden bir yıl sonra diye merak eden gençlerimiz için ifade ediyorum: Verdiğimiz kanun teklifleri komisyon gündemlerine bile alınmıyor ancak İç Tüzük madde 37'yle doğrudan gündeme alınmasına ilişkin bu hakkımızı kullanabiliyoruz. Bunda da sıraya giriyorsunuz ve ancak minimum bir yıl sonra sıra size gelebiliyor. Bir yıl, dile kolay ancak bu, eğitimine devam edemeyen gençlerin ömürlerinden çalınan bir yıl demektir. Daha fazla gecikmeyelim, gençlerimizin taleplerine kulak tıkamayalım, gençlerin istikbalini seçim hesaplarına kurban etmeyelim. Bütün dikkatleri bu Gazi Mecliste olan yüz binlerce genç kardeşimiz adına bu teklifimize desteklerinizi bekliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de son beş altı yılda yaşanan salgın hastalık, depremler, ekonomik kriz ve kötü yönetim ciddi mağduriyetlere sebep oldu. Geline nokta çok farklı alanlarda mağduriyet yaşayan farklı gruplar oluşmuştur. Bu gruplarının biri de eğitimlerini yarıda bırakmak zorunda kalan çoğu lisans ve lisansüstü öğrencilerimizdir. Yaşanan onca olumsuzluğa rağmen bu süreçte eğitimden kopan öğrencilerimizin mağduriyetlerini giderecek kapsamlı bir yasal düzenleme yapılmamıştır ancak ne var ki seçimlere yaklaştığımız bugünlerde yeni yeni bu konu gündeme gelmeye başladı. Üzülerek ifade ediyorum; bu durum, seçim hesaplarının milletin ihtiyaçlarından öncelikli tutulduğunun en açık göstergelerinden biridir. Peki, gençlerin kaybolan yılları ne olacak? Bunların hesabını kim verecek? Üniversite kapısından içeri büyük umutlarla giren ancak ekonomik sıkıntılar, ailevi sebepler, sağlık problemleri, deprem, pandemi, idari uygulamalar ya da hayatın acı gerçekleri nedeniyle eğitimini tamamlayamayan gençlerimiz yıllardır bir umut bekliyor. Bu kadar uzun süredir bekleyen çoğu gencimiz için kaybolan zaman artık telafi edilemez oldu. Enflasyon için sebep olarak gösterdiğiniz depremleri öğrencileri eğitimden koparabilecek bir olumsuzluk olarak görmediniz. Şimdiye kadar defalarca vergi düzenlemesi yapmak için vaktiniz vardı da öğrencinin eğitimine dönebilmesi için mi zamanınız kalmadı? Bu Meclise her hafta yeni bir torba kanun getirebildiniz ama yıllardır mağdur olan öğrencilere sıra gelmedi mi? Sokaktan bu kadar mı koptunuz ki böyle önemli bir konuyla ilgili adım atmak için yıllarca beklediniz? Peki, ya muhalefet partilerini neden duymadınız? Buradaki çoğu siyasi parti ve değerli milletvekili arkadaşlarımız bu konuyu defalarca gündeme getirdi ancak onları dahi duymadınız veya duymak istemediniz.

Değerli milletvekilleri, gecikmiş de olsa, seçim malzemesi de yapılsa mağduriyetlerin çözümü için atılan her adımı müspet görürüz. Olur da seçim döneminde bile gözden kaçırırsınız diye size bazı önemli mağduriyetleri hatırlatmayı görev olarak biliyorum. KHK mağdurlarını ve eşit infaz talep edenleri görmezden gelmeyin. İcralık olan, finansmana erişemeyen, üretim yapamayan çiftçi ve esnafı gözden kaçırmayın. Aylık maaşı açlık sınırının bile altında olan, temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamayan emekli ve asgari ücretliyi de gündeminize alın. Atamasını yapmadığınız öğretmenleri ve milyonlarca mezun işsiz yalnızlığa terk etmeyin. Ne eğitimde ne de istihdamda olan milyonlarca ev gencini daha fazla umutsuzluğa mahkûm etmeyin.

Eğitime devam edemeyen öğrencilerimiz için verdiğimiz bu teklif geç de olsa Genel Kurul gündemindedir. Kayıp zamanlarını telafi edemeyecek olan gençlerimiz için üzgünüm, gönül isterdi ki vaktinde bu yasal düzenlemenin yapılmasını sağlayabilseydik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Ama emin olun ki bu konunun gündeme gelmesi için çalıştık, farklı yollar denedik, netice itibarıyla belki geç kaldık fakat eğitime devam edebilecek genç kardeşlerimiz için ise bu bir imkândır. Geliniz, gençlerimiz için bu teklifi desteğinizle birlikte geliştirip kanunlaştıralım. Yüz binlerce gencimiz adına desteğinizi talep ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.13

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.54****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280)²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon raporu 280 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklif tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Alınan karar gereğince teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde söz isteyen, YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

On dakika süre kullanabilirsiniz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kimse yok, bakın, biz sizi alkışlarız.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Çok teşekkür ederim, çok yoğun alkışlarla geliyorum bu kürsüye(!)

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NURETTİN ALAN (İstanbul) - Tutanaklara geçti.

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir aradan sonra konuşmak ve boş sıralara konuşmak elbette zor ama sağ olsun bazı Grup Başkan Vekillerimiz, en azından Komisyonunda bu kanuna oldukça önemli katkı sunan bir kardeşimiz Komisyon sıralarında. O yüzden bu kanunla alakalı söylenecek çok şey var. Lakin şunu özellikle ifade etmekte fayda var: Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi yargının etkin işlemesine yönelik bir kısım düzenlemeleri ihtiva ediyor. Özü itibarıyla kanunun pek çok maddesine katılıyoruz ve ilk defa bunu

² 280 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

buradan zikretmekte fayda görüyorum; kanunun birinci imza ve ikinci imza sahipleri konusuna da çalışmış arkadaşlar, bunları da Komisyonda gördük ama bugün bu kürsüde Komisyonda her maddesini uzun uzun tartıştığımız, önümüze yine büyük iddialarla âdeta bir reform ambalajıyla konulan bir kanun teklifini konuşuyoruz. “Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Kanun Teklifi” isim son derece güzel, yalan yok ama paketin kapağını açıyoruz, içi yine hüsrana, yine vatandaşa cefa, yine güçlüye sefa.

Değerli milletvekilleri, sormak gerekir: Bu ülkede bugün yargıdan yana canı yanmayan, adalet arayışı yarım kalmayan kaç kişi kaldı? Resmî veriler ortada. Bir yılda yargıya güvenmeyenlerin oranı yüzde 62,4’ten yüzde 71,6’ya fırlamış durumda. Mahkemeye güven yüzde 41’lerden yüzde 34,1’e gerilemiş. En acısı da bu ülkenin geleceği olan gençlerin yüzde 75,6’sı adaletle olan inancını yitirmiş değerli milletvekilleri. Bu millet sizden davaları aceleye getirmenizi değil adil kararlar vermenizi istiyor.

Cemal Bey, adil kararlar...

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Nerede adalet?

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - İktidar sıraları boş olunca ben de muhalefet Grup Başkan Vekili Gökhan Günaydın ile Sayın Cemal Enginyurt’a hitap ediyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Arada sırada da onlara buradan sataşacağım değerli milletvekilleri.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Bize de hitap edin.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - İYİ Parti, sizi o sıralarda yoğunluğunuzla takip ediyoruz, hiç merak etmeyin, siz her zaman buradasınız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Siz ise yapısal sorunları çözmek yerine meseleyi duruşma aralıklarına, tek hâkimli formüllere, üç aylık sürelerle sıkıştırıyorsunuz. Toplum ağır bir adalet krizi yaşarken siz sadece takvimi yönetme derindesiniz. Komisyondaki görüşmelerde de bizzat itirazlarımızı dile getirdim. Bu teklifin önemli bir kısmı siyasi bir reform iradesinin değil aslında Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararlarının bir sonucudur. Ortada planlı bir yasama faaliyeti yok, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği maddelerden doğan hukuki boşlukları son dakikada mecburen doldurma telaşı var. Dolayısıyla bu teklife “reform” demek hukuki gerçekle bağdaşmaz. Bu, yapılmak zorunda kalınan gecikmiş bir usul düzenlemesidir.

Kanun yapma yönteminiz de usul açısından ciddi sakıncalar barındırıyor. 13 ayrı kanunda değişiklik öngörüyorsunuz ama önümüzde tek bir etki analizi raporu maalesef yok. Bunu Komisyonda da sorduk, sizler de olmadığını ifade ettiniz. Komisyonu işlevsizleştiren, maddeleri alelacele geçirmeye çalışan bu dağınıklık yargıda etkinliği sağlamaz değerli milletvekilleri; aksine, yeni belirsizliklere yol açar. Birbiriyle doğrudan ilişkisi bulunmayan bu kadar düzenlemeyi 30 maddelik tek bir teklife sıkıştırarak nitelikli bir yasama çalışması yapılamaz. Anayasa Mahkemesi “Mülkiyet hakkını ihlal ettiniz.” diyor; siz, Anayasa Mahkemesi kararının şeklen arkasından dolanıyorsunuz ve özünde hak korunmasını hayata geçirmeye yetmiyor “mış” gibi düzenleme yapıyorsunuz.

Teklifin 5’inci ve 7’inci maddelerinde hak arama güvencelerini daraltan ciddi düzenlemeler var. İdare mahkemelerinde tek hâkimle çözülecek davaların sınırını 25 bin liradan 486 bin liraya çıkarıyorsunuz, kısmen “Yargıyı etkin hâle getireceğiz, süreleri kısaltacağız.” diyorsunuz ama öyle düzenlemeler var ki burada, tek hâkimle karar verilmemesi gereken hususlar. Bunlardan biri de sınır dışı edilme tehlikesiyle karşı karşıya olan yabancılar ve uluslararası koruma statüsü arayan insanlar. Doğu Türkistan Uygur Heyetinin Komisyona düşüncelerini net olarak aktarmıştım, burada, Genel Kurulda bir kez daha ifade ediyorum ki sınır dışı kararlarındaki usul hataları nedeniyle onlarca insan büyük mağduriyetler yaşıyor. Bir insanın hayatını hiçbir üst mahkeme denetimi olmaksızın tek bir hâkimin kararına bağlamak, geri dönüşü olmayan insani felaketlere yol açıyor. Bu bir iş yükü meselesi değildir değerli milletvekilleri, doğrudan doğruya bir yaşam hakkı ve vicdan meselesidir çünkü adalet, iş yükü hesaplarına kurban edilemeyecek kadar hayati bir değerdedir.

Kamuoyunun yakından takip ettiği, halk arasında “IBAN mağdurları” olarak bilinen ve gençleri hedef alan dolandırıcılık vakaları da ilk teklifte Komisyona getirilmemişti, daha sonrasında bir madde ihdasıyla sorun çözülmek isteniyor.

Cemal Bey, sorun çözülmek isterken daha da kangrenleştiriliyor, geriye doğru tekrar sorunlar bırakıyor çünkü getirdikleri düzenleme sadra şifa bir düzenleme değil. Emin olun, TCK 158 mağdurları da bu getirilen düzenlemeyi kabul etmiyorlar. Bugün ben kendilerini Meclisin bitişiğindeki parkta ziyaret ettim ve ısrarla şunu diyorlar: “Lütfen bizi sağlıklı dinleyin Nurettin Bey. Komisyon Başkanımıza söyleyin, bizi dinlesinler ondan sonra bu teklifi öyle getirsinler. Dışarıdan gazel okumasınlar, yaptıkları düzenleme en ufak bir şekilde bu meseleyi çözmeyecek.” Ben de buradan size bir kez daha ifade ediyorum: Henüz kanunun genelini görüşüyoruz, bu maddeye gelinceye kadar TCK 158’deki uzlaşma sınırlarının genişletilmesi noktasında etkin adım atılması gerekiyor.

Şimdi, bu kanunda olanları konuşuyoruz, ayrı; kanunda olanlar için teşekkür ettiğimizi ifade ettik ama olmayanlar açısından konuşmamız lazım. Ekonomik suça ekonomik ceza. AK PARTİ iktidarının reform üstüne reform yaptığı yıllarda biz buna “Avrupa Birliği uyum süreci içerisinde çeke karşı hapis cezası olmaz.” dedik. Ekonomik suçun cezası ekonomik ceza olur. Bunu kaldırdık biz 2014’te ama siz 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrasında, 2017’de tekrar getirdiniz ekonomik suça hürriyeti bağlayıcı ceza. Esnaf diyor ki: “Ben perişanım. Depremden dolayı mağduriyet yaşadım. Borcumu ödemek istiyorum, bana fırsat verilsin.” Siz diyorsunuz ki: “Olmaz.” Siz içeride hapis cezasıyla bunu ödemeye zorluyorsunuz ki bu mümkün değil arkadaşlar. O yüzden şu çek mağdurlarının sesine, feryadına da bir kulak verin. Sadece onlar mı? Bakın, 31 Temmuz Covid yasasında ısrarla bu kürsülerden ifade ettik, “Suçun işlendiği tarihi baz alın.” dedik. Sizden kaynaklı olarak gecikmelerden dolayı siz infaza başlananlarda süreyi başlattınız ve onlar bundan faydalandı. Anayasa’nın 10’uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı hareket edildi, Anayasa Mahkemesinden de geçerek bu kesinleşti. Şimdi, o mağduriyet henüz çözülmedi. Burada bu isimlerin feryadına kulak vermek durumundasınız. Yine, hepimiz biliyoruz ki İnfaz Yasası yamalı bohçaya döndü. Doğru düzgün bir uygulama yok ve infazda adım atılacağını iktidar ortakları ifade etti. Şimdi, siz topyekûn bir infazda düzenleme yapmakla yükümlüsünüz çünkü vatandaşımız şunu istiyor; “Biz suç işliyorsak cezasını görelim ancak biz cezada adalet, infazda eşitlik istiyoruz.” diyor. Siz, Allah’ın ayırmadığı kullarını ayırıyorsunuz burada. Parlamentoda size bu yetkiyi ne millet verdi ne de Cenab-ı Hak veriyor ama siz keyfî uygulamalarınızla hata üstüne hata yaparak bu mağduriyet kitlesini de büyütüyorsunuz.

Yine, cezaevi izleme idari kurullarının yanlış, hatalı uygulamaları nedeniyle onlarca insan mağdur. Denetimli serbestliğin yanlış uygulanması, şartlı salıverme hükümlerinin eksik uygulanması nedeniyle onlarca, binlerce insanımız mağdur. Gelin, bunlara el atalım diyoruz. Yine, cezaevlerinde -biraz önce de ifade edildi- 309 bin kapasitede 426 bin kişi hükümlü ve tutuklu var. Araştırma önergelerinden birinde buradaki arkadaşlarımız öyle bir tablo çiziyor ki sanki bu cezaevlerindekiyle biz hiç temasta değiliz. Yapmayın arkadaşlar, kafanızı kuma gömerek sorunları çözdüğünüze inanmayın. Cezaevlerinde çok büyük sıkıntı var ve oradaki feryat artık arşılâya çıkıyor. Dolayısıyla oranın psikolojisini yönetmek de sizin boynunuzun borcu ve İnfaz Yasası’nda mutlaka ve mutlaka adım atmak durumundasınız ve bunu behemehâl bu Meclise getirmekle yükümlüsünüz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Oysa siz Meclisin asıl çalışması gereken konularda, kanun çıkarması gereken konularda kulağınızın üstüne yattınız ve vatandaş dinlemediniz, kendinize göre öncelikler koydunuz ve bu Parlamentoyu hakkıyla çalıştıramadınız. Biz şimdi size buradan bir kez daha salık veriyoruz: Bakın, on ikinci yargı paketi diye aylardır beklettiğiniz bu paketin henüz Meclis Genel Kurulunda geneli görüşülmeden perşembe günü Komisyonu bir daha çağırıyorsunuz. Niçin çağırıyorsunuz? Suça sürüklenen çocuklarla alakalı yasal düzenleme. Yani bir iktidar bu kadar mı öngörüsüz olabilir ya? On ikinci yargı paketi şu anda Meclis Genel Kurulunda görüşülüyor, siz perşembe günü aynı saatlerde, belki bu kanun bu Meclisten çıkmayacak, siz Komisyonunda suça sürüklenen çocuklarla alakalı kanunu görüştüreceksiniz; yapmayın arkadaşlar, bu kadar keyfiyet fazla. Bir kez daha ifade ediyorum: Millet sizden samimi bir şekilde sorunların çözümüne dair adım atmanızı bekliyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İkinci konuşmacı Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine bir torba yasa ve torba yasayla beraber de on ikinci yargı paketi gibi bir şey. Birinci, ikinci, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on birinci, on ikinci yargı paketi yani bir yandan Avrupa Birliği kriterleri diyorsunuz, bir diğer yandan da Avrupa Birliği ülkelerinde böyle 12 tane ayrı ayrı infaz yasası var mı diye hiç düşünmüyorsunuz ve siz Ankara kriterleri diyerek de bizi uyutuyorsunuz değerli arkadaşlar. En sonda söylemem gerekeni ilk önce söyleyeyim: Yargıyı hızlandırmak önemlidir, mutlaka ki önemlidir ama adaleti güçlendirmek daha da önemlidir. Kamuoyuna “Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” adı altında yeni bir yargı paketi sunuldu. İktidar, bu teklifin gerekçesinde hukuki güvenliği güçlendirmekten, adalete erişimi kolaylaştırmaktan, makul sürede yargılanma hakkını sağlamaktan ve yargıya olan güveni artırmaktan söz etmektedir. İnanın, her bir pakette aynı cümleler var değerli arkadaşlar. Ancak vatandaşın yaşadığı gerçeklik ile bu gerekçeler arasında ciddi bir mesafe bulunmaktadır. Bugün Türkiye’de sorun yalnızca dosyaların geç sonuçlanması değildir. Sorun, vatandaşın mahkeme kararına güven duymamasıdır. Sorun, yargının bağımsızlığına, objektifliğine ve tarafsızlığına ilişkin tartışmaların devam etmesidir. Sorun, Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanıp uygulanmayacağına bile tartışıldığı bir hukuk düzeniyle karşı karşıya olmamızdır. Sorun, adalet duygusunun zedelenmesidir. Bu nedenle, yargı sisteminin temel ihtiyacı yeni prosedürler değil bağımsız, tarafsız, öngörülebilir ve herkese eşit davranan bir adalet düzenidir. Bu teklife 13 ayrı kanunda değişiklik yapılmaktadır. Bu dağınık torba düzenleme komisyon denetimini fiilen işlevsizleştirmektedir. Daha vahimi, düzenlemelerin büyük bölümü iktidarın kendi çıkardığı hükümlerin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesinin zorunlu sonucudur. Madde 7, 8, 9, 11, 15, 16, 17, 18, 25 ve 27 bu şekildedir. Bu, gönüllü bir reform iradesi değil anayasal yükümlülüğün yerine getirilmesidir. Teklifin önemli bir kısmı mahkemelerin iş yükünü azaltma ve yargılamaları hızlandırma amacı taşımaktadır. Elbette yargılamaların makul sürede sonuçlanması çok önemlidir ancak adaletin ölçüsü yalnızca hız değildir. Hızlı karar vermek ile doğru karar vermek arasında hassas bir denge, hassas bir terazi vardır. Tek hâkimle görülecek davaların kapsamının genişletilmesi, heyet incelemesinin daraltılması ve yargısal güvencelerinin azaltılması pahasına sağlanan hız adaleti büyütmez; aksine, adaletin niteliğini zayıflatır.

Teklifin 1'inci maddesinde getirilen düzenlemeyle mahkemeyi kazanmış vatandaşın önüne yeni bürokratik engeller konulmaktadır. İdare aleyhine kesinleşmiş mahkeme kararları için icra takibinden önce idareye başvuru zorunluluğu getirilmektedir. Oysa Anayasa'ya göre idare, mahkeme kararlarını gecikmeksizin yerine getirmek zorundadır. Mahkemeyi kazanan vatandaş neden bir kez daha idarenin kapısında beklemek zorunda bırakılsın ki? Asıl sorgulanması gereken mahkeme kararlarını zamanında uygulamayan idarelerdir. Bu düzenlemeyle yük idarenin üzerinden alınıp yeniden vatandaşın omzuna yüklenmektedir.

5'inci maddeyle, tek hâkimle görülecek idari dava sınırı 486 bin liraya çıkarılmaktadır. Ayrıca, öğrenci işlemleri, memur özlük hakları, disiplin cezaları, sosyal yardım davaları heyet güvencesinden çıkarılmaktadır.

7'nci maddeyle, bazı davalarda temyiz yolu ise kapatılmaktadır. Temyiz yolunu kapattığınız davalardan bazıları ise soydaşlarımız olan Doğu Türkistanlı Uygur kardeşlerimizin sınır dışı edilme davalarıdır. Tek hâkim kararına karşı temyiz imkânları ellerinden alınmaktadır. Bu davalar sıradan idari uyuşmazlık değildir; yaşam hakkı, işkence yasağı ve geri göndermeme ilkesiyle doğrudan ilgili olduğu unutulmamalıdır.

Teklifin 14'üncü maddesiyle, TCK 158 IBAN mağdurları olarak bilinen durum için, teklife Komisyon sürecinde dâhil edilen madde dikkate alındığında bir düzenleme getirilmesi önemli ancak yeterli değildir. GSM hatları, dijital kimlik araçları ve TCK'nin 142 ve 245'inci maddeleri kapsamındaki benzer fiiller bakımından çözüm üretilmemekte, hâlen mağduriyetler devam etmektedir. Mağdurun zararının tamamen giderilmesi hâlinde uzlaşma kapsamında olması seçeneğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, biraz önce İdris Şahin Milletvekilimiz bahsetti, 31 Temmuz Covid infaz yasasıyla ilgili yanlış işler yaptınız. Aynı tarihte, aynı suçlar vardı ama orada idarenin veyahut da yargının tembelliği nedeniyle bunlar, gecikenler faydalanamadı, bazıları faydalandı. O gün yüz kızartıcı suç olarak kabul etmediklerinizi, daha sonra bizim ısrarlarımızla, muhalefetin ısrarlarıyla beraber tekrar, yeniden buraya on birinci yargı paketinin içerisine getirdiniz. Meclis kapanmadan önce sizlere “Gelin, bu mağduriyeti giderin.” dedik, “Gidereceğiz.” dediniz. “Ne zaman?” dedik, “Meclis açıldığı zaman.” dediniz. Biz de bir gün bile olsun insanlar mağdur olmasın dedik ve ekim ayında Meclis açıldığında yine aynı şekilde ipe un serdiniz, yine bunu da geciktirdiniz, geciktirdikten sonra da komisyonda bunları, o zaman yüz kızartıcı suç olarak kabul etmediklerinizi bugün yüz kızartıcı suç olarak kabul ettiniz. Yahu, bugün yüz kızartıcı suçsa o gün niye onlar faydalandı? Benim meselem burada şu suç, şu suçun nevi, şunun yüz kızartıcı olup olmaması değil benim meselem adalet, adalet; adalet arıyorum ben burada. O nedenle bunu yapmadınız.

Diğer taraftan, çek mağdurlarıyla ilgili Sayın İdris Şahin bahsetti; burada, geçmişte hapis cezaları yoktu. Ardından ne oldu? Hapis cezaları getirdiniz. O da doğru değildi, bu da doğru değildi. Bunun ortası yok mu arkadaşlar? Yani deveye demişler ki: “Yokuş ineceksin, yokuş çıkacaksın.” “Bunun bir düzü yok mu?” diye söylemiş. Yani bunun bir ortası yok mu? Yani siz etki analizi yapmıyor musunuz? Siz hâkimlerle, yargıçlarla görüşmüyor musunuz? Siz barolarla görüşmüyor musunuz? Siz akademiyla görüşmüyor musunuz? Neden bu kanunlarda “ben yaptım oldu” mantığı içerisinde hareket ediyorsunuz? Ve komisyona getiriyorsunuz, komisyonda bir değişiklik yapmıyorsunuz. Ardından da bize diyorsunuz ki: “Arkada, geçelim, konuşalım; gelin, bu konuları anlaştalım.” Anlaşmayalım arkadaşlar, neyi anlaştığımız sizinle ya, neyi anlaştığımız Allah aşkına, söyler misiniz bize. Ve bize de şunu söylüyorsunuz: “Meclisin tatile girmesi...” Tatile girmesin bu Meclis, biz çalışacağız ve bu kanunlar çıkıncaya kadar çalışmaya devam edeceğiz arkadaşlar. Siz kalkıyorsunuz, burada bir dönem

boyunca çalışmıyorsunuz, “Efendim, perşembe tatil, şu gün çalışmayalım, bu hafta burayı tatil yapalım.” Ardından diyorsunuz ki: “İşte, şu var, bu var.” Sonra da temmuz ayı geliyor, Meclisin tatile çıkması lazım, ara verilmesi lazım “Hayır, 5 tane kanun getireceğiz.” Neyi getireceğiz? YÖK yasası ve öğrenci affını getireceğiz. Neyi getireceğiz? On ikinci yargı paketini getireceğiz. Neyi getireceğiz? 32 maddelik bir torba yasayı getireceğiz, içinde ne olduğunu da bilmiyoruz. Neyi getireceğiz? Kızılay yasasını getireceğiz. Neyi getireceğiz...

Ve suça karışmış çocuklarla ilgili olarak bir komisyon kuruldu burada, bu da muhalefetin baskılarıyla kuruldu. Bu komisyonlar bugüne kadar sizin, iktidar partisinin hiçbir isteğiyle kurulmamıştır. Ya toplumsal baskılarla kurdunuz veyahut da muhalefetin buradaki oyları fazla olduğu için, yenildiğiniz için kurdunuz veyahut da siz kalktınız, burada muhalefetin bastırmasıyla her hafta o konuyu gündeme getireceğiz; kadın cinayetlerini, çocuk istismarlarını veyahut da Kartalkaya Kartal Otel’deki cinayetleri, bunları dile getireceğiz; CHP dile getirecek, DEM dile getirecek, İYİ Parti dile getirecek, YENİ YOL dile getirecek; çekiniyorsunuz ve ardından da diyorsunuz ki: “Gelin, beraberce çıkalım, burada beraberce bir komisyon kuralım.” Biz de size diyoruz ki: “Gelin, bizim vermiş olduğumuz önergeyi, İYİ Partinin verdiğini, DEM’in verdiğini ve CHP’nin verdiğini ayrı ayrı oyalayalım.” Yok, ayrı ayrı oylarsanız “evet” oyu vereceksiniz, “hayır” oyu verirsiniz kendinizle çelişkiye düşeceksiniz ve o nedenle de kalkıyorsunuz, beraberce bir komisyon kuralım diyorsunuz ve Türkiye’nin problemlerini çok çok arkadan takip ediyorsunuz. Hükûmet problemleri, sosyal problemleri önceden görür ve tedbirler alır ama siz tedbirler almıyorsunuz, problemler olduktan sonra bu problemleri çözmek istiyorsunuz, ardından da kucağımıza daha büyük problemleri bırakıyorsunuz arkadaşlar, çok daha büyük problemleri. İşte, IBAN mağdurlarıyla ilgili, TCK 158’le ilgili, öbür tarafta Covid’le ilgili, diğer tarafta çek mağdurlarıyla ilgili olarak bunları gündeme getiriyorsunuz. EYT’de de aynısını yaptınız. “EYT’yi yapmayacağız, yapmayacağız, yapmayacağız; iktidarımıza mal olsa yine çıkartmayacağız.” dediniz, ardından “İskandinav ülkeleri bundan dolayı batıyor.” dediniz, ardından da bir baktık, çıkarttınız seçim öncesi. Sonra bir baktık 5000 prim günü kucağımızda kalmış; bir baktık, 3600 ek gösterge ve 3600 kısmi emeklilik kucağımızda kalmış vaziyette. Siz problemleri çözme iktidarı değilsiniz, siz problemlere yeni problemler ekleme iktidarısınız değerli arkadaşlar.

Teklifin 20’nci maddesinde, trafik kazaları, iş kazaları ve ölüm nedeniyle zarar gören vatandaşların tazminat haklarını etkileyen düzenlemeler bulunmaktadır. Faiz başlangıç tarihlerinin değiştirilmesi ve faiz hesaplama sisteminin yeniden düzenlenmesi, mağdurun zararını tam olarak telafi etmek yerine borçlunun mali yükünü azaltmayı önceleyen bir anlayışın ürünüdür. Sosyal devletin görevi mağduru korumaktır. Bu teklif ise mağdurun hakkını değil, borçlunun maliyetini incelemektedir.

Bir diğer dikkat çekici husus, teklifin 21’inci maddesinde belirsiz alacak davasının kaldırılmasıdır. İşçi alacakları, tazminatlar ve uzman hesaplaması gerektiren, birçok alanda vatandaşın hak arama imkânını kolaylaştıran bir kurum ortadan kaldırılmaktadır. Bu değişiklik, hak arama özgürlüğünü genişletmek yerine daraltma riski taşımaktadır. Teklifin en çarpıcı yönlerinden biri ise birçok düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümler nedeniyle hazırlanmış olmasıdır. Adli Tıp Kurumundan hâkim ve savcı yardımcılarının eğitime, kişisel verilerin korunmasından ceza muhakemesine kadar birçok başlıkta iktidar bugün yeni düzenleme yapmak zorunda kalıyorsa bunun nedeni reform iradesi değil geçmişte yapılan hatalı düzenlemelerin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Kamuoyuna reform diye sunulan birçok madde aslında anayasal zorunlulukların gecikmiş şekilde yerine getirilmesinden ibarettir. Bugün karşımızdaki temel sorun şudur: İktidar yıllardır yargı paketi açıklıyor, torba kanunlar çıkarıyor, onlarca kanunda değişiklik yapıyor ancak toplumun yargıya güveni her geçen yıl daha da düşüyor. Veriler açıkça göstermektedir ki yargıya güvenmeyenlerin oranı artmakta, mahkemelerin adil karar vereceğine inananların oranı düşmektedir. Özellikle gençler arasında yargıya duyulan güvensizlik son derece kaygı verici boyutlara ulaşmıştır. Bu durum artık yalnızca bugünün değil yarının hukuk devleti krizidir diyorum ve aynı zamanda da bu yasaya “ret” oyu vereceğimizi bir kez daha deklare ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamuoyunda “on ikinci yargı paketi” olarak bilinen kanun teklifinin geneli üzerinde İYİ Parti adına söz almış bulunuyor ve bu kürsüden aziz milletimize sesleniyorum: Önümüzde duran bu metin adındaki iddiayı taşımıyor. Bu teklif, yargıyı etkin ve verimli kılmıyor; tam aksine, iktidarın sekiz yıldır süregelen kötü yasama alışkanlığının bir kez daha en açık ve en çıplak hâlidir. Bu kürsüden defalarca söyledik, bir kez daha söylüyoruz: Bu Meclis bir noter değildir. Ne var ki iktidar partisi sekiz yıldır bu kürsüyü tam olarak notere dönüştürmüş durumdadır. Önümüzdeki teklif bunun en somut delilidir. 30 maddelik bu teklifte tam 13 farklı kanunda değişiklik yapılıyor. İcra ve İflas Kanunu’ndan Noterlik Kanunu’na, Danıştay Kanunu’ndan Türk Ceza Kanunu’na, Hukuk Muhakemeleri Kanunu’ndan Türk Medeni Kanunu’na kadar birbiriyle hiçbir mantıksal bağı bulunmayan düzenlemeler tek bir torbaya dolduruluyor. Bu, parlamenter müzakerenin sistematik olarak imkânsız kılınmasıdır. Bu, Meclisin asli görevini yani kanun yapma görevini fiilen ortadan kaldırmaktadır. Bunu söylerken bir teoriden bahsetmiyoruz, komisyon görüşmelerinin bizzat kendisi bunu doğruluyor. Teklif, asli komisyon olarak Adalet Komisyonu’na, tali komisyon olarak da Anayasa Komisyonuna havale edilmiştir ancak Anayasa Komisyonu bir kez daha toplanmamış, görüş bildirmemiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 23’üncü maddesi açıktır. Tali komisyonun görüş bildirmesi bir yetki olduğu kadar bir görevdir. Üstelik bu teklifte doğrudan Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına cevap niteliğinde maddeler bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi kararlarının gerekçesine en çok vukufiyeti olması beklenen komisyonu devre dışı bırakıp sonra kalkıp “Yargı reformu yapıyoruz.” demek bırakın samimiyeti en temel yasama tekniğine bile aykırıdır. Devlet yönetimini deneme yanılma yöntemine indirgeyen, sonra faturasını vatandaşa kesen bu anlayışı İYİ Parti olarak kabul etmiyoruz.

Şimdi, izin vererseniz bu torbanın içinden bazı maddeleri çıkarıp milletimizin gözü önüne koymak istiyorum. 1’inci maddeyle, devlet aleyhine kesinleşmiş bir mahkeme kararı elde eden vatandaşımızın alacağını icraya koyabilmesi için önce idareye başvurması ve bir ay beklemesi zorunlu kınıyor. Düşünün sayın milletvekilleri, devlet vatandaştan alacağını e-hacizle, blokeyle saniyeler içinde tahsil ediyor ama aynı devlet vatandaşına borçlu olduğunda mahkeme kararıyla bu borç kesinleştiğinde dahi vatandaş bürokratik bir bekleme sürecine mahkûm ediyor. Bu, Anayasa’nın 10’uncu maddesindeki “eşitlik” ilkesine açık bir aykırılıktır. Bu, Anayasa’nın 36’ncı maddesindeki hak arama hürriyetinin, 138’inci maddesindeki “Mahkeme kararları geciktirilmeksizin yerine getirilir.” hükmünün açıkça çiğnenmesidir. Türkiye Barolar Birliği dâhil bütün hukuk kuruluşları bu maddeye karşı çıktı. Biz bu maddenin metinden çıkarılması için önerge verdik ve burada bir kez daha tekrar ediyoruz: Bu madde Anayasa’ya aykırıdır.

3'üncü maddeyle noterlerimize mahkemeler ve savcılıklar hariç bütün resmî daire evrakını ücretsiz gönderme zorunluluğu getiriliyor. Anayasa'nın 18'inci maddesindeki angarya yasağının bu denli açık ihlal edildiği bir madde bu Mecliste nasıl kabul görür anlamakta güçlük çekiyoruz.

5'inci maddeyle, idare mahkemelerinde tek hâkimle görülecek davaların parasal sınırı 25 bin liradan 486 bin liraya çıkarılıyor.

7'nci maddeyle de Danıştayda temyiz kapsamı daraltılıyor. Özellikle yabancılar ve uluslararası koruma davaları, çiftçi malları ve taşınmaz mal uyumsuzlukları temyiz dışına çıkarılıyor.

Sayın milletvekilleri, bu iki madde birlikte okunduğunda ortaya çıkan tablo şudur: Vatandaşımız hem ilk derecede tek bir hâkimin önünde heyetin sağladığı kolektif denetimden yoksun şekilde yargılanacak hem de bu kararı üst mahkemede denetletme hakkından mahrum bırakılacaktır. Biz bu maddenin de çıkarılmasını istedik ama AKP-MHP çoğunluğu tarafından reddedildi.

14'üncü madde, kamuoyunda büyük yankı uyandıran IBAN dolandırıcılığı mağdurlarına dair düzenlemedir. Sayın Adalet Bakanı bu konuda kapsamlı bir çözüm getirileceğini kamuoyu önünde ilan etti. Binlerce vatandaşımızda somut bir beklenti oluştu ama Komisyona sunulan teklifte bunu daha iyi bir düzenleme yoktu. Komisyonunda bulunan tüm üyelerin kendi çabasıyla bir düzenleme getirildi ancak birden fazla dosyası bulunan mağdurların durumu hâlâ belirsiz. Taksitlendirme meselesi muğlak bırakılmış, zarar giderme ise altı ay içinde tek seferde ödeme şartına bağlanmış. Bu gerçek bir çözüm değil toplumsal baskıyı geçici olarak yatıştırma girişimidir. Milletimize verilen söz ile Genel Kurula getirilen metin arasındaki bu uçurumu kayda geçirmek istiyoruz.

15'inci ve 16'ncı maddeler arasındaki çelişkiye özellikle dikkat çekmek istiyorum. 15'inci maddede beraat ya da kovuşturmayla yer olmadığı kararı verildiğinde genetik delillerin derhâl yok edilmesi öngörülüyor. Doğru bir düzenleme ama hemen yanı başındaki 16'ncı maddede bilgisayar ve dijital kütüklerden elde edilen veriler, özel yazışmalar, haberleşme kayıtları, mali bilgiler, sağlık verileri aynı şartlar altında dahi tam on beş yıl boyunca saklanıyor. Sayın milletvekilleri, genetik veri kadar belki ondan da hassas olan dijital veriler için neden bu kadar uzun ve ayırimsız bir saklama süresi öngörülüyor? Anayasa Mahkemesinin açık kararı, saklama sürelerinin suçun niteliğine, sanığın durumuna göre farklılaştırılmasını şart koşuyor. Bu teklif ise tüm suçlar için tek tip düz bir on beş yıl uygulanıyor. Üstelik "Gerekli tedbirler alınır." gibi muğlak bir ifadeyle verilerin korunması tamamen idarenin takdirine bırakılıyor. Adli emanetlerden altın, para, uyuşturucu çalındığına dair haberleri hepimiz okuyoruz. Bu hâlde dijital verilerin güvenliğinden kim nasıl emin olabilir? Bu madde, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini özünde değil yalnızca şeklen karşılamaktadır ve yeniden iptal riski taşımaktadır.

17'nci madde daha da vahim bir tabloyu önümüze koyuyor. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması durumunda, İnkılap Kanunları'na karşı işlenen suçlar için var olan istisna kaldırılıyor. Sayın milletvekilleri, Anayasa'mızın 174'üncü maddesi cumhuriyetin laik, demokratik, çağdaş hukuk devleti niteliğini güvence altına alan İnkılap Kanunlarını özel bir anayasal koruma rejimine tabi tutmuştur. Bu, sıradan bir kanun maddesi değildir, cumhuriyetin temel niteliklerini koruyan bir zirhtir. Bu zirh "Hükmün açıklanmasının geri bırakılması uygulanabilir." diyerek delmek anayasa koyucunun açık iradesine aykırıdır. Biz bu istisnanın korunması için önerge verdik, bu da reddedildi.

19'uncu maddeyle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının sanık aleyhine itiraz süresi bir aydan üç aya çıkarılıyor. İtiraz isteminde bulunabilecek kişi çevresi de muğlak ifadelerle genişletiliyor. Olağanüstü kanun yolları adından da anlaşılacağı gibi istisnadır. İstisnai bir mekanizmanın kullanım alanını sürekli genişletmek onu fiilen olağan bir başvuru yoluna dönüştürür.

21'inci ve 22'nci maddelerle belirsiz alacak davası kurumu tamamen yürürlükten kaldırılıyor. Bu kurum, yıllardır işçilik alacaklarında destekten yoksun kalma tazminatlarında, trafik kazalarında, hesaplama gerektiren her uyuşmazlıkta ekonomik olarak daha zayıf durumdaki vatandaşımızın yanında oldu. Davanın açıldığı anda alacağının tam miktarını bilemeyen vatandaşımıza bilirkişi incelemesi sonrasında gerçek miktara ulaşma imkânı sağladı. Bu güvenceyi “Kısmi davada bir kerelik talep artırımı yeterli olur.” diyerek ortadan kaldırmak hak arama özgürlüğünü zayıflatmaktan başka bir işe yaramayacaktır.

Sayın milletvekilleri, bu teklifin ilk hâlinde yer alan ve görevsizlik veya kesin yetkisizlik gerekçesiyle Yargıtayın bozma yetkisini ortadan kaldıran 27'nci madde ancak muhalefet partilerinin ortak baskısıyla metinden çıkarılabildi. Görev ve kesin yetki kuralları kamu düzenine ilişkin emredici hükümlerdir, bunları usul ekonomisi gerekçesiyle devre dışı bırakmaya çalışmak Anayasa'nın 37'nci maddesindeki kanuni hâkim güvencesini bizzat hedef almaktır. Bu maddenin tekliften çıkarılmış olması elbette olumludur.

Adalet Bakanlığı, masasında onlarca öncelik varken kanun yapıcı enerjisini Anayasa'ya aykırı hükümlere, noterlik evrak gönderim usulüne, icra artırma yüzdelere harcamayı tercih etmiştir.

Gelelim bu ülkenin adalet sisteminin en acil meselesi olan tutukluluğun bir tedbir olmaktan çıkıp fiilen bir peşin cezaya dönüşmesi ve cezaevlerindeki kapasite krizine. Bu kürsüden defalarca dile getirdiğimiz bir gerçeği bir kez daha tekrarlamak zorundayım: AK PARTİ göreve başladığı günden bu yana büyük sözler verdi; tutuklamanın istisnai olacağını, yargı bağımsızlığının güçleneceğini, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının eksiksiz uygulanacağını, cezaevlerindeki yapısal sorunların çözüleceğini defalarca tekrar etti. Milletimiz bu sözlere inandı, bekledi, umutlandı. Bugün karşımıza duran metin bu vaatlerin hiçbirini karşılamıyor. Masumiyet karinesinin fiilen askıya alındığı bu tabloya karşı bu paket sessiz kalmayı tercih etmiştir. Yargı bağımsızlığını güvence altına alacak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmasını sağlayacak hiçbir düzenleme bulunmuyor.

Cezaevi kapasitesi 309 bin iken bugün 430 binin üzerinde insan barındırıyor. Bu insanlık dramına dair teklifte tek bir madde yoktur. Bu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin defalarca altını çizdiği kötü muameleye dayanan bir tablodur. 30 maddelik bu torba kanunda bu krize dair tek bir cümle, tek bir tercih, tek bir niyet beyanı dahi yoktur. Bugün bu kürsüden soruyoruz: O sözler nerede? Bırakın verilen sözleri yerine getirecek hukuka uygun düzenlemeler yapılmasını, yürürlükte olan kanun hükümleri uygulamada açıkça ihlal ediliyor. Bugün yürürlükte bulunan Anayasa'nın 127'nci maddesi ve 4483 sayılı Kanun hükümleri açıktır. Belediye başkanlarının görevleri ile işledikleri ileri sürülen suçlardan dolayı cezai sorumlulukları genel yargılama usulünden farklı olarak özel bir izin istemine bağlanmıştır. Nedir bu görev suçları? Başkanın görevi esnasında yetkisini kullanırken işlediği suçlardır. Örnek verecek olursak görevi kötüye kullanma, imar kirliliğine neden olma, ihalede usulsüzlük vesaire. Bu tür suçlarda İçişleri Bakanlığının izni olmadan cumhuriyet savcısı soruşturma bile yürütemez ama yürütüyor, ne yapıyor? Tüm soruşturmalara birinci suç olarak “çıkar amaçlı suç örgütü kurma” suçunu ekliyor, tuttuğunu içeri atıyor. Allah aşkına, soruyorum: Belediye başkanı ile alt kademedeki çalışan bürokratlar arasında nasıl bir örgüt yapılanması olabilir? Zaten kanunlar gereği mevcut olan hiyerarşik yapıyı nasıl “örgüt” tanımında kullanırsınız? Aynı uygulama Ergenekon ve Balyoz davalarında uygulanıyordu. Devletin Genelkurmay Başkanı suç örgütü lideri olmakla suçlanıp iki yıl iki ay tutuklu kalmış, sonunda beraat etmişti. Bunlardan hiç mi ders almadık?

Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının eksiksiz uygulanması konusunda da aynı tablo karşımıza çıkıyor. Bu teklifte yer alan birçok madde doğrudan Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına cevaben hazırlanmıştır. Ancak yukarıda tek tek anlattığımız gibi bu cevaplar gerekçenin özünü değil yalnızca şeklini karşılamaktadır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin 17'nci madde, dijital veri saklamaya ilişkin 16'ncı madde, kaçak sanık yargılamasına ilişkin 18'inci madde; bunların her biri iptal edildi, bir şeyler yazalım da boşluk kapansın mantığıyla hazırlanmış izlenimi vermektedir. Komisyon görüşmelerinde Adalet Bakanlığı temsilcisinin bizzat ifade ettiği gibi, bu maddelerin bir kısmı yalnızca içeriği doldurmak amacıyla yeniden kaleme alınmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti olarak bu teklifte yer alan bazı teknik düzenlemeleri -elektronik satış portalları, duruşmalar arası süre sınırı, bazı usul kolaylıkları gibi- olumlu buluyoruz. Ancak bir torba kanunun içine serpiştirilmiş birkaç olumlu maddenin bu paketin bütününe kabul edilebilir kılmadığını açıkça ifade ediyoruz. Çünkü bu teklif, usul itibarıyla İç Tüzük'e aykırı şekilde hazırlanmış, içeriği itibarıyla anayasal riskler taşıyan, esas itibarıyla ise milletimize verilen reform sözünü yerine getirmekten çok uzak bir metindir.

Teklif, geçici 1'inci madde nedeniyle çerçeve kanun özelliğinden kopan kod kanun hüviyetine bürünmektedir. Sadece bu geçici madde yüzünden bu kanun tek maddelik müstakil kanun olarak mevzuatta duracaktır. Geçici maddedeki 10 fıkranın her birinde bir kanunda yapılan değişikliğin uygulama kapsamı düzenlenmektedir. Sırf teklifin madde sayısını azaltmak için kanun tekniğine aykırı bir düzenleme yapılmıştır. Kanun tekniği bakımından yapılması gereken geçici 1'inci maddedeki her bir fıkranın atıf yapılan ilgili kanuna geçici madde olarak eklenmesidir; aksi hâlde, teklif bu hâliyle yasalarsa geçici hükmün uygulayıcılar tarafından gözden kaçırılması ihtimali büyüktür.

Sayın Adalet Bakanına ve bu Mecliste çoğunluğa sahip iktidar partisine buradan sesleniyoruz: Milletimiz sizden köklü bir yargı reform bekliyordu; cezaevlerindeki insanlık dramının çözülmesini, tutukluluğun istisna hâline gelmesini, yargı bağımsızlığının güçlenmesini, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına tam uyumu bekliyordu. Siz ise bunun yerine 13 kanunu birbirine karıştıran, tali komisyonu devre dışı bırakan, etki analizinden yoksun, Anayasa'ya aykırılık riski taşıyan maddelerle dolu bir torba kanunu Meclise getirdiniz. İYİ PARTİ olarak söylüyoruz: “Kuvvetler ayrılığı” ilkesine dayanan, yargı bağımsızlığını gerçek anlamda güvence altına alan, tutukluluğu istisnai hâle getiren, cezaevlerindeki insani koşulları iyileştiren ve yüksek mahkeme kararlarına eksiksiz uyan bütüncül bir yargı reformuna milletçe ihtiyacımız vardır, bu teklif o ihtiyaçları karşılamıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın sonuna yaklaşıırken yine hukukla alakalı olmasından bahisle bir hususa değinmek istiyorum. Biraz önce İYİ Parti adına vermiş olduğumuz araştırma önergesi hakkında AK PARTİ adına gerek hatip gerekse Grup Başkan Vekili tarafından yapılan konuşmaları dinleyince hayretler içinde kaldım. Bu nedenle, gerek önergemizi gerekse konuşmamı baştan sona tekrar okudum. Özetle, kimseyi suçlamamışım, kimseye iftira atmamışım. Söylediğim özetle şudur: Son günlerde medyada dillendirilen Türkiye Cumhuriyeti aleyhine verilen tahkim kararından ve ferileriyle birlikte 3-3,5 milyar dolar gibi bir ceza ödemesi iddiasından bahsediliyor. Biz, burada bu iddiaların resmî kayıtlarla araştırılmasını istiyoruz. İddialar doğru mu, değil mi? Eğer doğru değilse millet önünde çürütülsün, doğrusalar da sorumlular ortaya çıkarılıp hukuk önünde hesap versin demek istedik.

Mesele yalnızca ödenecek tazminat değildir. Şayet iddialar doğru ise Türkiye Cumhuriyeti böylesine ağır bir zararla karşı karşıya kalırken bu süreçten kimler kazanç sağlamıştır? 2011 yılında POWERTRANS adlı şirkete ihalesiz şekilde tanınan ayrıcalığın hukuki gerekçesi nedir? Neden ihale

yapılmamıştır? POWERTRANS gerçekte kimin şirkettir? Şirket yönetiminde daha önce belirli holdinglerde görev yapmış isimlerin ve eski üst düzey kamu görevlileriyle bağlantılı kişilerin etkili olduğu ileri sürülmektedir; bunlar doğru mudur ve kimlerdir? Kimler petrolü iskontolu aldı, kimler taşıdı, kimler komisyon aldı? Kimler bu ticaretten servet elde etti? Bu konuların araştırılmasını talep etmiştik ancak yapılan her iki konuşmada da bir tek önergedeki konuya değinmediler ve iddialara bir cevap vermediler. Bunun dışında, keçiden tutun da Gabar'daki petrole, okuduğumu anlamamaktan tutun hamaset yapmama kadar söylenmedik söz bırakılmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Ya, arkadaş, ne var bunda? Araştırma komisyonu kurulsa bu konular araştırılsa, millet de doğruyu yanlış görse bunda ne var? Gabar'daki petrol rezervleri geri mi çekilir veya Türkiye'nin Avrupa enerji liderliği mi biter? Bunlarla ne alakası var? Bu telaşımızın sebebi nedir? Bu durum bende ciddi merak uyandırdı. Bu nedenle de bu konuya özel bir ilgi göstereceğimi özellikle belirtmek istiyorum.

Bir milletvekili olarak, devleti ve milleti zarara sokma iddiası karşısında bunun tespitini istemek milletimize borcumuz değil midir? Meclis İçtüzüğü'müzün 104 ve müteakip maddeleri tam da bu işler için değil midir?

Son olarak, İYİ Parti olarak bu kanun teklifinin genelini onaylamadığımızı milletimizin gözü önünde bir kez daha ifade ediyor, yüce heyetinizi bu teklife “hayır” oyu vermeye davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sakarya Milletvekili Sayın Muhammed Levent Bülbül. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 280 sıra sayılı Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hukuku bir toplumda kişiler arası ilişkileri, kişi ile devlet arasındaki ilişkileri düzenleyen, uyulması kamu gücüyle desteklenen kurallar bütünü olarak tarif edebiliriz. Ancak hukuk yalnızca bir kurallar bütünü değil, aynı zamanda adalet, hakkaniyet ve toplumsal düzen arayışının kurumsallaşmış bir hâlidir. Hukuk devleti ilkesi devletin kendi koyduğu kurallara bağlı kalması, bağlı olması, keyfi yönetimden uzaklaşması ve vatandaşın devlet karşısında öngörülebilir bir hukuki güvenceye kavuşması anlamına gelir. Anayasa'mızın 2'nci maddesinde cumhuriyetimizin temel nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti ilkesi yalnızca bir slogan değil, kanun koyucunun her düzenlemesinde gözetmesi gereken temel bir anayasal ölçüttür.

Klasik hukuk felsefesinden günümüze hukukun üstünlüğü kavramı üç temel unsur üzerinde oturur. Bunlar kanunilik, belirlilik ve hesap verebilirliktir. Kanunilik, bir müeyyidenin ancak önceden ve açıkça kanunla belirlenmiş olması hâlinde uygulanabileceğini ifade eder. Belirlilik, hukuk normlarının vatandaşın davranışlarını önceden öngörebileceği açıklıkta olmasını gerektirir. Hesap verebilirlik ise gerek yürütmenin gerek yargı organlarının yetkilerini hukuka uygun kullanıp kullanmadıklarının denetlenebilir olmasıdır. Görüşülen kanun teklifinin pek çok maddesi tam da bu üç unsuru güçlendirmeye yani yargılama sürelerinin belirliliğini artırmaya, usul ekonomisini sağlamaya ve Anayasa Mahkemesi kararlarının gereğini yerine getirerek hukuki belirliliği tesis etmeye yöneliktir. Bu noktada bir hususun

altını özenle çizmek istiyoruz ki hukuk toplumdan bağımsız soyut bir kurallar mimarisi değildir. Hukuk milletin tarihsel tecrübesinden, örf ve âdetinden, adalet duygusundan beslenen, toplumsal ihtiyaçlar değiştikçe kendini yenileyen canlı bir düzendir. Bu bakımdan, kanun koyucunun görevi yalnızca teknik anlamda tutarlı normlar üretmek değil, milletin adalet beklentisini karşılayan, uygulamada ortaya çıkan aksaklıkları zamanında gideren bir mevzuat düzeni kurmaktır. Nitekim görüşülmekte olan kanun teklifinin gerekçesinde de ifade edildiği üzere hak arama hürriyetinin daha etkin kullanılması, savunma hakkı ile hukuki güvenliğin güçlendirilmesi, adalet erişiminin kolaylaştırılması ve belirliliğin sağlanması günümüz yargı anlayışının vazgeçilmez ilke ve değerleri olarak kabul edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünya genelinde hukuk sistemlerinin son çeyrek asırda dört eksende dönüşüm geçirdiği görülmektedir. Birincisi, adalet erişiminin dijitalleşme yoluyla kolaylaştırılmasıdır. Pek çok ülke elektronik dava takip sistemleri, uzaktan duruşma imkânları ve elektronik tebligat mekanizmalarını hukuk sistemlerine dâhil etmişlerdir. Salgın sonrası dönemde bilhassa Avrupa ülkelerinde ses ve görüntü nakli yoluyla duruşma icrası yaygınlaşmış, mahkemeye fiziksel erişimde güçlük yaşayan yurttaşların adalet erişimi kolaylaştırılmıştır.

İkincisi, yargılama sürelerinin makullüğünün insan hakları hukukunun merkezî bir unsuru hâline gelmesidir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı yalnızca tarafsız bir mahkeme önünde yargılanma hakkını değil, makul sürede karar verilmesi zorunluluğunu da içermektedir.

Üçüncüsü ise yüksek mahkemelerin iş yükünün azaltılması ve içtihat mahkemesi rolünün güçlendirilmesi yönündeki eğilimdir. Pek çok Avrupa ülkesinde temyiz mercileri her uyuşmazlığı değil hukuki açıdan önem arz eden meseleleri inceleyen kurumlara dönüştürülmektedir.

Dördüncü bir eğilim olarak kişisel verilerin korunması ile adli süreçlerde delil güvenliğinin dengelenmesi meselesi gerek Avrupa Birliği hukukunda gerek karşılaştırmalı ceza muhakemesi hukukunda giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Genetik veri, dijital delil ve elektronik kayıtların saklanma süreleri, imha usulleri ve veri sahibinin hakları çağdaş ceza muhakemesi sistemlerinin ortak gündemidir. Türkiye bu küresel eğilimlerin dışında da kalmamıştır ancak burada altını çizmemiz gereken önemli bir husus vardır. Ülkemizde hukuk alanındaki reformlar dışarıdan dayatılan normlara uyum sağlama kaygısıyla değil, milletimizin adalet beklentisine cevap verme sorumluluğuyla yürütülmekte ve yürütülmelidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak benimsediğimiz yaklaşım da budur. Evrensel hukuk ilkelerini gözetirken millî iradeyi ve devletimizin bekasını önceleyen bir hukuk siyasetine önem vermekteyiz.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde kesintisiz bir yargı reformu iradesi mevcut bulunmaktadır. Bu iradenin en somut göstergesi birbirini takip eden yargı reformu strateji belgeleridir. Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kamuoyuyla paylaşılan Dördüncü Yargı Reformu Strateji Belgesi “Türkiye Yüzyılı, Adaletin Yüzyılı” hedefi doğrultusunda hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen ve öngörülebilir bir adalet vizyonunu ortaya koymuştur. 2025-2029 dönemini kapsayan bu belge, hukuki güvenliğin kuvvetlendirilmesi, yargılamaların makul sürede tamamlanması, yargının kapasitesinin ve verimliliğinin artırılması, teknolojik imkânlardan daha fazla yararlanılması ve adalet erişiminin kolaylaştırılması gibi temel amaçlar etrafında şekillenmiştir. Bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifi işte bu strateji belgesinde ortaya konulan hedeflerin somut bir uzantısıdır.

Teklif genel olarak bakıldığında, hukuk yargılamalarında duruşmalar arası sürenin makul ölçüde sınırlandırılması, belirsiz alacak davasının yerini daha işlevsel bir kısmi dava rejiminin alması, vesayet altındaki kişilere ait malların Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden daha rekabetçi biçimde satılabilmesi, noterlik işlemlerinde dijitalleşmenin genişletilmesi ve idari yargıda tek hâkimle

görülebilecek dava kapsamının genişletilmesi öngörülmektedir. Bunların her biri yargı sisteminin işleyişini hızlandırmaya ve vatandaşımızın adalete erişimini kolaylaştırmaya matuftur. Ayrıca, teklifte önemli bir yer tutan husus, Anayasa Mahkemesinin çeşitli kanunlarda verdiği iptal kararları sonrasında ortaya çıkan hukuki boşlukların doldurulmasıdır. 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde Anayasa Mahkemesince iptal edilen düzenlemelerin yerine yüksek mahkemenin gerekçelerini karşılayacak yeni hükümler getirilmektedir. Bu, kanun koyucunun Anayasa yargısına duyduğu saygının ve hukuk devletinin gereklerini yerine getirme iradesinin açık bir göstergesidir. Nitekim, demokratik hukuk devletinde yasama organının Anayasa yargısının iptal kararlarını gecikmeksizin telafi etmesi kuvvetler ayrılığı ilkesinin ve anayasal denge denetleme mekanizmasının sağlıklı işleminin bir gereğidir. Bu düzenlemelerin her biri yürütme ile yasamanın Anayasa yargısının çizdiği sınırlar içinde uyum içinde hareket ettiğinin de somut bir kanıtıdır.

Değerli milletvekilleri, yargı bağımsızlığı Anayasa'mızın 9'uncu maddesinde "Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelere kullanılır." hükmüyle güvence altına alınmıştır. Anayasa'mızın 138'inci maddesi hâkimlerin görevlerinde bağımsız olduğunu, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceğini, tavsiye ve telkinde bulunamayacağını hükme bağlamıştır. Hâkim ve Savcılar Kurulu mesleğe kabul, atama, terfi ve disiplin süreçlerinde yürütmenin doğrudan müdahalesini engelleyecek kurumsal bir çerçeve oluşturmak üzere tasarlanmıştır. Bununla birlikte, yargı bağımsızlığı statik bir kazanım değil sürekli korunması ve geliştirilmesi gereken dinamik bir değerdir. Görüşülmekte olan teklifin 9 ve 10'uncu maddeleri tam da bu çerçevede hâkim ve savcı adaylarının eğitim ve sınav süreçlerine ilişkin hukuki belirliliği artırmakta, bilirkişilik müessesesinin amacına uygun kullanılmasını temin etmektedir. Zira, hâkimlik ve savcılık mesleğinin temel unsuru hukuki bilgi ve değerlendirmeye uyumsuzlukların çözülmesidir. Hukuki nitelendirme yetkisinin bilirkişiye devredilmesi yargı bağımsızlığının ve hâkimin vicdani kanaatinin özüne aykırıdır. Bu itibarla, teklifin hâkimlik ve savcılık mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenebilecek konularda bilirkişiye başvurulmasını disiplin yaptırımına bağlaması yargı bağımsızlığını güçlendiren isabetli bir düzenlemedir. Yargı bağımsızlığını yalnızca, hâkimin dış müdahalelerden korunması olarak değil, aynı zamanda yargı mensubunun mesleki liyakat, eğitim ve etik donanımıyla güçlendirilmesi olarak okumak gerekmektedir. Zira, bağımsızlık nitelikli, hesap verebilir ve topluma güven veren bir yargı mensupluğu üzerinden anlam kazanmaktadır. Bu anlamda, teklifin 9'uncu maddesiyle, Türkiye Adalet Akademisince verilecek eğitimin kapsamının Anayasa ve insan hakları hukuku, ceza hukuku, özel hukuk, idare hukuku, vergi hukuku ve usul hukuku alanlarını, duruşma yönetimini, karar ve gerekçeli karar yazımını kapsayacak şekilde genişletilmesi, değerlendirilmesi ve mazeret sınavına ilişkin usullerin açıkça düzenlenmesi, hâkim ve savcı adaylarının mesleğe hazırlanma süreçlerinin şeffaflığını ve liyakat esasını güçlendirmektedir. Karşılaştırmalı hukukta da görüleceği üzere, meslek öncesi eğitim ve sınav süreçlerinin nesnel kriterlere bağlanması yargı bağımsızlığının kurumsal güvencelerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak yargı bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğü meselesini uzun süredir milletimizin gündeminde tutmaktayız. Sayın Genel Başkanımız, adalet sisteminin güvenilirliğinin devletin bekasıyla doğrudan bağlantılı olduğunu, kurumların yıpratılmasının değil güçlendirilmesinin millî bir sorumluluk olduğunu çeşitli vesilelerle dile getirmiş, hukukun herkes için eşit ve öngörülebilir şekilde işlemesi gerektiğine yönelik değerlendirmeleriyle partimizin yargı politikasına ilişkin görüşlerini en üst mertebeden ifade etmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk töresinde adalet devletin varoluş sebebidir. Orhun Abideleri'nden bu yana Türk devlet geleneğinde töre kavramı hükümdarın dahi bağlı olduğu, keyfîlikten azade bir nizâmı ifade eder. Nitekim, devleti ebet müddet ülküsü ancak adaletin sarsılmaz bir şekilde tesis edildiği bir düzende gerçek anlamını bulur. Kurucu Genel Başkanımız Alparslan Türkeş Bey de Türk milletini adalette yarışa çağırırken tam olarak bu köklü anlayışa işaret etmekteydi. Ona göre bir milletin yükselişi ancak hakkın ve adaletin toplumun her katmanında hâkim kılınmasıyla mümkündür. Bu itibarla, yargının gücü soyut bir kurumsal kapasite meselesi değil doğrudan devletin bekasıyla irtibatlı millî bir meseledir. Zira adaletsiz bir düzende ne millet devlete güvenir ne de devlet millete uzun ömürlü bir istikbal vadedebilir.

Görüşülmekte olan kanun teklifi bu çerçevede değerlendirildiğinde, yargının süratini ve öngörülebilirliğini artırarak milletin devletine olan güvenini artıracak olan bir düzenleme olmaktadır. Ancak bilinmelidir ki kanun düzeyindeki her iyileşme üzerine inşa edildiği anayasal zeminin taşıyıcılığıyla sınırlıdır. 1982 Anayasası'nın darbe döneminden devrıldığı vesayetçi ruh yargı kurumlarının milletin tam anlamıyla bütünleşmesinin önünde hâlâ bir engel teşkil etmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi bu meseleyi bir parti çıkarı değil milletin ilelebet payidar kalması davasının bir parçası olarak görmektedir. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin sıklıkla ifade ettiği üzere, milletin bekası ile hukukun üstünlüğü birbirinden ayrı düşünülemeyecek iki kavramdır. Devletini güçlü, milletini birlik içinde görmek isteyen her Türk vatandaşı aynı zamanda adaletin kesintisiz işlediği bir düzeni de arzu eder. Bu inançla hak ve özgürlükleri öne çıkaracak demokratik, kapsayıcı ve katılımcı yeni bir anayasa yapılmasını öncelikli hedefimiz olarak görmekteyiz. Bu çerçevede, Anayasa Mahkemesinin statüsü, kuruluş ve yargılama esasları ile üye yapısının köklü bir reforma tabi tutulmasını da ayrıca gerekli görmekteyiz. Milletimizin egemenlik haklarını esas alan, cumhuriyetimizin temel niteliklerini koruyan ve mevcut Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilkelerini kökleştiren 100 maddelik anayasa önerisi partimiz tarafından daha önce kamuoyuyla paylaşılmıştır. Millî ve kapsayıcı, demokratik yeni bir anayasayla darbe kalıntılarının tamamen temizleneceği, uzlaşma yoluyla yeni bir anayasa hazırlamak artık millî bir vecibe hâline gelmiştir. Ancak biliyoruz ki büyük anayasal dönüşümler dahi günlük adalet hizmetinin aksamadan yürütülmesini gerektirir. Vatandaşımız her gün mahkeme kapılarında hak arama mücadelesi vermektedir ve bu mücadelenin makul sürede ve öngörülebilir kurallarla sonuçlandırılması anayasal tartışmaların gölgesinde ihmal edilemeyecek bir öncelikdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin diğer bazı maddelerine de genel hatlarıyla değinmek gerekirse, idare aleyhine hükmedilen alacaklarda doğrudan icra takibi yerine idareye yazılı başvuru zorunluluğu getirilmekte, böylece kamu kaynakları gereksiz mali külfetten korunmakta, icra dairelerinin iş yükü azaltılmaktadır. Miras yoluyla intikal eden taşınmazlarda ortaklığın giderilmesi sürecinde ilk artırmanın yalnızca mirasçılar arasında yapılması sağlanarak kötü niyetli işlemlerin önüne geçilmektedir. Belirsiz alacak davası kurumu yürürlükten kaldırılmakta, yerine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi içtihatlarıyla uyumlu, daha işlevsel bir kısmi dava rejimi esas alınmaktadır. Bu kazanımlara, yargılama süreçlerini hızlandıran iki düzenleme daha eklenmektedir. Hukuk yargılamasında duruşmalar arası süre makul ölçüde sınırlandırılmakta, idari yargıda tek hâkimle görülebilecek dava kapsamı genişletilmektedir. Bölge idare mahkemeleri ile Danıştay arasındaki kanun yolu dengesi de Anayasa Mahkemesi içtihadı gözetilerek yeniden kurulmakta, hükmün denetlenmesi hakkı ile davaların makul sürede sonuçlandırılması ilkesi arasında ölçülü bir denge tesis edilmektedir.

Görüldüğü üzere, kamuoyunda “On İkinci Yargı Paketi” olarak nitelendirilen, Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, hukuk devletinin gereklerini güçlendiren, Anayasa Mahkemesi kararlarının gereğini yerine getiren, yargılama süreçlerini hızlandıran, vatandaşımızın adalete erişimini de kolaylaştıran kapsamlı bir düzenlemedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi olarak geciken adaletin adalet olmadığı ilkesinden hareketle makul sürede yargılamanın temin edildiği, gücünün değil hakkının hakkının gözetildiği bir adalet sisteminin inşasını önemsemekteyiz.

Hukukun üstünlüğüne, yargı bağımsızlığına ve milletimizin adalet beklentisine olan bağlılığımızla, görüşülmekte olan kanun teklifini desteklediğimizi ifade ediyor, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Şırnak Milletvekili Sayın Nevroz Uysal Aslan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Teşekkürler Başkan.

Değerli milletvekilleri, bu kürsüde yıllardır en fazla kullanılan kavramlar hukuk, adalet, eşitlik, özgürlük, hukukun üstünlüğü, yargının tarafsızlığı gibi kavramlar ve bu kavramlara ilkesel olarak hiç kimsenin, hiçbir partinin de itirazı olmaz. Bunlar insanların ağır kayıplar, büyük kırılmalar, yaşadığı acılar sonrasında insanlığın ortak iyi konusunda uzlaştığı kavramlardır, toplumun toplum olmasından kaynaklı bir arada yaşamasını mümkün kılan evrensel kimi temel değerlerdir; hiçbir siyasi iktidar da “Buna karşıyım.” demez ancak toplumun anlam dünyasında, siyasi uygulamalarında bu kavramların kaybı ve aşınması hukuk ve demokrasi krizinin başladığı anların olduğu yerdir. Farklı dönemlerdeki siyasi iktidarlara bu kavramları kendi yönetim anlayışlarına göre daralttılar, eğip büktiler, araçsallaştırıp kendi siyasi çıkarlarının birer diline, kavramına dönüştürmeye çalıştılar. Hukuk iktidarın sınırları içerisinde hapsedildiği için adalet yalnızca bu sınırlar içerisinde kalanlar için uygulanabilir hâle geldi. Eşitlik biçimsel olarak sadece söyleme, özgürlük itaate bağlı bir ayrıcalığa dönüştürüldü. Bu kavramlar dilde olsa da uygulamada ve gerçekte işlevini yerine getiremedi.

Bugün ise aynı sınamayla karşı karşıya kalan bir kavram ise barıştır. Kimse “Karşıyım.” diyemiyor, “Barış istemiyorum.” da demiyor ama tıpkı hukuk, adalet, eşitlik, özgürlük gibi evrensel anlamlarından uzaklaştırılıp daraltıldıkça daraltılıyor. Oysaki bizim için barış, hukuk dâhil tüm kavramların evrensel özüne uygun olarak yaşamsallaştırılmasıdır; Kürt varlığının hukuken tanınması, Türk halkının güvenlik ve korku siyasetinden kurtulması, kadın, emek, ekoloji, gençlik politikalarındaki değişim ve zihniyet kırılmasının gerçekleşmesidir. Bu süreçte hukuk nasıl ki devletin güvenliğini sağlayan tek taraflı, tek yönlü bir mekanizmaya indirgenemezse barış da güvenlik politikalarına indirgenmemelidir çünkü barış bir tarafa görevler yükleyen bir tarafı da değişmeden bırakan tek yönlü bir süreç değildir. Bu nedenle, sürecin en başından terörsüz Türkiye olarak meseleyi daha da güvenlik alanına sıkıştıran, hapseden isimlendirmeyi doğru bulmadık, bulmuyoruz. Artık gerçekçi olmak, zaman kaybetmeden barışın hukuki ve siyasi zeminini kurmak gerekir. Hukuk belirsizlikte kaldığı sürece barış da güven de zayıflamaktadır. İktidarın her getireceği yasayı, düzenlemeyi bu ölçülere uyan, zamanın, sürecin ruhuna uyan, toplumun beklentilerini karşılayan gerçek bir anlayışla hazırlanmasını isterdik ama geneli üzerinde söz aldığım bu on ikinci yargı paketi de bugün bizlere ulaştırılan çocuklara ilişkin komisyona sunulan yargı teklifi de iktidarın bu anlayıştan, bu gerçeklikten ne kadar uzak olduğunu bizlere gösteriyor. Bu paket de tıpkı diğer 11 paket gibi, iktidar tarafından “reform” adı altında herkesin uzlaştığı, tınak içerisinde evrensel kavramlarla getirildi ancak teklifin üçte 1’i, iktidarın daha önce bu kürsüden, bu sıralardan geçirdiği Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği ve yeniden kaleme alıp buraya getirdiği maddelerden ibaret. Geri kalan birçok madde de hukuksuz kanun yapma ve ülkeyi bu kanunlarla yönetme anlayışının birer tezahürü olarak hazırlanıp getirilmiş. Bunu sadece bir siyasi eleştiri olarak söylemiyorum, Anayasa Mahkemesinin bu konuda verdiği kararlar, bu konudaki değerlendirmeler ve akademik tartışmalar

nezinde söylüyorum. Anayasa Mahkemesi kurulduğu tarihten 2002'ye kadar, kırk bir yılda 529 esas yönünden iptal kararı vermiş, AKP iktidarı döneminde ise yani yirmi üç yılda -son altı ay haricen söylüyorum- 869 tane iptal kararı vermiş. Yani AKP'den, kendisinden önceki kırk bir yılda tamı tamına 340 daha fazla esas yönünden iptal kararı verilmiş. Bu rakamlar Anayasa'ya aykırı kanun yapmanın bir istisna ya da tek tük çıkan müstesna kararlar olduğunu değil, tam tersine, bu iktidarın bir yönetme ve yasa yapma anlayışına dönüştürdüğünü gösteriyor. Önce Anayasa'ya aykırı düzenleme çıkarılıyor, yıllarca bu düzenleme yerine getiriliyor; mülkiyet hakkı, tarih, ekonomi, madenler gibi birçok alanda etki ediyor, Anayasa Mahkemesi iptal ediyor, bir kez daha düzenleyip getiriyorsunuz -yine, tabii, iptal edeceği şekilde altını çiziyorum- ama bu aralıkta gerçekleşen mağduriyetlerle ilgili tek bir telafi mekanizması getirmeyi düzenlemiyorsunuz. Gasbedilen, malından, itibarından olan tüm mağduriyetlerle ilgili öylece bırakıyor, sonra da bunun adına "reform" deyip önümüze getiriyorsunuz. Bu pakette bu konudaki en önemli örnek 8'inci maddedeki Adli Tıp Kurumunun İhtisas Kurulu Başkan ve üyelerini düzenleyen madde. Anayasa Mahkemesi "Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bunu düzenleyemezsiniz, yasal dayanak gereklidir." demiş, siz de getirdiğiniz yasal dayanak hâline getiriyorsunuz ancak Adli Tıp Kurumunun ağır hasta mahpuslar üzerindeki yaşam hakkı verme meselesi üzerindeki verilen kararlarla ilgili tek bir düzenleme gereği duymuyorsunuz. Mesele sadece diploma mı? İhtisas kurullarının hukuka aykırılığını ortaya çıkaran meseleler... Diplomayı yerine getirince bu yaşam hakkı konusundaki usulsüzlükler ve hukuka aykırılıklar ortadan mı kalkıyor? Tabii ki hayır. Bu belgeler ne yazık ki bağımsızlığın, tarafsızlığın belgeleri olamıyor. Bir tarafta, yöneten mahpusların sağlık hakkından -biraz önce burada konuştuk- çıkıp fevkaladenin fevkinde bir tablo çizdi iktidar bize. Bunu uygulayan Adalet Bakanlığı, bir tarafta da bu Adalet Bakanlığına bağlı Adli Tıp Kurumu. Bu kurum onlarca mahpusu ölüme sürüklemeye devam ediyor. Bakın, 70 yaşındaki Mehmet Edip Taşar 19 kez anjiyo oldu, 8 stent takıldı, yaklaşık 40 kiloya düşmüştü, 3 defa aynı Adli Tıp Kurumu raporu "Cezaevinde kalabilir." dedi, son olarak "Kalamaz." dedikten birkaç gün sonra da daha rapor bile fiilen uygulamaya geçmeden biz Edip Taşar'ı kaybettik. Kısaca sorun sadece diploma değil hesap verilebilirlik ve bağımsızlık meselesi, bilhassa yargının bağımsızlığı. İktidar bu hesap verilebilirlik meselesini teklifin 10'uncu maddesinde de hâkim, savcılarının gereksiz yere bilirkişiye gitmesi üzerinden de tartışmış. Oysaki bu ülkede yargının gereksiz bilirkişiye gitmesinden çok daha ağır ve yakıcı olan sorunu Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı konusunda yani Anayasa 153 ve 90 konusunda ihlal kararlarını yıllarca yerine getirmemesi, etkili soruşturma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve kâğıt üstünde bırakılması hususudur. Mesleki bilgiyle çözülebilecek bir konuda bilirkişiye başvurmaya bir uyarma disiplin cezası sayıyorsunuz. Peki, Anayasa ve AİHM kararlarına uymayan hâkim ve yargılar hakkında; bunu geciktiren, yıllarca bekleten hâkimler hakkında neden bir hukuksal disiplin cezası ve hukuk işletmiyorsunuz? Anayasa Mahkemesi ilk ihlal kararı uygulanmadığı için dahi ikinci kez ihlal kararı vermek zorunda kalmadı mı? En önemli örneği Can Atalay ancak onlarca hâlen var. Bu kararların uygulanmaması yargı organları arasında bir anayasal krize dönüşmedi mi? Dönüştü. Hukuksuzlukta artık bir süreklilik örneği olan Kobani kumpas davası. Selahattin Demirtaş kararı, Aysel Tuğluk kararı, Figen Yüksekdağ kararı; en son Tevgera Jinen Azad aktivistliği ve çalışmalarının hukuka aykırı olmadığı kararı verilen Ayla Akat kararı. Dolayısıyla asıl konuşmamız gereken mesele, bağlayıcı kararların uygulanmaması, etkili soruşturma yapılmaması, cezasızlığın geldiği nokta. Bunun en ağır, en vicdani örneklerinden bir tanesi, hepimizin hafızasında bizi yaralayan bir örnek de Hacı Lokman Birlik dosyası. 3 Ekim 2015'te Şırnak'ta Hacı Lokman Birlik katledildi. Cenazesi zırlı bir araca bağlanarak sürüklendi, o görüntüler ve fotoğraflar hâlâ zihnimizde maalesef taptaze. Bu insanlık dışı uygulamanın görüntüleri kayıt altına alınıp, servis edilip büyük bir özgüvenle yayınlandı. O günden bugüne kadar, sadece Birlik ailesi değil, sadece Şırnak ya da Kürt halkı değil adalet ve insanlık duygusunu

kaybetmemiş herkes aynı soruyu soruyor: “Bir insanın yaşamı sona erdiğinde onuru sona erer mi?” Anayasa Mahkemesi buna hukuken cevap verdi: “İnsan onuru ölümle sonlanmaz.” dedi ama ne yazık ki bu kararı bu olaydan on yıl dokuz ay sonra verebildi. Mahkeme, soruşturmanın etkili yürütülmediğini tespit etti; bu nedenle, yaşam hakkının usul boyutuyla ihlal edildiğine karar vererek cenazeye yönelik muameleyle ilgili verdiği kararı hem esas hem usul boyutuyla değerlendirerek tekrardan bu zararı giderecek bir soruşturma için Şırnak Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdi. Karar, soruşturmanın nasıl sürüncemede bırakıldığını ortaya koydu mu? Koydu. Cenazeyi sürükleyen polislerin ifadesinin alınmamasını, talimat verdiği değerlendirilen müdürün ifadesinin uzun bir süre alınmamasını; kim, neden, nasıl katletti sorusunun cevapsız kalmasını; soruşturmanın -karar tarihinden yaklaşık on yıl üç ay- daha hâlen sonuçlandırılmamasını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, lütfen.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) - İşte, asıl hesap verilebilirlik ve cezasızlık meselesi bu değil mi? Bir insanın cenazesine yönelik insanlık dışı muamele on yılı aşkın etkili bir biçimde soruşturulmuyorsa burada bilirkişiliğin vermiş olduğu uzatmayı mı esas alacaksınız; insan onuru, yaşam hakkı, özgürlük ve adalet gibi değerleri mi? Yargıdaki disiplin meselesini tali bir usul düzenlemesi olarak indirgemek yargının içerisinde bulunduğu durumu görünmez kılmaz diyorum. Asıl disiplin sorunu, yargının uluslararası kararlara uymaması, cezasızlıkta ısrar etmesi hukuku yok saymasıdır diyorum. Hesap verilebilirlik, işte tam da burada Hacı Lokman Birlik dosyasında, 2015-2016'daki abluka dosyalarında yüzleşmekten geçer diyorum, vitrin düzenlemesi değil gerçek adalet düzenlemesi ve paketleri gelsin diyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Şanlıurfa Milletvekili Sayın Dilan Kunt Ayan.

Buyurun. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, kıymetli hukukçu, eski Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Yargıcı Rıza Hoca, Rıza Türmen geçtiğimiz günlerde çok kıymetli bir yazıyı kaleme aldı ve bu yazının başlığı “Utaniyorum”du. Düşünün arkadaşlar, on yıl boyunca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Türkiye’yi temsilen yargıçlık yapmış bir hâkimden bahsediyorum, bir hukukçudan bahsediyorum. Yine, aynı zamanda, her hukuki ve siyasal kırılmaya şahitlik etmiş bir hukukçudan bahsediyorum ve bu hukukçu “Utaniyorum.” diyor ve aslında bu “Utaniyorum.” demesinin bir sebebi var. İşte, ülkeyi bu hâle getirenlerin yüzüne karşı söylüyor “Belki bundan feyz alıp kendileri utanırlar.” diye ve Rıza Hoca şöyle devam ediyor, diyor ki: “AB raporunu okurken utanç duydum. Türkiye’yi bu noktaya getirenlerle, yine zulmedenlerle aynı ülkede yaşadığım için, aynı vatandaşlığı paylaştığım için utanç duydum.” diyor. “Hukuka aykırılıkları, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi tarafından saptanmış yargı kararlarıyla yıllardır özgürlüklerinden yoksun bırakılan insanlar için utanç duydum ve bütün bu adaletsizlikler karşısında yeterli ve etkili olamamanın verdiği çaresizlik nedeniyle utanç duydum.” diyor ve soruyor: “Biz nasıl bu hâle geldik?” Elbette ki biz de Rıza Hoca’nın bu sorusunu bu Genel Kurula soruyoruz: “Bu hâle nasıl geldik? On yıldır, yaklaşık on yıla yakın süredir AKP iktidarı bu utancı paylaşıyor mu? Bu utancın karşısında verebilecek bir cevabı var mı?” diye soruyoruz. Elbette ki yok, hamasetten başka ortaya koydukları bir durum olmadığını görebiliyoruz. Bakın arkadaşlar, Avrupa

Parlamentosu 17 Haziranda Türkiye raporunu açıkladı ve bu raporda diyor ki: “Türkiye’de yargı bağımsızlığı alarm verecek bir dereceye ulaşmıştır.” Yine bu raporda aynen şunu ifade ediyor, diyor ki: “Ceza mevzuatı ve TMK muhalefeti dizayn etme aracı hâline gelmiştir.” Neden bunu söylüyor? İşte, HDP’ye yönelik saldırılar, kapatma davaları; CHP’ye yönelik saldırılar, İmamoğlu davası gibi muhalefeti susturma aracına dönüşmüş bir hâlde ceza mevzuatı diyor. Yine diyor ki: “Kayyum atamaları yerel demokrasiye en büyük zarardır.” Ve devam ediyor “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmaması hukuk devletine olan güveni ortadan kaldırır. Osman Kavala, Selahattin Demirtaş, Can Atalay, Figen Yüksekdağ, Tayfun Kahraman hakkında verilen yüksek yargı kararları derhâl uygulanmalıdır.” Ve daha da özele iniyor, diyor ki: “Türkiye’de kadın ve çocuk hakları konusundaki gerilemeler büyük endişe yaratmaktadır.” Bakın arkadaşlar, bunları bir muhalefetin vekili olarak ben söylemiyorum, bunlar 17 Haziranda Avrupa Parlamentosunda çıkan raporda söyleniyor ve çok tanıdık şeyler; yıllardır biz bunları bu kürsülerden, sokaklardan, alanlardan, bulunduğumuz her yerden ifade ettik. Aha buyurun, Avrupa Parlamentosu da artık bunu söylemiş oldu ve raporu yazı altına almış oldu ama gelin görün ki bu söylenenlere kulak veren bir iktidar var mı kardeşimizde? Hayır. AKP iktidarına bakıyoruz, bu söylenenleri gören bir yerde mi? Hayır. Eğer olmuş olsaydı bugün önümüze böyleleri bir yargı paketiyle gelmezdi. Bakın arkadaşlar, açık söyleyelim: Sayın Adalet Bakanı atandığı günden beridir ağzına aldığı “Paket ha geliyor, ha gelecek. On ikinci yargı paketinde hukuksuzlukları gidereceğiz, vatandaşın mağduriyetini gidereceğiz, artık hukuki olan bütün düzenlemeleri, sözlerin hepsini yerine getireceğiz.” diye büyük büyük laflar etti. Biz buradan açık söyleyelim: On ikinci yargı paketinde adalet yok, on ikinci yargı paketinde eşitlik yok, on ikinci yargı paketinde hukuk yok maalesef. Ve bugün bu ülkenin insanları cezada adalet, infazda eşitlik istiyor. Bu ülkede insanlar hapisanelerde yaşanan hak ihlallerinin derhâl son bulmasını istiyor. Bu ülkede insanlar cezaevlerinden, hapisanelerden ölüm çıkmasını diye her yerden sesini yükseltiyor. Bu ülkede hapisanelerden hasta mahpusların cenazesi çıkmasını diye her yerden sesini yükseltiyor. Yine, idare gözlem kurullarının vermiş olduğu kararlara dair bir an önce düzenleme yapılmasını istiyor bu Meclisten ve nihayetinde yine TCK 158’e dair kalıcı çözümler istiyor. Ama gelin görün ki on ikinci yargı paketinde bu beklentileri karşılayan hiçbir; bakın, hiçbir, bir bile değil, hiçbir şeyin olmadığını görüyoruz.

Peki, ne var bu on ikinci yargı paketinde? Yememişler içmemişler, hazırladıkları pakete bakın. Avukatların sorunları dağ olmuş, gitmiş, savunmaya her gün saldırı var fakat ne yapıyorlar? Avukatların vekâlet ücretlerini kısıtlayan kararlar alıyorlar. Diyorlar ki avukatlara: “Siz eğer bir ilamı aldıysanız...” İlâm demek icra edilebilirlik demektir değil mi? Siz onu icraya veremezsiniz. “Önce gelin, bir idareye başvuru yapın, ondan sonra biz bu ödemeyi size yapalım.” Neden? Yani bunca avukatın sorunu varken, derdi varken derdiniz avukatın vekâlet ücretine çökmeye mi kaldı diye soruyoruz buradan.

Yine, hâkim ve savcıların Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine uymayan binlerce durumu söz konusu iken; bunların tamamı anayasal bir suç, disiplinel bir suç olmuş olmasına rağmen hâkim ve savcılarla ilgili böyleleri bir düzenleme yapmayıp nasıl bir düzenleme yapıyorlar? Tali. Hâkim ve savcılara güya cezalandırma, disiplin yöntemleri getirecekler; tali işlerle uğraşıyorlar. Eğer siz ciddiyseniz buyurun, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararına uymayan hâkim ve savcılarla ilgili yapın disiplin düzenlemelerini.

Bir diğeri “Duruşma sürelerinin arasına üç ay koyduk.” diyor ve bunu nasıl diyorlar? Diyorlar ki: Artık vatandaş yargılamalarını pekâlâ hızlı bir şekilde ilerletebilecek yani bir dosya on yıl beklemeyecek; hızlı bir şekilde, pratik bir şekilde buna çözüm olacağız diyorlar. Nasıl buluyorlar çözümü? “Duruşmaların arasına üç ay koyduk.” Avukat olan arkadaşlar bilir. Dosyada bilirkişi raporu var mı? Yok. Beş ay ertele. Adli tatil geldi, üç ay ertele. Hâkim tatile çıktı, beş ay ertele. Vallahi, hâkimin çocuğu hasta oldu, üç ay ertele. Sen üç ayda bir koysan ne, koymasan ne? Yani tamamen görüntü. Şekilsel olarak biz duruşmalara üç aylık süre verdik.

Yine, avukat arkadaşlar bilir, daha önceki yargı paketinde de bir reform yaptılar. UYAP sistemine davayı açtığımız zaman “Üç yüz altmış beş günde bitecek.” diye karşımıza böyle yeşilli ekranlar çıkıyordu. Şu an soralım ya, bir meslektaşımız bile demiyor ki: “Bizim bir dosyamız bir yılda sonuçlanıyor.” İmkânı yok. O yüzden, böyle teferruatlı, aslında ilgisi olmayan, alakası olmayan maddelerle oyalama pratiği koyuyorlar.

Bir diğeri şu: İş kazalarında, trafik kazalarında açılacak olan tazminat davalarında faiz hesaplamasını dava tarihine çekiyorlar yani haksız fiil tarihinden alıyor, dava tarihine çekiyorlar. Neden? Kimi koruyorsunuz siz? Trafik kazası geçirmiş ya, malul duruma düşmüş, yaşamından olmuş, hayatından olmuş. Siz bu kişiyi bu zararını giderebileceği bir güvence altına alacağınıza diyorsunuz ki: “Biz bunu haksız fiil tarihinden değil de dava tarihinden yapalım.” Neden? Çünkü güvence hesabı var; kasa var, kasa eriyecek. Koskoca sigorta şirketleri var, “Aman ha, aman, onların cebinden para çıkmasın.” diye yapılan bir düzenleme yani kaza yapan, yaşamını yitiren kişinin hakkını değil yine büyük büyük şirketleri koruyan düzenlemelerle karşımıza geldiler.

Şimdi, bir diğeri; bulunduğumuz her yerde ifade ettik arkadaşlar: TCK 158, IBAN mağdurları. Şimdi, bakın -Bakanlığın vermiş olduğu veriler bunlar- 300 bine yakın mağdurdan bahsediliyor, her ne kadar iktidarın bazı vekilleri bunun mağduriyet olmadığını ifade etse bile biz mağduriyet olarak görüyoruz bunu. 300 bine yakın dosyadan bahsediliyor ve bu 300 bine yakın dosyayla, hâliyle aileleri de işin hesabına katarsak milyonları bulacak bir mağduriyetten bahsediyoruz. Biz aylarca buradaki hukuksuzlukları buralardan dile getirdik, “TCK 158’le ilgili gerekli düzenlemelerin bu Mecliste bir an önce yapılması gerekiyor.” dedik fakat on ikinci yargı paketi Komisyona gelene kadar AKP tek bir hareketlilik göstermedi, sonra baktılar “Evet, hakikaten ortada büyük bir hukuksuzluk var, giderelim.” deyip komisyona bir önergeyle geldiler. Ancak bu düzenleme yani AKP iktidarının getirmiş olduğu bu düzenleme IBAN mağdurlarının sorunlarını çözmiyor arkadaşlar; ceza hukukunun ilkeleriyle de bağdaşmıyor. Yapılması gereken ne? Açık söyleyelim: Banka hesabı ödeme aracı veya kimlik bilgilerinin suçta kullanılmak üzere kullandırılmasının bağımsız bir suç olarak tanımlanması. Ancak ve ancak bu sorunu bu şekilde köklü bir şekilde çözebilirsiniz. Yoksa bu getirmiş olduğunuz hâliyle eğer buradan geçerse emin olun, üç ay sonra biz burada tekrardan bunu konuşacağız.

Yine, TCK’nin 142 ve 158’inci maddeleri bakımından da yeknesak bir sisteme ihtiyaç var düzenleme yapabilmek için. Biz bunu şerhimizde uzun uzun yazdık. Bakın, mağdurların zararlarının giderilmesini ve onarıcı adaleti sağlayan bir şekilde suç işleme kastı olmayanları uzlaştırma kapsamına almanız gerekiyor. Eğer siz bu suçu kökten çözmek istiyorsanız, bu mağduriyetleri kökten gidermek istiyorsanız ancak ve ancak böylesi bütünlüklü bir düzenleme yaparak bu işin içerisinden çıkabiliriz. Yoksa tali bir şekilde yapmış olduğunuz düzenleme maalesef ki bu suçun mağdurları açısından bir çözüm getirmeyecek. İşte, tüm bunlara baktığımızda karşımıza şu tablo çıkıyor arkadaşlar: Bu teklif yargının temel sorunlarını çözen bir reform paketi değil; Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hükümleri asgari düzeyde yeniden yazan, hak ve özgürlükleri genişletmek yerine mevcut sistemi ayakta tutmaya çalışan, sorunları çözmek yerine büyüten bir tamir paketi. O yüzden şimdi bize “Biz bir yargı reformu yapıyoruz, ‘yargı reformu’ adı altında bu paketleri buraya getirdik.” demeyin arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) - Bu, yapboza dönmüş; “Yaptık, oldu.” dediğiniz fakat halkın hiçbir talebine karşılık gelmeyen, halkın hiçbir beklentisine karşılık bulmayan bir paketten ibaret. Bu halk, bu Meclisten, hukuksuzlukları giderecek paketler bekliyor. Bu halk, bu Meclisten, yıllardır hukuk sisteminde oluşan bütün deliklerin giderilmesine dair paketler bekliyor. Bu halk, bu Meclisten,

artık süreç yasalarının yapılmasını bekliyor. Böyle tali, çözüme odaklı olmayan, hiçbir şekilde hukuk sistemini iyileştirmeyen paketlerin değil onun dışında halkın talebine karşılık gelen paketlerin bu Mecliste yapılmasını bekliyor. Bu hâliyle de biz bu pakete “hayır” oyu vereceğimizi de buradan ifade ediyorum.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Muğla Milletvekili Sayın Cumhur Uzun. (CHP sıralarından alkışlar)

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teklifin içeriğine geçmeden önce teklifin itiraf niteliğindeki ismiyle başlamak istiyorum. Nedir bu sözde yargı paketinin adı? Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması. Evet, değerli arkadaşlar, Türkiye’de yargı maalesef etkin işlemiyor, verimli işlemiyor ve daha da önemlisi adil işlemiyor. 12 kez yargı paketi hazırladınız, her defasında adına “reform” dediniz ancak yargı bağımsızlığı güçlenmedi, yurttaşın adalete güveni artmadı, tutuklama istisna hâline gelememi, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları uygulanmadı, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yürütmeye bağından bir türlü vazgeçilemedi, hâkimlere coğrafi teminat getirilmedi, savunmanın sorunları çözülmedi, görülmezden gelindi; cezaevlerindeki kapasite, insan hakkı ve personel sorunları giderilmedi. Sulh ceza hâkimlerinin yarattığı güven krizi büyüdü, iddianameler aylarca hazırlanmadı, tutukluluk fiilen cezaya dönüştürüldü. Yargının ve adaletin temel sorunlarına çare olmayan 11 yargı paketinden sonra yine bir dizi değişikliklerle sözde yargı reformu yapıyormuş gibi Meclisin meşgul edilmesinden biz artık bıktık, usandık.

Her zaman olduğu gibi, yürütmenin hazırladığı bu metin milletvekillerine imzalatıldı ve Meclise “Noktasına virgülüne dokunmayın.” anlayışıyla gönderilmiş bulunmakta. Bizim burada yaptığımız bu çalışmanın yasama faaliyeti olarak değerlendirilmesinin neredeyse imkânsız hâle getirildiği, yürütmenin yazı işlerine çevrilmiş bir Meclis anlayışıyla Meclise nezaketsizlik yapıldığını düşünüyorum. Üstelik teklifin önemli bölümü yine Anayasa Mahkemesinin daha önce iptal ettiği hükümler nedeniyle ortaya çıkan boşlukları doldurmaya çalışmaktadır yani karşımızda AKP Grubunun özgür iradesiyle hazırlanmış kapsamlı bir adalet reformu yoktur; karşımızda, Anayasa Mahkemesi kararlarının zorunlu kıldığı teknik bir tamirat vardır, tamirat. Bazı maddelerde ise iptal gerekçesine uygun düzenleme yapmak yerine aynı hükmü küçük kelime değişiklikleriyle yeniden kurma çabası çok çarpıcı olarak gözükmektedir. Oysa Anayasa’nın 153’üncü maddesi açıktır; Anayasa Mahkemesi kararları yasamayı, yürütmeyi ve yargıyı bağlar. Meclisin görevi Anayasa’yı dolanmak değil ona uymaktır.

Değerli arkadaşlar, maddelere baktığımızda da aynı anlayışın sürmekte olduğunu görüyoruz. İdareye mahkeme kararından doğan borcunun ödenmesi için ek süre tanıyorsunuz, hakkını yıllar sonra mahkemede kazanan yurttaş bir kez daha bekletiyorsunuz. Tek hâkimde görülecek dava alanını genişletip heyet güvencesini zayıflatıyorsunuz. Yine, bazı değişiklikleri kanunla değil yönetmelik çerçevesinde çözmeye çalışıyorsunuz. Avukat yazışmasının, gazeteci kaynağının ve aile mahremiyetinin nasıl korunacağını açık güvenceye hiç bağlamıyorsunuz. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması konusunda kötü muamele suçları bakımından atılan sınırlı adımı yeterli gösteriyorsunuz oysa hükmün açıklanmasının geri bırakılması düşüncesini açıklayan, toplantıya katılan, demokratik itirazını dile getiren yurttaşın üzerinde beş yıl boyunca sallanan bir ceza tehdidinde dönmüş

bulunmaktadır. Kadına ve çocuğa karşı şiddet, cinsel suçlar ve kamu gücünün kötüye kullanıldığı dosyalar bakımından da kapsamlı güvence kurmuyorsunuz. Ölüm ve kalıcı sakatlık tazminatlarında yargılamanın gecikmesinin bedelini mağdura yüklüyorsunuz. Parasal sınırlarla kanun yoluna erişimi kısıtlıyor, hız uğruna hukuki denetimi buduyorsunuz oysa hızlı ama yanlış karar adalet değildir, daha çok mağduriyet üretmektedir, daha çabuk mağduriyet üretmektedir. Anayasa'nın 141'inci maddesi davaların süratle sonuçlandırılmasını ister, ister ama bunu adil yargılanma hakkını ortadan kaldıracak şekilde yapmamanız gerekir.

Değerli milletvekilleri, bugün Türkiye'de yargının temel sorunu dosya sayısı değil iktidarın yargı üzerindeki siyasi vesayetidir. Anayasa Mahkemesine yapılan yüz binlerce bireysel başvuru, on binlerce hak ihlali kararı ve makul sürede yargılama ihlallerinin büyümesi sistemin yurttaşları ilk derece mahkemelerinde korumadığının açık göstergesidir. Vatandaş hakkını kendi mahkemesinde bulamıyor, yıllar sonra Anayasa Mahkemesinin kapısında arıyor. Can Atalay hakkında verilen Anayasa Mahkemesi kararının uygulanmaması, Tayfun Kahraman için verilen ihlal ve yeniden yargılama kararının yerel mahkemece yok sayılması, Osman Kavala ve Selahattin Demirtaş hakkındaki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmaması tesadüfi şeyler değildir; bunlar, Anayasa'nın ve uluslararası hukukun iktidarın siyasi ihtiyaçlarına göre askıya alındığını gösteren temel göstergelerdir.

Değerli arkadaşlar, aynı anlayış bugün, Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Ekrem İmamoğlu'nun yargılandığı İBB davalarında da karşımıza çıkıyor. Binlerce sayfalık iddianameyle ve çok sayıda suçlamayla karşı karşıya bırakılan bir sanığın savunmasına saat hesabıyla sınır koymak, sözünü kesmek ve salondan çıkarmak adil yargılanmanın açık ihlalidir. Savunma hakkı mahkemenin lütfu değildir, Anayasa'nın 36'ncı maddesinin emridir, emri. Sanık, hakkındaki her isnada cevap verebilmeli; müdafî, dosyaya etkili biçimde erişebilmeli; mahkeme, savunmayı şeklen dinlemekle yetinmemelidir. Savunmayı susturduğunuz yerde hüküm hukuki olmaktan çıkar, siyasi bir tasarrufa dönüşür. Ekrem İmamoğlu'nun karşısına sandıkla çıkamayanlar karşısına bakanları, savcılar ve mahkemeleri çıkarıyorlar. Seçilmiş belediye başkanlarını tutuklamak, kurultay iradesini mutlak butlan kararıyla değiştirmeye çalışmak, muhalefeti yargı yoluyla şekillendirmek istemek hukuk değil siyasi mühendisliktir. Bu uygulamalar eşit yurttaş hukukunun terk edilip düşman hukukuna geçildiğinin de açık göstergesidir. Dost saydığımı koruyan, rakip gördüğünü cezalandıran bir düzenin adı hukuk devleti olamaz. Hâkim ve savcı atamalarında liyakat yerine sadakat konuşuluyorsa, terfiler kararların hukukiliğine göre değil siyasi beklentiye göre şekillendiriliyorsa adalet terazisi baştan bozulmuş demektir. Adalet dağıtması gereken kurumların pazarlık söylentileriyle anıldığı bir ülkede 12 değil 112 paket getirseniz de güveni sağlayamazsınız. Oysa yapmanız gerekenler bellidir: Hâkimler ve Savcılar Kurulu bağımsız olmalıdır, bunu sağlayın. Hâkimlere coğrafi teminat verilmelidir. Savunma makamı güçlü hâle getirilmelidir. Tutuksuz yargılama kuralı eksiksiz uygulanmalıdır. Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına tam uyum sağlanmalıdır. Şeffaf atama ve terfi sistemi kurulmalıdır. Yeterli hâkim ve savcı ve dahi kalem personeli sayısına erişilmelidir. Yargıdaki rüşvet iddiaları sonuna kadar ama sonuna kadar soruşturulmalıdır ve hepsinden önemlisi, siyasetin yargı üzerindeki etkisine derhâl son verilmelidir.

Değerli arkadaşlar, adalet iktidarın dağıttığı bir ayrıcalık değil milletin hakkıdır. Mahkemeleri siyasi rakipleri tasfiye etmenin aracı yapanlar bilsinler ki hukuk bir gün herkese lazım olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

CUMHUR UZUN (Devamla) - Bizim, hız bahanesiyle adaletin eksiltilmesine, yargının sarayın sopası hâline çevrilmesine ve düşman hukukuna teslim olmayacağımızı belirtiyor; hukukun üstünlüğü, demokrasi ve millet iradesi için mücadelemizi sonuna kadar sürdürmeye kararlılıkla devam edeceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Antalya Milletvekili Sayın Aliye Coşar. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİYE COŞAR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; on ikinci yargı paketi olarak bilinen ve Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi adıyla karşımıza çıkan bu kanun teklifinde görüyoruz ki teklifin adıyla tezatlık olduğu açıkça ortadadır. Teklifin adına bakarsanız etkinlik var, verimlilik var, makul süre var, hukuki güvenlik var ama Türkiye'nin yargı gerçeğine baktığımızda başka bir tablo var; bağımsızlığını yitirmiş bir yargı düzeni, tarafsızlığı tartışmalı mahkemeler, uygulanmayan Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararları, iktidarın hedef gösterdiği muhalifler, sabah baskınlarıyla gözaltına alınan belediye başkanları, gizlilik kararına rağmen servis edilen dosyalar, daha iddianame ortada yokken suçlu ilan edilen insanlar, bir cezalandırma aracına dönüştürülen tutuklama tedbiri. Bu kanun teklifiyle yargıdaki hangi sorunlara çözüm bulunuyor? Baştan aşağı geçirtilen, toplumun ihtiyaçlarını karşılamayan bir kanun teklifidir. 28'inci Yasama Döneminde 5 yargı paketi görüşüldü ama yargıdaki durumu düzeltmek yerine iyice içinden çıkılmaz hâle getirdi. Yargı eliyle siyaseti dizayn eden zihniyet 12 değil 50 tane yargı paketi getirirse bu düzenin değişmeyeceği de açıktır. Getirilen yargı paketleri sayısı artarken ona paralel olarak yargının siyasallaşması da artıyor, yargıya güven de düşüyor.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde yargı krizi derinleşmektedir; yargı, iktidarın sopası hâline gelmiştir. Anayasa Mahkemesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal ettiği kanun teklifleri kelime oyunları ile tüm itirazlarımıza rağmen aynen getiriliyor. Bir Meclis Anayasa'ya aykırı düzenleme yapabilir mi? Bunu yapsa yapsa Anayasa ve Anayasa Mahkemesi kararlarını yok sayan AKP iktidarı yapar. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün, Türkiye'de temel sorun kanun eksikliği değildir; temel sorun, hukukun üstünlüğünü yok sayan zihniyet; mevcut Anayasa hükümlerinin, Anayasa ve AİHM kararlarının, evrensel hukuk ilkelerinin uygulanmamasıdır. Aylardır beklenen on ikinci yargı paketi yargı adına neyi düzeltecek? Soruyorum size, neyi düzeltecek? Diğerleri gibi, toplumun ihtiyacını karşılamayan on ikinci yargı paketi olarak kalacak. Burada infaz düzenlemesi, avukatların sorunları, hâkimlerin coğrafi teminatı, cezaevlerinin sorunları ve birçok konu yok. Saray iktidarı değişmedikçe yargının yürütmenin tekeline girdiği bu düzende sağlıklı kanunlar çıkarmak hayaldir.

Değerli milletvekilleri, burada sadece bir teklifin teknik detaylarını değil Türkiye'de yargının getirildiği son durumu, hukuk devleti ilkesinin nasıl yok edildiğini, adalet mekanizmasının nasıl siyasal iktidarın aparatı hâline getirildiğini konuşuyoruz. Bir ülkede Anayasa Mahkemesi kararları uygulanmıyorsa o ülkede sıradan bir yurttaş hangi mahkemelere güvenecek? Bir ülkede AİHM kararları yerine getirilmiyorsa o ülkede ulusların hukuk güvenliğinden nasıl bahsedeceğiz? Bir ülkede seçilmiş milletvekili hakkında verilen hak ihlali kararları tanınmıyorsa o ülkede millî iradede nasıl bahsedeceğiz? Bu teklif bize "Duruşmalar üç ayı geçmesin." diyor. Elbette yargılamalar hızlansın ancak siyasi baskı altındaki bir siyasi mahkemenin hızlı hüküm kurması adil midir? Siyasi yargılamalar hukuk devleti ilkesiyle bağdaşır mı? Türkiye'deki yargı üzerindeki siyasi baskı artık iddia olmaktan çıkmış, hakikatin kendisi olmuştur. Uluslararası hukuk kuruluşlarının raporları dışında, muhalefetin sözleri dışında yurttaşın gözünden bakınca durum aynı. Hakkını arayan işçiye, öğretmene, öğrenciye,

muhalliflere, gazetecilere, tutukluluğu cezaya dönüştürülen insanlara karşı yaşatılan hukuksuzluklara tüm ülke şahittir. Tutuklama istisnadır, adli kontrol esastır. Tutuklama bir cezai yaptırım değildir, tutuklama siyasi mesaj verme aracı da değildir. Belediye başkanlarımız, siyasi muhalifler, gazeteciler uzun tutukluluk süreleriyle cezalandırılmaktadır. NATO Zirvesi öncesi tüm ülkede “önleyici tedbir” adıyla muhalifler gözaltına alındı, gözümüzün önünde de tutuklandı. Masumiyet karinesi Anayasa’nın ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin temel güvencesidir, bir kişi hakkında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı olmadan hiç kimse suçlu ilan edilemez ancak bugün Türkiye’de muhalifler, gazeteciler, belediye başkanları, siyasetçiler daha savcılık aşamasında, daha iddianame yazılmadan, daha deliller tartışılmadan kamuoyu önünde suçlu gösterilmektedir. Savunma hakkı da ağır bir baskı altındadır, avukatların dosyaya erişimi kısıtlanıyor, gizlilik kararları savunmayı etkisiz kılıyor, müdafiyile görüşme imkânları sınırlandırılıyor.

Bu ülkenin yeni yargı paketlerine değil hukuk devleti isteyen bir iradeye ihtiyacı vardır. 19 Mart yargı darbesiyle İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu’nun gözaltına alınması, tutuklanması, Cumhurbaşkanlığı adaylığı sürecinde diploma iptali dâhil peş peşe açılan siyasi davalar, partimize yönelik müdahaleler yargının siyaseti dizayn etmek için kullanıldığının en açık, somut örneğidir. Daha geçtiğimiz hafta, bir buçuk yıldır haksız hukuksuz bir şekilde tutuklu bulunan ve duruşmanın ilk gününden itibaren savunmasını yapmak isteyen Ekrem İmamoğlu’na savunma için bir buçuk gün süre veriliyor. Bu kısa sürede savunma yapmanın imkânsız olduğunu belirten İmamoğlu’na mahkeme heyeti başkanı “Susma hakkını kullandı.” diyerek zapta geçiriyor. Ortada 3.739 sayfalık iddianame var, “Bir buçuk günde savunmanı yap.” demek açıkça adil yargılanma hakkının, savunma hakkının ihlalidir. 12 Eylül döneminde dahi görülmemiş bu uygulamaya gözlerimizle şahit olduk. Milletlin iradesini gasbedenler Ekrem İmamoğlu’nun savunma hakkını da gasbetmiştir; sonra burada çıkıp yargı bağımsızlığı ve adil yargılanma hakkından bahsediyorsunuz.

31 Mart yerel seçimlerinde millet iradesiyle kazanılan belediyelerimize yönelik operasyonlar, soruşturmalar ve tutuklamalar ceza hukukunun konusu olmaktan çıkmıştır; siyasi davalar demokrasi, seçme ve seçilme hakkı meselesi hâline gelmiştir, millî iradenin gasbedilmesi meselesi hâline gelmiştir. Siyasallaşan yargının olduğu, saraydan talimat alanların sözde bağımsız yargıçlık ve savcılık yaptığı ortamda hukukun üstünlüğünden bahsedemeyiz. Cumhuriyet Halk Partili belediye başkanlarına yönelik operasyonlar, belediye meclisi çoğunluklarına yapılan müdahaleler, seçilmiş başkanların tutuklanması, belediyelere kayyum atanması yalnızca kişileri ve partimizi değil seçmen iradesini ve demokrasiyi hedef almıştır. Görevden alınan belediye başkanlarımız tahliye olmalarına rağmen Adana Büyükşehir Belediye Başkanımız Zeydan Karalar ve Esenyurt Belediye Başkanımız Ahmet Özer niçin görevlerine döndürülmedi? Bazılarında hâlen kayyum zihniyeti devam etmektedir.

Cumhuriyet tarihinde bir ilk yaşandı, Türkiye’nin birinci partisi Cumhuriyet Halk Partimize yetkisiz bir mahkeme mutlak butlan kararı verdi. (CHP sıralarından alkışlar) Yine, genel merkezimize kolluk eliyle biber gazlarıyla girildi. Seçim hukukunda yetki mahkemelerde değil Yüksek Seçim Kurulundadır. Kurultay delegelerimizin iradesine yönelik bu hukuksuz müdahaleyle Cumhuriyet Halk Partimiz dizayn edilmek istenmiştir. Mutlak butlan kararı parti içi mesele değil demokrasiye bir darbedir. Mutlak butlan kararından sonra ekranlara çıkan Adalet Bakanı kararı savunmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ALİYE COŞAR (Devamla) - Bu saatten sonra bu karar AKP yargı kollarının aldığı karar olarak tarihe de geçmiştir. “Bu konu Cumhuriyet Halk Partisinin iç işleri.” diyerek kimseyi de kandıramazsınız ama unutmayın ki bu baskı ve zulme boyun eğmeyeceğiz, kimse bizim iktidar yürüyüşümüzü

engelleyemeyecektir. Gerçekten yargı reformu isteniyorsa hukukun üstünlüğü, adil yargılanma hakkı, savunma hakkının sağlandığı, temel hak ve özgürlüklerin güçlendirildiği ve yargının muhalefeti bastırma aracı olmaktan çıkarıldığı bir hukuk reformu olmalıdır ve en önemlisi, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarının derhâl uygulanmasıdır. Yargı, iktidarın değil yurttaşın görevi olmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Şahıslar adına ilk konuşmacı Muğla Milletvekili Sayın Gizem Özcan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

On ikinci yargı paketini görüşüyoruz. Sonda söyleyeceğimi başta söylemek istiyorum: Paket paket düzenleme yapıyoruz ama Türkiye’de sorun kanun eksikliği değildir, Türkiye’deki sorun yürürlükteki kanunun uygulanmamasıdır. Net konuşacağım: Türkiye’nin sorunu mevcut kanunların kişiye, dosyaya ve siyasi ihtiyaca göre uygulanmasıdır.

Her birkaç ayda, önümüze yeni bir yargı paketi getiriliyor; başlığı reform, içeriği teknik tadilat, sonucu ise daha fazla güvensizlik oluyor. Oysa adalet sistemi sürekli paket değiştirerek değil kuralları herkes için eşit uygulayarak düzeler. Anayasa uygulanmıyorsa, mahkeme kararları yürütmenin tercihinine göre değer kazanıyorsa, tutuklama bir tedbir olmaktan çıkıp peşin cezaya dönüşmüşse kaçınıcı yargı paketini görüştüğümüzün hiçbir önemi yoktur. Adaletin ihtiyacı yeni bir ambalaj değildir, adaletin ihtiyacı hukuka bağlı bir devlet iradesidir.

Şurası açık değil mi? Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmadığı bir ülkede yargı reformu konuşmak kolaydır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının yıllardır yerine getirilmediği bir ülkede yeni paketler hazırlamak da kolaydır. Zor olan, Anayasa’yı devletin temel kaidesi hâline getirmektir. Zor olan, hâkimlerin bağımsızlığını sağlamaktır. Zor olan, hukuku iktidarı da denetleyen gerçek bir güvence hâline getirmektir. Hukuk devleti tam da burada sınanır.

Değerli milletvekilleri, yargının bugün geldiği noktayı görmek için uzaklara gitmeye gerek yok, son birkaç haftada yaşananlar zaten diplerde gezen yargıya güveni daha da aşağı çekmiştir. Bunun en açık örneklerinden biri Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Ekrem İmamoğlu’nun yargılandığı davalarda yaşanmıştır. Hakkında dosyada tutarlı görünen tek şüphe Sayın Ekrem İmamoğlu’nun bir sonraki seçimde Cumhurbaşkanlığı adaylığını kazanma ihtimalidir. Tam da bu siyasi ihtimal nedeniyle savunma hakkı dahi engellenmektedir. Hukuk, demokratik rekabetin güvencesi olmaktan çıkarılmakta, siyasi rakibi tasfiye etmenin aracına dönüştürülmektedir. Bu, sıradan bir usul tartışması da değildir, sözünün kesilmesi, duruşma salonunun dışına çıkarılması ve ardından tutanağa “Susma hakkını kullandı.” şeklinde geçirilmesi adil yargılanma hakkının özüne ilişkin bir meseledir. Savunma hakkı sanığa mahkeme salonunda birkaç cümle kurma izni vermek değildir, iddianın karşısına eşit şartlarda çıkabilmektir, dosyadaki delilleri tartışabilmektir, tanıklara cevap verebilmektir. Siyasi rakibinizi sandıkta yenemiyorsanız onu mahkeme salonunda susturmaya çalışırsınız. Türkiye’de yargının geldiği aşama bakımından ibretlik olan işte tam da budur.

Değerli milletvekilleri, yargının siyasallaşması yalnızca elbette siyasi davalarda karşımıza çıkmıyor. İktidarın eleştiriye tahammülsüzlüğü artık sanatın ve mizahın alanına da uzanıyor. Gelelim başka bir vahamete. Deniz Göktaş’ın siyasi mizah nedeniyle tutuklanması yalnızca bir komedyenin özgürlüğünden mahrum bırakılması değildir, bu olay iktidarın eleştiriyi, sanatla ve hatta toplumun kahkahasıyla kurduğu ilişkinin hangi noktaya geldiğini göstermektedir. Hiciv, düşüncüyü açıklama

ve yayma özgürlüğünün bir parçasıdır. İfade özgürlüğünün gerçek sınavı da burada başlar. Hicvi cezalandırmak yalnızca bir sanatçıyı susturmak değil kamusal tartışmayı da fakirleştirmektir. Üstelik tutuklama kararı yalnızca tutuklanan kişiyi etkilemez, aynı sahneye çıkacak diğer sanatçıya da mesaj verir; gazeteciye, karikatüriste, öğrenciye de mesaj verir; “Bu sınırı geçerseniz, sıradaki siz olabilirsiniz.” der. İşte bunu “caydırıcı etki” denir. Ceza tehdidinin yarattığı suskunluk da ifade özgürlüğünü ihlal eder. Bir şakaya tutuklamayla cevap veren iktidar gücünü değil eleştiri karşısındaki güçsüzlüğünü göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, İmamoğlu davasında savunma hakkının engellenmesi, Deniz Göktaş’ın mizah nedeniyle tutuklanması ve şimdi değineceğim NATO Zirvesi operasyonları birbirinden bağımsız değildir. Bunların tamamında aynı anlayışı görüyoruz: Tutuklamayı bir hukuki tedbir değil siyasi bir yönetim aracı olarak gören anlayış. Yargının içinde bulunduğu durumu görmek için bazen sayfalarca rapor okumaya gerek kalmıyor, bazen tek bir soruşturma bunu göstermeye yetiyor. 7-8 Temmuz tarihlerinde Ankara’da gerçekleşen NATO Zirvesi öncesinde yaşananlar bunun en çarpıcı örneklerinden biri. Zirve tedbirleri kapsamında yüzlerce gözaltı ve çok sayıda ev baskınına gördük. 100’ü aşkın akademisyen, gazeteci, öğretmen, öğrenci ve avukat tutuklandı. Ankara âdeta devasa bir güvenlik kontrol noktasına dönüştürüldü. Elbette devlet uluslararası bir zirvenin güvenliğini sağlamakla görevlidir ancak gerçek ve somut bir güvenlik tehdidi varsa gerekli tedbirler alınabilir ve bu tedbirler hukuka uygun ve ölçülü olmak zorundadır. Güvenliği sağlamak başka şeydir, muhalif görünen insanları zirve sona erece kadar cezaevinde tutmak bambaşka bir şeydir çünkü hukuk sistemimizde “önleyici tutuklama” diye bir kurum yoktur. Tutuklama istisnai bir koruma tedbiridir. Bir insanı “Belki eylem yapar.” diyerek tutuklarsanız artık fiili değil ihtimali cezalandırmaya başlamışsınız demektir; delili değil varsayımı esas almışsınız demektir, suçu değil kişiyi cezalandırmaya başlamışsınız demektir. Bu anlayış ceza hukukunu tersine çevirmektedir ve bu, hukuk değildir; bu, ihtimaller üzerinden insanları özgürlüğünden mahrum bırakmaktır. Cezaevleri devlet başkanları gelmeden önce muhaliflerin geçici olarak kapatıldığı mekânlar değildir. Mahkemeler de iktidarın “Zirve boyunca bunlar sokakta görünmesin.” talebini yerine getiren güvenlik büroları hiç değildir. Yargının görevi uluslararası zirvelerin siyasi ve lojistik ihtiyaçlarını karşılamak değildir. Yargının görevi yurttaşın özgürlüğünü iktidarın keyfi müdahalelerine karşı korumaktır.

Değerli milletvekilleri, bütün bu yaşananlar bize şunu göstermektedir: Tutuklama artık bir yargılama tedbiri olarak değil iktidarın siyasi takvimine göre başvurduğu bir etkisizleştirme yöntemi olarak kullanılmaktadır. İşte, on ikinci yargı paketini de tam bu gerçekliğin içinde görüşüyoruz. Bir tarafta teknik düzenlemelerden söz ediyoruz, diğer tarafta kanunda olmayan bir önleyici tutuklama rejimi fiilen uygulanıyor. Bir tarafta “yargı reformu” deniyor, diğer tarafta Türkiye’nin gözlerini çevirdiği bir davada savunma hakkı göz göre göre ihlal ediliyor. Bir tarafta ifade özgürlüğünden söz ediliyor, diğer tarafta bir komedyen yaptığı bir siyasi mizah nedeniyle tutuklanıyor. İşte bu nedenle mesele birkaç kanun maddesini değiştirmekten ibaret değildir. Mesele yargının kimin için çalıştığıdır. Hukukun uygulanmadığı yerde yargı paketi olmaz, yalnızca hukuksuzluğun yeni ambalajları olur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Şahıslar adına ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Nurettin Alan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz gecesi hain darbe girişimine karşı göğsünü siper ederek devletimizin bekası, milletimizin istiklali uğruna canlarını feda eden 253 aziz şehidimizi rahmetle ve minnetle yâd ediyor, o karanlık geceyi canları pahasına aydınlatan kahraman gazilerimize şükranlarımı sunuyorum.

Bugün Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu olarak hazırladığımız yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni Yüce Meclisimizin takdirine sunuyoruz.

Milletimizin adalet beklentisini daha güçlü şekilde karşılayacak, yargı hizmetlerinin etkinliğini artıracak ve hukuk sistemimizi değişen ihtiyaçlara uygun biçimde geliştirecek önemli bir reform paketini hep birlikte müzakere edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, adalet yalnızca mahkeme salonlarında tecelli eden bir kavram değildir. Adalet, vatandaşın devlete olan güveninin, toplumsal huzurun ve güçlü devlet anlayışının en temel dayanağıdır. Güçlü bir hukuk düzeni olmadan güçlü bir ekonomi, güçlü bir demokrasi ve güçlü bir gelecek inşa etmek mümkün değildir. Bu anlayışla, AK PARTİ hükümetleri olarak göreve geldiğimiz ilk günden itibaren adalet hizmetlerinin güçlendirilmesini temel önceliklerimiz arasında gördük. İnsan hakları eylem planları, yargı reformu strateji belgeleri ve bugüne kadar hayata geçirdiğimiz reform paketleriyle hukuk devletini daha da güçlendiren çok önemli adımlar attık.

Bugün görüşmekte olduğumuz on ikinci yargı paketi de bu reform zincirinin yeni ve önemli halkalarından biridir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu Türkiye Yüzyılı vizyonunun en önemli sütunlarından biri hiç kuşkusuz adaletin yüzyılı hedefidir, elimizde bulunan teklif de tam olarak bu hedef doğrultusunda hazırlanmıştır. Bu paket hazırlanırken yalnızca bugünün ihtiyaçları değil geleceğin hukuk sistemi de dikkate alınmıştır. Bu teklifin hazırlanmasında Adalet Bakanlığımızın, yüksek yargı organlarımızın, akademisyenlerin, uygulayıcıların, hukukçuların, baroların ve ilgili tüm paydaşların katkıları alınmış, kapsamlı istişareler sonucunda dengeli ve uygulanabilir bir teklif ortaya çıkmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifimiz yürürlük, yürütmeye ve geçici madde olmak üzere toplam 30 maddeden oluşmakta; özel hukuk, ceza hukuku, idari yargı ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararları sonrasında ortaya çıkan hukuki ihtiyaçlar olmak üzere 4 temel başlık altında önemli düzenlemeler içermektedir. Bu düzenlemelerin ortak amacı, yargılamaları hızlandırmak, gereksiz bürokrasiyi azaltmak, vatandaşlarımızın haklarına daha kısa sürede kavuşmasını sağlamak ve adalet hizmetlerinin etkinliğini artırmaktır.

Teklifimizle birlikte, vatandaşlarımızın doğrudan hayatına dokunan birçok soruna kalıcı çözümler getiriyoruz. Adli yargı mercilerince idare aleyhine verilen söz konusu para alacağına ilişkin mahkeme kararlarında icra takibine başlanmadan önce idareye başvuru yapılmasını öngören düzenlemeyle hem vatandaşlarımızın alacaklarını daha kısa sürede tahsil edebilmesini hem de icra dairelerinin gereksiz iş yükünün azaltılmasını hedefliyoruz. Böylece, kamu kaynaklarının daha verimli kullanılmasını sağlarken vatandaşlarımızın haklarına daha hızlı kavuşmasını amaçlıyoruz. Miras kalan taşınmazların satışında uygulamada yaşanan mağduriyetleri önlemek amacıyla ilk açık artırmanın yalnızca mirasçılar arasında yapılmasını öngörüyor, böylece aile hukukunun ve mülkiyet hakkının daha güçlü korunmasını sağlıyoruz. Aynı zamanda, elektronik satış süreçlerini geliştirerek hem şeffaflığı hem de rekabeti artırıyoruz. Yargılamanın gereksiz yere uzamasına neden olan uygulamaları ortadan kaldırmak amacıyla hukuk mahkemelerinde duruşmalar arasındaki sürenin kural olarak üç ayı geçmemesini düzenliyor, ön inceleme duruşmalarının elektronik ortamda yapılabilmesine imkân tanıyoruz. Böylelikle hem zaman kaybını azaltıyor hem de vatandaşlarımızın adalete erişimini kolaylaştırıyoruz.

Yine teklifimizle, yalnızca hukuki değerlendirmeye çözülebilecek konularda gereksiz bilirkişi incelemelerine başvuruların önüne geçiyoruz. Bilirkişilik kurumunu asli amacına uygun şekilde kullanmayı sağlayarak yargılama süreçlerinin daha hızlı ve daha etkin işlemesine katkı sunuyoruz. Teklif ettiğimiz düzenlemeyle teknolojik imkânlardan daha fazla istifade ederek yargının hızlanmasını ve etkinliğini artırıyoruz. UYAP altyapısını daha etkin kullanan elektronik satış uygulamaları, noterlik işlemlerinin kolaylaştırılması ve dijital yargı uygulamalarının geliştirilmesine yönelik düzenlemelerle adalet hizmetlerini çağın gereklerine uygun hâle getiriyoruz. Vatandaşlarımızın zamandan tasarruf edeceği, işlemlerini daha kolay gerçekleştireceği bir sistem inşa etmeye devam ediyoruz.

Ceza hukuku alanında uygulamada ortaya çıkan yeni suç işleme yöntemlerini ve bunların haksızlık içeriklerini dikkate alan dengeli bir düzenleme getiriyoruz. Özellikle son yıllarda IBAN kiralama olarak bilinen yöntemle yalnızca banka hesabını veya ödeme aracını başkasının kullanımına açarak dolandırıcılık suçuna iştirak eden kişiler bakımından fiilin haksızlık içeriği ile ceza arasındaki dengenin daha adil şekilde kurulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, dolandırıcılık suçuna iştirakin yalnızca kendisine veya başkasına ait banka hesabını, banka veya kredi kartını ya da ödeme araçlarına erişimi sağlayan bilgi ve araçları menfaat karşılığında kullandırmakla sınırlı olduğu hâllerde verilecek cezada yarı oranında indirim yapılması öngörülmektedir. Böylelikle, suçun asli failleri ile yalnızca hesabını kullandırmak suretiyle suça iştirak eden kişiler arasındaki kusur ve haksızlık farklı ceza hukukunun temel ilkeleri doğrultusunda daha adil bir şekilde gözetilmiş olacaktır.

Teklifimizin önemli bir ayağını da idari yargıya ilişkin düzenlemeler oluşturmaktadır. Danıştayın iş yükünün dengeli biçimde yönetilmesine yönelik geçiş hükümleri uzatılmakta, bazı uyuşmazlıklarda tek hâkim uygulamasının kapsamı genişletilmekte, bölge idare mahkemelerinin gerekçeyi düzelterek karar verebilmesine ve eksiklikleri tamamlayabilmesine imkân sağlanmaktadır. Böylece idari yargı süreçlerinin daha hızlı, daha etkin ve daha öngörülebilir işlemesi amaçlanmaktadır.

Teklifimizin bir diğer önemli boyutu ise Anayasa Mahkemesinin iptal kararları sonrasında oluşan hukuki boşlukların giderilmesine yöneliktir. Kanuni faizden kişisel verilerin korunmasına, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumundan Adli Tıp Kurumuna ilişkin düzenlemelerle birçok alanda Anayasa Mahkemesinin ortaya koyduğu gerekçeler doğrultusunda gerekli mevzuat değişikliklerini gerçekleştiriyoruz. Böylece hem anayasal güvenceleri güçlendiriyor hem de uygulamada yaşanan belirsizlikleri ortadan kaldırıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu vesileyle, teklifimizin hazırlanmasında emeği geçen tüm milletvekillerimize, Adalet Bakanlığımızın değerli bürokratlarına, yüksek yargı organlarımıza, akademisyenlerimize, hukukçularımıza, barolarımıza ve Adalet Komisyonu üyelerimize teşekkür ediyorum. İnanıyorum ki Gazi Meclisimizin yapıcı katkılarıyla bu reform paketi daha da güçlenecek; ülkemize, milletimize ve adalet sistemimize önemli kazanımlar sağlayacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle, Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ülkemize ve aziz milletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, soru-cevap işlemi yok, soru yok daha doğrusu.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır bu durumda.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz. Birinci bölüm 1 ila 15'inci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde ilk konuşmacı YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında çok ciddi gerekçelerle önümüze getirilen bir kanun teklifinin her bir maddesi hatta daha öncesinde gerekçesi üzerine uzun uzun konuşmak gerekiyor. Ama ben öncesinde spesifik olarak bir konuyu öne çekerek Sayın Adalet Komisyonu Başkanımızın, Sayın Bakan Yardımcımızın belki madde ihdası yoluyla bu düzenlemeye veyahut da Millî Eğitim Komisyonunda görüşülmekte olan YÖK...

(Uğultular)

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Başkanım, gürültü bayağı...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen, kendi aramızda konuşmayalım, hatibi dinleyelim.

Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Başkanım, süre açısından size emanet ediyorum.

Dinlemenize değer şeyler söyleyeceğim inşallah.

2547 sayılı Kanun'a eklenmesi gereken bir mevzuyu ifade etmek istiyorum, o da HMGS giriş sınavlarıyla ilgili. Malumunuz, bu düzenleme yenice yapıldı ve bu düzenlemeden sonra yapılan 4 sınava baktığımızda yüzde 42'yle başlayan başarının önce 23'e, sonra 25'e, son 2026 Nisan sınavında da 30-35 puana gerilediğini düşünüyoruz. Şimdi, eğer bizim öğrencilerimiz 4 sınavda da ortalama yüzde 30 civarında başarılı olmuşlarsa ya bu sınavın kurgusunda ciddi bir problem var veyahut da hukuk fakültelerinin eğitimi çökmüş durumda. Ben daha çok ikincisinin olduğunu düşünüyorum çünkü maalesef, özel üniversitelere tanınan hukuk fakültesi açma hakkıyla özel üniversitelerin âdeta finansmanı buradan sağlandı çünkü bir profesör diplomasıyla direkt fakülte açıldı; 100 bin, 200 bin, 300 bin liraya öğrenci kabul edildi ve bir dönemde herhangi bir bariyer yoktu.

Geçen yıl bazı adımlar atıldı, kontenjanlar azaltıldı, amenna ama şimdi size önerim şu -bunu lütfen siyasi bir polemik konusu olmadan dinleyiniz- ilgili maddede yani ek madde 41'de avukatlık stajına başlamak için bu sınavda başarılı olmayı bir ön şart olarak öne sürüyor oysa bizim önerimiz şudur: Gençlerin ayları ve yılları boşa geçmektedir, şu anda da gözükmektedir ki mezun öğrencilerin üçte 2'si HMGS sınavından başarılı olamamaktadır hatta bazı acı tablolarla karşı karşıyayız. Bazı gençler bu sınava girmiyorlar. Mesela, bir üniversitenin bir fakültesinin 50 mezunu var, bakıyorsunuz, o fakülteden sınava giren 1 ya da 2 kişi. Dolayısıyla benim size önerim: Avukatlık stajının başlamasında değil bitirilmesinde HMGS başarı şartını arayınız. Bunu da lütfen, madde ihdasıyla ya buraya getirelim ya da Millî Eğitim Komisyonunda -çünkü YÖK Kanunu'na eklenmiş- görüşülmekte olan kanun teklifine ekleyelim. Elbette bu sınavı önemsiyoruz, bu sınavın bir şekilde günü geldiğinde bir denge bulacağına inanıyoruz ama öğrencilerimize staja başlamak için değil avukatlık stajı açısından stajı bitirmek için bu sınavdan başarılı olma şartı getirilsin. Bu düzenleme kanunla geldiği için yine kanunla bu esnekliğin tanınmasını rica ediyoruz.

Sevgili Cüneyt Yüksel Hocamız üniversitede yıllarca öğrenci yetiştirdi. Hocam, İstanbul Hukuk Fakültesi yine başarılı fakültelerden biri ama toplam olarak son iki yılda mezunlarımızın üçte 2'si bu sınavı geçemediği için evde bekliyor. Hiç olmazsa staja başlasınlar stajda bir eğitim alacaklar, o eğitimin belki sınavı başarısı olacak ve staj ruhsatı almadan önce HMG Sınavı'ndan başarılı olma şartı yine konulsun, buna itirazımız yok. Bu madde ihdasıyla da gelirse bu kanun teklifiyle ilgili görüşmelerde de muhalefet olarak ayrıca bunu kolaylaştırıcı bir unsur olarak göreceğimizi de ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüze getirilen teklifin genel gerekçesinde hak arama yollarının, savunma hakkının güçlendirilmesi, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi ve bir dizi sözden sonra yargıya güvenin artırılmasından bahsediliyor. Önce “Yargıya güvenin durumu nedir?” ona bakalım, sonra kısaca “Yargıya güven nasıl artırılır?” ondan bahsedelim. Belirli bir süredir düzenli olarak yayın yapan PanoramaTR araştırma raporu her ay odak olarak bir toplumsal konuyu ele alıyor ve yargıya güven konusunda da iki yıl arayla bir çalışma yürütmüş. Bu çalışmayı da hepinizin yakından tanıdığı Doçent Doktor Vahap Coşkun Hoca yürütmüş. Bu çalışmanın raporuna göre geçen yıl yüzde 62,4 olan yargıya güvensizlik hâli bu yıl yüzde 71,6'ya yükselmiş yani vatandaşlarımızın sadece 25,3'ü doğrudan “Yargıya güveniyorum.” diyor, yüzde 71,6'sı ise açıkça güvenmediğini ifade ediyor. Yaş gruplarına bakıyoruz, eğitim durumuna bakıyoruz, hatta oy verdiği partilere göre bakıyoruz -bu raporu size takdim edebiliriz- yargıya güvensizlik neredeyse her kesimde benzer oranda gözüküyor.

En vahimi, meslektaşlarımız adına en utanç verici olan iki veri ise şu: Katılımcıların yüzde 41,7'si hâkim ve savcıların karar alma süreçlerinde iktidarın etkin bir rol oynadığını söylüyor yani yüzde 41,7'si hâkim ve savcıların hukuka, adalete, uluslararası sözleşmelere, Anayasa'ya, kanuna ve vicdana göre değil -bu, Medeni Kanun'da böyle sayılıyordu değil mi- iktidarın yarattığı baskıya göre karar verdiğini düşünüyor ve geçen yıl yüzde 64,1'i “Mahkemelik olursam bir haksızlığa uğrarım.” endişesini ifade etmişken bu yıl bu oran yüzde 75'e çıkıyor, yüzde 75,7. Böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar! Yüzde 75,7 “Benim adliye bir işim düşerse haksızlığa uğrarım.” diye endişede bulunuyor. En utanç verici olan da yüzde 46,9 olan “Türkiye’de mahkeme kararlarında rüşvet etkili olmaktadır.” ifadesi bu yıl yüzde 56,8 seviyesinde destek buluyor. Yargıya güvensizlik öyle bir hâle geliyor ki “Türkiye’de adalet yok.” cümlesine katılır mısınız?” sorusuna geçen yıl yüzde 15,1 “Evet, katılırım.” derken bu yıl bu oran yüzde 33'e yükseliyor. Gerçekten oldukça güvenilir bir araştırmanın bu sonuçları hepimiz için çok vahim bir tabloya işaret ediyor.

Hazreti Ali'ye atfedilen bir sözümüz var, Nizamülmülk de bundan sıkça bahsediyor: “Devletin dini adalettir.” Eğer devletin dini adaletse biz dinsiz bir devlette yaşıyoruz vatandaşımızın hissiyatına göre çünkü “Adalet yok.” yüzde 33, adalete güvensizlik yüzde 75. Yine, Hazreti Ömer'in bir sözü var: “Adalet mülkün temelidir.” Buradaki mülk de biliyorsunuz devlet yönetimi anlamında kullanılmıştır ve biz şu anda adaletin olmadığı bir devlet yönetiminden bahsediyoruz ki bu veriler bizim vatandaşımızın verileri. Bu verileri yanlış bulabilirsiniz, o zaman Anayasa Mahkemesinin ihlal kararlarına bakacaksınız. Bugün başka konuşmacılar da ifade etti, Anayasa Mahkemesinin ihlal oranları yüzde 98 olarak tespit ediliyor ve vatandaş şöyle diyor: “Benim dosyama da Anayasa Mahkemesi esastan incelemiş olsaydı ben de bu yüzde 98'lik ihlal oranının içerisinde yer alacaktım.” Böyle bir ortamda yargıya güveni bu yasa teklifi artırılabilir mi? Ben bunun teknik bir düzenleme olması hasebiyle imkânsız olduğunu düşünüyorum. Yargıya güveni, arkadaşlar, çok basit bir şekilde artırabilirsiniz: Siyaset elini yargının üzerinden çekecek.

Bakınız, size çok çarpıcı bir örneği hatırlatmak istiyorum: Yıl 1994 yoksa 1992, doğrusunu arkadaşlar hatırlatır; İSKİ skandalı nedeniyle İBB Başkanı Sayın Nurettin Sözen ve Ergun Göknel bir ağır ceza mahkemesinin önünde hesap veriyor. Cumhuriyetin kurucu partisi olduğunu ifade eden CHP'nin -bir seçilmiş, bir atanmış- iki yöneticisi, cumhuriyet değerleriyle en uyumlu yargı düzeninin olduğu bir zaman aralığında ağır ceza mahkemesinin önünde hesap veriyor. Bugünkü AK PARTİ'nin hikâyesinin de gerisindeki en önemli kırılma noktalarından biri İSKİ skandalı. Hafızalarınızı zorlayın, o gün sokakta ya da herhangi bir yerde “Bu yargılama siyasidir.” diye bir cümle duymuş muydunuz? Hayır. Ama aynı zaman aralığında Sayın Recep Tayyip Erdoğan bir şiir okuduğu için yargılanıyor ve vatandaş bunu siyasi bir yargılama olarak görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Demek ki vatandaşın bir konuda yargıya güven ya da güvensizliği veya da bir yargılama işlemini siyasi veya yargılamanın gereği olarak tasnif etmesi aslında çok kolay ve sezgisel bir reflekse işaret ediyor. Tabii, o gün İBB Başkanı yargılanıyordu ve CHP'yle çok uyumlu bir yargı mantalitesi döneminde bu işlem gerçekleşiyordu. Biz bugün AK PARTİ'li bir belde belediye başkanının yargılanmasına dahi şahit olmuyorken yargılanan veya da yargılanma riski taşıyan belediye başkanlarının da AK PARTİ'ye geçmek suretiyle bu tehditte kurtulmaya çalıştığını görüyoruz. Bu ayıp, sadece bu örnek bile zannediyorum yargının içinde bulunduğunu, adaletin içinde bulunduğunu tarif etmek için hepimize yeter de artar. Birçok mesele var, inşallah maddelerde bunları konuşmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Buğra Kavuncu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; on ikinci yargı paketi olarak bilinen düzenlemeye dair İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İYİ Parti olarak bu kanun teklifini barındırdığı bazı olumlu düzenlemelere karşın yetersiz bulduğumuzu ve onaylamadığımızı konuşmamın başında ifade etmiş olayım.

Öyle disiplinler vardır ki toplumun her kesimine eşit ulaşma ve uygulanma zorunluluğu vardır. Ekonomi, zenginlik, refah, bunlar eşit ulaşmalıdır ama şaşabilir, her kesime eşit ulaşmayabilir, bir şekilde hayat devam eder. Eğitim kimisine kaliteli ulaşır, kimisine çok kaliteli ulaşmaz ama yine hayat bir şekilde devam eder. Sağlıkta iyi hizmet aldığımız kurumlar olur, bazen yetersiz kalınır ama hayatın olağan akışına bir etkisi olmaz. Ancak adaletin böyle bir lüksü yoktur, herkese eşit şekilde ulaşmak, eşit ve tarafsız olmak durumundadır. Aksi takdirde toplumsal yaşam kesintiye uğrar, toplumun huzuru bozulur ve düzeltilmezse toplumu, bir arada yaşama azmini de yok eder, toplum yok olur.

Ülkemizde 2019'dan beri Meclise getirilen yargı paketlerine baktığımızda -ki bugün on ikincisini konuşuyoruz- sanırsınız ki iktidar adaletin öneminin farkında ve çok önemsiyor. Tabii, burada ters giden bir şey var. Paket çıktıkça adalete olan güven kayboluyor, adalet mekanizması daha da çok sakatlanıyor. Mesela, biz bugün on ikinci yargı paketini değil de biz bugün on ikinci ekonomi paketini konuşuyor olsaydık ya da on ikinci eğitim paketini konuşuyor olsaydık herhâlde bir nebze bunlara olan, ekonomiye olan, eğitime olan güven artardı ama maalesef, adalette bu olmuyor çünkü bu gelen paketlerde adaletin yapısal hiçbir problemini konuşmuyoruz. Bakın, önce 2019 ilk yargı reformu, sonra 2015 İkinci Yargı

Reformu ve Strateji Belgesi ve nihayetinde 2019 Üçüncü Yargı Reformu ve Strateji Belgesi çıktı ve akabinde de birinci yargı paketinin biz 17 Ekim 2019'da ifade özgürlüğü üzerine Meclise geldiğini gördük. İkinci ve üçüncü yargı paketleri 2020'de Covid için, dört ila sekizinci yargı paketleri 2021 ve 2024'te icra iflas üzerine, daha sonra dokuzuncu yargı paketi 2024'te, onuncu paket 2025'te, on birinci paket 2025'te gene Covid'le alakalı ve nihayetinde de bugün on ikinci yargı paketi karşımızda. Tüm bu paketlere rağmen hangi ülkede konuşuyoruz bu yargı paketini? Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının tanınmadığı bir ülkede konuşuyoruz, en başta Anayasa Mahkemesinin kaldırılmak istendiği bir ülkede konuşuyoruz. Tutukluluk sürelerinin âdeta bir cezaya döndüğü, 300 bin kapasiteli cezaevlerinde 430 bin kişinin bulunduğu bir ülkede konuşuluyor. On ikinci pakete baktığımızda, elbette ki ihtiyaç duyulan birçok konuya el atılmış ancak hiçbir -az önce de ifade ettim- yapısal problemleri çözmiyor, günü kurtaran teknik meseleler olarak karşımıza gelmiş. Hazırlanan kanun teklifi, hani çok sık tekrar ediyoruz ya “Milleti yaşat ki devlet yaşasın.” anlayışımız var ama bu anlayış bir tarafa bırakılmış, âdeta bu kanun teklifine baktığımızda “Milleti ez ki devlet yaşasın.” anlayışıyla hazırlanmış. Mesela 1'inci maddede, devlet vatandaşın alacağını e-haciz ve blokeyle anında tahsil ederken vatandaşın devletten alacağını tahsil edebilmesi için bürokratik süreç ve bekleme sürecine tabi tutulması -arkadaşlar- milleti ezmektir. Noterlerin karşılıksız olarak emeklerini devlet kurumlarına sunmaya zorlanması milleti ezmektir. IBAN mağdurlarıyla ilgili toplumsal baskıyı yönetmek amacı taşınmış, taksitlendirme muğlak bırakılmış, “Birden fazla dosyası olanlara ne olacak?” sorusu da es geçilmiş. Anlamadığım bir şey var, mevcut inkılap kanunlarına ilişkin suçlarda hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının uygulanamayacağına dair bir hüküm var yani bunun amacı nedir? Buradaki maksat nedir? Cumhuriyeti mi hırpalamak istiyorsunuz? Bu cumhuriyet inkılaplarıyla ne probleminiz var? Neden böyle bir maddeye ihtiyaç duyuldu? Bunu anlayan varsa beri gelsin.

Sanık aleyhine -19'uncu madde- itiraz bir aydan üç aya çıkmaktadır. Kurumsal kapasite sorununu siz vatandaşları ezerek çözmeye kalkamazsınız, bu doğru değildir. Hiçbir yapısal problemi çözmek yönünde tek bir madde bu kanun teklifinde yok. Tutuksuz yargılama esas diyoruz, tutukluluk istisnadır diyoruz ama insanlar, 59 kişi on altı aydır, beş yüz gündür Silivri'de tutuklu. Yargı bağımsızlığının teminatı olacak HSK'nin kendinin tarafsız olmayan yapısına ne demeli? Yargının tarafsız ve bağımsızlığı yönünde bir madde gördük mü? O da yok arkadaşlar. Sizin hukuk anlayışınızın özeti bu kadar.

Millî görüşün ana düsturu vardı, belediyelerde makam kapılarına yazılırdı, “Rüşvet alan da veren de melundur.” diye belediyelerde her kapıya bunu yazmıştınız; eyvallah, sonuna kadar buna da katılıyoruz ancak siz buna şu anda katılmıyorsunuz, diyorsunuz ki “Rüşvet alan da veren de melundur ancak bizden değilse.” Böyle demiyor musunuz arkadaşlar? Sizin içinizden birileri çıkıp “Ankara'yı parsel parsel sattılar.” demedi mi? Biz mi yanlış duyduk bunu arkadaşlar; dedi mi, demedi mi? Ne oldu? Hiçbir şey olmadı. Demek ki birilerine uygulanan ve çalışan hukuk birilerine hiç uygulanmıyor. Tabii, haksızlıklar karşısında gösterilen ikircikli tavırlar tarafsız davranmayanlara cesaret vermekte. Kim olursa olsun, bizden olsun olmasın, hukuksuzluğa hep beraber ses vermek mecburiyetindeyiz. Bakın, tarafsızlığını kaybeden yargının yol açtığı felaketleri hep beraber yaşadık, Ergenekon ve Balyoz'da hayatını kaybedenleri hep beraber gördük. Sahte delillerle kurulan kumpaslarla bu ülkenin şerefli askerlerinin hapse atıldığı bir ülkede konuşuyoruz biz on ikinci yargı paketini. KHK'yle on binlerce insanın mağdur edildiği ve hayattan âdeta dışlandığı bir ülkede konuşuyoruz biz on ikinci yargı paketini. Hadi yapısal reform yapmıyorsunuz, verdiğimiz kanun teklifini koysaydınız bari bu paketin içine. NATO toplantısından dolayı mağdur olan esnaf için belli tarih aralığında gelir vergisi stopajı alınmamasını teklif ettik. Öyle çıkıp NATO toplantısından sonra “Esnafımızdan özür diliyoruz, bizi affetsinler, eziyet ettik.” demekle olmuyor bu iş. Getirin, o döneme ait gelir vergisi stopajını almayın, bari esnaf biraz nefes alsın; sizlere bunu önerdik ama bunu ne yaptınız? Reddettiniz. Koyduğunuz

tabelalarla esnafın ticaretini yok ettiniz “Aptal olma” diyen Trump’a şirin gözükmek için böyle bir yola başvurdunuz. Tekrar söylüyorum; bu eziyet bundan, kuru bir teşekkürden ibaret olmamalıydı. Bu getirdiğiniz paket aynı NATO toplantısı için yollara yaptığınız asfalt yamaya o kadar çok benziyor ki işte o yama aslında bu paket.

Yargı, bağımsız, eşit ve tarafsız değil arkadaşlar. Kuvvetler ayrılığı, tam demokrasi istiyorsak seçilmişlerin denetlenmesi ve hesap vermesini sağlamak mecburiyetindeyiz. Bu da ancak kuvvetler ayrılığının sağlanmasıyla mümkün olur. Yargıyı tarafsızlığını yok ederek bitiriyorsunuz, yürütmeyi de hızlı ve güçlü icraat yapmak adına tüm bunların üstüne koyuyorsunuz. “Dördüncü kuvvet” denilen, “demokrasinin dördüncü kuvveti” denilen basın, onun hâli zaten ortada. Şayet seçilmişlerin denetlenmesini sağlayamazsak orada zulüm olur. Yürütmenin başındaki kişi ne kadar vicdanlı olsa da ona tabi olan, onunla beraber hareket edenler içinde elbette ki suistimal edenler, zulmedenler çıkacaktır, şu anda da yaşanan tam da budur. İktidarı hukukla sınırlandırmazsak sonumuz hayır değildir. Yargı paketleri ivedilikle bu ihtiyaca cevap vermelidir diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Sayın Yücel Bulut.

Buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA YÜCEL BULUT (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 280 sayılı Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin birinci bölümü üzerinde MHP Grubu adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, Sayın Adalet Bakanımız Akın Gürlek ve tüm yargı mensuplarımıza, faili meçhul cinayetlerin ve toplum vicdanında bir hayal kırıklığı olarak hâlen yer almaya devam eden ve karanlıkta kalmış dosyaların yeniden ele alınması ve aydınlatılması konusunda göstermiş oldukları irade, cesaret ve kararlılık nedeniyle şükranlarımı sunuyorum.

Bu minvalde, son dönemde önemli görmüş olduğum bir gelişme yaşandı, Adalet Bakanlığı bünyesinde “Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığı” -tam ismi sanıyorum böyle- adı altında bir daire başkanlığı kuruldu. Tabii ki bu, son dönemde adalet teşkilatı içerisinde kanaatimce atılmış en önemli adımlardan bir tanesiydi. Kimilerine göre sembolik bir değeri olabilir ama bu, en azından bu konuda bir farkındalık yaratılması için gerçekten etkili bir adım oldu çünkü “faili meçhul” kavramı yaklaşık yarım asırdır Türkiye’de politik tartışmaların merkezinde yer alan, merkezini işgal eden önemli bir tartışma noktasının siyasi iktidar tarafından dikkate alınmak suretiyle bir idari birim adı altında örgütlenmesine sebebiyet verdi ve şimdi inşallah bu birim, bu Daire Başkanlığının sevk ve idaresinde, koordinasyonunda, karanlıkta kalmış faili meçhul bütün suçların aydınlatılması konusunda esaslı ve etkili soruşturmalar birbiri ardına gelecek. Adalet Bakanımızın beyanına göre Daire Başkanlığı bünyesinde şu ana kadar 638 tane dosya toparlanmış durumda. Tabii, bu Daire Başkanlığının ilk derecedeki hâkim ve savcılarının yetkisini üzerine alması gibi bir durum söz konusu değil; savcı ve hâkimlere yeni bir bakış açısı kazandırmak, onlara teknik destek sağlamak amacıyla, onlara yeni bir motivasyon sağlamak amacıyla merkezî bir yönetim anlayışıyla faaliyet gösteren bir birim. Şimdilik 638 tane dosya var, bunların her birinin aydınlatılması mümkün mü? Kanaatimce mümkün değil ama anlatılan meşhur bir hikâye var, az evvel de, bu konuşmaya çıkmadan evvel de AK PARTİ Vekilimiz Abdulkadir Özel Bey bana hatırlattı, onu da paylaşmak istiyorum: Yaşlı bir adam bir gün, bir sabah sahilde yürürken binlerce denizyıldızını sahile vurmuş şekilde görmüş. Birkaç adım ileride bir gence rastlamış ve o genç bıkmadan sahile vurmuş binlerce denizyıldızını tekrar denize atmakla meşgulmüş.

Yaşlı adam kendisinin yanına yaklaşarak ne yaptığını sorunca bu genç, denizyıldızlarının birazdan güneş doğacağı için öleceğini, bu yüzden de onları tekrar denize atmak suretiyle ölümden kurtarmaya çalıştığını ifade edince yaşlı adam “Kilometrelerce sahil, milyonlarca denizyıldızı var. Senin bu yaptığın hangi birisini değiştirecek?” deyince oradan genç, eline bir denizyıldızı alıp tekrar denize fırlatmak suretiyle o yaşlı adama şu cevabı veriyor: “En azından bir tanesi için şu anda her şey değişti.” Gerçekten bu Daire Başkanlığının faaliyetleri çerçevesinde, Adalet Bakanımızın ortaya koymuş olduğu bu güçlü iradeyle en azından bir tane dahi ailenin yüzünü güldürmek demek bir denizyıldızını tekrar hayatla buluşturmak demek. İşte, bu çerçevede, o denize atılan denizyıldızlarından bir tanesinin örneğini biz Tunceli’de yaşadık ve Gülistan Doku kızımızın cinayetine ilişkin soruşturmada önemli bir merhaleye doğru ilerleniyor ve Allah nasip ederse de önemli ölçüde de bu cinayet aydınlatılmış olacak.

Yine, Adalet Bakanımızın ortaya koymuş olduğu bu iradenin bir devamı şeklinde, geçtiğimiz günlerde yine kamuoyunda, travmatik bir şekilde, dramatik bir şekilde hayatını kaybeden ve hepimizin vicdanında da önemli bir yer teşkil eden merhum Muhsin Yazıcıoğlu ve aynı kazada hayatını kaybetmiş arkadaşlarına ilişkin dosyanın tekrar açıldığını gördük ve 29 kişi gözaltına alındı. Şimdi, bu 29 kişinin peşinen suçlu olduğuna ilişkin bir hüküm cümlesi kurmak hem ahlaki değil hem mümkün değil ama en azından ortada güçlü bir iradenin tekrar tesis ve tecelli ettiğini görüyoruz. İlk etapta bu dosya Kahramanmaraş vilayetinden Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının yetkisi dâhiline alındı yani bunu bir hayırlı gelişme olarak görüyoruz. En azından mevcut dosyaya ilişkin yeni bir bakış açısı temin ve tesis edilmek suretiyle, inşallah soruşturmanın bundan sonraki aşamalarında siyasi iktidarın, siyasi iradenin de güçlü desteğiyle önemli bir şekilde yol alınacağı kanaatindeyiz.

Şimdi, Muhsin Yazıcıoğlu suikastı elbette ki tam on sekiz yıldır toplum vicdanında kanayan bir yara olarak duruyor. Yani bir kaza mıydı, bir sabotaj mıydı, ortada ihmaller mi vardı yoksa bir kasıt mı vardı? Sürekli vicdanları ve zihinleri kemiren bu sorunun cevabını maalesef etkili bir soruşturmaya bulamadığımız için travmatik bir şekilde toplum gündeminde on sekiz yıldır yerini almaya devam ediyor. Şimdi, benzer bir tartışmayı Eşref Bitlis’in hayatını kaybetmiş olduğu uçak kazası için de yaşadık ve maalesef zaman aşımı süresi içerisinde etkin bir soruşturma yapılamadığı için, bugün artık yeniden gündeme getirmemiz mümkün olmadığı için ancak ve ancak yüzlerce makale, yüzlerce belgesel ve yüzlerce kitabın konusu olarak bunları tartışmaya devam edeceğiz. Dolayısıyla bu travmalara artık bir son verebilmek için hâkim ve savcılarımızın kahramanca ortaya koymuş oldukları bu tavırları da el birliğiyle ve hep birlikte desteklemek mecburiyetimiz var. Muhsin Yazıcıoğlu kazası üzerinden, onun hayatını kaybetmesi üzerinden bu faslı açtık ama şunu ifade etmek istiyorum ki Türkiye Cumhuriyeti’nin, özellikle 1’inci yüzyılının, özellikle son yetmiş yılının çok önemli gündem maddelerinden bir tanesi faili meçhullerdir. Neden faili meçhullerdir? Çünkü Türkiye’de çok partili demokratik hayata geçtiğimiz günden bugüne kadar, özellikle 1960’ların ortasından bugüne kadar Türk siyasetinin bütün kırılma noktaları maalesef bugün hâlâ aydınlatılamamış olan bu faili meçhul cinayetler, faili meçhul suikastlar ve toplumu provokasyonlarla iç çatışmaya sürüklemeye dönük alçak girişimlerin üzerine inşa edilmiştir. Bütün kırılma noktalarımızı bunlarla beraber yaşadık. Bu faili meçhul cinayetlerle, hâlen aydınlatılamamış suçlarla Türkiye Cumhuriyeti birkaç defa darbeye zorlandı ve darbeyle yüzleşmek mecburiyetinde kaldı, darbe sonrası işlenen suçların failleri de hiçbir zaman yargılanamadı.

Şimdi, cumhuriyetin 2’nci yüzyılına kapı araladığımız şu günlerde, artık Türkiye’de iç kaleyi tahkim etmek konusunda herkesin elini taşın altına koymuş olduğu şu günlerde kardeşlik duygularını yeniden tesis edebilmenin en etkili yolunun Kürt’üyle, Türk’üyle, Laz’ıyla, Çerkez’iyle; köküne, kökenine bakmadan, suçun mağdurunun mezhebine, meşrebine bakmaksızın, mutlak surette devletin hukukuna, anayasal düzene emanet olduğunu bilmek suretiyle her faili meçhulü aydınlatacak bir hukuk düzenini inşa etme konusunda hep beraber gayret göstermekten geçtiğini bilmek zorundayız.

Dolayısıyla cumhuriyetin 1'inci yüzyılından almış olduğumuz derslerle cumhuriyetin 2'nci yüzyılının ufkunu birlikte inşa etmek ve özellikle adalet teşkilatının yeni baştan, etkili soruşturmalara hayat verebilecek ölçüde tüm ihtiyaçlarını giderebileceğimiz yargı reformlarına ve paketlerine ihtiyacımız var.

İşte, bugün huzurda görüşülmekte olan yargı paketi de kamuoyunda “on ikinci yargı paketi” olarak bilinen, belki bütün ihtiyaçlara karşılık vermeyen, belki bütün ihtiyaçları karşılamayan ama bu konuda önemli bir merhale olan bir paket. Bu yönüyle, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına elbette ki bu kanun teklifini destekliyoruz. Bundan sonrasında da özellikle sahadan gelen yani yargı teşkilatının içerisinden gelen hâkim ve savcılarımızın beklentilerine uygun, onların ihtiyaçlarına uygun, uygulamayı bilen ve yargıda sürati temin edecek, yargıda iradeyi temin edecek, yargıda sonucu temin edecek düzenlemeleri de birbiri ardına bu Meclisin bir an evvel hayata geçirmesi en asli görevlerinden bir tanesi çünkü artık hepimizin de bildiği üzere, gerçekten, bir devlet teşkilatının temeli adalet teşkilatı üzerine inşa ediliyor ve o adalet teşkilatının tüm yurttaşlarına hakça eşit bir şekilde davranabilmesi, cumhuriyetin gerçekten kimsesizlerin kimsesi olduğunu ortaya koyabilmesi için yeterli kadroyla, etkin bir mevzuatla, gerekli siyasi destekle, gerekli siyasi iradeyle birlikte sahada hakça, adil bir mücadelenin yılmaz savunucusu olarak bu kadrolara, bu düzenlemelere ihtiyacı var. Dolayısıyla burada iktidarıyla ve muhalefetiyle, Allah nasip ederse, cumhuriyetin 2'nci yüzyılını hep beraber, ortak akılla inşa etmek konusunda inşallah bu Meclisin üzerinde çok tarihî bir sorumluluk var. Bu yargı paketinin ben şimdiden milletimize, adalet teşkilatımıza hayırlar getirmesini diliyorum. En kısa zamanda ihtiyaca uygun yeni yargı paketlerini de burada el birliğiyle görüşeceğimiz günlere de kavuşmayı Cenab-ı Allah nasip etsin.

Bir kere daha Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çok teşekkür ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Zülküf Uçar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben öncelikle zindanlardaki yoldaşlarımızı ve değerli halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün 14 Temmuz, Diyarbakır zindan direnişinin yıl dönümü. Bu direniş şüphe yok ki Kürt özgürlük mücadelesinde büyük bir mihenk taşıdır; Kürt tarihinde direniş çizgisinin mutlak zaferinin tarihî anıdır. Bu vesileyle, Hayri Durmuş, Kemal Pir, Akif Yılmaz ve Ali Çiçek'i saygı ve hürmetle anıyoruz.

Değerli milletvekilleri, Hükûmet 2009 yılından bu yana 4 tane yargı reformu strateji belgesi açıkladı. Yine 2014 yılından bu yana 2 tane insan hakları eylem planı açıkladı. Getirdikleri tüm yargı ve adalete ilişkin kanun tekliflerini de bu belgelere dayandırıyorlar. Peki, bu planların ve belgelerin hukuka ve adalete herhangi bir katkısı oldu mu? Eğer Meclise gelen kanun teklifleri bu belgelerden ortaya çıktıysa rahatlıkla söyleyebiliriz ki hiçbir katkısı olmadı; ha, bol edebiyatlı siyasi propaganda malzemesi olarak değerlendiriyorlar, onu söyleyebiliriz. Adalet ve hukuk adına gerçekte bir üretim yapamadıkları için böyle süslü adalet ve insan hakları metinleri yazıp duruyorlar çünkü topluma gerçekte verdikleri bir şey yok, en azından anlatacakları bir şey olsun istiyorlar. Yani hukuk metinleri diye sundukları şey aslında hukuksuzluğa kılıf olmaktan öteye geçemiyor. Ama işte toplum sizin yazdıklarınıza, sizin anlatıklarınıza değil tutsakların hapisanelerde yaşadıklarına, Kobani kumpas davasına, Anayasa Mahkemesi ve AIHM kararlarına bakıyor çünkü Türkiye’de hukukun hakikatini ifade eden gerçekler burada.

Her bir kanun teklifi ne yazık ki bizi adalet duygusundan daha da uzaklaştırıyor. On ikinci yargı paketine baktığımız zaman da bunu çok açık bir şekilde yine görebiliyoruz. Bir kere, paket, toplumun acil beklentisi durumunda olan birçok sorunu görmüyor. Mesela, yüzlerce mahpus disiplin cezaları yönüyle bir af bekliyor ama iktidar yine bu disiplin cezalarının affına yönelik en ufak bir yaklaşım göstermiyor. Uygulanmayı bekleyen Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararları yerel mahkemeler tarafından çiğnenmeye devam ediyor ama iktidar yine bu çiğnenmeyi, bu ihlali görmezden gelmeye devam ediyor. Kolluk nezarethanelerde, sokakta, kolluk noktalarında yurttaşla kötü muamelede bulunmaya, işkence devam ediyor ama yine iktidar sessiz kalıyor. Bunca ağır sorun yaşanırken on ikinci yargı paketi, yaşanan adalet krizinin kenarından dolanmaya devam ediyor. Bakın, bu paketin yeni sorunlara kapı aralayacağını daha önce defalarca söyledik, Komisyonunda defalarca bunu anlattık. Daha ilk maddeden itibaren bu husus kendini gösteriyor.

1'inci madde, zaten geçim sorunlarıyla uğraşan avukatların vekâlet ücretlerine göz diyor. İdareye başvuru şartı getirerek yurttaşın mahkeme kararıyla tescil ettiği alacağını bir ay geciktirmenin yollarını açıyor.

5'inci madde bir başka soruna daha kapı açıyor, sanki hâkimler tümüyle bağımsız ve adil kararlar verebiliyormuş gibi tek hâkimli dava sayısını artırıyor. Bu maddede öğrenciler, avukatlar ve kamu çalışanlarının adil yargılanma hakları zedeleniyor.

Yine, 15'inci madde genetik verilerin işlenmesi gibi son derece hassas bir konuda Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığına geniş bir yetki sunuyor. Özetle, adalet ilkesini ihlal eden, adil yargılamayı zayıflatan birçok madde içeriyor.

Yine, 18'inci madde de bunlardan biri. Kaçak sanığın yargılanmanın yenilenmesi talebini bizzat yapması gerektiği burada ifade ediliyor. Oysa bu durum açık bir adil yargılanma hakkı ve savunma hakkının ihlalidir. Paketin içeriğinde yurttaşların sorununa çözüm olduğu iddia edilen bir madde var, o da 158'inci maddeye ilişkin. Ancak bu da pansuman olmanın dışında etki etmeyecek derecede çünkü IBAN mağdurlarının yaşadığı sorunlar çok daha katmanlıdır, karmaşıktır ve çok boyutludur. Her bir mağdur hakkında çok sayıda dosya var, çok sayıda açılmış soruşturma var ama bu teklif yine bu soruna sadece pansuman görevi görecek. Hesap kullandırmanın bağımsız bir suç tipi olarak değerlendirilmesi gerekirken farklı bir yaklaşım gösterildi. Gerçek suç örgütleri ise yine bu madde kapsamında yeterli bir soruşturmaya tabi tutulmayacak şekilde ele alınmış değil. Yine mağdur yurttaş çok yüksek miktarda tazminat ödemekle yüz yüze kalacak. Buna ilişkin olarak taksitlendirme önerimiz de dikkate alınmadı. Bunların tamamında da ifade ettiğimiz üzere on ikinci yargı paketinin bir kez daha gözden geçirilmesi, sorunlara çözüm üretmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, on ikinci yargı paketinde bir kez daha açığa çıkan çözümsüzlük aklı tekil değil kronik bir sorundur. Bu sorun ancak devletin köklü değişimiyle mümkündür. Hukukun dönüşümü, adaletin toplumsal ve siyasal bir ilke hâline gelmesiyle mümkündür ki bu kritik dönüşümü de zorunlu kılıyor. Sayın Öcalan devletin dönüşümü için son derece gerçekçi ve bir o kadar da ideal bir çözüm sunuyor. Demokratik cumhuriyet projesi Türkiye'nin adalet ve hukuk sorunlarını ilk elden, radikal bir şekilde çözümünü içeriyor hatta zaman içerisinde halkın içerisinde bulunduğu ekonomik, sosyal ve siyasal sorunların köklü çözümünü de bünyesinde barındırıyor. Barış ahlâkının, onurlu barış gereklerinin ve demokratik toplumla uyumlu devlet modelinin gelişmesi için demokratik cumhuriyet bir can suyudur ve en önemlisi bu aşamadan itibaren demokratik cumhuriyet felsefesi bir bedene kavuşmak zorundadır. Bakın, iki yıldır bir barış ruhu edebiyatıdır almış başını gidiyor. Artık sormak istiyoruz: Bu ruh nerede can kazandı, nerede değişim yarattı? Bizim gördüğümüz elle tutulur hiçbir şey yok. Herkes şunu çok iyi bilmelidir ki onurlu barış ruhla değil bedenle, sözde değil pratikle anlam kazanır. Barışın bedeni hukukun üstünlüğüdür, demokratik topluma saygıdır, Kürt halkının temel haklarını tanımaktır, ifade özgürlüğüdür, tüm siyasal tutsakların özgür kalmasıdır.

Buna karşı, gelin, bir de devletin karnesine bakalım: İradeyi gasbeden kayyımlar hâlen devam ediyor, ırkçılık devam ediyor, Kürtçeye tahammül hâlen sıfır, hapishaneler hâlen tutsaklarla dolu, norm içi devlet aygıtları hâlâ hukuk dışı faaliyetlerini yürütmeye devam ediyor. Hemen hemen her köşe başında Kürt gençlerini ajanlaştırmaya çalışan bir kolluk gerçekliği var. Üstelik gizlenmeden, çekinmeden ve aleni ve sürekli artırarak bunu yapıyorlar çünkü hukuk sisteminin bunu meşrulaştırdığını, onları koruduğunu biliyorlar. Ne yazık ki mevcut hukuk düzeni hakkı ya da adaleti değil suçu koruyor, suç üretiyor. Her geçen gün mevzuat uygulamasıyla bir distopya hukuku yaratılıyor. Buna bir örnek verelim. Bakın, bu karar 20 Mayıs'ta Sincan Hapishanesi Eğitim Kurulu tarafından verilen bir karar, Demokratik Modernite dergisinin yasak olduğuna ilişkin bir karar, yasaklama gerekçesi olarak şu değerlendirmeleri içeriyor: Siyasal model önermek, yerel yönetimler üzerinden örgütlenmek, ulus devlet karşıtı olmak. Bir bilim ve felsefe dergisinin sosyal bilimlere ilişkin analiz yapmasını yasaklama gerekçesi yapan bir akıl tutulmasıyla karşı karşıyayız. Hukuk sisteminde adaletin ve aklın iflâsı bundan daha iyi bir şekilde kendini göstermezdi.

Tabii, bununla da yetinmiyorlar. Bahse konu eğitim kurulu 2014 yılında partimizin kazandığı yerel seçimlere ilişkin değerlendirmelerde partimizi terörle aynı yere konumlandırmaya çalışıyor. Bu eğitim kurulu bu cesareti nereden alıyor? Elbette hukuk sisteminden alıyor, iktidardan alıyor. Anlaşılan o ki siz dergiden değil demokratik modernitenin isminden korkuyorsunuz, demokratik moderniteden korkuyorsunuz. Bundan, bu anlayıştan vazgeçmeli bu kurul. Yetkisini aşan; haksız, hukuksuz bir şekilde yetkisini aşan, cesaretini nereden bulduğunu bilmediğimiz kurula yönelik gerekli işlemler de yapılmalı diyoruz. Bütün bu sorunlar bize şunu gösteriyor: Hukuk, stratejilerden, insan hakları belgelerinden ve büyük planlardan değil bizzat yaşanan toplumsal gerçeklikten ve güncel sorunlardan üretildiğinde çözüm olabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Bu sebeple, Hükûmete tavsiyemiz; dönüp şu salonun dışına bakması, binalardan çıkarak halkın gerçek sorunlarına temas etmesi ve propaganda için değil çözüm için mesai harcamasıdır.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Turan Taşkın Özer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine karşımızda bir torba kanun var. Milletvekillerimiz burada belirtti; tabii ki bu kanun teklifi de adıyla müsemma değil, adı ile içeriği arasında da çok ciddi bir uçurum var. Maddeler, ülkede artık çivisi çıkmış adaletin yapısal sorunlarına çözüm üretmekten çok uzak. Maddelere ilişkin itirazlarımızı maddelerde milletvekili arkadaşlarımız dile getirecek, ben ise siyasi hesaplaşmanın arka bahçesi hâline gelen yargılamalardan bahsetmek istiyorum.

“Bu davalarda gerçekten ne oluyor?” sorusu daha önceki dönemlerin kısmen devamı niteliğini taşıyor ancak günün koşullarına göre yeniden dizayn edilmiş yargı sistemini anlamak açısından önemli. Özellikle İBB davasının son duruşmalarında ortaya çıkan tablo sıradan bir ceza yargılaması tartışmasının ötesine geçmiş durumda. Bir tarafta “asrın yolsuzluğu” “örgüt” “suç imparatorluğu” gibi manşetlerle kamuoyuna sunulan, haysiyet cellatlığı içeren iddialar var, diğer tarafta duruşma salonunda birbirini ardına çöken iddialar var. İşte bu manşetler, yirmi dört yıllık AKP iktidarının sektirmeden

yürüttüğü “ne olursa olsun yalanı tekrar et” üzerine kurulu iletişim stratejisinin ürünüdür. Bilginin doğruluğundan ziyade, algı ve manipülasyonlar önemlidir; bir yalan söyle, o yalanı günlerce tekrar et ve insanlar gerçeği değil tekrar edilen şeyi konuşmaya başlasın ancak bu strateji bu sefer tutmadı çünkü kimse atılan yalanlara inanmıyor.

İBB dosyası yargılamanın başladığı gün itibarıyla hem teknik hem de hukuki olarak çökmüş, yirmi dört yıllık iletişim stratejisi de bu çöküntünün altında kalmıştır.

İBB dosyasının temel dayanağı hatta tek dayanağı etkin pişmanlık ifadeleriydi. Adalet Bakanı da bunu kendisi söyledi, itiraf etti; dosyanın bu ifadelerle kurulduğunu belirtti. Şimdi ise o ifadelerin nasıl alındığı, savcılarının hangi yöntemlerle insanlara iftiranameler imzalattığı ortaya çıkıyor.

90’larda hapishanelerdeki, karakollardaki “işkencehane” denilen merkezlerdeki fiziki işkencenin yerini günümüzde tehdit, şantaj, psikolojik işkence aldı. İşte o ifadeler bu psikolojik işkencenin ürünüdür. Ama ne oldu? Etkin pişmanlık ifadeleri duruşmalarda bizzat sahipleri tarafından ifşa edildi.

Mahkemede sanıklar “İfadeleri okumadan imzaladım.” “Baskı altındaydım.” “Tahliye edileceğim söylendi.” “İfadem yönlendirildi.” “Söylediklerim bağlamından koparıldı.” “Ailemi gözaltına aldılar.” “Ben de o ifadeleri imzaladım.” dediler. İddianamenin yargı tacizleri, baskı ve tehditle nasıl şekillendirildiğini bize mahkemede bizzat etkin pişmanlık ifadelerini verenler gösterdi. İşte, tam da bu yüzden aslında biz “Mahkeme canlı yayınlansın, kamuoyu gerçekleri görsün.” diye ısrar ettik ama yapamadınız, yapmadınız. Şimdiye kadar 20’den fazla sanık etkin pişmanlık ifadesini geri çekti. İsterdik ki orada olup bizler gibi bu meselenin canlı şahidi olun ama gelediniz.

Yine aynı duruşmalarda çıplak arama işkencesi ortaya çıktı. Medya AŞ Genel Müdürü Fatoş Pınar Türker’in kendi anlatımıyla, Adalet Bakan Yardımcısı da burada, tutanaklara geçmesi açısından okuyorum: “‘Üstünü çıkar.’ dedi, çıkardım. Zaten çıplağım, ne kontrolü yapacaksın? Yine de kontrol yaptı. ‘Tamam, üstünü giyebilirsin.’ dedi. ‘Peki, gidebilir miyim?’ dedim. ‘Hayır.’ dedi. ‘Eşofmanını da indir.’ dedi, indirdim, ‘Çamaşırını da.’ ‘Nasıl yani?’ dedim. ‘İndireceksin.’ dedi. İkisini de ayak bileklerime kadar indirdim. ‘Şimdi yere çömel.’ dedi. Ondan sonra da ‘Burada utanan varsa çıkabilir.’ dedi. İnsanların onurunu, gururunu kırmak için yapıyormuş gibi geliyor. Yapan utansın. Ben utanmıyorum.” Devamı da var, bundan sonrasını ben okuyamıyorum. İşte, adalette Türkiye Yüzyılı.

Son duruşmada ise Sayın İmamoğlu’nun savunma hakkı açıkça gasbedildi. 4 bin sayfalık iddianamede 142 ayrı eylem iddiasında bulunup iki bin üç yüz elli iki yıl hapis cezası istenen Ekrem İmamoğlu’na yarım gün içerisinde avukatlarının da savunması dâhil olmak üzere “Kendini savun.” dediler. İtiraz edince de mahkeme başkanı önce duruşma salonundan çıkardı, ardından tutanağa “Susma hakkını kullandı.” diye yazdırdı. Yani gerçekte söylenmeyen bir ifade bizzat mahkeme başkanı tarafından resmî kayıtlara işlendi. Görüntülerle sabittir, hepimiz oradaydık ve hepimiz şahit olduk.

CMK açık, sanık açıkça susma hakkını kullanmadıkça mahkeme onun adına “Susma hakkını kullandı.” diyemez. Kanun, hâkime ne niyet okuma yetkisi vermiştir ne de sanığın iradesini değiştirme yetkisi. Duruşma disiplinine ilişkin yetkiler ise savunmayı güvence altına alma aracıdır. Mahkeme, duruşma düzenini savunmayı susturmanın bahanesine dönüştüremez. Düşünün, bir dava açılıyor, o davanın içinde insanlar gözaltında, tutuklandıklarında gördükleri muameleyi anlatmaya başlıyorlar; olaylara geçmeden insan onuruna yapılan müdahaleleri konuşuyorlar, delil yokluğunu anlatmaya başlamadan kendilerine yapılan baskıları konuşuyorlar. Bir yargılamanın merkezinde suç isnadı değil de devletin gücünün kullanım biçimi, siyasallaşmış yargı konuşuluyor. Mahkeme dosyasındaki anlatı ile mahkeme huzurundaki anlatı arasındaki mesafe her celse biraz daha büyüyor. Bir hukuk devletinde savcı güçlü olabilir ama savcı korku üreten kişi olamaz. Bir hukuk devletinde gözaltı yapılabilir ama insan onuru, masumiyet karinesi askıya alınamaz. Bir hukuk devletinde etkin pişmanlık hükümleri

uygulanabilir ama özgürlük vaadiyle, tehditle, şantajla ifade üretilemez. Bugün İBB davasında ortaya çıkan tabloyu hukuk uygulayıcılarıyla açıklayamayız. Bütün bunlar bize tek tek savcılarını ya da hâkimlerin davranışlarını anlatamaz, bize bir yöntemi anlatır çünkü aynı yöntem sadece İBB dosyasında karşımıza çıkmıyor, bugün Türkiye’de yargının temas ettiği her alanda siyasal refleksi açıkça görüyoruz. İşte, tam da bu yüzden artık yalnızca hukuk uygulayıcılarını değil onlara ne uygulayacaklarını söyleyenleri de konuşmak zorundayız, tabii ki başta Adalet Bakanını. Herkes onun nasıl Bakan Yardımcısı yapıldığını da hangi vaatlerle Başsavcı olduğunu da ve şimdi neden Bakan koltuğunda oturtulduğunu hatta Bakan olmak için neler yaptığını da çok iyi biliyor. Tapular ortaya dökülünce açıklama yapmak yerine Genel Başkanımız Özgür Özel’i tehdit eden, aylar sonra ettiği tehdidi işleme koyan Adalet Bakanı. Yargı mensuplarıyla kurulan kooperatif ilişkilerinin, tartışmalı tapu devirlerinin tam ortasında olan Adalet Bakanı. O nedenle, bugün vergi müfettişlerinin hazırladığı raporlar için telaşla telefon trafiği yürüten kişilerin bu telaşları kesinlikle boşuna değildir. Adalet Bakanı kendini öyle muktedir görüyor ki canı istediği her alana, her kişiye elinde bulundurduğu yargı gücüyle müdahale ediyor. Ülkede bunlar oluyor; ülkenin adaleti, hukuku kalmamış ama bizler Genel Kurulda adı “Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” olan teklifi konuşacağız. Gerçekten bu mu yani! Ben bu kanun teklifini konuşmaktansa kendisinin İstanbul Başsavcılığı yaptığı dönemde, bir holdingin yönetim kurulu büyük başkanı, büyük bir iş insanı hakkında şüpheli sıfatıyla ifadesinin alınacağı yönünde çıkarıldığı iddia edilen çağrı kâğıdının nasıl ortadan, nasıl dosyadan kaybolduğunu konuşmak gerektiği kanaatindeyim. Ben bu kanun teklifini konuşmaktansa hâkimler, savcılar ve Adalet Bakanı hakkındaki iddiaları, yargının nasıl bu kadar pespaye hâle getirildiğini ve bundan çıkış için ne yapılması gerektiğini konuşmamız gerektiği kanaatindeyim. Yüzlerce insan, insan onuruna aykırı koşullarda hapsedilmiş, hapishanelerdeki insanların sayısı 34 kentin nüfusunu geçmiş, kendilerini şimdinin muktediri zanneden savcılarının iddiaları çöp olmuş, Adalet Bakanlığının WhatsApp grubundan gazetecilere oynanmış ifadeler servis edilmiş, olmayan isimler eklenmiş, olmayan paralar ifadelere yazılmış; ben bunların konuşulması gerektiği kanaatindeyim. Yüzlerce gündür hapishanede olan ve hâlâ iddianameleri yazılmayan insanlar var. Biz bunları neden konuşmuyoruz? Bunlarla ilgili gerçekten iktidar milletvekilleri olarak hiçbir fikriniz yok mu? Bunlar gerçekten sizi hiç rahatsız etmiyor mu? Bu kanun teklifinin adı bunlar konuşulduğunda ve bunlarla ilgili bir düzenleme yapıldığında gerçeklik kazanır, sahiçilik kazanır.

Bu ülkede sorun, kanun eksikliği değildir; sorun, mevcut kanunların iktidara göre uygulanıyor olmasıdır. Adaletin olmadığı yerde yaptığımız her kanun değişikliği çürümüş bir binanın duvarına boya vurmaktan ibarettir. Hâl böyleyken önümüzdeki kanun teklifi de burada konuştuğumuz her şey de elbette ki bir teferruatıtan ibarettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN TAŞKIN ÖZER (Devamla) - Başkanım, tamamlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURAN TAŞKIN ÖZER (Devamla) - Ama kimse ümitsiz ve umutsuz olmasın; emin olun, halk bizimledir ve halk gerçekleri görür.

Tabii ki buradan tutuklu belediye başkanlarımıza, bürokratlara, siyasî tutuklulara, gazetelerde basın mensubu olarak gerçekleri haber yapıp gözaltına alınan, tutuklanan basın mensuplarına ve elbette ki “Hiciv yaptı.” diye, “Komedi yaptı.” diye tutuklanan Deniz Göktaş’a selam olsun diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Şahıslar adına ilk konuşmacı Artvin Milletvekili Sayın Uğur Bayraktutan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Şahsım adına söz aldım.

Özellikle buna ilişkin düzenlemelerde ben de Adalet Komisyonunda görüşmeleri yakinen izledim.

Değerli arkadaşlarım, özellikle 3'üncü maddede noterliğe ilişkin düzenlemelerde, Noterlik Kanunu'ndaki düzenlemede Noterler Birliği Başkanı geldi, çekincelerini ortaya koydu, kaygılarını ileri sürdü ama ne yazık ki Komisyon bunları dikkate almadı. Bakın, bundan önce, yine Noterlik Kanunu'nda yapılan düzenlemede, tapu kayıtlarının gayrimenkul satışlarına ilişkin düzenlemede kusursuz sorumluluğunun tapu memurları ne yapıyorsa noterlerde de aynı olsun diye burada sevgili Süleyman Bülbül de ben de defalarca konuşmalar yaptık; ne yazık ki Adalet Komisyonundaki arkadaşlarımız bunu dikkate almadılar, "Yanlış hesap Bağdat'tan döner." misali yanlış hesap Anayasa Mahkemesinden döndü. Buradan bir kere daha bunu anlatıyoruz: Burada bir yanlışlık var; kurumun içerisinde olan, adaletin gecikmesine neden olan kurum sanki noterlikmiş gibi kalkıp burada Noterler Birliği Başkanı ve noter meslek mensuplarının gerekli tavsiyelerini dinlemeden bu şekilde bir düzenleme doğru değil.

Değerli arkadaşlarım, on ikinci yargı paketine ilişkin bir düzenleme yapıyoruz. Eğer böyle gidersek on üç olacak, on dört olacak, on beş olacak, on altı olacak, devam edecek. Bu düzenlemelere ilişkin sıkıntılar var, bakın, birkaç somut örnek vermek istiyorum. Bir hemşehrim var, Sevgi Saymaz; geçen burada da konuşma yaptım, 1992 yılından beri cezaevinde yatıyor; arkadaşlar; bir daha söylüyorum, 1992 yılından beri cezaevinde yatıyor, Kocaeli 1 no.lu F Tipi Cezaevinde yatıyor. Ne yapıyorlar? Eften püften şeylerle infazına ilişkin şartlı salıverme hükümlerini ortadan kaldırıyorlar. Ya, bir suç işlemiştir, cezasını çekmiştir. Buradan soruyorum: Türkiye'nin cezaevlerinde otuz beş yıldır yatan kim vardır arkadaşlar ya? Kaç kişi vardır ya? Cezanın amacı ıslah etmek değil midir? Bize hukuk fakültelerinde böyle öğretiler. Ne yapıyorlar oradaki görevliler, cezaevi görevlileri? Sırf orada ölsün, çürüsün diye Sevgi Saymaz'ı orada çürütmeye çalışıyorlar değerli arkadaşlarım. Bakanlık yetkililerine onlarca soru sordum, Sayın Başkan, hiçbirine cevap vermediler. Bunu buradan Türkiye kamuoyuna şikâyet ediyorum.

Danışmanım var, benim daha önce, iki yıl öncesine kadar, iki üç yıl öncesine kadar yanımda danışmanımdı; değerli arkadaşlar, yanımdan ayrıldı, kalktı gitti, Şile Belediye Başkan Yardımcısıyken Şile Belediyesine geçen yıl operasyon yaptılar. Biraz önce sevgili Taşkın Özer de konuştu. Değerli arkadaşlarım, aradan bir yıl geçti, bakın, bir yıl bir gün oldu -savcıyı merak ediyorum, ne iş yapıyor bu savcı ya- on üçüncü aya girdi, ortada iddianame yok Sayın Başkan. Komisyon Başkanımız, on üç aydır iddianame olmaz mı ya? Bu savcılar ne iş yapıyorlar ya? Ben savcılar ikiye ayırıyorum; bir cumhuriyetin savcıları var, bir de cumhuriyetin avcıları var değerli arkadaşlarım ya! Görevini yapmayan savcı olur mu ya? On üç aydır insan o evraka bakmaktan bıkar ya! Kendi odasına dosya koyun, ona bakmaktan der ki "Şuna niye bakıyorum?" diye kalkar davayı açar değerli arkadaşlarım. "Türkiye'de yargı bağımsız." deyince gülüyorum değerli arkadaşlarım. 2018 yılını hatırlayın. Ya, bir diplomatik misyonda Cemal Kaşıkçı'yı asidin içinde erittiler değerli arkadaşlarım. Sizin Genel Başkanınız, Cumhurbaşkanı ne dedi? "Suçun işlendiği mahal mahkemesi yetkilidir." dedi. Ya, bırakın adamları salıvermeyi, dosyayı gönderdik katillere ya! Dosyayı katillere göndermedik mi arkadaşlar, hiç vicdanınız sızlamadı mı ya?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - "Bu can bu bedende oldukça..."

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Suudi Arabistan'dan bir operasyon timi geldi, Cemal Kaşıkçı'yı asit kazanı içerisinde eritti ya! Yazıklar olsun ya! Buna sesim çıkmadı bu ülkede ya! (CHP sıralarından alkışlar) Siz neyin yargısının bağımsız olmasını anlatıyorsunuz.

Bakın, bugün Selçuk Bey de konuştu, arkadaşlarımız da konuşuyor. Ya, Trump'ı dinliyorum, vicdanım kurudu ya! Trump -bir çeviri hatasıdır diyorum- Cumhurbaşkanının yanında konuşma yapıyor, Trump diyor ki: "Ben gerekeni yaptım. Kırmadı, Rahip Brunson'ı serbest bıraktılar." Neyi anlatıyorsunuz Sayın Başkan, hangi yargı bağımsızlığı ya! Neyin yargı bağımsızlığını anlatıyorsunuz! Anayasa 138 ne diyor? "Hiçbir kişi, organ veya makam yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere tavsiye, telkin, emirde bulunamaz." Nerede diyor? Anayasa'da diyor. Çerçeveletin, gidin, evlerinize asın değerli arkadaşlarım. Şunu anladık ki iddianameleri düzenleyenler savcılar, tahliyeyi yapanlar; Trump talepte bulunacak, Cumhurbaşkanı da bırakacak. Birinizden bir ses çıktı mı değerli arkadaşlarım? Biriniz de çıkıp "Ya, bu Trump ne diyor? Kimi serbest bırakıyor?" denildi mi arkadaşlar? Ne diyorsunuz: "Yargı bağımsızdır."

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Para vermeden halletmiş, para vermeden.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Efendim?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Eski başkanlar para vererek de hallediyorlardı.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Sevgili Süleyman Bülbül doğru diyor.

Şimdi, arkadaşlar, böyle bir tabloyla karşı karşıyayız. Şimdi kalkıp burada neyi birbirimize anlatıyoruz, hangi on ikinci yargı paketi? Savcılar iddianame düzenlemiyorlar, savcılar görevinin gereğini yapmıyorlar. On üç ay, on dört ay... Tutuklama tedbirdir diyoruz, çağdaş ceza hukukunda bize böyle öğretiler, cezalandırma amacını geçti öbür tarafa doğru; diyorlar ki: "Düşman ceza hukuku uygulanıyor." Arkadaşlar, ben "düşman ceza hukuku" terimini kullanmıyorum, bu yanlış bir terim. Arkadaşlarıma diyorum "Böyle bir terim kullanmayın."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin, buyurun, tamamlayın.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Teşekkür ederim Başkanım.

"Düşman ceza hukuku" kavramının içinde hukuk vardır. "Düşman ceza hukuku" kavramını kullanıyorken bir hukuk terminolojisi o kelimeye yakışmıyor arkadaşlar. "Düşman ceza hukuku" diye bir kelimeyi kullanmıyoruz. Burada kan gütmeye saikiyle adam öldürme suçu vardır ya, açık açık ifade edeyim. Eğer duruşmalar, davalar sallanıyorsa, iddianameler açılmıyorsa, savcılar bunun gereğini yapmıyorsa bu nedir? Suçtur. Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt cumhuriyet savcılarına demiş ki: "Meric kıyılarında çalışan Türk köylüsünün sabanından tutunuz da bu vatanda yaşayanların uğrayacağı en ufak haksızlıktan hatta Bingöl dağlarının ıssız kuytularında nafaka bekleyen öksüzlerin gözyaşlarından siz sorumlusunuz." Kime demiş biliyor musun bunu? Cumhuriyetin savcılarına demiş, avcılarına dememiş değerli arkadaşlarım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Şahıslar adına ikinci konuşmacı Tokat Milletvekili Sayın Mustafa Arslan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamuoyunda on ikinci yargı paketi olarak bilinen 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'mizin birinci bölümü üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuzun 10'uncu yıl dönümündeyiz. Millî irademize, demokrasimize kasteden hain darbe girişiminin yıl dönümünde vatani ve bayrağı uğruna canını siper eden 15 Temmuz demokrasi şehitlerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyor, kahraman gazilerimize sağlıklı ömürler diliyorum.

Kıymetli milletvekilleri, teklif 12 farklı kanunda değişiklik veya düzenleme içermekte olup 30 maddeden oluşmaktadır. Özel hukuk alanında yapılan çeşitli düzenlemelerle hukuk davalarındaki yargılama sürelerinin kısaltılması, bürokrasinin azaltılması ve adaletin daha hızlı tecellisi hedeflenmektedir.

Ceza hukuku alanındaki bazı düzenlemelerle suç ve suçluya etkin mücadele ve ceza yargılamalarında mağdurun hak arama mücadelesi desteklenmektedir.

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 23 Ocak 2025 tarihinde açıklanan Dördüncü Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde "Türkiye Yüzyılı Adaletin Yüzyılı" hedefi doğrultusunda hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen ve öngörülebilir bir adalet sistemi vizyonu ön plana çıkarılmıştır. Önceki reform belgelerinin devamı ve tamamlayıcısı durumunda olan 2025-2029 dönemini kapsayan 5 amaç, 45 hedef ve 264 faaliyetin yer aldığı yeni reform strateji belgesi esas alınarak hazırlanan eldeki kanun teklifiyle insan hayatına doğrudan temas eden düzenlemeleri hayata geçirmeyi öngörüyoruz.

Bu pakette yer alan düzenlemeleri üç başlıkta özetleyebiliriz: Özel hukuk ve ceza hukuku alanında yargılamanın etkinliğinin ve hızının artırılması, idari yargı alanında işleyişin kolaylaştırılması ve kapasitenin güçlendirilmesi, Anayasa Mahkemesinin farklı tarihlerde vermiş olduğu iptal kararları neticesinde oluşan hukuki boşlukların doldurulması. Teklifte birlikte, destekten yoksun kalma tazminatına ilişkin davalarda tazminat miktarına uygulanacak faizin başlangıç tarihlerine ve yapılan ödemelerin mahsup edilme yöntemine netlik kazandırıyoruz. Miras yoluyla intikal eden ve sadece yasal mirasçıların hissedar olduğu taşınmazların ortaklığının satış suretiyle giderilmesi davalarında ilk artırmanın sadece mirasçı malikler arasında yapılmasını kabul ediyoruz. Yargılama sürelerini kısaltmak adına hukuki bilgiyle çözülmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvuran hâkim ve cumhuriyet savcılarımızın Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından disiplin incelemesine muhatap olabilmesinin önünü açıyoruz. Hukuk mahkemelerindeki 2 duruşma arasındaki sürenin kural olarak en fazla üç ay olmasını hüküm altına alıyoruz. Hâkim somut ve olaya uygun haklı bir gerekçe göstermeden duruşmayı üç aydan sonraya erteleyemeyecek bu düzenlemeyle. Ayrıca, ön inceleme duruşmalarında e-duruşmanın yapılmasıyla fiziki engelleri ve coğrafi uzaklıkları ortadan kaldırıyoruz. HMK'de yaptığımız değişikliklerle belirsiz alacak davası türünü kaldırıyoruz, bunun yerine kısmi davalarda alacağın tümü yönünden zaman aşımının davanın açıldığı tarihte kesileceğini düzenliyoruz. Vesayet altındaki kişilerin haklarını korumak adına kısıtlıya ait taşınır ve taşınmaz malların satışının UYAP E-Satış Portalı üzerinden yapılmasını sağlıyoruz. Ayrıca, Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda, hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesinin işkence, eziyet ve kötü muamele suçunu işleyen kamu görevlileri hakkında uygulanmayacağını net bir şekilde düzenliyoruz. Kaçak sanıkların savunma hakkını korumak adına bizzat mahkemede hazır bulunmaları şartıyla yargılamanın yenilenmesi imkânını getiriyoruz. Hukuk davalarında birleştirme kararlarına karşı esas hükmü beklemeden müstakilen istinaf yoluna başvurulabilmesinin önünü açıyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, görüldüğü üzere bu kanun teklifi vatandaşlarımızın adalet arayışında karşılaştığı somut mağduriyetleri gideren; hızı, etkinliği ve teknolojiyi merkeze alan reformist bir iradenin ürünüdür. Bu paket söz verdiğimiz gibi Türkiye Yüzyılı'nı adaletin yüzyılı yapma kararlılığımızın açık bir beyanıdır.

Bu düşüncelerle kanun teklifimizin ülkemize ve aziz milletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.08

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 00.09****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 110'uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan 279 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- Sivas Milletvekili Hakan Aksu ve Gümüşhane Milletvekili Celalettin Köse ile 83 Milletvekilinin Türk Kızılay Kanunu Teklifi (2/3690) ile İçişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 279)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Denizcilik Çalışma Sözleşmesi, 2006'ya İlişkin Olarak 2014, 2016, 2018 ve 2022 Yıllarında Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3156) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 16 Temmuz 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

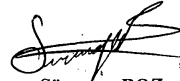
Kapanma Saati: 00.11

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, bazı askerî personelin Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi kampüsüne giriş yaptığı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/45494)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Millî Savunma Bakanı Sayın Yaşar GÜLER** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencisi Rojin Kabaiş'in kaybolduktan günler sonra yaşamını yitirmiş halde bulunmasının üzerinden uzun bir süre geçmiş olmasına rağmen olayın tüm yönleriyle aydınlatılamamış olması, üniversite kampüslerindeki güvenlik politikalarına ve kadın öğrencilerin korunmasına ilişkin kaygıları artırmaya devam etmektedir.

Son günlerde kamuoyuna yansıyan iddialar ise bu kaygıları daha da derinleştirmiştir. İddialara göre görevli olmayan bazı uzman çavuşlar ve askerî personel yıllardır Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi kampüsüne düzenli şekilde giriş yapmakta, öğrencilerin kullandığı sosyal alanlarda bulunmakta ve özellikle kadın öğrencilerle ilişki kurmaya çalışmaktadır. Kampüs içerisinde silahlı şekilde dolaşıldığı, kadın öğrencilerin ekonomik ve sosyal kırılganlıkları üzerinden hedef alındığı ve tüm bunların üniversite yönetiminin bilgisi dahilinde gerçekleştiği yönündeki iddialar son derece ciddidir.

Türkiye'nin özellikle bölgede uzun yıllardır tartışılan, kadın bedeni ve kadın yaşamı üzerinde kurulan tahakküm mekanizmalarıyla birlikte ele alınmalıdır. Üniversiteler ise genç kadınların en yoğun bulunduğu kamusal alanlardan biridir. Bu nedenle kadın öğrencilerin askerî personel tarafından sistematik biçimde hedef alındığına ilişkin iddialar yalnızca bireysel davranışlar kapsamında değerlendirilemez. Bu iddialar, kadınların eğitim hakkını, güvenli yaşam hakkını ve kamusal alanda özgürce var olma hakkını doğrudan ilgilendirmektedir.

Öte yandan üniversite kampüslerinin bilimsel ve demokratik alanlar olması gerekirken, güvenlikçi uygulamaların etkisine açık hale gelmesi yükseköğretim kurumlarının özzerklığı açısından da ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Kadın öğrencilerin güvenliğine ilişkin iddiaların, kampüslere yönelik denetimsiz giriş çıkışların ve askerî personelin üniversite alanlarındaki faaliyetlerinin bütün yönleriyle araştırılması kamu yararının gereğidir.

Bu bağlamda;

1. Son beş yıl içerisinde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi kampüsüne giriş yapan uzman çavuş, sözleşmeli er, astsubay ve subay sayısı kaçtır?

2. Görevli olmayan askeri personelin üniversite kampüslerine giriş yapmasına hangi koşullarda izin verilmektedir?
3. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi kampüsünde görevli olmayan askeri personelin öğrencilerle temas kurduğu, özellikle kadın öğrencileri hedef aldığı ve kampüs içerisindeki sosyal alanları düzenli olarak kullandığı yönündeki iddialar hakkında Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
4. Uzman çavuşların ve diğer askeri personelin kampüse silahlı olarak girdiği yönündeki iddialar araştırılmış mıdır?
5. Üniversite öğrencileri ile askeri personel arasında yaşandığı iddia edilen olaylara ilişkin son beş yılda kaç idari veya adli soruşturma yürütülmüştür?
6. Kadın öğrencilerin askeri personel tarafından sistematik biçimde hedef alındığı yönündeki iddiaların araştırılması amacıyla herhangi bir müfettiş görevlendirilmesi planlanmakta mıdır?
7. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi kampüsünde giriş-çıkış denetimlerinin nasıl yapıldığına ilişkin Bakanlığınızın elinde herhangi bir veri veya rapor bulunmakta mıdır?
8. Üniversite kampüslerinde güvenlikçi uygulamaların ve görevli olmayan silahlı personel varlığının önlenmesine yönelik herhangi bir düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2026/7099-6324467
Konu : Yazılı Soru Önergesi

01 Temmuz 2026

7/45494

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

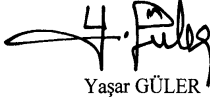
İlgi : 16.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1875779 sayılı yazınız.

Muş Milletvekili Sümeyye BOZ ÇAKI tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/45494 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Yazılı soru önergesine konu üniversite öğrencileri ile askeri personel hakkında yaşandığı iddia edilen olaylara ilişkin son beş yıla ait herhangi bir kaza/olay kaydı tespit edilmemiştir.

Bakanlığımızdaki tüm faaliyetler mevzuat esaslarına göre yürütülmekte olup temel değerleri sarsacak, disipline aykırı ve askeri hiyerarşiyi bozacak/bozabilecek hiçbir kişi, olay ve duruma müsamaha gösterilmemekte, mevzuata aykırı tutum ve davranışı tespit edilen her personel hakkında gerekli adli ve idari işlemler gecikmeksizin tesis edilmektedir.

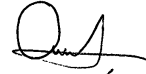
Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan

2.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkâri'nin Derecik ilçesine bağlı bir köyde gerçekleştirilen ağaç kesimlerine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45524)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri'nin (Colemêrg) güneydoğusunda bulunan Rûbarok (Derecik) ilçesi; yüksek dağları, meşe ormanları, zengin bitki örtüsü, vadileri, su kaynakları ve yaban yaşam alanlarıyla bölgenin en önemli doğal yaşam havzalarından biridir. Ancak son yıllarda bölgede yoğunlaşan madencilik faaliyetleri, taş ocakları, enerji projeleri, güvenlik gerekçesiyle yürütülen uygulamalar ve doğal alanlara yönelik müdahaleler nedeniyle bu eşsiz ekosistem ciddi bir tehdit altındadır.

Son olarak Derecik ilçesine bağlı Xoşnav köyü kırsalında madencilik faaliyetleri gerekçe gösterilerek geniş bir alanda ağaç kesimi başlatıldığı yönünde kamuoyuna yansıyan bilgi ve görüntüler ciddi kaygılara yol açmıştır. Edinilen bilgilere göre kesim faaliyetleri korucular eliyle yürütülmekte, özellikle bölgenin ekolojik dengesinin temel unsurlarından olan asırlık meşe ağaçları hedef alınmaktadır. Bölgeden paylaşılan görüntülerde yüzlerce ağacın kesildiği, geniş bir ormanlık alanın tahrip edildiği ve doğal yaşam alanlarının zarar gördüğü görülmektedir. Kamuoyuna yansıyan iddialara göre kesilen ağaçlar toplanarak askeri üs bölgelerine taşınmaktadır. Bu iddialar hakkında ilgili kurumlar tarafından bugüne kadar kapsamlı ve tatmin edici bir açıklama yapılmamış olması kamuoyundaki kaygıları daha da artırmaktadır. Xoşnav kırsalında yaşananlar münferit bir olay değildir. Son yıllarda Hakkâri başta olmak üzere Şırnak'ta Besta, Cudi ve Gabar bölgelerinde, Van'ın Çatak ve Bahçeşaray ilçelerinde, Tunceli'de Munzur Havzası çevresinde, Diyarbakır'ın Kulp ve Lice ilçelerinde benzer biçimde orman alanlarının, meraların ve doğal yaşam alanlarının çeşitli gerekçelerle tahrip edildiğine ilişkin çok sayıda iddia ve tespit kamuoyuna yansımıştır.

Orman ekosistemlerinin yok edilmesi yalnızca ağaçların kesilmesi anlamına gelmemektedir. Bu durum aynı zamanda toprağın su tutma kapasitesinin azalmasına, erozyonun artmasına, yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının zarar görmesine, karbon yutak alanlarının ortadan kalkmasına ve biyolojik çeşitliliğin geri dönülmez biçimde tahrip edilmesine neden olmaktadır. Özellikle meşe ormanları; bölgedeki mera sistemlerinin devamlılığı, hayvancılık faaliyetleri, arıcılık, iklim dengesi ve yaban yaşamı açısından yaşamsal önemdedir. Doğaya yönelik bu müdahaleler yalnızca çevresel sonuçlar doğurmamakta; aynı zamanda bölge halkının geçim kaynaklarını da doğrudan etkilemektedir. Meraların daralması, su kaynaklarının zarar görmesi ve ormanlık alanların yok edilmesi tarım ve hayvancılığı geriletmekte, kırsal nüfusun üretimden kopmasına ve zorunlu göçe maruz kalmasına neden olmaktadır. Böylece ekolojik yıkım ile yoksullaşma, işsizlik ve nüfus kaybı arasında doğrudan bir ilişki ortaya çıkmaktadır.

Son yirmi dört yılda uygulanan madencilik, enerji ve rant odaklı politikalar sonucunda ülkenin birçok bölgesinde olduğu gibi Kürlerin çoğunlukta olduğu bölge kentlerinde de doğal varlıklar yoğun bir sömürü baskısı altına alınmıştır. Yaşam alanlarının korunması yerine doğal kaynakların ekonomik kazanç uğruna tüketilmesini esas alan anlayış, bugün Hakkâri'den Şırnak'a, Van'dan Tunceli'ye kadar geniş bir coğrafyada ekolojik krizi derinleştirmiştir.

Bu nedenle Hakkâri'nin Derecik ilçesine bağlı Xoşnav köyü kırsalında yürütülen ağaç kesimlerinin ve bu faaliyetlerin madencilik projeleriyle ilişkilerinin açıklığa kavuşturulması; başta Hakkâri olmak üzere Şırnak, Van, Diyarbakır ve Tunceli'de giderek derinleşen ekolojik yıkımın, doğa talanının, tarım ve hayvancılığı tasfiye eden uygulamaların araştırılması ve yaşam alanlarını hedef alan bu politikaların durdurulması amacıyla ilgili bakanlıkların gerekli girişimlerde bulunması önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Bölge kentlerinde sistematik hale gelen orman kesimleri ve ekolojik yıkım, hükümetin genel bir bölge politikasının parçası mıdır?
2. Ekolojik kriz ile bölgenin insansızlaştırılması ve yoksullaştırılması arasındaki doğrudan ilişkiye dair Cumhurbaşkanlığı bünyesinde bir analiz yapılmış mıdır?
3. Kamuoyunda büyük infiale yol açan görüntülere rağmen, bölgedeki doğa talanını durdurmaya yönelik neden merkezi bir müdahalede bulunulmamaktadır?
4. "Güvenlik-Enerji-Maden" kısıncasına alınan yaşam alanlarının korunması için anayasal sorumluluklar neden ihmal edilmektedir?
5. Derecik ve bölge kentlerinde yürütülen madencilik ile enerji projeleri nedeniyle meralarından ve tarım alanlarından mahrum kalarak metropollere göç etmek zorunda kalan yerel nüfusun sosyo-ekonomik kayıplarının önlenmesi ve yerinde istihdamının sağlanması amacıyla yürütülen bir çalışma bulunmakta mıdır?
6. Farklı bakanlıkların (İçişleri, Tarım, Enerji) yetki alanına giren ancak eş zamanlı yürütülen bu yıkım faaliyetlerinin koordinasyonu hangi makam tarafından sağlanmaktadır?
7. Yerel yönetimlerin ve sivil toplumun ekolojik koruma süreçlerinden dışlanmasının temel siyasi gerekçesi nedir?
8. Bölge kentlerindeki doğal varlıkların korunması için ayrılan kamu bütçesi ile bu alanlardan elde edilen maden/kereste geliri arasındaki oran nedir?
9. Kürtlerin çoğunlukta olduğu bölge kentlerinde ekolojik yıkımı durdurmaya yönelik "acil eylem planı" ilan etmeyi düşünüyor musunuz?
10. Derecik ve bölge kentlerinde madencilik faaliyetlerine karşı yaşam alanlarını ve doğayı savunan halk ile ekoloji aktivistlerinin karşılaştığı yasal/ıdari engellemeler ile bu hak arama süreçlerinin güvenlik gerekçesiyle kısıtlanmasının ortadan kaldırılması amacıyla Cumhurbaşkanlığı bünyesinde kurumlar arası koordinasyonu sağlamaya yönelik yürütülen bir çalışma bulunmakta mıdır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-392146

Konu : Soru Önergeleri-390

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1879435 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Hakkari Milletvekili Sayın Öznur BARTİN tarafından verilen 7/45524 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar başta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olmak üzere diğer bakanlıkların görev ve yetki alanına girmektedir.

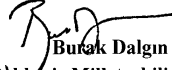
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

3.- Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45606)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih Kacır tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 10.06.2026

Burak Dalgın
Balıkesir Milletvekili

18 Temmuz 2025 tarihinde, BYD firmasının Manisa'da gerçekleştirme taahhüdünde bulunduğu otomobil fabrikası yatırımının aksadığına ilişkin iddiaları gündeme taşıyan bir soru önergesini tarafınıza sunmuştuk. Temmuz 2024'te Bakanlığınız ile BYD arasında imzalanan anlaşma kapsamında, Çin'den ithal edilen otomobillere daha önce getirilen ek gümrük vergisi uygulamasından BYD'nin muaf tutulmasını ve bu muafiyet sonucunda firmanın Türkiye pazarında elde ettiği olağanüstü kazanımları verilerle ortaya koymuştuk.

Soru önergemize verdiğiniz cevapta, yatırımın aksaması durumunda teminat mektuplarının Çin'de mukim bankalar tarafından nakde çevrilip çevrilmeyeceği ve BYD'nin gümrük vergisi muafiyeti nedeniyle elde ettiği ilave kazancın bugüne kadar gerçekleştirdiği yatırım maliyetini aşip aşmadığı yönündeki sorularımız yanıtsız bırakılmıştır.

Uluslararası medyaya yansıyan son haberlere göre, BYD Başkan Yardımcısı şirketin Türkiye'de üretim tesisi kurma sürecini durdurduğunu ve üretime geçiş için belirlenmiş somut bir takvim bulunmadığını ifade etmiştir. Aynı açıklamada, şirketin mevcut önceliğinin Macaristan'daki yatırım olduğu ve Avrupa genelinde üretim yapabileceği ikinci bir tesis için uygun lokasyon arayışına yoğunlaştığı belirtilmiştir.

Soru önergemizi verdiğimiz tarihten bu yana, 2025 yılının son altı ayı ve 2026 yılının ilk dört ayını kapsayan 10 aylık dönemde BYD firmasının 26.610 araç ithal ettiği ve yaklaşık %4 pazar payını koruduğu görülmektedir. 2026 yılına girerken satışlarında bir miktar azalma görülmesine rağmen BYD, Türkiye'de en çok satış yapan 10 yabancı marka arasında yer almaya devam etmiştir.

Bu tablo, BYD'nin yaklaşık iki yıl boyunca ciddi bir teşvik avantajından faydalanmasına rağmen yatırım anlamında somut bir adım atmadığına işaret etmektedir. 2025 yılında Çin'le dış ticaret açığımızın 46,3 milyar dolar olduğu; bu açığın 2025'teki toplam dış ticaret açığımızın yaklaşık yarısına ve milli gelirimizin %3'üne karşılık geldiği dikkate alındığında konunun önemi daha da artmaktadır.

Bu bağlamda:

1. BYD'nin Türkiye'deki yatırım sürecini askıya almasının nedeni nedir? Şirketin Türkiye'de üretim tesisi kurma sürecini durdurduğu yönündeki açıklamaları hakkında Bakanlığınıza önceden bilgi verilmiş midir?
2. BYD'nin yatırım taahhüdünü yerine getirmeden, teşvik ve gümrük vergisi muafiyetlerinden yararlanarak Türkiye'ye ithal ettiği araçlardan elde ettiği toplam ilave kazanç ne kadardır? Bu kazanç, firmanın bugüne kadar Türkiye'de gerçekleştirdiği yatırım tutarını aşmış mıdır?
3. BYD'ye yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi nedeniyle herhangi bir yaptırım uygulanacak mıdır? Bu yatırım kapsamında alınmış teminat mektupları var mıdır? Varsa, bu teminat mektupları Çin'de mukim bankalar tarafından mı nakde çevrilecektir? Gümrük vergisi muafiyetine ilişkin anlaşmada bu husus nasıl düzenlenmiştir?
4. Yabancı bir firmanın "daha uygun bir lokasyon" bulmak üzere Türkiye'de hâlihazırda taahhüt etmiş olduğu bir yatırımı durdurması kararıyla ilgili olarak Bakanlığınızın genel değerlendirmesi nedir?
5. BYD gibi başka bir Çinli binek otomobil markası olan Chery'nin MKE ile müşterek bir yatırımla Samsun'da fabrika kuracağı yönündeki haberler 2025 yılında basına yansımıştır. Bu yatırım hangi aşamadır? Yatırıma ilişkin imzalanmış bağlayıcı bir anlaşma, teminat mekanizması ve ilerleme takvimi var mıdır?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-8182986

07/07/2026

Konu :Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 19.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1879435 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Balıkesir Milletvekili Sayın Burak DALGIN tarafından tevcih edilen 7/45606 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN BURAK DALGIN' IN
7/45606 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

18 Temmuz 2025 tarihinde, BYD firmasının Manisa'da gerçekleştirme taahhüdünde bulunduğu otomobil fabrikası yatırımının aksadığına ilişkin iddiaları gündeme taşıyan bir soru önergesini tarafınıza sunmuştuk. Temmuz 2024'te Bakanlığınız ile BYD arasında imzalanan anlaşma kapsamında, Çin'den ithal edilen otomobillere daha önce getirilen ek gümrük vergisi uygulamasından BYD'nin muaf tutulmasını ve bu muafiyet sonucunda firmanın Türkiye pazarında elde ettiği olağanüstü kazanımları verilerle ortaya koymuştuk.

Soru önergemize verdiğiniz cevapta, yatırımın aksaması durumunda teminat mektuplarının Çin'de mukim bankalar tarafından nakde çevrilip çevrilmeyeceği ve BYD'nin gümrük vergisi muafiyeti nedeniyle elde ettiği ilave kazancın bugüne kadar gerçekleştirdiği yatırım maliyetini aşip aşmadığı yönündeki sorularımız yanıtız bırakılmıştır.

Uluslararası medyaya yansıyan son haberlere göre, BYD Başkan Yardımcısı şirketin Türkiye'de üretim tesisi kurma sürecini durdurduğunu ve üretime geçiş için belirlenmiş somut bir takvim bulunmadığını ifade etmiştir. Aynı açıklamada, şirketin mevcut önceliğinin Macaristan'daki yatırım olduğu ve Avrupa genelinde üretim yapabileceği ikinci bir tesis için uygun lokasyon arayışına yoğunlaştığı belirtilmiştir.

Soru önergemizi verdiğimiz tarihten bu yana, 2025 yılının son altı ayı ve 2026 yılının ilk dört ayını kapsayan 10 aylık dönemde BYD firmasının 26.610 araç ithal ettiği ve yaklaşık %4 pazar payını koruduğu görülmektedir. 2026 yılına girerken satışlarında bir miktar azalma görülmesine rağmen BYD, Türkiye'de en çok satış yapan 10 yabancı marka arasında yer almaya devam etmiştir.

Bu tablo, BYD'nin yaklaşık iki yıl boyunca ciddi bir teşvik avantajından faydalanmasına rağmen yatırım anlamında somut bir adım atmadığına işaret etmektedir. 2025 yılında Çin'le dış ticaret açığımızın 46,3 milyar dolar olduğu; bu açığın 2025'teki toplam dış ticaret açığımızın yaklaşık yarısına ve milli gelirimizin %3 'üne karşılık geldiği dikkate alındığında konunun önemi daha da artmaktadır

Bu bağlamda;

Soru 1- BYD'nin Türkiye'deki yatırım sürecini askıya almasının nedeni nedir? Şirketin Türkiye'de üretim tesisi kurma sürecini durdurduğu yönündeki açıklamaları hakkında Bakanlığınıza önceden bilgi verilmiş midir?

Soru 2- BYD'nin yatırım taahhüdünü yerine getirmeden, teşvik ve gümrük vergisi muafiyetlerinden yararlanarak Türkiye'ye ithal ettiği araçlardan elde ettiği toplam ilave kazanç ne kadardır? Bu kazanç, firmanın bugüne kadar Türkiye'de gerçekleştirdiği yatırım tutarını aşmış mıdır?

Soru 3- BYD'ye yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi nedeniyle herhangi bir yaptırım uygulanacak mıdır? Bu yatırım kapsamında alınmış teminat mektupları var mıdır? Varsa, bu teminat mektupları Çin'de mukim bankalar tarafından mı nakde çevrilecektir? Gümrük vergisi muafiyetine ilişkin anlaşmada bu husus nasıl düzenlenmiştir?

Soru 4- Yabancı bir firmanın "daha uygun bir lokasyon" bulmak üzere Türkiye'de hâlihazırda taahhüt etmiş olduğu bir yatırımı durdurması kararıyla ilgili olarak Bakanlığınızın genel değerlendirmesi nedir?

Soru 5- BYD gibi başka bir Çinli binek otomobil markası olan Chery'nin MKE ile müşterek bir yatırımla Samsun'da fabrika kuracağı yönündeki haberler 2025 yılında basına yansımıştır. Bu yatırım hangi aşamadır? Yatırıma ilişkin imzalanmış bağlayıcı bir anlaşma, teminat mekanizması ve ilerleme takvimi var mıdır?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üşlerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değer artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi, Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin teveccühi ile hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliştirmeleri, kapasite artışları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlığımız tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliğini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliğine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ülkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeşitli küresel markaların ülkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütülmektedir.

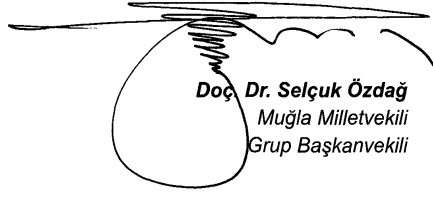
BYD'nin Manisa'da gerçekleştirmesi hedeflenen yatırım projesi, ülkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliği, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıştır. Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlığımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda, sağlanan teşviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diğer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiştir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü şekilde teminat altına alınmıştır.

4.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45607)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih Kacır tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince arz ederim. Saygılarımla. **11.06.2026**

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

Hükümet tarafından büyük bir başarı hikâyesi olarak kamuoyuna duyurulan BYD yatırımının geleceğine ilişkin son dönemde ortaya çıkan iddialar, kamuoyunda ciddi soru işaretlerine yol açmıştır. Ulusal ve uluslararası basına yansıyan haberlerde, BYD firmasının Türkiye yatırımını askıya aldığı ifade edilmektedir.

Türkiye'de üretim yapma ve binlerce kişiye istihdam sağlama taahhüdü karşılığında çeşitli teşvik ve ayrıcalıklardan yararlandığı açıklanan BYD'nin, yatırım sürecini durdurduğu veya askıya aldığı yönündeki haberler kamuoyunda geniş yankı uyandırmıştır.

Yatırım gerçekleşmeden sağlanan avantajların boyutu, verilen teşviklerin kamuya maliyeti ve yatırım taahhütlerinin ne ölçüde yerine getirildiği hususlarının açıklığa kavuşturulması kamu yararı açısından zorunlu hale gelmiştir.

Bu kapsamda;

1- BYD ile imzalanan yatırım anlaşması kapsamında şirketin Türkiye'ye yönelik yatırım, üretim, istihdam ve Ar-Ge taahhütleri nelerdir? Bugün itibarıyla bu taahhütlerin yüzde kaçını yerine getirmiştir?

2- BYD'ye yatırım kararı kapsamında bugüne kadar sağlanan vergi avantajları, teşvikler, muafiyetler, arazi tahsisleri ve diğer kamu desteklerinin toplam ekonomik değeri ne kadardır?

3- Ulusal ve uluslararası basına yansıyan haberlerde BYD'nin Türkiye yatırımını askıya aldığı söylenmektedir. Bakanlığınıza şirket tarafından yatırımın ertelendiğine, askıya alındığına veya iptal edildiğine ilişkin resmi bir bildirim yapılmış mıdır?

4- Hükümet temsilcileri tarafından yatırımın planlandığı şekilde ilerlediğine ilişkin yapılan açıklamalar hangi somut verilere dayanmaktadır? Bugün itibarıyla yatırım sahasında tamamlanan fiziki gerçekleşme oranı nedir?

5- Yatırım taahhütlerinin yerine getirilmemesi veya yatırımın iptal edilmesi halinde uygulanacak yaptırımlar nelerdir? Bu durumda şirkete sağlanan teşvik ve avantajlar geri alınacak mıdır?

6- Şirketin yatırım taahhüdüne karşılık olarak yararlandığı gümrük ve vergi avantajları nedeniyle devletin vazgeçtiği kamu geliri ne kadardır?

7- Bakanlığınız tarafından yatırım sürecinin takibi amacıyla yapılan denetim ve incelemelerde tespit edilen eksiklik veya yükümlülük ihlali bulunmakta mıdır?

8- Yatırımın gerçekleşmemesi veya gecikmesi halinde oluşacak istihdam, üretim ve kamu maliyesi kayıplarına ilişkin Bakanlığınız tarafından hazırlanmış bir etki analizi var mıdır?

9- Bakanlığınız ile BYD yetkilileri arasında yatırımın geleceğine ilişkin son bir yıl içerisinde yapılan görüşmelerde hangi sorunlar gündeme gelmiştir?

10- Yatırımın geleceğine ilişkin ortaya çıkan belirsizlikler dikkate alındığında, hükümetin kamuoyuna açıkladığı yatırım takvimi ve hedefleri halen geçerliliğini korumakta mıdır?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı

Tarih: 07/07/2026 13:22
Sayı: E-120.07.03-1890651

01 10000000000000000000

7/45607

Sayı :E-75833232-610-8182964

Konu :Soru Önergeleri

GÜNLÜDÜR

07/07/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 19.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1879435 sayılı yazınızı.

Bakanlığımıza intikal eden, Muğla Milletvekili Sayın Selçuk ÖZDAĞ tarafından tevcih edilen 7/45607 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı

MUĞLA MİLLETVEKİLİ SAYIN SELÇUK ÖZDAĞ'IN
7/45607 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Hükümet tarafından büyük bir başarı hikâyesi olarak kamuoyuna duyurulan BYD yatırımının geleceğine ilişkin son dönemde ortaya çıkan iddialar, kamuoyunda ciddi soru işaretlerine yol açmıştır. Ulusal ve uluslararası basına yansıyan haberlerde, BYD firmasının Türkiye yatırımını askıya aldığı ifade edilmektedir.

Türkiye'de üretim yapma ve binlerce kişiye istihdam sağlama taahhüdü karşılığında çeşitli teşvik ve ayrıcalıklardan yararlandığı açıklanan BYD'nin, yatırım sürecini durdurduğu veya askıya aldığı yönündeki haberler kamuoyunda geniş yankı uyandırmıştır.

Yatırım gerçekleşmeden sağlanan avantajların boyutu, verilen teşviklerin kamuya maliyeti ve yatırım taahhütlerinin ne ölçüde yerine getirildiği hususlarının açıklığa kavuşturulması kamu yararı açısından zorunlu hale gelmiştir.

Bu bağlamda;

Soru 1- BYD ile imzalanan yatırım anlaşması kapsamında şirketin Türkiye'ye yönelik yatırım, üretim, istihdam ve Ar-Ge taahhütleri nelerdir? Bugün itibarıyla bu taahhütlerin yüzde kaçını yerine getirmiştir?

Soru 2- BYD'ye yatırım kararı kapsamında bugüne kadar sağlanan vergi avantajları, teşvikler, muafiyetler, arazi tahsisleri ve diğer kamu desteklerinin toplam ekonomik değeri ne kadardır?

Soru 3- Ulusal ve uluslararası basına yansıyan haberlerde BYD'nin Türkiye yatırımını askıya aldığı söylenmektedir. Bakanlığınıza şirket tarafından yatırımın ertelendiğine, askıya alındığına veya iptal edildiğine ilişkin resmi bir bildirim yapılmış mıdır?

Soru 4- Hükümet temsilcileri tarafından yatırımın planlandığı şekilde ilerlediğine ilişkin yapılan açıklamalar hangi somut verilere dayanmaktadır? Bugün itibarıyla yatırım sahasında tamamlanan fiziki gerçekleştirme oranı nedir?

Soru 5- Yatırım taahhütlerinin yerine getirilmemesi veya yatırımın iptal edilmesi halinde uygulanacak yaptırımlar nelerdir? Bu durumda şirkete sağlanan teşvik ve avantajlar geri alınacak mıdır?

Soru 6- Şirketin yatırım taahhüdüne karşılık olarak yararlandığı gümrük ve vergi avantajları nedeniyle devletin vazgeçtiği kamu geliri ne kadardır?

Soru 7- Bakanlığınız tarafından yatırım sürecinin takibi amacıyla yapılan denetim ve incelemelerde tespit edilen eksiklik veya yükümlülük ihlali bulunmakta mıdır?

Soru 8- Yatırımın gerçekleşmemesi veya gecikmesi halinde oluşacak istihdam, üretim ve kamu maliyesi kayıplarına ilişkin Bakanlığınız tarafından hazırlanmış bir etki analizi var mıdır?

Soru 9- Bakanlığınız ile BYD yetkilileri arasında yatırımın geleceğine ilişkin son bir yıl içerisinde yapılan görüşmelerde hangi sorunlar gündeme gelmiştir?

Soru 10- Yatırımın geleceğine ilişkin ortaya çıkan belirsizlikler dikkate alındığında, hükümetin kamuoyuna açıkladığı yatırım takvimi ve hedefleri halen geçerliliğini korumakta mıdır?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üslerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değerin artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi, Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin teveccühü ile hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliştirmeleri, kapasite artışları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlığımız tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliğini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliğine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ülkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeşitli küresel markaların ülkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütülmektedir.

BYD'nin Manisa'da gerçekleştirmesi hedeflenen yatırım projesi, ülkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliği, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıştır. Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlığımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda, sağlanan teşviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diğer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiştir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü şekilde teminat altına alınmıştır.

5.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45694)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih KACIR** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

2024 yılında elektrikli araç üreticisi BYD ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında, BYD'nin Türkiye'de yatırım yapmasına yönelik anlaşma imzalanmış olup yapılan anlaşma çerçevesinde, BYD'nin Türkiye'de yaklaşık 1 milyar dolar yatırımla, yıllık 150.000 araç kapasiteli elektrikli ve şarj edilebilir hibrit otomobil üretim tesisi ile sürdürülebilir mobilite teknolojilerine yönelik Ar-Ge merkezi kurması, 2026 sonunda üretime başlaması hedeflenen tesiste 5.000 kişiye kadar doğrudan istihdam sağlanması planlanmıştır. BYD markası imzalanan anlaşma üzerinden elde ettiği teşviklerle Türkiye pazarında gümrük vergisiz ve ek vergiden muaf araç satarak rekabet avantajı elde etmiştir.

Fakat şirket üst düzey yöneticisi Stella Li, "şu anda bir numaralı önceliğimiz Macaristan. İkinci önceliğimiz ise Avrupa'da ikinci bir üretim tesisi için uygun bir yer bulmak" diyerek Türkiye'ye yapacakları yatırımı askıya aldıklarını beyan etmiştir.

Bu bağlamda;

- 1) Bakanlığınız BYD firmasından yatırımın askıya alındığına dair resmi bir bildirim almış mıdır?
- 2) BYD ile imzalanan yatırım anlaşmasının güncel durumu nedir? Anlaşma feshedilmiş midir?
- 3) Anlaşmanın imzalandığı tarihten bugüne kadar BYD firması Türkiye'de kaç adet araç satışı yapmıştır?
- 4) Anlaşma kapsamında BYD firmasına sağlanan gümrük vergisi muafiyeti ve vergi indirimi uygulamaları halen devam etmekte midir? Bu kapsamda vazgeçilen vergi ve gümrük vergisi geliri ne kadardır?

- 5) Yatırımın gerçekleşmemesinde, bakanlığınızın bürokratik engelleri, mevzuat yetersizliği veya başka kusurları var mıdır?
- 6) Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda yatırımcıya uygulanacak müeyyideler nelerdir?
- 7) Yatırımın yapılmamasına karşılık hangi teminat mekanizmaları oluşturulmuştur?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-8182988
Konu :Soru Önergeleri

07/07/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 23.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1880873 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, İzmir Milletvekili Sayın Mahir POLAT tarafından tevcih edilen 7/45694 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHİR POLAT' IN
7/45694 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

2024 yılında elektrikli araç üreticisi BYD ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında BYD'nin Türkiye'de yatırım yapmasına yönelik anlaşma imzalanmış olup yapılan anlaşma çerçevesinde, BYD'nin Türkiye'de yaklaşık 1 milyar dolar yatırımla, yıllık 150.000 araç kapasiteli elektrikli ve şarj edilebilir hibrit otomobil üretim tesisi ile sürdürülebilir mobilite teknolojilerine yönelik Ar-Ge merkezi kurması, 2026 sonunda üretime başlaması hedeflenen tesiste 5.000 kişiye kadar doğrudan istihdam sağlanması planlanmıştır. BYD markası imzalanan anlaşma üzerinden elde ettiği teşviklerle Türkiye pazarında gümrük vergisiz ve ek vergiden muaf araç satarak rekabet avantajı elde etmiştir.

Fakat şirket üst düzey yöneticisi Stella Li, "şu anda bir numaralı önceliğimiz Macaristan. İkinci önceliğimiz ise Avrupa'da ikinci bir üretim tesisi için uygun bir yer bulmak" diyerek Türkiye'ye yapacakları yatırımı askıya aldıklarını beyan etmiştir.

Bu bağlamda;

Soru 1- Bakanlığımız BYD firmasından yatırımın askıya alındığına dair resmi bir bildirim almış mıdır?

Soru 2- BYD ile imzalanan yatırım anlaşmasının güncel durumu nedir? Anlaşma feshedilmiş midir?

Soru 3- Anlaşmanın imzalandığı tarihten bugüne kadar BYD firması Türkiye'de kaç adet araç satışı yapmıştır?

Soru 4- Anlaşma kapsamında BYD firmasına sağlanan gümrük vergisi muafiyeti ve vergi indirimi uygulamaları halen devam etmekte midir? Bu kapsamda vazgeçilen vergi ve gümrük vergisi geliri ne kadardır?

Soru 5- Yatırımın gerçekleşmemesinde, bakanlığınızın bürokratik engelleri, mevzuat yetersizliği veya başka kusurları var mıdır?

Soru 6- Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda yatırımcıya uygulanacak müeyyideler nelerdir?

Soru 7- Yatırımın yapılmamasına karşılık hangi teminat mekanizmaları oluşturulmuştur?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üslerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değer artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi, Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin teveccühi ile hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliştirmeleri, kapasite

artışları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlığımız tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliğini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliğine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ülkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeşitli küresel markaların ülkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütülmektedir.

BYD'nin Manisa'da gerçekleştirmesi hedeflenen yatırım projesi, ülkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliği, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıştır. Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlığımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda, sağlanan teşviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diğer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiştir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü şekilde teminat altına alınmıştır.

6.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, TBMM Yerleşkesi'nde ortaya çıkan atıkların geri dönüşümüne ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/45697)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan KURTULMUŞ tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Meclis yerleşkesinde açığa çıkan atıkların akıbetinin ve nasıl değerlendirildiğinin şeffaf bir şekilde bilinmesi kurumsal bir sorumluluktur. Bu nedenle TBMM'nin atık ayrıştırma sürecinin; doğayı ve emeği gözeten, dönüştürücü bir yaklaşımla kamuoyuyla paylaşılması gerekmektedir

Bu bağlamda;

1. TBMM yerleşkesi ve ek hizmet binaları içerisinde bulunan atık ayrıştırma ünitelerinde son bir yıl içerisinde (aylara göre dağılımlı olmak üzere) toplanan kâğıt, plastik, cam, metal ve organik atık miktarları ne kadardır?
2. TBMM yerleşkesi içindeki atık ayrıştırma ünitelerinde toplanan geri dönüşüm atıkları (kâğıt, plastik, cam, metal vb.) akabinde hangi tesislere veya kurumlara gönderilmektedir?
3. Meclisimizde açığa çıkan toplam atığın yüzde kaçını ayrıştırılarak geri dönüşüm sürecine dâhil edilmektedir?
4. Meclis yerleşkesi içerisinde atıkların toplanması, ayrıştırılması ve transferi süreçlerinde fiilen görev alan Meclis bünyesindeki emekçilerin işçi sağlığı ve iş güvenliği koşulları nasıl sağlanmaktadır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-1890378
Konu : Soru Önergesi

03.07.2026

Sayın İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

İlgi : 10.06.2026 tarihli ve 7/45697 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

TBMM Yerleşkesi'nde ortaya çıkan atıkların geri dönüşümüne ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek:
1- Soru Cevabı

EK-1

CEVAPLAR:

Cevap 1.- 2025 yılında TBMM Yerleşkesi'nde geri dönüştürülen atık miktarı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

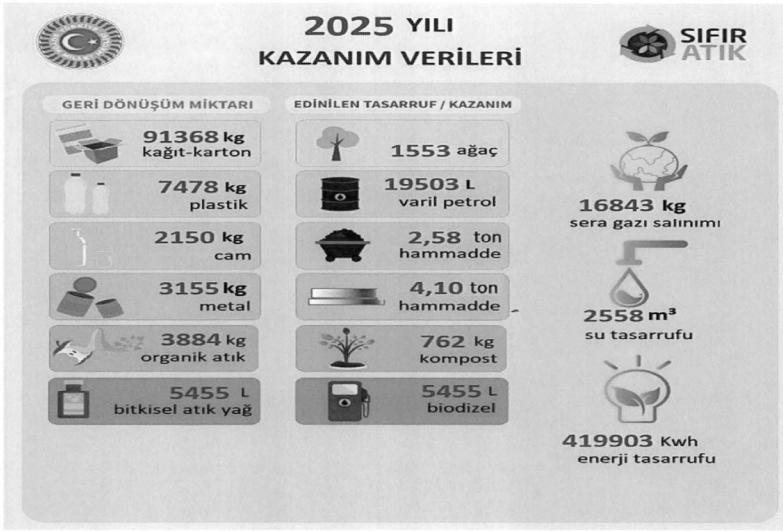
Atık cinsi (kg)	2025 YILI AYLARA GÖRE ATIK DÖNÜŞÜM RAKAMLARI (KG)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
15 01 01 – Kâğıt ve Karton Ambalaj	4750	3500	3450	5175	3980	4300	4645	4885	5725	7035	6935	10168	64548
15 01 02 – Plastik Ambalaj	235	135	235	205	270	255	360	520	435	1205	1624	1999	7478
15 01 04 – Metalik Ambalaj (Alüminyum ambalaj atıkları- kutu içecek kapları	20	20	15	25	30	25	25	35	35	63	116	189	598
15 01 04 – Metalik Ambalaj (Alüminyum harici ambalaj atıkları- konserve, yağ vb. teneke kutuları	80	55	60	55	45	120	115	120	145	340	774	648	2557
15 01 07 – Cam Ambalaj	155	125	65	180	175	135	145	90	190	320	240	330	2150
20 01 01 – Kâğıt ve Karton (Beyaz Kâğıt)	1790	760	2020	5340	930	1660	990	1010	970	2480	2252	6618	26820

2025 yılında 3.884 kg organik atıktan dönüştürülerek 762 kg bahçe ve saksı bitkilerinde toprak iyileştirici olarak kullanılmak üzere kompost üretilmiştir.

Cevap 2.- Sıfır Atık Geçici Depolama Alanında yapılan atıkların son ayrıştırımdan sonra Kurumumuz ile yıllık olarak sözleşme yapılan atıkların toplanması, geri kazanılması, geri dönüşümü ve bertaraf edilebilmesine ilişkin teknik yeterliliğe sahip Çevre lisansı ve A tipi lisansı bulunan firmaya teslimatlar tutanaklar ve belgeler doğrultusunda yapılmaktadır.

Firmaya gönderilen atıkların listeleri, aylık atık beyanları olarak Çevre, Şehircilik ve İklim değişikliği Bakanlığına sistem üzerinden yapılmaktadır.

Cevap 3.- 2025 yılında geri dönüştürülebilen atıkların kazanım verileri aşağıdaki gibidir:

Cevap 4.- Atıkların toplanması, sınıflarına ayrıştırılması işlemleri Destek Hizmetleri Başkanlığına bağlı Sıfır Atık Koordinatörlüğü bünyesinde yapılmaktadır. Personelin iş sağlığı ve güvenliği koşulları; 20/06/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, ilgili Kanunlar ve Yönetmeliklere göre düzenlenmektedir.

Atık Geri Dönüşüm Tesisi'nde çalışan personelin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik proaktif çalışmalar yapılmakta olup rutin olarak yürütülen eylem planı içerisinde;

- İş sağlığı ve güvenliği yıllık çalışma planı hazırlanması,
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu toplantıları,
- Acil durum planı ve tatbikatları, iş sağlığı ve güvenliği risk değerlendirme çalışmaları,
- İş sağlığı ve güvenliği temel eğitimleri,
- Sağlık gözetimi,
- Anlık çalışma ortamı gözetimleri,
- İş kazası ve meslek hastalıkları kayıt ve bildirimi ile iş kazası ve meslek hastalıklarının incelenmesi ve raporlanması,
- İş sağlığı ve güvenliği yıllık değerlendirme raporunun hazırlanması,
- Çalışan temsilcilerinden ve çalışanlardan gelen taleplerin değerlendirilmesi vb. yer almaktadır.

7.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, bir vakıf üniversitesinin faaliyet izninin kaldırılması kararının geri alınmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45698)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet YILMAZ tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Hakan Şeref OLGUN
Afyonkarahisar Milletvekili

22 Mayıs 2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin faaliyet izni kaldırılmış, ancak yalnızca üç gün sonra yayımlanan yeni bir Cumhurbaşkanlığı Kararı ile söz konusu karar geri alınarak üniversitenin faaliyetlerine devam etmesi sağlanmıştır.

Bir yükseköğretim kurumunun üç gün gibi son derece kısa bir süre içerisinde kapatılıp yeniden açılması; karar alma süreçlerinin şeffaflığı, hukuki güvenlik ilkesi ve kamu yönetiminde öngörülebilirlik bakımından ciddi soru işaretleri doğurmuştur.

Öte yandan kamuoyuna yansıyan bilgilerde Can Holding yöneticileri olduğu belirtilen Devran Can ve Devran Çimen'in tahliyeleri ile üniversiteye ilişkin işlemlerin zamanlaması arasında dikkat çekici bir örtüşme bulunduğu iddia edilmektedir. Bu süreçte üniversitenin yönetim yapısında, temsil yetkilerinde veya mülkiyet ilişkilerinde herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığı hususu kamuoyu tarafından merak edilmektedir.

Bu çerçevede aşağıdaki soruların cevaplandırılması kamu yararı açısından önem taşımaktadır.

1. İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin faaliyet izninin kaldırılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı hangi somut hukuki ve fiili gerekçelere dayanılarak alınmıştır?
2. Kapatma kararından yalnızca üç gün sonra söz konusu kararın geri alınmasını gerektiren yeni gelişme veya hukuki durum nedir?

3. 22 Mayıs 2026 ile üniversitenin yeniden açılmasına ilişkin karar tarihi arasında üniversitenin ortaklık yapısında, yönetim yapısında, temsil yetkilerinde veya malvarlığında herhangi bir değişiklik meydana gelmiş midir?

4. Bu süre içerisinde üniversiteyi işleten tüzel kişilikler veya ilgili vakıf bünyesinde herhangi bir hisse devri, yönetim değişikliği, temsil yetkisi değişikliği ya da başka bir hukuki tasarruf gerçekleştirilmiş midir?

5. Devran Can ve Devran Çimen hangi tarihlerde tahliye edilmişlerdir?

6. Devran Can ve Devran Çimen'in İstanbul Bilgi Üniversitesi, Bilgi Eğitim ve Kültür Vakfı, Can Holding veya üniversite ile bağlantılı tüzel kişiliklerde yönetici, ortak, temsilci veya imza yetkilisi sıfatları bulunmuş mudur?

7. Bu kişilerin tahliyelerinden sonra İstanbul Bilgi Üniversitesi veya üniversite ile bağlantılı tüzel kişilikler üzerinde herhangi bir devir, temlik, hisse devri, temsil yetkisi devri veya başka bir tasarruf işlemi gerçekleştirilmiş midir?

8. Böyle bir işlem yapılmış ise söz konusu işlem hangi tarihte yapılmış, kimler arasında gerçekleşmiş ve hukuki dayanağı ne olmuştur?

9. Cumhurbaşkanlığı tarafından kapatma kararının geri alınması, söz konusu devir veya tasarruf işlemlerinden önce mi yoksa sonra mı gerçekleşmiştir?

10. İstanbul Bilgi Üniversitesi hakkında kapatma ve yeniden açma kararları alınırken Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanmış görüş, rapor veya değerlendirme yazıları bulunmakta mıdır?

11. Yükseköğretim Kurulunun kapatma kararına esas teşkil eden görüşü ile yeniden açılmaya esas teşkil eden görüşü arasında hangi farklılıklar bulunmaktadır?

12. Bir üniversitenin üç gün içerisinde kapatılıp yeniden açılmasına yol açan süreç hakkında herhangi bir idari inceleme veya denetim başlatılmış mıdır?

13. Kapatma ve yeniden açma kararları alınırken öğrenciler, akademisyenler ve çalışanlar üzerinde doğabilecek etkiler konusunda herhangi bir etki analizi yapılmış mıdır?

14. Kapatma kararının geri alınmasına ilişkin süreçte Cumhurbaşkanlığına sunulan bilgi, rapor ve değerlendirmeler nelerdir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-391351

Konu : Soru Önergeleri-392

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882751 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref OLGUN tarafından verilen 7/45698 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

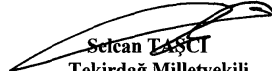
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

8.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45774)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ıncı maddesi gereğince **Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih KACIR** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 15.06.2026

Selcan TAŞCI
Tekirdağ Milletvekili

7 Haziran 2024 tarihli ve 8939 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli içten yanmalı ve hibrit binek otomobillerin ithalatına yüzde 40 oranında ilave gümrük vergisi uygulanması kararlaştırıldı.

Bu süreçte Çin merkezli otomobil üreticisi BYD'nin Manisa ilinde otomobil fabrikası kuracağı yönündeki yatırım taahhüdü sonrasında şirkete ilave gümrük vergisi muafiyeti tanındı. Şirketin söz konusu muafiyet ve teşviklerden yararlanmasyla birlikte Türkiye otomotiv pazarındaki satışlarında dikkat çekici bir artış yaşandı. Vergi muafiyetinin yürürlüğe girdiği 2024 yılı Temmuz ayına kadar geçen ilk altı aylık süreçte yalnızca 1.426 araç satan BYD, 2025 yılında önemli bir büyüme performansı yakaladı. Otomotiv Distribütörleri ve Mobilite Derneği (ODMD) verilerine göre şirket, 2025 yılında "Yılın En Hızlı Büyüyen Otomobil Markası" oldu. Aynı dönemde 25.858 adet satış ve yüzde 54 pazar payı ile şarj edilebilir hibrit araç segmentinde liderliğe yükseldi. Toplam 45.537 adet yeni enerji aracı satışı ve yüzde 19,1 pazar payı ile bu kategoride de ilk sıraya yerleşti. Tam elektrikli araç pazarında ise 19.679 adet satışla üçüncü sırada yer aldı. Şirket, 2025 yılı sonu itibarıyla 33 ilde 43 bayiye ulaştı.

BYD'nin Türkiye pazarındaki bu hızlı büyümesinde, ilave gümrük vergisinden muaf tutulmasıyla elde ettiği fiyat avantajının önemli rol oynadığı büyüme rakamlarından görülmektedir. Buna karşın, BYD yetkilileri tarafından geçtiğimiz günlerde yapılan

açıklamalarda, Türkiye'de kurulması taahhüt edilen fabrikanın geleceğine ilişkin planların süresiz şekilde askıya alındığı ifade edildi.

Bu doğrultuda;

1- BYD firmasına tanınan ilave gümrük vergisi muafiyeti hangi şartlar ve taahhütler karşılığında verilmiştir?

2- Şirketin yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi veya yatırım planından vazgeçmesi halinde, sağlanan vergi avantajlarının geri alınmasına yönelik herhangi bir hüküm bulunmakta mıdır? Böyle bir hüküm mevcut ise, bugüne kadar şirketin yararlandığı vergi avantajlarının toplam mali tutarı ne kadardır? Bu tutarın yasal faiziyle birlikte tahsil edilmesi söz konusu olacak mıdır?

3- Şirket ile yapılan anlaşmada yatırımın gerçekleşmemesi halinde uygulanacak cezai yaptırımlar nelerdir? Bu yaptırımların mali karşılığı ne kadardır?

4- BYD firması, tarafınıza yatırım planını ertelediğine, değiştirdiğine veya iptal ettiğine ilişkin herhangi bir bildirimde bulunmuş mudur? Bulunmuş ise gerekçeleri nelerdir?

5- Bakanlığınız ile BYD yetkilileri arasında yatırım sürecine ilişkin son iki yıl içerisinde kaç resmi görüşme gerçekleştirilmiştir? Bu görüşmelerde şirket tarafından fabrikanın kurulmasından vazgeçildiğine veya yatırım takviminin değiştirildiğine ilişkin herhangi bir beyan iletilmiş midir?

6- Bakanlığınız tarafından BYD'ye sağlanan vergi muafiyetinin başta yerli ve milli otomobil markası TOGG olmak üzere Türkiye'de üretim yapan firmaların pazar payları üzerindeki etkisine ilişkin bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-8182973
Konu :Soru Önergeleri

07/07/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882751 sayılı yazınız.

Bakanlığuma intikal eden, Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan TAŞCI tarafından tevcih edilen 7/45774 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ SAYIN SELCAN TAŞCI' NIN
7/45774 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

7 Haziran 2024 tarihli ve 8939 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli içten yanmalı ve hibrit binek otomobillerin ithalatına yüzde 40 oranında ilave gümrük vergisi uygulanması kararlaştırıldı.

Bu süreçte Çin merkezli otomobil üreticisi BYD'nin Manisa ilinde otomobil fabrikası kuracağı yönündeki yatırım taahhüdü sonrasında şirkete ilave gümrük vergisi muafiyeti tanındı. Şirketin söz konusu muafiyet ve teşviklerden yararlanarak birlikte Türkiye otomotiv pazarındaki satışlarında dikkat çekici bir artış yaşandı. Vergi muafiyetinin yürürlüğe girdiği 2024 yılı temmuz ayına kadar geçen ilk altı aylık süreçte yalnızca 1.426 araç satan BYD, 2025 yılında önemli bir büyüme performansı yakaladı. Otomotiv Distribütörleri ve Mobilite Derneği (ODMD) verilerine göre şirket, 2025 yılında "Yılın En Hızlı Büyüyen Otomobil Markası" oldu. Aynı dönemde 25.858 adet satış ve yüzde 54 pazar payı ile şarj edilebilir hibrit araç segmentinde liderliğe yükseldi. Toplam 45.537 adet yeni enerji aracı satışı ve yüzde 19,1 pazar payı ile bu kategoride de ilk sıraya yerleşti. Tam elektrikli araç pazarında ise 19.679 adet satışla üçüncü sırada yer aldı. Şirket, 2025 yılı sonu itibarıyla 33 ilde 43 bayiye ulaştı.

BYD'nin Türkiye pazarındaki bu hızlı büyümesinde, ilave gümrük vergisinden muaf tutulmasıyla elde ettiği fiyat avantajının önemli rol oynadığı büyüme rakamlarından görülmektedir. Buna karşın, BYD yetkilileri tarafından geçtiğimiz günlerde yapılan açıklamalarda, Türkiye'de kurulması taahhüt edilen fabrikanın geleceğine ilişkin planların süresiz şekilde askıya alındığı ifade edildi.

Bu bağlamda;

Soru 1- BYD firmasına tanınan ilave gümrük vergisi muafiyeti hangi şartlar ve taahhütler karşılığında verilmiştir?

Soru 2- Şirketin yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi veya yatırım planından vazgeçmesi halinde, sağlanan vergi avantajlarının geri alınmasına yönelik herhangi bir hüküm bulunmakta mıdır? Böyle bir hüküm mevcut ise, bugüne kadar şirketin yararlandığı vergi avantajlarının toplam mali tutarı ne kadardır? Bu tutarın yasal faiziyle birlikte tahsil edilmesi söz konusu olacak mıdır?

Soru 3- Şirket ile yapılan anlaşmada yatırımın gerçekleşmemesi halinde uygulanacak cezai yaptırımlar nelerdir? Bu yaptırımların mali karşılığı ne kadardır?

Soru 4- BYD firması, tarafınıza yatırım planını ertelediğine, değiştirdiğine veya iptal ettiğine ilişkin herhangi bir bildirimde bulunmuş mudur? Bulunmuş ise gerekçeleri nelerdir?

Soru 5- Bakanlığınız ile BYD yetkilileri arasında yatırım sürecine ilişkin son iki yıl içerisinde kaç resmi görüşme gerçekleştirilmiştir? Bu görüşmelerde şirket tarafından fabrikanın kurulmasından vazgeçildiğine veya yatırım takviminin değiştirildiğine ilişkin herhangi bir beyan iletilmiş midir?

Soru 6- Bakanlığınız tarafından BYD'ye sağlanan vergi muafiyetinin başta yerli ve milli otomobil markası TOGG olmak üzere Türkiye'de üretim yapan firmaların pazar payları üzerindeki etkisine ilişkin bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üslerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değerin artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi, Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin teveccühü ile hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliştirmeleri, kapasite artışları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlığımız tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliğini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliğine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ülkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeşitli küresel markaların ülkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütülmektedir.

BYD'nin Manisa'da gerçekleştirmesi hedeflenen yatırım projesi, ülkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliği, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıştır. Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlığımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda, sağlanan teşviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diğer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiştir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü şekilde teminat altına alınmıştır.

9.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45775)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sn. Mehmet Fatih KACIR** tarafından Anayasanın 98 ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını için gereğini saygılarımla arz ederim.
11/06/2026

Yüksel Selçuk TÜRKÖĞLU
Bursa Milletvekili

Çin merkezli **BYD** firmasının **Türkiye'de** yaklaşık **1 milyar dolarlık** yatırım yapacağı ve üretim tesisi kuracağı yönündeki açıklamalar sonrasında şirkete yatırım teşvik belgesi verilmiş, bu kapsamda çeşitli kamu destekleri ve ithalat kolaylıkları sağlanmıştır. Ancak son dönemde kamuoyuna yansıyan haberlerde **BYD'nin Türkiye'de** planlanan fabrika yatırımını askıya aldığı ve yatırım planlarını yeniden değerlendireceği ileri sürülmektedir. Öte yandan firma tarafından **Türkiye'de** on binlerce araç satışı gerçekleştirildiği, buna karşın satış sonrası hizmetler, yedek parça tedariki, teknik servis altyapısı ve tüketici hakları bakımından yeterli kurumsal yapılanmanın oluşturulup oluşturulmadığı konusunda ciddi soru işaretleri bulunduğu görülmektedir. Bir yatırım taahhüdü karşılığında sağlanan teşviklerin, yatırım gerçekleşmediği takdirde hangi yaptırımlara tabi olduğu, kamu kaynaklarının korunup korunmadığı ve araç satın alan vatandaşların olası mağduriyetlerine karşı hangi önlemlerin alındığı hususlarının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu kapsamda;

SORU 1- BYD firmasına verilen yatırım teşvik belgesinin kapsamı nedir? Teşvik belgesi kapsamında hangi destek ve avantajlar sağlanmıştır?

SORU 2- Teşvik belgesi düzenlenirken **BYD** firmasının **Türkiye'de** gerçekleştirmeyi taahhüt ettiği yatırım tutarı, üretim kapasitesi, istihdam sayısı ve yatırım takvimi nedir?

SORU 3- Bakanlığınız ile **BYD** arasında yatırımın gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir protokol, taahhütname veya sözleşme imzalanmış mıdır?

SORU 4- Söz konusu yatırımın belirlenen sürelerde gerçekleştirilmemesi veya tamamen iptal edilmesi halinde uygulanacak yaptırımlar nelerdir?

SORU 5- Yatırımın gerçekleşmemesi durumunda yatırım teşvik belgesinin iptali ve sağlanan avantajların geri alınmasına ilişkin hükümler bulunmakta mıdır?

SORU 6- Yatırımın askıya alındığı veya iptal edildiği yönündeki haberler doğru mudur? Doğru ise **Bakanlığınız** tarafından bugüne kadar hangi işlemler tesis edilmiştir?

SORU 7- BYD firmasının **Türkiye** genelinde satışını gerçekleştirdiği araç sayısı kaçtır?

SORU 8- Bakanlığınız, bu araçların satışına izin verilmeden önce firmanın yeterli servis, bakım, yedek parça ve teknik destek altyapısını kurup kurmadığını incelemiş midir?

SORU 9- Türkiye genelinde **BYD'nin** yetkili servis, bakım merkezi ve yedek parça deposu sayısı kaçtır?

SORU 10- Satılan araç sayısı ile mevcut servis altyapısı arasında **Bakanlığınızca** belirlenmiş herhangi bir yeterlilik kriteri bulunmakta mıdır?

SORU 11- Türkiye'de yaklaşık **60 bin** vatandaşın satın aldığı belirtilen araçların satış sonrası hizmetlerinde yaşanabilecek aksaklıklara karşı Bakanlığınızca alınmış özel bir güvence veya tedbir bulunmakta mıdır?

SORU 12- Yatırımın gerçekleşmemesi halinde araç sahiplerinin garanti, bakım, onarım ve yedek parça hizmetlerine erişiminin kesintisiz sürdürülmesi için hangi mekanizmalar devreye alınacaktır?

SORU 13- Yatırım teşvik belgesi verilmesi sürecinde firmanın uzun vadeli yükümlülüklerini yerine getireceğine ilişkin teminat alınmış mıdır? Alınmış ise teminat tutarı ne kadardır?

SORU 14- Bakanlığınız, yatırım taahhütlerinin yerine getirilmemesi halinde söz konusu teminatların irat kaydedilmesini değerlendirmekte midir?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-8182976
Konu :Soru Önergeleri

07/07/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882751 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU tarafından tevcih edilen 7/45775 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU' NUN

7/45775 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Çin merkezli BYD firmasının Türkiye'de yaklaşık 1 milyar dolarlık yatırım yapacağı ve üretim tesisi kuracağı yönündeki açıklamalar sonrasında şirkete yatırım teşvik belgesi verilmiş, bu kapsamda çeşitli kamu destekleri ve ithalat kolaylıkları sağlanmıştır. Ancak son dönemde kamuoyuna yansıyan haberlerde BYD'nin Türkiye'de planlanan fabrika yatırımını askıya aldığı ve yatırım planlarını yeniden değerlendireceği ileri sürülmektedir. Öte yandan firma tarafından Türkiye'de on binlerce araç satışı gerçekleştirildiği, buna karşın satış sonrası hizmetler, yedek parça tedariki, teknik servis altyapısı ve tüketici hakları bakımından yeterli kurumsal yapılanmanın oluşturulup oluşturulmadığı konusunda ciddi soru işaretleri bulunduğu görülmektedir. Bir yatırım taahhüdü karşılığında sağlanan teşviklerin, yatırım gerçekleşmediği takdirde hangi yaptırımlara tabi olduğu, kamu kaynaklarının korunup korunmadığı ve araç satın alan vatandaşların olası mağduriyetlerine karşı hangi önlemlerin alındığı hususlarının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

Soru 1- BYD firmasına verilen yatırım teşvik belgesinin kapsamı nedir? Teşvik belgesi kapsamında hangi destek ve avantajlar sağlanmıştır?

Soru 2- Teşvik belgesi düzenlenirken BYD firmasının Türkiye'de gerçekleştirmeyi taahhüt ettiği yatırım tutan, üretim kapasitesi, istihdam sayısı ve yatırım takvimi nedir?

Soru 3- Bakanlığınız ile BYD arasında yatırımın gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir protokol, taahhütname veya sözleşme imzalanmış mıdır?

Soru 4- Söz konusu yatırımın belirlenen sürelerde gerçekleştirilmemesi veya tamamen iptal edilmesi halinde uygulanacak yaptırımlar nelerdir?

Soru 5- Yatırımın gerçekleşmemesi durumunda yatırım teşvik belgesinin iptali ve sağlanan avantajların geri alınmasına ilişkin hükümler bulunmakta mıdır?

Soru 6- Yatırımın askıya alındığı veya iptal edildiği yönündeki haberler doğru mudur? Doğru ise Bakanlığınız tarafından bugüne kadar hangi işlemler tesis edilmiştir?

Soru 7- BYD firmasının Türkiye genelinde satışını gerçekleştirdiği araç sayısı kaçtır?

Soru 8- Bakanlığınız, bu araçların satışına izin verilmeden önce firmanın yeterli servis, bakım, yedek parça ve teknik destek altyapısını kurup kurmadığını incelemiş midir?

Soru 9- Türkiye genelinde BYD'nin yetkili servis, bakım merkezi ve yedek parça deposu sayısı kaçtır?

Soru 10- Satılan araç sayısı ile mevcut servis altyapısı arasında Bakanlığınızca belirlenmiş herhangi bir yeterlilik kriteri bulunmakta mıdır?

Soru 11- Türkiye'de yaklaşık 60 bin vatandaşın satın aldığı belirtilen araçların satış sonrası hizmetlerinde yaşanabilecek aksaklıklara karşı Bakanlığınızca alınmış özel bir güvence veya tedbir bulunmakta mıdır?

Soru 12- Yatırımın gerçekleşmemesi halinde araç sahiplerinin garanti, bakım, onarım ve yedek parça hizmetlerine erişiminin kesintisiz sürdürülmesi için hangi mekanizmalar devreye alınacaktır?

Soru 13-Yatırım teşvik belgesi verilmesi sürecinde firmanın uzun vadeli yükümlülüklerini yerine getireceğine ilişkin teminat alınmış mıdır? Alınmış ise teminat tutarı ne kadardır?

Soru 14- Bakanlığınız, yatırım taahhütlerinin yerine getirilmemesi halinde söz konusu teminatların irat kaydedilmesini değerlendirmekte midir?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üslerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değer artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi, Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin teveccühü ile hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliştirmeleri, kapasite artışları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlığımız tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliğini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliğine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ülkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeşitli küresel markaların ülkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütülmektedir.

BYD'nin Manisa'da gerçekleştirmesi hedeflenen yatırım projesi, ülkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliği, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıştır. Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlığımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda, sağlanan teşviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diğer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiştir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü şekilde teminat altına alınmıştır.

10.- Çanakkale Milletvekili İsmet Güneşhan'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45776)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın **Mehmet Fatih KACIR** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

İsmet GÜNEŞHAN
Çanakkale Milletvekili

Çin merkezli elektrikli otomobil üreticisi BYD ile Türkiye Cumhuriyeti arasında 2024 yılında Manisa'da yaklaşık 1 milyar dolarlık yatırım yapılmasına ilişkin anlaşma imzalanmış, söz konusu yatırımın yıllık 150 bin araç üretim kapasitesine sahip bir tesis ile AR-GE merkezini kapsayacağı ve binlerce kişiye istihdam sağlayacağı kamuoyuna açıklanmıştır. Cumhurbaşkanı ve ilgili bakanların katılımıyla gerçekleştirilen imza töreni sonrasında bu yatırım, Türkiye'nin otomotiv sanayisi açısından stratejik öneme sahip en büyük yabancı yatırımlardan biri olarak değerlendirilmiştir. Ancak son dönemde basına yansıyan haberlerde, BYD'nin Avrupa pazarına yönelik üretim planlarında önceliği Macaristan'daki tesisine verdiği, Türkiye'deki yatırımın ise belirsiz bir tarihe ertelendiği ifade edilmiştir. Öte yandan BYD'nin yatırım taahhüdü kapsamında çeşitli teşviklerden ve avantajlardan yararlandığı bilinmektedir. Yatırımın gerçekleşmesi amacıyla sağlanan teşviklerin kapsamı ve şartları, yatırımın gerçekleşmemesi veya ertelenmesi halinde uygulanacak yaptırımlar ile kamu kaynaklarının ne ölçüde korunduğu hususları kamuoyunda tartışma konusu olmuştur. Ayrıca yatırım taahhüdünün yerine getirilmemesi halinde şirkete sağlanan teşvik ve destekleri geri alınıp alınmayacağı ile kamu zararının oluşup oluşmadığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Temmuz 2024'ten itibaren BYD, Türkiye'de kaç adet araç satışı yapmıştır?
2. Temmuz 2024'ten itibaren Türkiye'de elektrikli otomobil segmentinde hangi marka kaç araç satmıştır, BYD'ye sağlanan teşvikler diğer markaların satışlarını ne yönde etkilemiştir?
3. Söz konusu teşvikler, yerli markamız TOGG'un satışlarını nasıl etkilemiştir, aynı dönemde TOGG kaç araç satışı yapmıştır?
4. BYD'ye söz konusu yatırım kapsamında hangi teşvik, vergi avantajları ve diğer destekler sağlanmıştır? Bu teşvik ve desteklerin toplam tutarı ne kadardır?

5. BYD'ye sađlanan teřvik ve destekler hangi řartlara bađlanmıřtır? řirketin yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi veya yatırımın ertelenmesi halinde uygulanacak yaptırımlar nelerdir?
6. BYD'ye sađlanana teřvik ve desteklerin geri alınması söz konusu mudur?
7. BYD'den yatırım taahhüdünün yerine getirilmesini güvence altına almak amacıyla herhangi bir teminat alınmıř mıdır? Alındıysa teminatın tutarı ne kadardır?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIđI
Strateji Geliřtirme Bařkanlıđı

Sayı :E-75833232-610-8182985
Konu :Soru Önergeleri

07/07/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAřKANLIđINA
(Kanunlar ve Kararlar Bařkanlıđı)

İlgi : 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882751 sayılı yazınız.

Bakanlıđıma intikal eden, Çanakkale Milletvekili Sayın İsmet GÜNEřHAN tarafından tevcih edilen 7/45776 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.
Bilgilerini ve geređini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMET GÜNEŞHAN' NIN
7/45776 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR**

Çin merkezli elektrikli otomobil üreticisi BYD ile Türkiye Cumhuriyeti arasında 2024 yılında Manisa'da yaklaşık 1 milyar dolarlık yatırım yapılmasına ilişkin anlaşma imzalanmış, söz konusu yatırımın yıllık 150 bin araç üretim kapasitesine sahip bir tesis ile AR-GE merkezini kapsayacağı ve binlerce kişiye istihdam sağlayacağı kamuoyuna açıklanmıştır. Cumhurbaşkanı ve ilgili bakanların katılımıyla gerçekleştirilen imza töreni sonrasında bu yatırım, Türkiye'nin otomotiv sanayisi açısından stratejik öneme sahip en büyük yabancı yatırımlardan biri olarak değerlendirilmiştir. Ancak son dönemde basına yansıyan haberlerde, BYD'nin Avrupa pazarına yönelik üretim planlarında önceliği Macaristan'daki tesisine verdiği, Türkiye'deki yatırımın ise belirsiz bir tarihe ertelendiği ifade edilmiştir. Öte yandan BYD'nin yatırım taahhüdü kapsamında çeşitli teşviklerden ve avantajlardan yararlandığı bilinmektedir. Yatırımın gerçekleşmesi veya ertelenmesi halinde uygulanacak yaptırımlar ile kamu kaynaklarının ne ölçüde korunduğu hususları kamuoyunda tartışma konusu olmuştur. Ayrıca yatırım taahhüdünün yerine getirilmemesi halinde şirkete sağlanan teşvik ve destekleri geri alınıp alınmayacağı ile kamu zararının oluşup oluşmadığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

Soru 1-Temmuz 2024'ten itibaren BYD, Türkiye'de kaç adet araç satışı yapmıştır?

Soru 2-Temmuz 2024'ten itibaren Türkiye'de elektrikli otomobil segmentinde hangi marka kaç araç satmıştır, BYD'ye sağlanan teşvikler diğer markaların satışlarını ne yönde etkilemiştir?

Soru 3- Söz konusu teşvikler, yerli markamız TOGG'un satışlarını nasıl etkilemiştir, aynı dönemde TOGG kaç araç satışı yapmıştır?

Soru 4-BYD'ye söz konusu yatırım kapsamında hangi teşvik, vergi avantajları ve diğer destekler sağlanmıştır? Bu teşvik ve desteklerin toplam tutarı ne kadardır?

Soru 5-BYD'ye sağlanan teşvik ve destekler hangi şartlara bağlanmıştır? Şirketin yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi veya yatırımın ertelenmesi halinde uygulanacak yaptırımlar nelerdir?

Soru 6-BYD'ye sağlanana teşvik ve desteklerin geri alınması söz konusu mudur?

Soru 7-BYD'den yatırım taahhüdünün yerine getirilmesini güvence altına almak amacıyla herhangi bir teminat alınmış mıdır? Alındıysa teminatın tutarı ne kadardır?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üslerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değer artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi,

Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin teveccühü ile hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliştirmeleri, kapasite artışları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlığımız tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliğini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliğine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ülkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeşitli küresel markaların ülkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütülmektedir.

BYD'nin Manisa'da gerçekleştirmesi hedeflenen yatırım projesi, ülkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliği, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıştır. Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlığımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda, sağlanan teşviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diğer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiştir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü şekilde teminat altına alınmıştır.

11.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45777)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim 10.06.2026

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

08.07.2024 tarihinde Dünyanın en büyük elektrikli araç üreticisi BYD ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında, BYD'nin Türkiye'de yatırım yapmasına yönelik anlaşma imzalanmıştır.

Bakanlık tarafından yapılan açıklamada "Çinli otomotiv deviyle imzalar Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın himayesinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır ve BYD Yönetim Kurulu Başkanı Wang Chuanfu tarafından atıldı. Yapılan anlaşma çerçevesinde, BYD'nin Türkiye'de yaklaşık 1 milyar dolar yatırımla, yıllık 150.000 araç kapasiteli elektrikli ve şarj edilebilir hibrit otomobil üretim tesisi ile sürdürülebilir mobilite teknolojilerine yönelik Ar-Ge merkezi kurması öngörülmüyor. 2026 sonunda üretime başlaması hedeflenen tesiste 5.000 kişiye kadar doğrudan istihdam sağlanması planlanıyor.", ifadelerle yer verilmiştir.

Bakan Kacır; "Yeni teknolojileri ve Ar-Ge'yi Türkiye'ye getirme çabalarımız, ülkemizin yalnızca uluslararası yatırımlar için bir merkez değil, aynı zamanda bir inovasyon ve ileri yeşil teknoloji merkezi olma potansiyelini de vurgulamaktadır. Yeni nesil araçların yüksek yerli katma değerle üretimine yönelik bu yatırım, otomotiv sektörümüze güç katacak. Avrupa'nın en büyük üçüncü otomobil üreticisi olan Türkiye'de, 35 milyar doların üzerinde yıllık tutar ile ihracatın lider sektörü olan otomotiv sektöründe yeni nesil ve çevre dostu elektrikli araçlara yönelik dönüşümü öncelikli bir hedef olarak görüyoruz.", şeklinde konuşmuştur.

Ve bu kapsamda yapılan açıklamada "Türkiye'nin gelişen teknoloji ekosistemi, güçlü tedarikçi tabanı, olağanüstü konumu ve nitelikli iş gücü gibi sahip olduğu eşsiz avantajlar sayesinde, BYD'nin bu yeni üretim tesisine yaptığı yatırım, markanın yerel üretimin yeteneklerini daha da geliştirmekte ve lojistik verimliliği artıracaktır. Bölgede yeni enerji araçlarına yönelik artan talebi karşılayarak Avrupa'daki tüketicilere ulaşmayı hedefliyoruz.", denilmiştir.

İmza töreni üzerinden geçen yaklaşık iki yıldan sonra Çinli otomotiv devi BYD Türkiye'de kurmayı planladığı bu üretim tesisini askıya alındığını açıklamıştır. Şirketin Başkan Yardımcısı Stella Li şu açıklamalarda bulundu: "Şu anda şirket olarak birinci önceliğimiz Macaristan pazarındaki yatırımlarımız. İkinci odak noktamız ise Avrupa genelinde üretim yapabileceğimiz ikinci bir tesis için uygun lokasyonu bulmak olacak." Stella Li, Londra'da Reuters'a verdiği özel röportajda, Türkiye'deki üretim tesisinin kurulum sürecinin durdurulduğunu ve üretime geçiş için belirlenmiş somut bir takvim bulunmadığını ifade etmiştir.

Bu gelişmelere karşın uzmanlar ve sektör temsilcileri göre yatırımın askıya alınmasının Türkiye açısından önemli ekonomik sonuçlar doğurabileceğini belirtmekte ve BYD'nin Türkiye'de gerçekleştirmeyi planladığı yatırımın sadece üretim açısından değil, vergi gelirleri ve otomotiv ekosistemi bakımından da stratejik önem taşıdığını dikkat çekmektedir.

Yatırımın gerçekleşmemesi halinde kamu maliyesi açısından ciddi bir gelir kaybının ortaya çıkacağını söyleyen uzmanlar, araç başına oluşabilecek vergi kaybının 7 bin 500 ila 11 bin dolar arasında değişebileceğini ifade etmektedir. Uzmanların hesaplamalarına göre planlanan üretim kapasitesi dikkate alındığında yaklaşık 500 milyon dolarlık bir vergi kaybı söz konusu olduğu ve BYD'nin sözleşmeden doğabilecek yükümlülükleri ve olası cayma şartları çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir süreçle karşı karşıya olunduğu belirtilmektedir.

BYD'nin Türkiye'de üretim yapmaması ve araçların yeniden Çin'den ithal edilmesi halinde maliyetlerin artabileceğini ifade eden sektör temsilcileri, bunun nihai satış fiyatlarına da yansıtacağını, BYD fiyat avantajıyla Türkiye pazarına ciddi şekilde nüfuz ettiği ve tüketiciyi markaya alıştırdığı ve bundan sonra araçların Çin'den gelmesi durumunda vergi ve lojistik maliyetlerinin etkisiyle fiyatlarda yüzde 25 ila 30 arasında artış görülebileceği belirtilmektedir.

Bu bağlamda;

1. Şirket ile Bakanlık arasında imzalanmış yatırım anlaşması kapsamında yatırım teşvikleri, vergi avantajı, arazi tahsis ve kamu desteği içeren ne tür bir taahhüt veya iş birliği bulunmaktadır? Bu desteklerin toplam tutarı ne kadardır? Söz konusu anlaşmanın tarafları bağlayan hükümleri nelerdir? Bu kapsamda geçen iki yıllık süreçte neden bir adım atılmamış ve gerekli yatırımlar yapılmamıştır?
2. Şirketin, Türkiye'de yapmayı planladığı yatırımları askıya alma kararı ve gerekçesi tarafınıza resmi olarak bildirilmiş midir? Söz konusu karar ve gerekçe taraflar arasında yapılan sözleşme hükümleri bağlamında nasıl değerlendirilmektedir? Sözleşme hükümlerine aykırılık var mıdır?
3. Yıllık 150.000 araç kapasiteli elektrikli ve şarj edilebilir hibrit otomobil üretim tesisi ile sürdürülebilir mobilite teknolojilerine yönelik Ar-Ge merkezi kurması öngörülen ve 2026 sonunda üretime başlaması hedeflenen projede ne kadar yol alınmış ve yapılan yatırım miktarı nedir? Söz konusu kararlar kamusal zarar olmuş mudur? Şayet oluşmuşsa miktarı nedir?
4. Söz konusu karar ve gerekçesi Bakanlığınız tarafından değerlendirilmiş midir? "Türkiye'nin elektrikli araç üretiminde bölgesel üs olacağı" yönünde yapılan açıklamalar ve teşviklere rağmen, BYD'nin yatırım kararını askıya almasını etkileyen -ekonomik, siyasi, hukuki ve bürokratik- ne tür etkenler olduğunu düşünüyorsunuz? Bu durumun ülkemizin yatırım ortamına ilişkin oluşturabileceği uluslararası algıları bertaraf etmeye ilişkin hangi adımlar atılacaktır?
5. Söz konusu karar nedeniyle kaç kişilik doğrudan ve dolaylı istihdam kaybı öngörülmektedir? Bu hususta ne tür tedbirler alınması planlanmaktadır?
6. Son üç yılda yatırım yapacağını açıklayıp daha sonra yatırımını iptal eden veya faaliyetlerini sonlandıran teknoloji ve sanayi üreticisi yabancı yatırımcı sayısı kaçtır? Bunların ülke ve sektör bazlı dağılımı nasıldır?
7. Türkiye'nin yatırım ve ticaret ortamına ilişkin olarak şirket tarafından Bakanlığınıza iletilen herhangi bir talep, çekince veya eleştiri bulunmakta mıdır? Şayet varsa diğer paydaş kurumlarla bu hususta bir ortak çalışma yapılmış mıdır?
8. BYD yatırımının askıya alınmasının doğrudan ve dolaylı olarak istihdam, yan sanayi, uluslararası ticaret, yatırım algısı ve ihracat üzerindeki muhtemel etkilerine ilişkin diğer paydaş kurumlarla ortak bir değerlendirme yapılmış mıdır? Bu hususta hazırlanmış ortak bir etki analizi var mıdır? Ne tür ilave tedbirin alınması planlanmaktadır?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-8182987
Konu :Soru Önergeleri

07/07/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882751 sayılı yazınız.

Bakanlığuma intikal eden, Tekirdağ Milletvekili Sayın Cem AVŞAR tarafından tevcih edilen 7/45777 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ SAYIN CEM AVŞAR'IN

7/45777 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

08.07.2024 tarihinde Dünyanın en büyük elektrikli araç üreticisi BYD ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında, BYD'nin Türkiye'de yatırım yapmasına yönelik anlaşma imzalanmıştır.

Bakanlık tarafından yapılan açıklamada “Çinli otomotiv deviyle imzalar Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın himayesinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kaçır ve BYD Yönetim Kurulu Başkanı Wang Chuanfu tarafından atıldı. Yapılan anlaşma çerçevesinde, BYD'nin Türkiye'de yaklaşık 1 milyar dolar yatırımla, yıllık 150.000 araç kapasiteli elektrikli ve şarj edilebilir hibrit otomobil üretim tesisi ile sürdürülebilir mobilité teknolojilerine yönelik Ar-Ge merkezi kurması öngörülmüyor. 2026 sonunda üretime başlaması hedeflenen testiste 5.000 kişiye kadar doğrudan istihdam sağlanması planlanıyor.”, ifadelere yer verilmiştir.

Bakan Kaçır; “Yeni teknolojileri ve Ar-Ge'yi Türkiye'ye getirme çabalarımız, ülkemizin yalnızca uluslararası yatırımlar için bir merkez değil, aynı zamanda bir inovasyon ve ileri yeşil teknoloji merkezi olma potansiyelini de vurgulamaktadır. Yeni nesil araçların yüksek yerli katma değerle üretimine yönelik bu yatırım, otomotiv sektörümüze güç katacak. Avrupa'nın en büyük üçüncü otomobil üreticisi olan Türkiye'de, 35 milyar doların üzerinde yıllık tutar ile ihracatın lider sektörü olan otomotiv sektöründe yeni nesil ve çevre dostu elektrikli araçlara yönelik dönüşümü öncelikli bir hedef olarak görüyoruz.”, şeklinde konuşmuştur.

Ve bu kapsamda yapılan açıklamada “Türkiye'nin gelişen teknoloji ekosistemi, güçlü tedarikçi tabanı, olağanüstü konumu ve nitelikli iş gücü gibi sahip olduğu eşsiz avantajlar sayesinde, BYD'nin bu yeni üretim tesisine yaptığı yatırım, markanın yerel üretim yeteneklerini daha da geliştirmekte ve lojistik verimliliği artıracaktır. Bölgede yeni enerji araçlarına yönelik artan talebi karşılayarak Avrupa'daki tüketicilere ulaşmayı hedefliyoruz.”, denilmiştir.

İmza töreni üzerinden geçen yaklaşık iki yıldan sonra Çinli otomotiv devi BYD Türkiye'de kurmayı planladığı bu üretim tesisini askıya alındığını açıklamıştır. Şirketin Başkan Yardımcısı Stella Li şu açıklamalarda bulundu: “Şu anda şirket olarak birinci önceliğimiz Macaristan pazarındaki yatırımlarımız. İkinci odak noktamız ise Avrupa genelinde üretim yapabileceğimiz ikinci bir tesis için uygun lokasyonu bulmak olacak.” Stella Li, Londra'da Reuters'a verdiği özel röportajda, Türkiye'deki üretim tesisinin kurulum sürecinin durdurulduğunu ve üretime geçiş için belirlenmiş somut bir takvim bulunmadığını ifade etmiştir.

Bu gelişmelere karşın uzmanlar ve sektör temsilcileri göre yatırımın askıya alınmasının Türkiye açısından önemli ekonomik sonuçlar doğurabileceğini belirtmekte ve BYD'nin Türkiye'de gerçekleştirmeyi planladığı yatırımın sadece üretim açısından değil, vergi gelirleri ve otomotiv ekosistemi bakımından da stratejik önem taşıdığına dikkat çekmektedir.

Yatırımın gerçekleşmemesi halinde kamu mülkiyeti açısından ciddi bir gelir kaybının ortaya çıkacağını söyleyen uzmanlar, araç başına oluşabilecek vergi kaybının 7 bin 500 ila 11 bin dolar arasında değişebileceğini ifade etmektedir. Uzmanların hesaplamalarına göre planlanan üretim kapasitesi dikkate alındığında yaklaşık 500 milyon dolarlık bir vergi kaybı söz konusu olduğu ve BYD'nin sözleşmeden doğabilecek yükümlülükleri ve olası cayma şartları çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir süreçle karşı karşıya olduğu belirtilmektedir.

BYD'nin Türkiye'de üretim yapmaması ve araçların yeniden Çin'den ithal edilmesi halinde maliyetlerin artabileceğini ifade eden sektör temsilcileri, bunun nihai satış fiyatlarına da yansıtacağını, BYD fiyat avantajıyla Türkiye pazarına ciddi şekilde nüfuz ettiği ve tüketiciyi markaya alıstırdığı ve bundan sonra araçların Çin'den gelmesi durumunda vergi ve lojistik maliyetlerinin etkisiyle fiyatlarda yüzde 25 ila 30 arasında artış görülebileceği belirtilmektedir.

Bu bağlamda;

Soru 1- Şirket ile Bakanlık arasında imzalanmış yatırım anlaşması kapsamında yatırım teşvikleri, vergi avantajı, arazi tahsis ve kamu desteği içeren ne tür bir taahhüt veya iş birliği bulunmaktadır? Bu desteklerin toplam tutarı ne kadardır? Söz konusu anlaşmanın tarafları bağlayan hükümleri nelerdir? Bu kapsamda geçen iki yıllık süreçte neden bir adım atılmamış ve gerekli yatırımlar yapılmamıştır?

Soru 2- Şirketin, Türkiye'de yapmayı planladığı yatırımları askıya alma kararı ve gerekçesi tarafınıza resmi olarak bildirilmiş midir? Söz konusu karar ve gerekçe taraflar arasında yapılan sözleşme hükümleri bağlamında nasıl değerlendirilmektedir? Sözleşme hükümlerine aykırılık var mıdır?

Soru 3- Yıllık 150.000 araç kapasiteli elektrikli ve şarj edilebilir hibrit otomobil üretim tesisi ile sürdürülebilir mobilite teknolojilerine yönelik Ar-Ge merkezi kurması öngörülen ve 2026 sonunda üretime başlaması hedeflenen projede ne kadar yol alınmış ve yapılan yatırım miktarı nedir? Söz konusu kararla kamusal zarar olmuş mudur? Şayet oluşmuşsa miktarı nedir?

Soru 4- Söz konusu karar ve gerekçesi Bakanlığınız tarafından değerlendirilmiş midir? "Türkiye'nin elektrikli araç üretiminde bölgesel üs olacağı" yönünde yapılan açıklamalar ve teşviklere rağmen, BYD'nin yatırım kararını askıya almasını etkileyen -ekonomik, siyasi, hukuki ve bürokratik- ne tür etkenler olduğunu düşünüyorsunuz? Bu durumun ülkemizin yatırım ortamına ilişkin oluşturabileceği uluslararası algıları bertaraf etmeye ilişkin hangi adımlar atılacaktır?

Soru 5- Söz konusu karar nedeniyle kaç kişilik doğrudan ve dolaylı istihdam kaybı öngörülmektedir? Bu hususta ne tür tedbirler alınması planlanmaktadır?

Soru 6- Son üç yılda yatırım yapacağını açıklayıp daha sonra yatırımını iptal eden veya faaliyetlerini sonlandıran teknoloji ve sanayi üreticisi yabancı yatırımcı sayısı kaçtır? Bunların ülke ve sektör bazlı dağılımı nasıldır?

Soru 7- Türkiye'nin yatırım ve ticaret ortamına ilişkin olarak şirket tarafından Bakanlığınıza iletilen herhangi bir talep, çekince veya eleştiri bulunmakta mıdır? Şayet varsa diğer paydaş kurumlarla bu hususta bir ortak çalışma yapılmış mıdır?

Soru 8- BYD yatırımının askıya alınmasının doğrudan ve dolaylı olarak istihdam, yan sanayi, uluslararası ticaret, yatırım algısı ve ihracat üzerindeki muhtemel etkilerine ilişkin diğer paydaş kurumlarla ortak bir değerlendirme yapılmış mıdır? Bu hususta hazırlanmış ortak bir etki analizi var mıdır? Ne tür ilave tedbirin alınması planlanmaktadır?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üslerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değerin artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi, Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin tevaccühü ile hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliştirmeleri, kapasite artışları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlığımız tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliğini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliğine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ülkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeşitli küresel markaların ülkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütülmektedir.

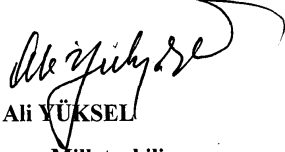
BYD'nin Manisa'da gerçekleştirmesi hedeflenen yatırım projesi, ülkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliği, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıştır. Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlığımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda, sağlanan teşviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diğer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiştir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü şekilde teminat altına alınmıştır.

12.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, S-400 hava savunma sistemiyle ilgili bazı iddialara ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/45866)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Milli Savunma Bakanı Sayın Yaşar GÜLER tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim.
17.06.2026

Ali YÜKSEL

Konya Milletvekili

Rusya Federasyonu'ndan milyarlarca dolar bedelle satın alınan S-400 hava savunma sistemlerinin yıllardır aktif kullanımda olup olmadığına ilişkin belirsizlik, milletin vergileriyle finanse edilen bu devasa harcamanın milli savunma ihtiyacı mı yoksa siyasi bir güç gösterisi mi olduğu yönündeki tartışmaları her geçen gün büyötmektedir.

Depoda beklediğı yönünde güçlü iddialar bulunan milyar dolarlık bir füze sisteminin, Türkiye'ye somut bir savunma avantajı sağlayıp sağlamadığı kamuoyu tarafından bilinmemektedir. Buna karşılık bu alım nedeniyle Türkiye'nin F-35 programından çıkarılması, savunma sanayiinde ciddi üretim ve teknoloji kayıplarına uğraması, kararın maliyet-fayda dengesini daha da tartışmalı hale getirmiştir.

Milletin alın teriyle toplanan vergilerin stratejik faydası belirsiz biçimde kullanılması, kamu kaynaklarının etkin yönetimi ve milli güvenlik planlaması açısından son derece ağır bir soru işareti doğurmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Rusya'dan satın alınan S-400 hava savunma sistemleri hâlen hangi üs, depo veya askeri bölgelerde bulunmaktadır?
- 2- Bu sistemler aktif olarak konuşlandırılmış mıdır, yoksa depoda mı bekletilmektedir?
- 3- Bugüne kadar S-400 sistemleri herhangi bir operasyonel görevde, hava savunma alarminde veya tatbikatta kullanılmış mıdır?
- 4- Türkiye bu sistemi hangi somut tehdit analizi doğrultusunda satın almıştır?
- 5- S-400 alımının Türkiye'ye sağladığı askeri, teknolojik ve stratejik kazanımlar nelerdir?
- 6- Bu alım nedeniyle Türkiye'nin F-35 programından çıkarılması sonucu uğradığı toplam mali ve teknolojik kayıp ne kadardır?
- 7- Türk savunma sanayi şirketlerinin F-35 üretim zincirinden çıkarılması nedeniyle kaybettiği toplam gelir ve üretim hacmi nedir?
- 8- S-400 alımı nedeniyle uygulanan yaptırımların ekonomik ve savunma sanayii üzerindeki etkileri nelerdir?
- 9- Bugün itibarıyla Türkiye bu sistemden ne kazanmış, buna karşılık ne kaybetmiştir?
- 10- Milyarlarca dolarlık bu yatırımın aktif biçimde kullanılmaması halinde kamu zararına ilişkin herhangi bir Sayıştay veya idari inceleme yapılmış mıdır?
- 11- Söz konusu alım kararı milli savunma planlamasının sonucu mudur, yoksa dış politikada siyasi bir güç gösterisi mi taşımaktadır?

T.C.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel MüdürlüğüSayı : Z-88839574-610-2026/7100 -6358818
Konu : Yazılı Soru Önergesi

10 Temmuz 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

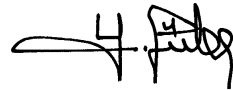
İlgi : 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882753 sayılı yazınız.

Konya Milletvekili Ali YÜKSEL tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Milli Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/45866 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

ABD ile askeri ve siyasi alanlarda pozitif bir ivme ile devam eden süreç içerisinde, geçmişten kalan ve üçüncü ülkeleri de ilgilendiren konularda karşılıklı anlayış ve iş birliği içinde çözüm yolları aranmaktadır.

Milli savunma planlarımız her zaman olduğu gibi güncel ve gelecekle ilgili tehdit analizleri dikkate alınarak hassas ve yetkin bir şekilde yapılmaktadır.

Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan

13.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Kanal İstanbul Projesi'nin ülkenin güvenlik ve savunma hattına olası etkilerine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/45868)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Millî Savunma Bakanı Sayın Yaşar GÜLER tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

A. Sibel YANIKÖMEROĞLU
İstanbul Milletvekili

Kanal İstanbul projesinin yalnızca çevresel ve ekonomik etkileri değil, Türkiye'nin güvenlik ve savunma planlaması açısından doğurabileceği sonuçlar da kamuoyunda tartışılmaktadır. Özellikle İstanbul'un batısında oluşacak yeni su yolu nedeniyle bölgenin kara bütünlüğü, Trakya ile İstanbul arasındaki bağlantılar, kriz dönemlerinde askerî ve lojistik hareketlilik ile savunma hatlarının durumu konusunda ciddi soru işaretleri bulunmaktadır.

Uzmanlar, Kanal İstanbul'un tamamlanması halinde İstanbul'un batısının fiilen "ada karakteri" kazanabileceğini, Çatalca hattı ve Trakya savunması bakımından mevcut güvenlik planlamalarının yeniden değerlendirilmesi gerekebileceğini ifade etmektedir. Barış döneminde köprülerle aşılabilecek bu yeni engelin, kriz veya savaş dönemlerinde farklı sonuçlar doğurabileceği belirtilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Kanal İstanbul projesine ilişkin Bakanlığınızca veya kurumlar arası düzeyde hazırlanmış bir güvenlik ve savunma etki analizi bulunmakta mıdır?
- 2) Kanal İstanbul'un Trakya ile İstanbul arasındaki kara bütünlüğü, askerî hareketlilik ve lojistik intikal kapasitesini etkilemesi söz konusu mudur?
- 3) Çatalca hattı başta olmak üzere İstanbul'un batısındaki savunma planlamasına etkileri konusunda Genelkurmay Başkanlığı veya ilgili kuvvet komutanlıklarından görüş alınmış mıdır?
- 4) Kanal İstanbul güzergâhı ve çevresindeki yeni yerleşim, ulaşım ve altyapı planlarının savunma ve güvenlik bakımından yaratacağı nüfus, tahliye, lojistik ve kritik altyapı riskleri değerlendirilmiş midir?
- 5) Kanal İstanbul'un stratejik tesislerin korunması açısından oluşturabileceği risklere ilişkin herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 6) Kanal İstanbul'un kritik bir boğaz geçişi ve stratejik hedef haline gelmesi durumunda ilave kara, hava, deniz savunma veya güvenlik tedbirleri öngörülmekte midir?
- 7) Projenin ulusal güvenlik boyutunu değerlendiren raporlar kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2026/7102-6358857
Konu : Yazılı Soru Önergesi

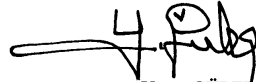
10 Temmuz 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882753 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel YANIKÖMEROĞLU tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/45868 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Kanal İstanbul Projesi'nin savunma planlaması, güvenlik, lojistik ve ulaştırma alanlarına yönelik etkilerinin detaylı analizi ilgili birimlerle koordineli olarak yapılmakta olup, gerekli tedbirler alınmaktadır. Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan

14.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/45875)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih KACIR tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

A. Sibel YANIKÖMEROĞLU
İstanbul Milletvekili

Çinli otomotiv firması BYD ile Bakanlığınız arasında Manisa'da yaklaşık 1 milyar dolar değerinde, yıllık 150 bin araç kapasiteli bir üretim tesisi kurulmasına yönelik yatırım anlaşması imzalandığı Temmuz 2024'te kamuoyuna duyurulmuştur. Bu süreçte firmaya henüz yatırım taahhütlerini yerine getirmeden gümrük vergisi muafiyeti gibi ciddi avantajlar ve teşvikler sağlandığı basına yansımıştır.

Konuya ilişkin olarak 21.10.2025 tarihinde tarafımdan verilen (7/35043 Esas Numaralı) yazılı soru önergesine, Bakanlığınızca 03.11.2025 tarihinde verilen cevapta; BYD'nin Türkiye yatırımının stratejik öneminden bahsedilmiş, projenin "mevcut teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde desteklendiği" ve "proje takvimi ile firmanın sorumluluk ve taahhütlerinin tanımlandığı" ifade edilmiştir. Ancak somut yaptırımlar, sağlanan vergi muafiyetlerinin tutarı ve olası bir vazgeçme senaryosuna dair sorularımız geçiştirilmiştir.

Gelinen noktada, Haziran 2026'da BYD Başkan Yardımcısı Stella Li tarafından yapılan resmi açıklamada, Türkiye'deki üretim tesisinin kurulum sürecinin tamamen durdurulduğu ve şirketin birinci önceliğinin Macaristan olduğu açıkça ilan edilmiştir. Anlaşmanın üzerinden uzun süre geçmesine rağmen Manisa'daki sahada hiçbir altyapı veya inşaat faaliyetine başlanmamış olması, Bakanlığınızın yürüttüğü sürecin başarısızlıkla sonuçlandığını ve yerli otomotiv pazarında haksız rekabete yol açıldığını ortaya koymuştur.

Bu bağlamda;

1. Kasım 2025 tarihli cevabınızda "proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak devlet desteklerinden yararlandırılmaktadır" ifadesi yer almaktadır. BYD firması, Haziran 2026 itibarıyla Türkiye yatırımını askıya aldığını ve somut bir takviminin olmadığını ilan ettiğine göre, sözleşmede tanımlanan "proje takvimi" ve "firma taahhütleri" ihlal edilmiş midir?

2. BYD'nin yatırımdan vazgeçerek önceliğini Macaristan ve Avrupa'daki diğer atıl fabrikalara kaydırmasının Bakanlığınız tarafından tespit edilen somut gerekçeleri nelerdir? Çin menşeli araçlara yönelik ek mali yükümlülüklerden muaf tutularak pazarda ayrıcalık kazanan bu firmanın Türkiye'yi sadece bir basamak olarak kullanmasını engelleyecek hukuki bir tedbir alınmış mıdır?
3. Temmuz 2024'ten yatırımın askıya alındığı Haziran 2026 tarihine kadar geçen yaklaşık 2 yıllık sürede; BYD firmasının Türkiye pazarında gümrük vergisi muafiyeti, ÖTV avantajı veya diğer yatırım teşvikleri sayesinde elde ettiği toplam maddi menfaat (Türkiye Cumhuriyeti'nin almaktan vazgeçtiği vergi miktarı) ne kadardır?
4. Bir önceki önergemizde sorduğumuz ancak Bakanlığınızca yanıtlanmayan hayati soru geçerliliğini korumaktadır: BYD'nin taahhütlerini yerine getirmeyerek yatırımdan vazgeçmesi sebebiyle, bugüne kadar yaptığı araç satışlarından sağladığı haksız vergi avantajları ve muafiyetler, gecikme faiziyle birlikte firmadan geriye dönük olarak tahsil edilecek midir?
5. Mevcut teşvik mevzuatı ve "Proje Bazlı Destek Verilmesine Dair Karar" kapsamında, taahhüt edilen 1 milyar dolarlık yatırımı yapmaktan vazgeçen BYD firmasına uygulanacak olan hukuki ve cezai yaptırımlar nelerdir? Sözleşmede bir cezai şart belirtilmiş midir? Belitildiyse bunun miktarı nedir?
6. BYD'nin Manisa'da fabrika kuracağı beklentisiyle yatırım ve üretim planlaması yapan, Bakanlığınızın cevabında da "güçlü tedarik bağlantıları kurulacağı" belirtilen yerli otomotiv yan sanayi üreticilerimizin ve parça tedarikçilerimizin uğradığı zararlar nasıl tazmin edilecektir?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-8182977
Konu :Soru Önergeleri

07/07/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882753 sayılı yazımız.

Bakanlığımıza intikal eden, İstanbul Milletvekili Sayın Ayşe Sibel YANIKÖMEROĞLU tarafından tevcih edilen 7/45875 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE SİBEL YANIKÖMEROĞLU' NUN
7/45875 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR**

Çinli otomotiv firması BYD ile Bakanlığınız arasında Manisa'da yaklaşık 1 milyar dolar değerinde, yıllık 150 bin araç kapasiteli bir üretim tesisi kurulmasına yönelik yatırım anlaşması imzalandığı Temmuz 2024'te kamuoyuna duyurulmuştur. Bu süreçte firmaya henüz yatırım taahhütlerini yerine getirmeden gümrük vergisi muafiyeti gibi ciddi avantajlar ve teşvikler sağlandığı basına yansımıştır.

Konuya ilişkin olarak 21.10.2025 tarihinde tarafımdan verilen (7/35043 Esas Numaralı) yazılı soru önergesine, Bakanlığınızca 03.11.2025 tarihinde verilen cevapta; BYD'nin Türkiye yatırımının stratejik öneminden bahsedilmiş, projenin "mevcut teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde desteklendiği" ve "proje takvimi ile firmanın sorumluluk ve taahhütlerinin tanımlandığı" ifade edilmiştir. Ancak somut yaptırımlar, sağlanan vergi muafiyetlerinin tutarı ve olası bir vazgeçme senaryosuna dair sorularımız geçirilmiştir.

Gelinen noktada, Haziran 2026'da BYD Başkan Yardımcısı Stella Li tarafından yapılan resmî açıklamada, Türkiye'deki üretim tesisinin kurulum sürecinin tamamen durdurulduğu ve şirketin birinci önceliğinin Macaristan olduğu açıkça ilan edilmiştir. Anlaşmanın üzerinden uzun süre geçmesine rağmen Manisa'daki sahada hiçbir altyapı veya inşaat faaliyetine başlanmamış olması, Bakanlığınızın yürüttüğü sürecin başarısızlıkla sonuçlandığını ve yerli otomotiv pazarında haksız rekabete yol açıldığını ortaya koymuştur.

Bu bağlamda;

Soru 1- Kasım 2025 tarihli cevabınızda "proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak devlet desteklerinden yararlandırılmaktadır" ifadesi yer almaktadır. BYD firması, Haziran 2026 itibarıyla Türkiye yatırımlarını askıya aldığı ve somut bir takviminin olmadığını ilan ettiğine göre, sözleşmede tanımlanan "proje takvimi" ve "firma taahhütleri" ihlal edilmiş midir?

Soru 2- BYD'nin yatırımdan vazgeçerek önceliğini Macaristan ve Avrupa'daki diğer atıl fabrikalara kaydırmasının Bakanlığınız tarafından tespit edilen somut gerekçeleri nelerdir? Çin menşeli araçlara yönelik ek mali yükümlülüklerden muaf tutularak pazarda ayrıcalık kazanan bu firmanın Türkiye'yi sadece bir basamak olarak kullanmasını engelleyecek hukuki bir tedbir alınmış mıdır?

Soru 3- Temmuz 2024'ten yatırımın askıya alındığı Haziran 2026 tarihine kadar geçen yaklaşık 2 yıllık sürede; BYD firmasının Türkiye pazarında gümrük vergisi muafiyeti, ÖTV avantajı veya diğer yatırım teşvikleri sayesinde elde ettiği toplam maddi menfaat (Türkiye Cumhuriyeti'nin almaktan vazgeçtiği vergi miktarı) ne kadardır?

Soru 4- Bir önceki önergemizde sorduğumuz ancak Bakanlığınızca yanıtlanmayan hayati soru geçerliliğini korumaktadır: BYD'nin taahhütlerini yerine getirmeyerek yatırımdan vazgeçmesi sebebiyle, bugüne kadar yaptığı araç satışlarından sağladığı haksız vergi avantajları ve muafiyetler, gecikme faiziyle birlikte firmadan geriye dönük olarak tahsil edilecek midir?

Soru 5-Mevcut teşvik mevzuatı ve "Proje Bazlı Destek Verilmesine Dair Karar" kapsamında, taahhüt edilen 1 milyar dolarlık yatırımı yapmaktan vazgeçen BYD firmasına uygulanacak olan hukuki ve cezai yaptırımlar nelerdir? Sözleşmede bir cezai şart belirtilmiş midir? Belirlendiyse bunun miktarı nedir?

Soru 6- BYD'nin Manisa'da fabrika kuracağı beklentisiyle yatırım ve üretim planlaması yapan, Bakanlığımızın cevabında da "güçlü tedarik bağlantıları kurulacağı" belirtilen yerli otomotiv yan sanayi üreticilerimizin ve parça tedarikçilerimizin uğradığı zararlar nasıl tazmin edilecektir?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üslerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değerın artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi, Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin teveccühü ile hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliştirmeleri, kapasite artışları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlığımız tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliğini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliğine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ülkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeşitli küresel markaların ülkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütülmektedir.

BYD'nin Manisa'da gerçekleştirmesi hedeflenen yatırım projesi, ülkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliği, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıştır. Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlığımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda, sağlanan teşviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diğer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiştir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü şekilde teminat altına alınmıştır.

15.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, iade edilen bir soru önergesine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/45893)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanı Sayın Numan KURTULMUŞ* tarafından Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **19.06.2026**.

Nevroz UYSAL ASLAN
Şırnak Milletvekili

10.06.2026 tarihli ve 1873359 sayılı yazılı soru önergemizde; Şırnak'ta çocuk istismarı, cinsel şiddet, yargısal gecikmeler ve cezasızlık iddiaları ile bu sorunları dile getiren Eğitim Sen MYK Üyesi Simge Yardım ve Eğitim Sen Şırnak Şube Eşbaşkanı Adnan Şenbayram hakkında TCK'nin 217/A maddesi kapsamında açılan dava Adalet Bakanına sorulmuştur.

Önergenin giriş kısmının ikinci paragrafının ikinci cümlesinde, Adnan Şenbayram hakkında hazırlanan iddianamede suçlama konusu yapılan ifadeler, kaynağı açıkça belirtilerek tırnak içinde ve hiçbir değişiklik yapılmadan doğrudan aktarılmıştır.

Ancak önerge, TBMM Başkanlığının 18.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.01-1878561 sayılı yazısıyla, söz konusu cümlelerin TBMM İçtüzüğü'nün 67'nci ve 96'ncı maddelerine aykırı olduğu değerlendirilerek iade edilmiştir. İade yazısında, doğrudan alıntı içindeki hangi kelime veya ibarenin “kaba ve yaralayıcı söz” ya da milletvekiline ait “kişisel görüş” olarak değerlendirildiği somut biçimde açıklanmamıştır.

Bir savcılık iddianamesinde suçlamanın dayanağı olarak yer alabilen ifadelerin, aynı kovuşturmanın hukuki ve siyasi yönlerini sorgulayan bir milletvekili önergesinde doğrudan alıntı olarak aktarılmasının engellenmesi, Meclisin bilgi edinme ve denetim yetkisi bakımından ciddi bir sorun oluşturmaktadır.

Bu bağlamda;

1. İade edilen cümlede yer alan hangi kelime veya ibare, TBMM İçtüzüğü'nün 67'nci maddesi kapsamında "kaba ve yaralayıcı söz"; hangi bölümü ise 96'ncı madde kapsamında milletvekiline ait "kişisel görüş" olarak değerlendirilmiştir?
2. Bir savcılık iddianamesinden, kaynağı açıkça gösterilerek ve tırnak içinde yapılan doğrudan alıntı, hangi hukuki ve içtüzüksel gerekçeyle önerge sahibinin kişisel görüşü olarak kabul edilmiştir?
3. Bir iddianamede yer alabilen ve kovuşturmanın dayanağı yapılan ifadelerin, aynı kovuşturmayı sorgulayan soru önergesinde aktarılmasının engellenmesi: iddianameye girebilen bir ifadenin Meclise girememesi ve parlamenter denetimin sınırlandırılması sonucunu doğurmamakta mıdır?
4. Somut bir ifade ve gerekçe gösterilmeden verilen iade kararı yeniden değerlendirilecek ve iddianameden yapılan doğrudan alıntının hukuki niteliği gözetilerek söz konusu önerge işleme alınacak mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-**1890365**
Konu : Soru Önergesi

03.07.2026

Sayın Nevroz UYSAL ASLAN
Şırnak Milletvekili

İlgi : 22.06.2026 tarihli ve 7/45893 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

İade edilen bir soru önergesine ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek:
1- Soru Cevabı

EK-1

CEVAPLAR:

Cevap 1., 2., 3. ve 4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığına sunulan yazılı soru önergeleri ile ilgili işlemler Anayasa ve İçtüzük hükümlerine uygun olarak yerine getirilmektedir.

TBMM İçtüzüğü'nün "Yazılı soru" başlıklı 96'nı maddesinin üçüncü fıkrasında, TBMM Başkanı tarafından İçtüzük şartlarına uygun görülen önergelerin Gelen Kâğıtlar Listesinde yayımlanacağı ve ilgili Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanlara gönderileceği hüküm altına alınmıştır. İçtüzük'ün 96'nı maddesinin birinci fıkrasına göre yazılı soru; *"kısa, gereksiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin; kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile yazılı olarak cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkan yardımcılar ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir."* Aynı maddenin ikinci fıkrasının son cümlesi ile de yazılı soru önergelerine belge eklenemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Yine İçtüzük'ün 97'nci maddesi de *"başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konular"* ve *"tek amacı istişare sağlamaktan ibaret konular"*ı içeren soruların Başkanlıkça kabul edilmeyeceğini hükmü bağlamıştır. TBMM İçtüzüğü'nün 67'nci maddesinin ikinci fıkrası *"Başkanlığa gelen yazı ve önergelerde kaba ve yaralayıcı sözler varsa, Başkan, gereken düzeltmelerin yapılması için, o yazı veya önergeyi sahibine geri verir"* hükmünü haizdir.

Diğer taraftan, Anayasa'nın 138'inci maddesinin üçüncü fıkrası *"görülmede olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz."* hükmünü içermektedir.

Bu kapsamda, TBMM Başkanlığına sunulan yazılı soru önergeleri, yukarıda anılan hükümler ile Anayasa ve İçtüzük'te öngörülen emredici diğer hükümlere uygunluğu bakımından değerlendirilmektedir. İçerik bağlamında yapılan değerlendirmenin yanı sıra, soru önergeleri şekli bakımından da incelenmektedir. Söz konusu değerlendirme, imza eksikliği, hitap sorunu, muhatapsızlık veya muhatap adı ile unvanı arasındaki uyumsuzluk, mükerrerlik ve soru önergesine herhangi bir belgenin ekli olup olmaması ölçütleri dikkate alınarak yapılmaktadır.

Yapılan değerlendirme sonucunda soru önergeleri TBMM Başkanı'nca işleme alınmakta veya sahibine iade edilmektedir. Şekli sorunları düzeltilmeyen ya da içeriği Anayasa veya İçtüzük'e aykırılık taşıyan soru önergeleri TBMM Başkanı'nca işleme alınmamakta ve iadeye konu edilmektedir. Soru önergelerinin iadesi, TBMM Başkanı tarafından imzalanan bir yazı ile gerçekleştirilmektedir. İade yazısında, önergenin tarihi, muhatabı, Anayasa veya İçtüzük'e aykırı görülen soru, sorular veya kısımları ve aykırılık sebebi ile iade gerekçesinde belirtilen hususlar doğrultusunda düzeltildiği takdirde önergenin işleme alınabileceği belirtilmektedir. Anayasa ve TBMM İçtüzüğü'ne şekil ve içerik bakımından uygun olarak hazırlandığı tespit edilen soru önergeleri ise ilgili Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakana gönderilmektedir.

16.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Dilekçe Komisyonunca bir başvuruya verilen cevaba ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/45894)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi (a): DEM Parti Grup Başkanlığımızın 05.05.2026 tarihli, 17749 kaydı ile Başkanlığınıza iletilen 04.04.2026 tarihli soru önergem.

İlgi (b): 15.05.2026 tarihli, 1859731 sayılı yazınız.

İlgi (a) başvurum ile Dersim katliamına ilişkin iki sorulu önergemi başkanlığınıza sunmuştum. İlgi (b) yazınızda özetle; 1 numaralı sorunun çıkarılması halinde önergenin işleme alınacağı belirtilmektedir.

Dolayısıyla 1 numaralı sorum çıkarılarak önergem aşağıdaki şekilde tekrar gönderilmektedir.

Aşağıdaki sorularımın **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş** tarafından Anayasanın 98. ve İç tüzüğün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **20.05.2026**

Celal FIRAT
İstanbul Milletvekili

4 Mayıs 1937 tarihinde TBMM'de Bakanlar Kurulunun "Dersim Tenkil Kararları" ile başlayan ve tarihe "Dersim Katliamı" olarak geçen ve üzerinden 89 yıl geçmesine rağmen mağduriyetlerin onarılması beklenen bu tarihi acının izleri halen kapanmamıştır.

Resmi verilere göre; 13 bin 160 kişinin katledildiği, 11 bin 818 kişinin sürgün edildiği Dersim Katliamı, 1938'in sonuna kadar sürmüştür. Binlerce sivilin hayatını kaybettiği, binlerce insanın sürgün edildiği, yüzlerce köyün boşaltılıp yakıldığı, yüzlerce kız çocuğunun evlatlık olarak verildiği katliamın sonunda Seyit Rıza ve oğlunun da aralarında olduğu Dersim'in önde gelen halk önderleri Elazığ'da idam edilmiş ve mezar yerleri halen gizlenmektedir. Son dönemlerde Dersim Katliamı konusunda siyasi ve toplumsal duyarlılık ve yüzleşme, geçmişe oranla artmış olsa da hala olması gerekenin çok uzağında olduğu bir gerçektir.

23 Kasım 2011'de dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan Ankara'da yaptığı bir konuşmada; Dersim'de sayısız insanın binlerce kadın ve çocuklarında katıldığı, zorunlu bir göçe tabi kaldıklarını "Devlet adına özür dilemek gerek ve böyle bir edebiyat varsa ben sabır diliyorum ve özür diliyorum" dediği kayıtlarda yer almıştır.

Erdoğan'ın açıklamalarının ardından 1937-1938 yıllarında yaşanan Dersim katliamı kurbanlarının yakınları 2012 yılında TBMM Dilekçe Komisyonu'na Dersim'den "özür

dilenmesi", "hakikatleri araştırma komisyonunun oluşturulması" ve "tüm kurumlardaki arşivlerin açılması" talebiyle başvurularını yapmıştır.

Ancak bu başvurulara aradan 11 yıl geçtikten sonra cevap verilmeye başlanmıştır. 2023 yılında mağdur yakınlarına gönderilmeye başlayan yanıtta "Av. Cihan SÖYLEMEZ ve 5233 kişiye ait dilekçelere konu hususun Dilekçe Komisyonunun yetki ve görev alanına girmediğinden bu aşamada Komisyonca bir işlem yapılamayacağı" şeklinde cevap verilmiştir.

Dersim katliamı mağdurları 5233 kişiye 11 yıl bekledikten sonra yanıt verilmesinin garabeti bir yana herhangi bir işlem yapılamayacağının söylenmesi ise başlı başına skandal niteliğindedir. Tarihte yaşanmış bir vakanın binlerce mağduruna bütün toplumun temsiliyetini üstlenen TBMM'nin Dilekçe Komisyonunca böyle gecikmeli ve böylesine olumsuz bir cevap verilmesi TBMM'nin sorumluluğuna gölge düşürecek niteliktedir.

Bu bağlamda;

1- 5233 Dersimli'nin TBMM Başkanlığına geçmişte sunmuş olduğu dilekçeleri gereği yapılmak üzere tekrar bir komisyon kurulması için bir irade gösterilmesi tarihi, hukuki ve vicdani bir adım olarak başlatılacak mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-1890989
Konu : Soru Önergesi

03.07.2026

Sayın Celal FIRAT
İstanbul Milletvekili

İlgi : 22.05.2026 tarihli ve 7/45894 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Dilekçe Komisyonunca bir başvuruya verilen cevaba ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorular için Dilekçe Komisyonu Başkanlığı tarafından gönderilen cevabi yazı ekte sunulmuştur. Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek:
1- Dilekçe Komisyonu Başkanlığının Cevabi Yazısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Dilekçe Komisyonu

Sayı : E-57747603-180.03-1874650
Konu : TBMM Başkanı'ndan Soru Önergesi

12/06/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 08.06.2026 tarihli ve E-43452547-180.03-1870949 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde gönderilen İstanbul Milletvekili Celal FIRAT'ın, Dilekçe Komisyonunca bir başvuruya verilen cevaba ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'na yönelttiği yazılı soru önergesi incelenmiş olup konuya ilişkin Başkanlığımızın açıklamalarına aşağıda yer verilmiştir.

24. Yasama Döneminde, Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu 22/2/2012 tarihli toplantısında "*Dersim olayları (1937-1938) ve sonrasında yaşananlar nedeniyle oluşan mağduriyetlerin giderilmesi*" talebini içeren dilekçeleri gündemine almış ve konuya ilişkin gerekli araştırmalarda bulunmak üzere bir Alt Komisyon kurulmasına karar vermiştir. Alt Komisyon çalışmaları kapsamında Komisyona ulaşan dilekçelerdeki taleplerin belirlenmesi, uhdesinde konu ile ilgili bilgi ve belge olabileceği değerlendirilen kamu kurum ve kuruluşları ile yazışmalar yapılması ve bazı tanıkların dinlenmesi faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Anılan dönemde çalışmalarını tamamlayamayan Alt Komisyon 25. ve 26. Yasama Dönemlerinde tekrar kurulmamıştır.

27. Yasama Döneminde ise Komisyonumuz Başkanlık Divanının 7/4/2023 tarihli ve 12397 sayılı Kararıyla geçmiş dönemden intikal eden ve haklarında kesinleşmiş bir karar bulunmayan söz konusu dilekçelerin, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ile TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi gereğince görüşülemeyeceğine karar verilmiştir. Bu Karar, itiraz haklarını kullanabilmeleri için "*Karar Tebliği*" konulu 10/4/2023 tarihli ve E-57747603-130.05-1198135 sayılı yazımızla Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılmış olup itiraz edilmemesi nedeniyle 25/4/2023 tarihinde kesinleşmiştir. Söz konusu Başkanlık Divanı Kararı, kesinleşmesini müteakip dilekçe sahiplerinin adreslerine gönderilmiştir. Konuya ilişkin Komisyon evrakı ise TBMM İçtüzüğü'nün 48'inci maddesi uyarınca 18/5/2023 tarihinde TBMM Arşivine teslim edilmiştir.

Diğer taraftan, TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi gereğince Komisyonumuz Başkanlık Divanınca alınarak kesinleşen kararlar sonrasında, ilgili dilekçeler hakkında yeniden işlem yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sunay KARAMIK
Adana Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Başkanı

17.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay ilindeki bazı projeler için 2026 Yılı Yatırım Programı'nda belirlenen ödenek miktarlarına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/46131)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince, **Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

NERMİN YILDIRIM KARA

CHP Hatay Milletvekili

2026 Yılı Ulusal Yatırım Programı verilerine göre, depremin büyük yıkıma uğrattığı Hatay ili için hazırlanan 132 projenin toplam bedeli 335 milyar lira olarak belirlenmiştir. Ancak, 2026 yılı genelinde bu projeler için öngörülen toplam harcama miktarı yalnızca 34 milyar liradır. Projelere ayrılan ödenğin toplam proje tutarının sadece yüzde 11'ine tekabül etmesi, kentin ekonomik ve fiziki açıdan ayağa kaldırılması sürecini uzun ve belirsiz bir zamana yaymaktadır. Özellikle yerel ekonominin can damarı olan sanayi esnafının talepleri, üretim alanları ve altyapı projelerinin yeterli bütçe alamadığı görülmektedir: Şenköy, Antakya Mobilyacılar ve Organize Sanayi Bölgesi arıtma tesisi gibi hayati projeler "iz ödenek" (bin TL) seviyesinde bırakılmıştır.

Bu bağlamda;

1. 2026 Yılı Yatırım Programı'nda Şenköy Küçük Sanayi Sitesi için belirlenen toplam proje bedeli 3 milyar TL olmasına rağmen, bugüne kadar neden hiçbir harcama yapılmamış ve 2026 yılı için neden yalnızca bin TL (iz ödenek) ayrılmıştır? Bu şartlar altında projenin tamamlanması hangi yıla ertelenmiştir?
2. Toplam proje bedelleri sırasıyla 627 milyon lira ve 548 milyon lira olan Antakya Mobilyacılar Küçük Sanayi Sitesi* ile Antakya Organize Sanayi Bölgesi Arıtma Tesisi projelerine 2026 yılı için neden sadece bin TL harcama yapılması öngörülmüştür?

Deprem bölgesindeki sanayi tesislerinin altyapı ve arıtma ihtiyaçları hangi kaynaklarla karşılanacaktır?

3. Antakya Merkez Küçük Sanayi Sitesi projesi için 2025 yılı sonuna kadar 993 milyon lira harcanmışken, 2026 yılında harcanması planlanan ödenek miktarı neden 30 milyon lira gibi sembolik bir düzeye düşürülmüştür?

4. Proje bedeli 3 milyar TL olan Samandağ Küçük Sanayi Sitesi için 2026 yılında harcanması planlanan 10 milyon TL'lik bütçe, bölgedeki esnafın ve yerel üretimin acil ihtiyaçlarını karşılamada yeterli görülmekte midir? Projenin hızlandırılması için ek ödenek tahsis edilecek midir?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/46131

Sayı :E-75833232-610-8182783
Konu :Soru Önergeleri

GÜNLÜDÜR
07/07/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 01.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1887476 sayılı yazınız.

Bakanlığıma intikal eden, Hatay Milletvekili Sayın Nermin YILDIRIM KARA tarafından tevcih edilen 7/46131 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek : Soru Önergisi Cevabı

HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN NERMİN YILDIRIM KARA'NIN**7/46131 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR**

2026 Yılı Ulusal Yatırım Programı verilerine göre, depremin büyük yıkıma uğrattığı Hatay ili için hazırlanan 132 projenin toplam bedeli 335 milyar lira olarak belirlenmiştir. Ancak, 2026 yılı genelinde bu projeler için öngörülen toplam harcama miktarı yalnızca 34 milyar liradır. Projelere ayrılan ödenğin toplam proje tutarının sadece yüzde il'ine tekabül etmesi, kentin ekonomik ve fiziki açıdan ayağa kaldırılması sürecini uzun ve belirsiz bir zamana yaymaktadır. Özellikle yerel ekonominin can damarı olan sanayi esnafının talepleri, üretim alanları ve altyapı projelerinin yeterli bütçe alamadığı görülmektedir: Şenköy, Antakya Mobilyacılar ve Organize Sanayi Bölgesi anlına tesisi gibi hayati projeler "iz ödenek" (bin TL) seviyesinde bırakılmıştır.

Bu bağlamda;

Soru 1- 2026 Yılı Yatırım Programı'nda Şenköy Küçük Sanayi Sitesi için belirlenen toplam proje bedeli 3 milyar TL olmasına rağmen, bugüne kadar neden hiçbir harcama yapılmamış ve 2026 yılı için neden yalnızca bin TL (iz ödenek) ayrılmıştır? Bu şartlar altında projenin tamamlanması hangi yıla ertelenmiştir?

Soru 2- Toplam proje bedelleri sırasıyla 627 milyon lira ve 548 milyon lira olan Antakya Mobilyacılar Küçük Sanayi Sitesi* ile Antakya Organize Sanayi Bölgesi Arıtma Tesisi projelerine 2026 yılı için neden sadece bin TL harcama yapılması öngörülmüştür?

Deprem bölgesindeki sanayi tesislerinin altyapı ve arıtma ihtiyaçları hangi kaynaklarla karşılanacaktır?

Soru 3-Antakya Merkez Küçük Sanayi Sitesi projesi için 2025 yılı sonuna kadar 993 milyon lira harcanmışken, 2026 yılında harcanması planlanan ödenek miktarı neden 30 milyon lira gibi sembolik bir düzeye düşürülmüştür?

Soru 4- Proje bedeli 3 milyar TL olan Samandağ Küçük Sanayi Sitesi için 2026 yılında harcanması planlanan 10 milyon TL'lik bütçe, bölgedeki esnafın ve yerel üretimin acil ihtiyaçlarını karşılamada yeterli görülmekte midir? Projenin hızlandırılması için ek ödenek tahsis edilecek midir?

CEVAPLAR:

Bakanlığımız; organize sanayi bölgelerinde (OSB) yürütülen faaliyetler için gerekli olan ve Bakanlığımızca uygun görülen projelerin tamamını, sanayi sitelerinde (SS) ise altyapıların tamamı ile üstyapı tesislerinin yüzde yetmiş kadar olan kısmını, koşulları önceden belirlenen vade ve faiz oranları çerçevesinde kredilendirmek suretiyle destekleyen, bununla birlikte; kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımı amacıyla bahse konu projelerin ihale ve yapım süreçlerine ilişkin kontrol ve denetim görevi de yürüten bir kurum niteliğindedir.

Hatay Şenköy KSS Projesi, Yatırım Programına 2023 yılında dâhil edilmiş olup olmakla KSS Kooperatifi tarafından uygulama projesinin Bakanlığımıza sunulmasını müteakip bahse konu süreçler yürütülecektir.

Diğer taraftan; Hatay Antakya Mobilyacılar KSS'nin 2. Etap işyeri yapım işi, 2026 Yılı Kamu Yatırım Programında yeni proje olarak yer almış olup, uygulama projelerinin Bakanlığımıza sunulması beklenmektedir. 2026 Yılı Kamu Yatırım Programında yer alan Hatay Antakya OSB Atıksu Arıtma Tesisi projesi için yeni bir alan belirlenmesi gerekliliği ortaya çıkmış olup bu konudaki çalışmalar devam etmektedir.

Ayrıca, Hatay Antakya Merkez 1. Etap 51 İşyeri Yapım İşi Projesi kapsamındaki yapım işleri tamamlanmış olup iskân işlemlerinin ruhsat makamınca tamamlanmasının ardından işyerleri sahiplerine teslim edilecektir. Hatay Antakya Merkez 2. Etap 154 İşyeri Yapım İşi proje kapsamındaki işyerlerinin ise 2026 yılı içerisinde tamamlanarak işyeri sahiplerine teslim edilmesi planlanmaktadır.

Öte yandan; zaruri durumlarda projeler için bütçe imkânları çerçevesinde ödenek revizyonu yapılabilmesi mümkün olup Hatay Samandağı KSS projesinin 2026 yılı ödeneği de bu kapsamda revize edilmiştir. Projeye ilişkin yapım işi ihalesinin de Temmuz ayı içinde yapılması planlanmaktadır.

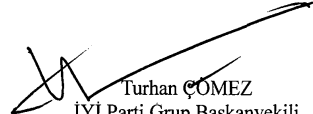
Bununla birlikte; Hassa Akbez Sanayi Alanında 36, Arsuz Alakop Sanayi Alanında 70 ve Kırıkhan Sanayi Alanında 206 işyeri olmak üzere toplam 312 işyerinden oluşacak 10,9 milyar TL proje bedelli sanayi sitelerinin yapım işleri ihalelerinin de yine 2026 yılında gerçekleştirilmesi ve yapımlarının da 2027 yılı içerisinde tamamlanması hedeflenmektedir.

Sonuç olarak; Bakanlığımız, asrın felaketi 6 Şubat depremlerinden etkilenen illerimizde sanayi altyapısının yeniden inşası, üretim faaliyetlerinin kesintisiz şekilde devam etmesi ve istihdam kayıplarının telafisi için organize sanayi bölgeleri ve sanayi sitelerine yönelik güçlü biçimde sürdürmektedir.

18.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çomez'in, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/46134)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İktüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih Kacır tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 23/06/2026

Turhan ÇÖMEZ
İYİ Parti Grup Başkanvekili
Balıkesir Milletvekili

Basında yer alan haberlerde, Çinli otomotiv şirketi BYD'nin Türkiye'de gerçekleştireceğini açıkladığı yatırımın fiilen başlamadığı, şirketin önceliğini Macaristan'daki tesislere verdiği ve Türkiye'deki yatırım sürecinin durdurulduğu yönünde açıklamalar yer almıştır. Buna karşın hükümet temsilcileri ve Bakanlığınız tarafından yatırımın başladığı, hızla ilerlediği ve herhangi bir aksaklık bulunmadığı yönünde açıklamalar yapılmıştır.

Bu bağlamda aşağıdaki sorularımın cevaplandırılması önem arz etmektedir.

SORULAR

1. BYD ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanmış yatırım sözleşmesi, mutabakat zaptı veya benzeri hukuki belgeler mevcut mudur?
2. Bu belgelerde BYD'nin üstlendiği yatırım yükümlülükleri nelerdir?
3. Manisa'da kurulacağı açıklanan fabrikanın toplam yatırım tutarı ne kadardır?
4. Fabrikanın üretim kapasitesi ne olarak planlanmıştır?
5. Fabrika için tahsis edilen arazi kaç metrekaredir?
6. Arazi tahsisi hangi tarihte yapılmıştır?
7. Tahsis edilen arazi üzerinde bugüne kadar hangi fiziki çalışmalar gerçekleştirilmiştir?
8. Fabrika inşaatı fiilen başlamış mıdır?
9. Başladıysa gerçekleştirme oranı yüzde kaçtır?
10. Başlamadıysa Bakanlığınız tarafından kamuoyuna yapılan “yatırım başladı”, “hızla ilerliyor”, “aksaklık yok” açıklamalarının dayanağı nedir?
11. Bakanlığınız yatırım alanında en son ne zaman yerinde inceleme yapmıştır?
12. Bu incelemelere ilişkin raporlar mevcut mudur?

13. BYD'nin yatırım takvimine göre üretime hangi tarihte başlanması öngörülmüştür?
14. Bu takvimde değişiklik yapılmış mıdır?
15. Yapıldıysa gerekçesi nedir?
16. Şirket tarafından taahhüt edilen istihdam sayısı kaçtır?
17. Bugüne kadar kaç kişi istihdam edilmiştir?
18. Şirket tarafından kurulacağı belirtilen AR-GE merkezleriyle ilgili hangi somut adımlar atılmıştır?
19. Bakanlığınız kayıtlarına göre bugün itibarıyla faaliyette olan bir AR-GE merkezi mevcut mudur?
20. TBMM Genel Kurulu'nda dile getirilen teknoloji transferi taahhütleri hangi sözleşme hükümlerine dayanmaktadır?
21. Teknoloji transferinin kapsamı nedir?
22. Batarya teknolojisi transferi öngörülmüş müdür?
23. Elektrik motoru teknolojisi transferi öngörülmüş müdür?
24. Araç elektronik kontrol sistemleriyle ilgili teknoloji transferi öngörülmüş müdür?
25. Yazılım ve sürüş sistemlerine ilişkin teknoloji paylaşımı planlanmış mıdır?
26. Bakanlığınız ile BYD arasında teknoloji transferine ilişkin imzalanmış özel protokoller bulunmakta mıdır?
27. Çin basınında yer alan ve "Türk tarafının sözleşmede bulunmayan teknoloji taleplerinde bulunduğu" yönündeki iddialar doğru mudur?
28. Bu iddialar hakkında Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
29. Reuters'a yapılan açıklamalarda Türkiye yatırımının durdurulduğu veya ertelendiği yönünde ifadeler yer almıştır. Bakanlığınıza bu konuda resmi bildirim yapılmış mıdır?
30. Yapıldıysa hangi tarihte yapılmıştır?
31. Bakanlığınız yatırımın durdurulması veya gecikmesi nedeniyle herhangi bir yaptırım süreci başlatmış mıdır?
32. Başlatıldıysa kapsamı nedir?
33. Başlatılmadıysa gerekçesi nedir?
34. Yatırım taahhütlerinin yerine getirilmemesi durumunda uygulanacak cezai hükümler nelerdir?
35. Bakanlığınız, TBMM'de verilen yatırım ve teknoloji transferi taahhütlerinin gerçekleşmemesi halinde sorumluluk üstlenecek midir?
36. Bugün itibarıyla BYD'nin Türkiye yatırımının geleceğine ilişkin Bakanlığınızın elindeki en güncel resmi bilgi nedir?
37. Son iki yıl içinde BYD yöneticileri ile Bakanlığınız arasında kaç görüşme gerçekleştirilmiştir?
38. Bu görüşmelerde yatırımın ertelenmesi veya iptali konusu gündeme gelmiş midir?
39. Manisa'da yatırımın gerçekleşmemesi halinde bölgenin uğrayacağı istihdam kaybına ilişkin etki analizi yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-8182980
Konu :Soru Önergeleri

GÜNLÜDÜR
07/07/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 01.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1887476 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan ÇÖMEZ tarafından tevcih edilen 7/46134 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN TURHAN ÇÖMEZ'İN
7/46134 ESAS SAYILI YAZILI SAYI ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR**

Basında yer alan haberlerde, Çinli otomotiv şirketi BYD'nin Türkiye'de gerçekleştireceğini açıkladığı yatırımın fiilen başlamadığı, şirketin önceliğini Macaristan'daki tesislere verdiği ve Türkiye'deki yatırım sürecinin durdurulduğu yönünde açıklamalar yer almıştır. Buna karşın hükümet temsilcileri ve Bakanlığınız tarafından yatırımın başladığı, hızla ilerlediği ve herhangi bir aksaklık bulunmadığı yönünde açıklamalar yapılmıştır.

Bu bağlamda aşağıdaki somların cevaplandırılması önem arz etmektedir.

Soru 1-BYD ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanmış yatırım sözleşmesi, mutabakat zaptı veya benzeri hukuki belgeler mevcut mudur?

Soru 2- Bu belgelerde BYD'nin üstlendiği yatırım yükümlülükleri nelerdir?

Soru 3- Manisa'da kurulacağı açıklanan fabrikanın toplam yatırım tutan ne kadardır?

Soru 4- Fabrikanın üretim kapasitesi ne olarak planlanmıştır?

Soru 5- Fabrika için tahsis edilen arazi kaç metrekaredir?

Soru 6- Arazi tahsisi hangi tarihte yapılmıştır?

Soru 7- Tahsis edilen arazi üzerinde bugüne kadar hangi fiziki çalışmalar gerçekleştirilmiştir?

Soru 8- Fabrika inşaatı fiilen başlamış mıdır?

Soru 9- Başladıysa gerçekleşme oranı yüzde kaçtır?

Soru 10- Başlamadıysa Bakanlığınız tarafından kamuoyuna yapılan "yatırım başladı", "hızla ilerliyor", "aksaklık yok" açıklamalarına dayanağı nedir?

Soru 11- Bakanlığınız yatırım alanında en son ne zaman yerinde inceleme yapmıştır?

Soru 12- Bu incelemelere ilişkin raporlar mevcut mudur?

Soru 13- BYD'nin yatırım takvimine göre üretime hangi tarihte başlanması öngörülmüştür?

Soru 14- Bu takvimde değişiklik yapılmış mıdır?

Soru 15- Yapıldıysa gerekçesi nedir?

Soru 16- Şirket tarafından taahhüt edilen istihdam sayısı kaçtır?

Soru 17- Bugüne kadar kaç kişi istihdam edilmiştir?

Soru 18 -Şirket tarafından kurulacağı belirtilen AR-GE merkezleriyle ilgili hangi somut adımlar atılmıştır?

Soru 19- Bakanlığınız kayıtlarına göre bugün itibarıyla faaliyette olan bir AR-GE merkezi mevcut mudur?

Soru 20- TBMM Genel Kurulu'nda dile getirilen teknoloji transferi taahhütleri hangi sözleşme hükümlerine dayanmaktadır?

Soru 21- Teknoloji transferinin kapsamı nedir?

Soru 22- Batarya teknolojisi transferi öngörülmüş müdür?

Soru 23- Elektrik motoru teknolojisi transferi öngörölmüş müdür?

Soru 24- Araç elektronik kontrol sistemleriyle ilgili teknoloji transferi öngörölmüş müdür?

Soru 25- Yazılım ve sürüş sistemlerine ilişkin teknoloji paylaşımı planlanmış mıdır?

Soru 26- Bakanlığınız ile BYD arasında teknoloji transferine ilişkin imzalanmış özel protokoller bulunmakta mıdır?

Soru 27- Çin basınında yer alan ve "Türk tarafının sözleşmede bulunmayan teknoloji taleplerinde bulunduđu" yönündeki iddialar doğru mudur?

Soru 28- Bu iddialar hakkında Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?

Soru 29- Reuters'a yapılan açıklamalarda Türkiye yatırımının durdurulduğu veya ertelendiğı yönünde ifadeler yer almıştır. Bakanlığınıza bu konuda resmi bildirim yapılmış mıdır?

Soru 30- Yapıldıysa hangi tarihte yapılmıştır?

Soru 31- Bakanlığınız yatırımın durdurulması veya gecikmesi nedeniyle herhangi bir yaptırım süreci başlatmış mıdır?

Soru 32- Başlatıldıysa kapsamı nedir?

Soru 33- Başlatılmadıysa gerekçesi nedir?

Soru 34- Yatırım taahhütlerinin yerine getirilmemesi durumunda uygulanacak cezaî hükümler nelerdir?

Soru 35- Bakanlığınız, TBMM'de verilen yatırım ve teknoloji transferi taahhütlerinin gerçekleşmemesi halinde sorumluluk üstlenecek midir?

Soru 36- Bugün itibarıyla BYD'nin Türkiye yatırımının geleceğine ilişkin Bakanlığınızın elindeki en güncel resmi bilgi nedir?

Soru 37- Son iki yıl içinde BYD yöneticileri ile Bakanlığınız arasında kaç görüşme gerçekleştirilmiştir?

Soru 38- Bu görüşmelerde yatırımın ertelenmesi veya iptali konusu gündeme gelmiş midir?

Soru 39- Manisa'da yatırımın gerçekleşmemesi halinde bölgenin uğrayacağı istihdam kaybına ilişkin etki analizi yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?

CEVAPLAR:

Bilindiğı üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üslerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değerin artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi, Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin teveccühü ile hedefleri doğrultusunda

ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliřtirmeleri, kapasite artıřları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlıđımız tarafından güçlü bir řekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliđini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diđer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliđine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ölkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeřitli küresel markaların ölkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütölmektedir.

BYD'nin Manisa'da gerçekleřtirmesi hedeflenen yatırım projesi, ölkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teřvik mevzuatımızın çizdiđi sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliđi, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıřtır. Yatırımın öngörölen řekilde tamamlanmasına iliřkin olarak yatırım teřvik mevzuatının öngördüđü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlıđımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Teřvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörölen řekilde tamamlanmaması durumunda, sađlanan teřviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diđer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiřtir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü řekilde teminat altına alınmıřtır.

